

360.34
ว. 237 D
3. 9

การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยใช้ชุดการสอนมัลติมีเดีย
กับคู่มือครู ของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

ปริญญาโท

ของ

ประภัสสร ไชยชนะใหญ่

20 เม.ย. 2535

รองศาสตราจารย์ ดร. ประภัสสร ไชยชนะใหญ่
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

กุมภาพันธ์ 2529

ลิขสิทธิ์ เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

177314

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิต และคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

..... อิศรสวัสดิ์ ..... ประธาน
..... วิมล วัฒนศิริ ..... กรรมการ

คณะกรรมการสอบ

..... อิศรสวัสดิ์ ..... ประธาน
..... วิมล วัฒนศิริ ..... กรรมการ
..... อิศรสวัสดิ์ ..... กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาช่วยเหลือ แนะนำและตรวจแก้ไขอย่างดียิ่ง ตั้งแต่ต้นจนแล้วเสร็จ จากผู้เชี่ยวชาญศาสตราจารย์ ดร.เนตร อักษรสวัสดิ์ ประธานกรรมการที่ปรึกษา และรองศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ ชิตพงศ์ กรรมการที่ปรึกษา ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งในพระคุณ และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญศาสตราจารย์ ดร.ปฐม นิคมานนท์ อาจารย์กรรณิการ์ แยมเกษร อาจารย์คุณหญิง สีตลารางค์ อาจารย์นงมล ดิลกานนท์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพโรจน์ เภาใจ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำในการตรวจแก้ไข ปรับปรุง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย อาจารย์ ดร.สุทิมา วัชณะศิริ ที่กรุณาร่วมเป็นกรรมการสอบ อาจารย์ ดร.นพวรรณ โชติพันธ์ และอาจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย ที่กรุณาแก้ไขบทคัดย่อภาษาอังกฤษ

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการและคณะครู โรงเรียนสวนบุญโญปถัมภ์ ลำพูน และขอใจ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทุกคนที่ให้ความสะดวกและความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณเพื่อนนิสิตปริญญาโท วิชาเอกการมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2527 และน้อง ๆ
ที่เกี่ยวข้องของทุกคน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ พี่ ซอไบจอนง ๆ และหลานทุกคน ที่เป็นกำลังใจและมี
ส่วนช่วยให้ปริญญานิพนธ์สำเร็จได้โดยเรียบร้อย

ประภัสสร ไชยชนะใหญ่
กุมภาพันธ์ 2529

สารบัญ

บพท

หน้า

1	บพท	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอนมินิคอร์ส	9
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอนมินิคอร์ส	28
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ	31
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ	37
	สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	39
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	40
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	40
	แบบแผนการทดลอง	41
	วิธีดำเนินการทดลอง	41
	เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง	42
	การวิเคราะห์ข้อมูล	46
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	46

4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	52
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	52
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	52
	เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน	
	กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	53
	เปรียบเทียบความรับผิดชอบของนักเรียนกลุ่มทดลอง	
	และกลุ่มควบคุม	54
5	สรุป อภิปรายผล และขอเสนอแนะ	55
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	55
	สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	55
	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	55
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	57
	อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า	57
	ขอเสนอแนะ	62
	บรรณานุกรม	64
	ภาคผนวก	73
	ก ผลการวิเคราะห์แบบทดสอบ	74
	ข แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา	
	และแบบทดสอบวัดความรับผิดชอบ	78
	ค ชุดการสอนมีนิโครสและแผนการสอนตามคู่มือครู ของหน่วยศึกษานิเทศก์	
	กรมสามัญศึกษา	95

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	ความแตกต่างของชุดการสอนมินิคอร์สและบทเรียนโมดูล	14
2	ขั้นตอนการพัฒนาชุดการสอนมินิคอร์ส	17
3	แบบแผนการทดลอง	41
4	เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม	53
5	เปรียบเทียบความรับผิดชอบของนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม	54
6	ค่าความยาก (p) ค่าอำนาจจำแนก (x) และค่าความยากมาตรฐาน (A) ที่ได้จากการวิเคราะห์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา	75
7	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบทดสอบวัดความรับผิดชอบ	77
8	ผลิตภัณฑ์ประชากรชาติของประเทศไทย ปี 2521 - 2525	196
9	อัตราความยากจนในชนบทแยกเป็นภาค	197
10	จำนวนรอยละของประชากรจำแนกตามสภาพแรงงานในปี 2528	198
11	จำนวนปีที่เรียนหนังสือของผู้เข้านำบัตรรักษายาเสพติดปี 2525	204
12	สาเหตุที่โซยาเสพติดครั้งแรกของผู้เข้ารับการบำบัดรักษา ยาเสพติด	205

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 วงจร I - P - O ของชุดการสอนมินิคอร์ด	19
2 วงจร I - P - O ในชุดการสอนมินิคอร์ด	19
3 ตัวแปรของวงจร I - P - O ในชุดการสอนมินิคอร์ด	20
4 รูปแบบการสอนที่เป็นระบบ	20
5 แผนภูมิการปฏิรูปการปกครองในสมัยรัชกาลที่ 5	108
6 การจัดนักเรียนเข้าศึกษาในศูนย์กิจกรรม	193
7 ตัวอย่างภาพเกี่ยวกับปัญหาทางสังคม - จิตวิทยา	206
8 ตัวอย่างภาพเกี่ยวกับปัญหาการอพยพผู้ติดตามชายแดน	220
9 ตัวอย่างภาพการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ ความมั่นคงของชาติ	232

ภูมิหลัง

ปัจจัยสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ ที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ คือ การศึกษา ซึ่งต้องพัฒนาทั้งทางร่างกาย สติปัญญาและจิตใจควบคู่กันไป (กรมสามัญศึกษา 2525 : 1) วิชาสังคมศึกษาจึงมีความสำคัญมากทั้งในหลักสูตรระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เพราะมีเป้าหมาย คือ การพัฒนาประชากรให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงเป็นวิชาบังคับที่นักเรียนทุกคนจะต้องเรียน (จรรยา คุณมี 2520 : 20) ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ได้กล่าวถึงความสำคัญของวิชาสังคมศึกษาไว้ว่า เป็นวิชาที่ช่วยส่งเสริมบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบ และความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิกในครอบครัวในชุมชน ในประเทศและในประชาคมโลก (กระทรวงศึกษาธิการ 2521 : 53)

หลักสูตรสังคมศึกษา เป็นหลักสูตรผสมผสานกันจากสาขาวิชาต่าง ๆ ได้แก่ สังคมศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และจริยศาสตร์ จึงเป็นหลักสูตรที่ดี สามารถสนองความต้องการของสังคมได้ (พนัส หันนาสินทร์ 2522 : 598) แต่จากการประเมินผลการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ในปีการศึกษา 2522 ทั่วประเทศ พบว่า มีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สามารถบรรลุจุดประสงค์วิชาสังคมศึกษาถึง 60 % มีเพียงร้อยละ 7.05 เท่านั้น (คณะวิจัยหลักสูตร 2523 : 82 - 87) จากการวิจัยโดยกรมสามัญศึกษา (กรมสามัญศึกษา 2527 : 87) ในปี 2525 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั่วประเทศ มีคะแนนเฉลี่ยเพียง 27.69 จากคะแนนเต็ม 60 ซึ่งแสดงว่า การเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ควรจะต้องมีการปรับปรุง และพัฒนาต่อไปอีกมาก เพราะในการสอนวิชาสังคมศึกษาคูยังใช้วิธีสอนแบบบรรยายถึงร้อยละ 90 พฤติกรรมของนักเรียนในขณะที่เรียนส่วนใหญ่จะตอบคำถามครู จดบันทึกการสอนของครูและมีการจัดชั้นเรียน โดยการให้นักเรียนนั่งเป็นแถวหันหน้าเข้าหาครูบรรยายถึงร้อยละ 90.74 (กรมวิชาการ 2527 : 193 - 195) นอกจากนี้

จากการศึกษาของเราที่ กาวีตะ (เรวดี กาวีตะ 2523 : 40) พบว่า วิธีสอนของครู
 สังกศศึกษาในเขตการศึกษา 8 ส่วนใหญ่ ใช้วิธีการบรรยายประกอบการซักถามมากที่สุด และจาก
 การวิจัยของ วิชัย จันทร์เทพา (วิชัย จันทร์เทพา 2524 : 178) ที่ศึกษาถึงปัญหาเกี่ยวกับ
 การปฏิบัติงานของครูสังศศึกษาทั่วประเทศ ปรากฏว่า ครูสังศศึกษายังขาดความรู้และทักษะใน
 การใช้เทคนิคการสอนแบบใหม่

การที่ครูสอนยังขาดความรู้และทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จึงทำให้การ
 ใช้หลักสูตรสังศศึกษาไม่บรรลุผลตามจุดหมายของหลักสูตร (กรมวิชาการ 2523 : 82 - 87)
 ทั้งนี้เพราะการสอนคือ การหาวิธีในการใช้เนื้อหาเป็นพาหนะใหญ่เรียนมีพฤติกรรมตามจุดหมาย
 (สมบูรณ์ วิทพงศ์ 2523 : 1) นักการศึกษาบางท่านถือว่า วิธีสอนหรือกระบวนการมีความสำคัญ
 ยิ่งกว่าเนื้อหาหรือความรู้จริง ๆ เสียอีก (สุนทร สุนันทชัย 2514 : 181) ครูสังศศึกษาที่ดี
 จึงไม่เพียงแต่มีความรู้ทางวิชาการเป็นเยี่ยมเท่านั้น แต่ยังคงมีวิธีการสอนที่ดี ตลอดจนจัดกิจกรรม
 การเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ที่เหมาะสม (เจริญ คุณมี 2520 :
 11 - 12) เพราะถ้าการสอนมีคุณภาพดีแล้ว ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนทั้งในด้านความรู้ ความเข้าใจ
 ความคิด จริยธรรม ก็จะสูงขึ้นตามไปด้วย

วิธีการหนึ่งในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนวิชาสังศศึกษาให้ได้ผลดียิ่งขึ้น
 คือการใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส ซึ่งเป็นนวัตกรรมที่ เรกซ์ เมเยอร์ (Rex Meyer) แห่งศูนย์พัฒนา
 การสอน มหาวิทยาลัยแมคควอรี (Macquarie University) ไคริเริ่มขึ้น และกำลังมีการพัฒนา
 ในประเทศไทย ทั้งนี้เพราะมินิคอร์ส เป็นชุดการสอนที่ใช้วิธีระบบในการออกแบบการสอน ซึ่ง
 เป็รื่อง คุณท (เป็รื่อง คุณท 2517 : 70) กล่าวว่ ถ้าครูใช้วิธีระบบในการออกแบบการสอน
 จะทำให้ประสิทธิภาพการเรียนการสอนได้ผลดียิ่งขึ้น ครูจะสามารถมองเห็นความก้าวหน้าแต่ละขั้นตอน
 ตามลำดับ สามารถตรวจสอบขั้นตอนที่กำหนดไว้จากข้อมูลย้อนกลับ ว่าตรงไหนมีข้อบกพร่องที่ควรแก้ไข
 หรือส่งเสริมอย่างไร นอกจากนี้ชุดการสอนมินิคอร์ส ยังมีกระบวนการที่เบ็ดเสร็จในตัวเอง มีจุด
 มุ่งหมายที่แน่นอน ใช้กลวิธีการสอนได้หลายแบบอย่างเหมาะสม กำหนดกิจกรรมครูและนักเรียนไว้
 อย่างชัดเจน **สะดวกต่อการนำไปใช้**อย่างมีประสิทธิภาพ

การสอนสังคมศึกษาในปัจจุบันนี้ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษาได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับการสอนว่า การสอนที่ดีคือการจัดเหตุการณ์การสอนภายนอกให้รับกันกับขบวนการที่เกิดขึ้นภายในตัวผู้เรียน เหตุการณ์การสอนที่จัดขึ้นนี้จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนก้าวหน้าจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่งคือให้ผู้เรียนรู้อะไรหรือเข้าใจ หรือทำได้ตามที่วัตถุประสงค์กำหนดไว้ (กรมสามัญศึกษา 2527 : 97) โดยเหตุการณ์เหล่านี้มักจะเรียงลำดับดังนี้คือ 1) สร้างความสนใจ 2) แจงจุดประสงค์ 3) ทบทวนประสบการณ์เดิม 4) นำเสนอสิ่งเร้า 5) แนะนำให้เกิดการเรียนรู้ 6) ให้แสดงพฤติกรรม 7) ให้ผลสะท้อนกลับ 8) ประเมินผลพฤติกรรม 9) ช่วยให้จำได้นานและนำความรู้ไปใช้ โดยให้มีการจัดทำเป็นแผนการสอนวิชาสังคมศึกษา เรียงตามลำดับทั้ง 9 เหตุการณ์สำหรับจุดประสงค์ปลายทางข้อหนึ่ง ๆ เพื่อใช้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา และเริ่มนำมาใช้สอนวิชาสังคมศึกษาตั้งแต่มีการใช้หลักสูตร พุทธศักราช 2521 และยังคงใช้อยู่ในปัจจุบันนี้ และยังไม่มีการยืนยันว่า การสอนวิชาสังคมศึกษามรรลุดผลหรือไม่

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่า นักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษาจากการสอน โดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบ แตกต่างจากการสอนตามคู่มือการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนี้ หรือไม่อย่างไร

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ของนักเรียนที่เรียนโดยการใชชุดการสอนมินิคอร์ส กับนักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือครูของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบของนักเรียน ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยการใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส กับนักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือครู ของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ผลการวิจัยเป็นแนวทางสำหรับครู ผู้บริหารการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการตัดสินใจนำนวัตกรรมที่เหมาะสม มาปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาให้มีประสิทธิภาพ
2. จากการวิจัยจะได้ชุดการสอนมินิคอร์สวิชาสังคมศึกษา จำนวน 2 ชุด ซึ่งครูสามารถนำไปใช้ในการสอนวิชาสังคมศึกษาได้

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนบุญโญปถัมภ์ ลำพูน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2528 จำนวน 8 ห้องเรียน นักเรียนทั้งหมด 320 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนบุญโญปถัมภ์ ลำพูน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2528 จำนวน 80 คน แบ่งเป็น
  - กลุ่มทดลอง จำนวน 40 คน
  - กลุ่มควบคุม จำนวน 40 คน
3. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองคือเรื่อง การพัฒนาประเทศ (บทที่ 19) และเรื่อง ความมั่นคงของชาติ (บทที่ 21) จากแบบเรียนวิชาสังคมศึกษา โลกของเรา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
4. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง กำหนดดังนี้
  - กลุ่มทดลอง จำนวน 14 คาบ คาบละ 50 นาที
  - กลุ่มควบคุม จำนวน 14 คาบ คาบละ 50 นาที

5. ตัวแปรที่จะศึกษา แบ่งไว้ดังนี้
  - 5.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การสอน 2 วิธีคือ
    - 5.1.1 การสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส
    - 5.1.2 การสอนตามคู่มือการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา
  - 5.2 ตัวแปรตาม ได้แก่
    - 5.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา
    - 5.2.2 ความรับผิดชอบ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ชุดการสอนมินิคอร์ส คือ กลุ่มของสื่อที่จัดโดยอาศัยหลักการวิเคราะห์ระบบ (System approach) ซึ่งมีกิจกรรมและเนื้อหาที่เหมาะสมแก่ระดับของผู้เรียน เรียบเรียงอย่างกระชับ และจับในตัวเอง กำหนดวัตถุประสงค์ทางการเรียนอย่างชัดเจน ใช้เวลาในการเรียนการสอน ไม่เกิน 8 คาบ กำหนดกิจกรรมและเวลาในการเรียนการสอนไว้อย่างแน่นอน เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในกิจกรรมต่าง ๆ โดยมีครูเป็นผู้แนะนำช่วยเหลือ และมีส่วนประกอบดังนี้

1) หลักการและเหตุผล คำแนะนำ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง และแผนการสอน 2) กิจกรรมผู้เรียน 3) กิจกรรมครู 4) การประเมินผล 5) เนื้อหาเสริม 6) เอกสาร สื่อ แผนภูมิ ฯลฯ ที่ประกอบการสอน

ชุดการสอนมินิคอร์สที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการทดลองสอนวิชาสังคมศึกษา

2. การสอนวิชาสังคมศึกษา โดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส หมายถึง การสอนวิชาสังคมศึกษา เรื่อง การพัฒนาประเทศ และเรื่องความมั่นคงของชาติ ตามชุดการสอนมินิคอร์สที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบ่งเป็น 2 ชุด คือ

2.1 ชุดการสอนมินิคอร์สเรื่อง การพัฒนาประเทศ ใช้เวลาในการเรียนการสอน

8 คาบ

2.2 ชุดการสอนมีนិทัศน์เรื่อง ความมั่นคงของชาติ ใช้เวลาในการเรียนการสอน

6 คาบ

3. การสอนตามคู่มือการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา หมายถึง การสอนตามแผนการสอนวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น เขตการศึกษา 8 ซึ่งสร้างขึ้นโดยผู้เชี่ยวชาญของกลุ่มโรงเรียนและศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 8 โดยมีลำดับขั้นตอนในการสอนสำหรับจุดประสงค์ปลายทางข้อหนึ่ง ๆ แบ่งเป็น 9 ขั้นตอน 1) ขั้นสร้างความสนใจ คือการทำให้นักเรียนเกิดความตั้งใจจดจ่อในบทเรียน 2) ขั้นแจ้งจุดประสงค์ใหญ่เรียนทราบเป็นการให้นักเรียนทราบถึงผลของการเรียนในบทเรียนนั้นโดยเฉพาะเจาะจงลงไป 3) ขั้นทบทวนประสบการณ์เดิม เป็นขั้นที่ครูจะต้องสำรวจหรือกระตุ้นให้นักเรียนมีพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนรู้เรื่องใหม่ 4) ขั้นนำเสนอสิ่งเร้า เป็นขั้นที่เริ่มกิจกรรมของบทเรียนใหม่โดยใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการพูด ชักถามให้ตัวอย่าง 5) ขั้นแนะให้เกิดการเรียนรู้ เป็นการบอกแนวทางให้นักเรียนสามารถทำกิจกรรมการเรียนด้วยตัวเอง 6) ขั้นให้แสดงพฤติกรรม เป็นขั้นที่ครูให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมด้วยตัวเอง 7) ขั้นแจ้งผลการปฏิบัติ เป็นขั้นที่ครูแสดงให้นักเรียนเห็นว่า ผลการปฏิบัติกิจกรรมสำเร็จหรือมีปัญหา 8) ขั้นการประเมินผลพฤติกรรม หมายถึงขั้นการวัดและประเมินว่า พฤติกรรมหรือผลงานที่นักเรียนทำนั้น ได้ผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ของบทเรียนนั้นเพียงใด 9) ขั้นช่วยให้จำได้นานและนำความรู้ไปใช้ หมายถึงการสรุป การย้ำ ทบทวน การเรียนที่ผ่านมาให้แก่นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้อย่างมีแผนขั้น

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ความหมายในที่นี้ หมายถึง คะแนนที่ได้จากการสอบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่อง การพัฒนาประเทศและเรื่องความมั่นคงของชาติ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521

5. ความรับผิดชอบ หมายถึง ความสนใจ ความตั้งใจที่จะทำงานและติดตามผลงานที่ได้ทำไปแล้ว เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สำเร็จจุดลงไปด้วยดี ยอมรับในสิ่งที่ตนเองกระทำลงไปทั้งในค่านที่เป็นผลดีและผลเสีย โดยแสดงออกในรูปการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ด้วยความเต็มใจ ปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวังจนบรรลุผลสำเร็จตามที่ได้รับมอบหมาย ความรับผิดชอบพิจารณาในค่านต่าง ๆ คือ

5.1 ความรับผิดชอบต่อนตนเอง หมายถึง การรักษาป้องกันตนเองให้ปลอดภัย จากอันตราย ไรภยันตราย ภัยไข้เจ็บ รักษาร่างกายให้แข็งแรง บังคับควบคุมจิตใจ ไม่ให้ตกเป็นทาสของ กิเลส ประพฤติตนอยู่ในศีลธรรม ละเว้นความชั่ว รู้จักประมาณการใช้จ่ายตามสมควรแก่ฐานะ จัดหาเครื่องอุปโภคบริโภคที่เหมาะสม และหมั่นศึกษาเล่าเรียนจนประสบผลสำเร็จ

5.2 ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การงาน หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของตนด้วยความเอาใจใส่ ซื่อสัตย์สุจริต อดทนต่ออุปสรรคไม่ย่อท้อ มีความละเอียดรอบคอบ ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา ไม่ละเลยทอดทิ้งหรือหลีกเลี่ยง พยายามปรับปรุงการงานของตนให้ดียิ่งขึ้น รู้จักวางแผนงาน และป้องกันความบกพร่องเสียหายในวงงานที่ตนรับผิดชอบ

ความรับผิดชอบในที่นี้ สามารถวัดได้โดยแบบทดสอบวัดความรับผิดชอบที่สร้างขึ้นโดย วัฒนา สิงห์สัมฤทธิ์ (วัฒนา สิงห์สัมฤทธิ์ 2527 : 122 - 133)

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาคนควา

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาคนควา ผู้วิจัยเสนอตามลำดับดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอนมินิคอร์ส
  - 1.1 ความหมายของชุดการสอนมินิคอร์ส
  - 1.2 ประวัติความเป็นมาของชุดการสอนมินิคอร์ส
  - 1.3 ความแตกต่างระหว่างชุดการสอนมินิคอร์สกับบทเรียนโมดูล
  - 1.4 ส่วนประกอบของชุดการสอนมินิคอร์ส
  - 1.5 คุณลักษณะของชุดการสอนมินิคอร์ส
  - 1.6 ขั้นตอนการสร้างชุดการสอนมินิคอร์ส
  - 1.7 รูปแบบการสอนโดยวิธีระบบ
  - 1.8 หลักการเรียนการสอนในชุดการสอนมินิคอร์ส
  - 1.9 การใช้สื่อการเรียนการสอนในชุดการสอนมินิคอร์ส
  - 1.10 การผลิตและการนำชุดการสอนมินิคอร์สไปใช้
  - 1.11 รายการประสบการณ์ที่เหมาะสมกับชุดการสอนมินิคอร์ส
  - 1.12 ประโยชน์ของชุดการสอนมินิคอร์สในเอเชียและแปซิฟิก
  - 1.13 การประยุกต์ใช้ชุดการสอนมินิคอร์สในประเทศไทย
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอนมินิคอร์ส
  - 2.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 2.2 งานวิจัยในต่างประเทศ
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ
  - 3.1 ความหมายของความรับผิดชอบ
  - 3.2 ลักษณะของบุคคลที่มีความรับผิดชอบ
  - 3.3 วิธีการปลูกฝังความรับผิดชอบ

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ

4.1 งานวิจัยในประเทศ

4.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับซุคการสอนมินิคอร์ส

ความหมายของซุคการสอนมินิคอร์ส

แอลเลน และแวลเลต (Allen and Valette. 1977 : 12) ให้ความหมายว่า มินิคอร์สเป็นหน่วยการสอนระยะสั้นที่ใช้เวลาเพียงหนึ่งควอเตอร์หรือหนึ่งเทอม และระดับชั้นที่ใช้ มินิคอร์สบ่อยที่สุดคือ ระดับ 3 และ 4 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยธรรมชาติของมินิคอร์สนี้ จะกำหนดตามความสนใจของนักเรียนและสมรรถภาพของครู

ศูนย์พัฒนาการสอนแห่งมหาวิทยาลัยแมคควอรี (Center for Advancement of Teaching (C.A.T.), Macquarie University 1980. : Introductory)

อธิบายว่า มินิคอร์สเป็นโครงการเรียนที่มีเนื้อหาจบในตัวเองสามารถใช้กับกลุ่มและรายบุคคลได้ โดยทั่วไปการเรียนรู้ในมินิคอร์สอาศัยสื่อและบุพวิธีหลายแบบ มีจุดประสงค์การเรียนรู้ชัดเจนและจำกัด สามารถเกิดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนได้ในระยะเวลาสั้น ปกติใช้เวลาเพียง 1 วันหรือน้อยกว่านี้

อาเพค (APEID. 1982 : 4) ให้ความหมายของมินิคอร์สว่า คือรายวิชาย่อยที่แยกย่อยได้ และเนื้อหาจบสมบูรณ์ในตัวเอง หรือเป็นการฝึกงานเป็นกลุ่ม ปกติการเรียนรู้ใช้สื่อและบุพวิธีหลายแบบพร้อมทั้งจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ชัดเจน จนสามารถบรรลุผลสัมฤทธิ์ในการเรียนได้ในระยะเวลาอันสั้น โดยมีพื้นฐานการสร้างจากรูปแบบทางเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยไม่จัดเป็นซุคเพื่อใช้เรียนอิสระและไม่สร้างเป็นหน่วยย่อยประกบวิชาหนึ่งวิชาใดเฉพาะ

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2528 : 5) ให้ความหมายว่า มินิคอร์สคือ ซุคการอบรมที่มีความยืดหยุ่นและเบ็ดเสร็จในตัวเองอย่างสมบูรณ์แบบ ซึ่งใช้ได้กับบุคคลหรือกลุ่มบุคคล โดยทั่วไปจะใช้สื่อและบุพวิธีหลายประการ มีจุดประสงค์ชัดเจน สามารถบรรลุจุดประสงค์ได้ในระยะเวลาอันสั้น ใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาเป็นหลัก มีได้จัดเป็นกล่องให้

ศึกษาอย่างอิสระและไม่สร้างเป็นหน่วยย่อยประกอบวิชาหนึ่งวิชาใดเป็นการเฉพาะ และจบในตัวเอง สิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ มินิคอร์ส เน้นที่กลุ่มสัมพันธ์มากกว่าการศึกษาเป็นรายบุคคลแต่เพียงอย่างเดียว

สำหรับชุดการสอนมินิคอร์ส ปฐม นิคมานนท์ (ปฐม นิคมานนท์ ม.ป.ป. : 2)

ได้เสนอให้เรียกเป็นภาษาไทยว่า "ชุดการสอนจุดบัพ"

สรุปแล้ว มินิคอร์ส คือชุดการสอนที่สร้างขึ้น เพื่อใช้สอนเนื้อหาใด เนื้อหาหนึ่ง โดยนำมาจัดเรียงลำดับขั้นตอนให้เป็นระบบและกระชับ มีลักษณะตอบสนองความต้องการของผู้เรียน จบสมบูรณ์ในตัวเอง มีจุดประสงค์การเรียนการสอนที่ชัดเจน ใช้ระยะเวลาในการเรียนการสอนที่สั้น เน้นกิจกรรมกลุ่มมากกว่ารายบุคคล การใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาและยุทธวิธีการสอนหลายแบบ เพื่อช่วยให้เกิดการเรียนรู้ในเวลาอันสั้น

ประวัติความเป็นมาของชุดการสอนมินิคอร์ส

ชุดการสอนมินิคอร์ส พัฒนามาจากความคิดของบทรเย็นโมกุล ซึ่งเริ่มใช้ครั้งแรกในประเทศสหรัฐอเมริกา มีส่วนที่สำคัญคือ ใช้เวลาในการเรียนการสอนภายในเวลาอันสั้น ใช้สื่อและยุทธวิธีต่าง ๆ เพื่อให้มั่นใจได้ว่า เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างรอบคอบ ให้เกิดประโยชน์เหมาะสมมากที่สุด ซึ่งสามารถสรุปขั้นตอนการพัฒนาแนวคิดของชุดการสอนมินิคอร์ส จากการถ้อยแถลงแนวคิดของรายวิชาปกติมาเป็นมินิคอร์สได้ดังนี้ (APEID. 1982 : 1)

ก่อนปี ค.ศ. 1960 รายวิชาเรียนปกติ (Conventional Course) เป็นการเรียนการสอนโดยการบรรยาย การประชุมปฏิบัติการและการทดวิชา

ในระยะต้นและกลางทศวรรษที่ 1960 การเรียนการสอนยังเป็นการบรรยายการปฏิบัติการในโรงฝึกงาน การทดวิชาปกติ แต่เริ่มมีการรวมเนื้อหาเป็นชุด มีการใช้เครื่องโสตทัศนูปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน สามารถเรียนด้วยตนเองได้ ตลอดจนเป็นการเรียนแบบกึ่งโปรแกรมและเริ่มมีการวางรูปแบบการเรียนใหม่บรรลุจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

พอถึงระยะปลายทศวรรษ 1960 รายวิชาในแต่ละสัปดาห์ของภาคเรียนหนึ่ง ๆ มีการวางแผนการสอนตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยสัมพันธ์กับจุดประสงค์ทั่วไป ซึ่งจุดประสงค์

เฉพาะของสปีคานี้ จะสัมพันธ์กับจุดประสงค์ของบทเรียนในสปีคานต่อไป และแต่ละจุดประสงค์ย่อยในแต่ละสปีคาน จะรวมเป็นจุดมุ่งหมายรวมของรายวิชาทั้งหมด ความคิดนี้ทำให้เกิดการแบ่งเนื้อหาเป็นโมดูล และแยกออกเป็นชั้น ๆ เพื่อให้บทเรียนต่อกันเป็นโมดูลตามลำดับ โดยมีสื่อโสตวัสดุอุปกรณ์เสริม

ระหว่างปลายทศวรรษ 1960 และต้นทศวรรษ 1970 การพัฒนาการเรียนการสอนระยะนี้ เป็นการปรับปรุงแต่ละหน่วยหรือโมดูล เพื่อให้เป็นอิสระแต่ละหน่วยวิชา ผู้เรียนสามารถจัดลำดับบทเรียนต่าง ๆ ให้เหมาะสมตามพื้นฐานและความสนใจของตน ต่อมาเกิดการเปลี่ยนแปลงให้มีการเตรียมบทเรียนโมดูลเพิ่มขึ้น เพื่อให้นักเรียนเลือกได้ตามความสนใจและเกี่ยวข้องกับการเรียนของตนเองได้ โดยหลีกเลี่ยงวิชาอื่นที่ใช้เวลาเรียนในเวลาเดียวกันได้ การบรรลุผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนขึ้นอยู่กับ การเลือกและการจัดลำดับโมดูลของนักเรียน โดยทั่วไปจะมีวิชาหลักเป็นวิชาบังคับและมีวิชาเลือกให้เลือกรเรียนได้ การเรียนในระยะนี้ยังคงใช้สื่อโสตวัสดุอุปกรณ์ประกอบ

ต้นทศวรรษ 1970 ระยะนี้การเรียนในรายวิชาแบบปกติ กำลังลดความเชื่อถือและการให้ความสนใจต่อหน่วยการเรียนการสอนเล็ก ๆ ที่เชื่อมโยงและยึดหยุ่นได้นี้ กำลังเพิ่มขึ้น การพัฒนาบทเรียนแต่ละโมดูล จึงได้แยกออกเป็นหน่วยการเรียนอิสระอย่างสมบูรณ์ เพื่อให้นักเรียนได้เรียนเป็นโครงการเฉพาะ ระยะนี้การจัดรายวิชาการสอนที่มีสื่อเสริมธรรมชาติถูกทอดทิ้งไป โดยนำบทเรียนโมดูลที่มีการจัดรูปแบบต่าง ๆ พร้อมกับมีสื่อเป็นเครื่องช่วยสอน ตั้งแต่สิ่งพิมพ์อย่างง่าย จนถึงระบบการใช้สื่อประสมที่ซับซ้อนมากขึ้นมาใช้ ที่สำคัญคือโมดูลแต่ละบทจะเน้นที่รูปแบบการเรียนรูแบบกึ่งโปรแกรมและเรียนโดยช่วยตนเอง

การพัฒนาขั้นสุดท้ายในระยะกลางทศวรรษ 1970 คือ การคิดค้นเกี่ยวกับลักษณะธรรมชาติของหน่วยการเรียนอิสระแต่ละหน่วยว่า ถ้ามีการวางแผนการสร้างบทเรียนโมดูลอย่างรอบคอบที่สุดแล้ว ก็จะทำให้สามารถสร้างชุดการสอนที่สมบูรณ์แบบในตัวเองได้และมีคุณค่าในตัวเอง มีการศึกษาว่าการที่ผู้เรียนแต่ละคนสามารถพัฒนาการเรียนรูของตนเองได้จะมีประโยชน์มาก และบางครั้งการทำงานกลุ่มที่มีคนตั้งแต่ 2 คน จนถึงกลุ่มผู้เรียนขนาดใหญ่ถึง 40 คน น่าจะเป็นลักษณะการเรียนที่สามารถดำเนินการในรูปแบบโมดูลได้ จึงทำให้เกิด "Miniature Course" ซึ่งรวมถึงกิจกรรมการเรียนรู

ใด ๆ ก็ตาม ที่ดำเนินการภายในระยะเวลาไม่กี่วันหรือไม่กี่ชั่วโมง ดังนั้นชุดการสอนมินิคอร์ส จึงได้รับการพัฒนาให้เกิดขึ้นในที่สุด

ในปี ค.ศ. 1972 เรกซ์ เมเยอร์ (Rex Meyer) แห่งศูนย์พัฒนาการสอน มหาวิทยาลัยแมคควอร์ ประเทศออสเตรเลีย (C.A.T.) จึงได้สร้างชุดการสอนมินิคอร์สและนำมาทดลองใช้เพื่อพัฒนาหารูปแบบที่เหมาะสม ใช้เวลาในการทดลองปรับปรุงแก้ไข 2 ปี ดังนั้นในปี ค.ศ. 1974 ศูนย์ C.A.T. จึงได้พัฒนาชุดการสอนมินิคอร์สที่มีลักษณะค่อนข้างสมบูรณ์ มีรูปแบบการสอนที่กระชับรัดกุมและสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาและสร้างเสริมทักษะการสอนแก่ครูได้ และได้ใช้ชุดการสอนมินิคอร์สในการอบรมบุคลากรมาโดยตลอด ทอมัสสมาคมทรัพยากรทางการศึกษาแห่งรัฐนิวเซาท์เวล (The Educational Resources Association of New South Wales) ได้นำชุดการสอนมินิคอร์ส ไปทดลองใช้กับครูเกี่ยวกับการเลือกใช้เครื่องมือโสตทัศนูปกรณ์ประเภทต่าง ๆ รวมทั้งการจัดทำวัสดุที่ไม่ใช่สิ่งพิมพ์ (Meyer. 1975 : 5)

สำหรับประเทศไทยนั้นในปี พ.ศ. 2522 กรมการศึกษานอกโรงเรียน ได้ส่ง วรรณิการ์ แยมเกษร (อ้างอิงมาจาก ยุคคี แก้วรักษา 2527 : 9) ไปรับการอบรมเกี่ยวกับชุดการสอนมินิคอร์ส ที่ศูนย์ C.A.T. แห่งมหาวิทยาลัยแมคควอร์ ประเทศออสเตรเลีย ต่อมาในปี พ.ศ. 2525 กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้ดำเนินการสร้างสื่อ เพื่อการอบรมครูผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 รายวิชามินิคอร์ส โดยได้รับความช่วยเหลือจากองค์การยูเนสโก (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2528 : 1) และใช้เวลาในการสร้างและทดลองประมาณ 2 ปี 6 เดือน และสร้างสื่อที่เป็นชุดฝึกอบรมระยะสั้นได้จำนวน 21 รายวิชา ในกลุ่ม 6 วิชา คือ วิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มวิชาภาษาไทย กลุ่มวิชาภาษาอังกฤษ กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ และกลุ่มวิชาชีพ ทั้งนี้เพื่อนำไปอบรมครูให้เกิดทักษะอันจะนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนของตนอีกทอดหนึ่ง (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2528 : 73)

จะเห็นว่าชุดการสอนมินิคอร์ส ได้มีการพัฒนาขึ้นในต่างประเทศมาเป็นเวลานานแล้ว ส่วนในประเทศไทยนั้น ได้นำมาใช้ในการฝึกอบรมครูผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่ ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน

ความแตกต่างระหว่างชุดการสอนมินิคอร์สกับบทเรียนโมดูล

จากประวัติความเป็นมาของชุดการสอนมินิคอร์ส จะเห็นว่าเป็นการพัฒนามาจากบทเรียนโมดูลในที่นี้จะเสนอให้เห็นความแตกต่างดังนี้ ความหมายของบทเรียนโมดูล วิชัย วงษ์ใหญ่ (วิชัย วงษ์ใหญ่ 2525 : 121) กล่าวว่า บทเรียนโมดูล หมายถึง กิจกรรมการเรียนที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และแสดงถึงสมรรถภาพที่จะเป็นครูในการฝึกสมรรถภาพเป็นครูอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลาย ๆ อย่างก็ได้ รูปแบบของโมดูลนั้นจะเป็นบทเรียนหรือหน่วยหนึ่งหน่วยใดที่สำเร็จในตนเอง สร้างขึ้นมาเพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้แน่นอนและชัดเจน โมดูลหนึ่ง ๆ จะประกอบด้วยสื่อการเรียนต่าง ๆ ที่จำเป็น ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้รู้และแสดงสมรรถภาพใดตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของโมดูลนั้น ๆ ส่วนกาญจนา เกียรติประวัติ (กาญจนา เกียรติประวัติ 2520 ; 185) ให้ความหมายว่า บทเรียนโมดูลเป็นกลุ่มประสบการณ์ที่จัดขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงพฤติกรรมตามที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมาย โมดูลอาจจะมีรูปแบบต่าง ๆ กัน เช่น เป็นสไลด์ ภาพ การทดลอง หรือหนังสือและเอกสาร ขึ้นอยู่กับประโยชน์ใช้สอยของแต่ละวิชา นอกจากนี้ ประภาเพ็ญ สุวรรณ (ประภาเพ็ญ สุวรรณ 2525 : 5) ให้ความหมายว่า โมดูลคือชุดการสอนที่สร้างขึ้นสำหรับหน่วยการสอนหน่วยหนึ่ง ๆ ของรายวิชา มีจุดมุ่งหมายที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนด้วยตนเองแต่ละหน่วย ก่อนที่จะเรียนหน่วยต่อไป นักเรียนสามารถควบคุมระยะเวลาของการเรียน และเนื้อหาให้เหมาะสมกับตนเองได้ และอาจศึกษาด้วยตนเองหรืออาจใช้โมดูลร่วมกับกิจกรรมอื่น ๆ ก็ได้

ส่วนความหมายของชุดการสอนมินิคอร์สนั้น อาเพต (APEID. 1982 : 4) ให้ความหมายว่า คือ รายวิชาย่อยที่ยืดหยุ่นได้ มีเนื้อหาจบสมบูรณ์ในตัวเอง หรือเป็นการฝึกงานเป็นกลุ่มปฏิบัติการเรียนรู้ใช้สื่อและบุทชีวีหลายแบบพร้อมกับจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ชัดเจน และสามารถบรรลุผลสัมฤทธิ์ ในการเรียนได้ในระยะเวลาอันสั้น ภายใน 2 - 3 วัน หรือน้อยกว่านี้ โดยมีพื้นฐานการสร้างจากรูปแบบทางเทคโนโลยีการศึกษา โดยไม่จัดเป็นชุดเพื่อใช้เรียนอิสระและไม่สร้างเป็นหน่วยย่อยประกอบวิชาใดวิชาหนึ่งเฉพาะ

นอกจากนี้ชุดการสอนมินิคอร์สและบทเรียนโมดูลยังมีความแตกต่างกันทั้งในส่วนประกอบ
คุณลักษณะ ตลอดจนขั้นตอนการสร้าง ซึ่งพอจะสรุปความแตกต่างที่เห็นได้ชัดดังนี้

ตาราง 1 แสดงความแตกต่างของชุดการสอนมินิคอร์สและบทเรียนโมดูล

ชุดการสอนมินิคอร์ส	บทเรียนโมดูล
<ul style="list-style-type: none"> - ดำเนินตามขั้นตอนทฤษฎีวิเคราะห์ระบบ - เรียนเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มบุคคลก็ได้ - แตะเนนกระบวนการกลุ่ม - ผู้เรียนต้องบรรลุจุดประสงค์ในระยะ เวลาที่กำหนด - ผู้เรียนจะมีกิจกรรมเหมือน ๆ กันเป็น ส่วนมาก - ผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการจัดการสอน ตามคู่มือครู - เป็นรายวิชาย่อยที่ยืดหยุ่นได้ - ไม่เป็นหน่วยหนึ่งของรายวิชาใดโดย เฉพาะ 	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้สื่อการเรียนต่าง ๆ ที่จำเป็น - เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเองและเป็นส่วน บุคคล - ผู้เรียนใช้เวลาไม่น้อยตามความสามารถ ของตนเอง ไม่จำเป็นต้องใช้เวลาเท่ากัน - ผู้เรียนแต่ละคนไม่จำเป็นต้องทำกิจกรรม เหมือนกันหมด - ผู้สอนเป็นผู้ให้คำปรึกษา - เป็นหน่วยการเรียนรู้ - เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชาใดวิชาหนึ่ง

ส่วนประกอบของชุดการสอนมินิคอร์ส

ชุดการสอนมินิคอร์ส มีส่วนประกอบ 6 ส่วน ดังนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2528 : 6)

1. หลักการและเหตุผล คำแนะนำ จุดมุ่งหมาย และวิธีใช้ โครงสร้าง แบบแผน การสอน
2. รายละเอียด หรือคู่มือครู ในการดำเนินการ
3. กิจกรรมผู้เรียน โดยเน้นใหญ่เรียนมีบทบาทมากที่สุดในการเรียน
4. การประเมินผล ใช้วิธีการสังเกต การทำงานของนักเรียน การตอบคำถาม การสรุปการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นต้น
5. เนื้อหาเสริม เพื่อการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม
6. อุปกรณ์ สื่อ แขนงมิ ฯลฯ สำหรับครูใช้ประกอบการเรียนการสอน

คุณลักษณะของชุดการสอนมินิคอร์ส (APEID, 1982 : 6 - 8)

ชุดการสอนมินิคอร์สที่พัฒนามาจากมหาวิทยาลัยแมคควอร์ ออสเตรเลีย มีคุณลักษณะ ดังนี้

1. ตอบสนองความต้องการ (Responsive to need) มินิคอร์สแต่ละชุดออกแบบเพื่อให้ผู้เรียนพบความต้องการเฉพาะเรื่อง โดยอาศัยเทคโนโลยีทางการศึกษา
2. ควบคุมตนเองในตัวเอง (Self - Control) มินิคอร์สแต่ละชุดจบในตัวเองทั้งหมด และไม่ขึ้นกับมินิคอร์สอื่นใดในชุดอื่น ๆ
3. ใช้เวลาในการเรียนการสอนระยะสั้น (Short Duration) มินิคอร์สแต่ละชุดควรให้เกิดการเรียนรู้ภายใน 8 ชั่วโมง บางครั้งแบ่งเป็นช่วงละ 4 ชั่วโมงก็ได้
4. มีวัตถุประสงค์การเรียนการสอนที่ชัดเจน (Clear Objectives) ด้วยเหตุที่มินิคอร์สใช้เวลาเพียง 8 ชั่วโมง ดังนั้นจุดประสงค์ที่ชัดเจนเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะจะสามารถบรรลุได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด
5. มุ่งการฝึกทักษะ (Skills Orientation) เน้นทักษะและประสบการณ์ โดยเน้นทักษะในการปฏิบัติและประสบการณ์ของผู้เรียนมาใช้ในลักษณะกลุ่ม มากกว่าเฉพาะตัวบุคคล

6. มีการรวมกิจกรรมอย่างกว้างขวาง (Wide Participation) ลักษณะสำคัญของมินิคอร์สคือ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้รวมกิจกรรมที่มีพื้นฐานต่างกัน
7. ใช้กิจกรรมการเรียนรู้หลายแบบ (Varied Learning Activities) มินิคอร์สชุดหนึ่งจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลายอย่างที่เหมาะสม ต่อการบรรลุผลการเรียนตามจุดประสงค์
8. มีสื่อการเรียนการสอนหลายประเภท (Variety of Media) มินิคอร์สจะเสนอเนื้อหาโดยผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น สิ่งพิมพ์ เทป - โทรทัศน์ สไลด์ ภาพยนตร์ สไลด์ - เทป ใสทัศนูปกรณ์ และสื่ออื่น ๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
9. เป็นโครงการเรียนที่เตรียมโครงสร้างไว้แล้ว (Structured Programmed) แต่ละมินิคอร์ส มีการวางแผนและการกำหนดหน่วย ลำดับหน่วยการสอนไว้อย่างละเอียดทุกหน่วย กิจกรรมกำหนดด้วยวิธีโดยมีความสัมพันธ์กับสื่อ เนื้อหา เวลา และวัตถุประสงค์เป็นอย่างดี
10. ใช้กิจกรรมสร้างสรรค์ (Creative Activity) ให้โอกาสแก่ผู้เรียนในการคิด เสนอกิจกรรมสร้างสรรค์ โดยจัดกิจกรรมในลักษณะ "ปลายเปิด" ทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดเป็นอิสระมากขึ้น
11. กลวิธีที่นำไปสู่การเรียนการสอนกว้างขวาง (Strategies Made Over) เนื่องจากเป็นชุดการสอนที่เป็นการพัฒนาการสอนของครูและเป็นการพัฒนาทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จึงเปิดโอกาสให้มีการพบทวนและวิเคราะห์ยุทธวิธีที่ใช้ในชุดการเรียนการสอน
12. ยุทธวิธีที่สามารถนำมาใช้ได้ (Essemplary Strategies) เป็นการรวมกลวิธีต่าง ๆ ที่เป็นการส่งเสริมทักษะพิเศษตามความต้องการของผู้เรียน
13. การประเมินผล (Evaluation) เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของชุดการสอนมินิคอร์ส มีการศึกษาข้อมูลย้อนกลับ เพื่อพัฒนาทักษะที่เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนต่อไป
14. ติดตามผล (Follow - up) มีบริการให้คำปรึกษาแก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทุกคน
15. การออกแบบ (Design) ใช้พื้นฐานเทคโนโลยีทางการศึกษา ใช้วิธีระบบ (Systems Approach) โดยแต่ละกิจกรรมจัดเป็นวงจรที่ประกอบด้วย Input → Process → Output ติดต่อกันหลายวงจรตามลำดับ

ขั้นตอนการสร้างชุดการสอนมินิคอร์ส (APEID. 1982 : 9)

ชุดการสอนมินิคอร์ส มีพื้นฐานการสร้างจากรูปแบบเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยในขั้นแรกของการสร้าง ใช้ทฤษฎีวิเคราะห์ระบบ ที่รวมกันวางแผน โดยนักเทคโนโลยีทางการศึกษา ผู้อำนวยการพัฒนาหลักสูตร ผู้เชี่ยวชาญในเนื้อหา โดยมีขั้นตอนในการพัฒนาดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดขั้นตอนทฤษฎีวิเคราะห์ระบบ

ตาราง 2 ขั้นตอนการพัฒนามินิคอร์สตามทฤษฎีวิเคราะห์ระบบ

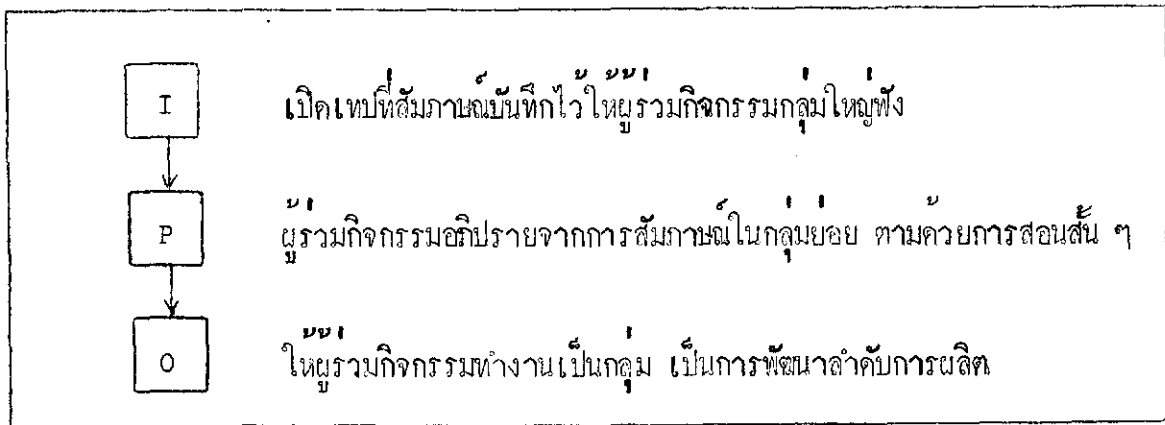
ขั้นตอนทฤษฎีวิเคราะห์ระบบ ในการพัฒนาหลักสูตร	ขั้นตอนเฉพาะในการพัฒนา มินิคอร์ส
1. กำหนดความต้องการและความจำเป็น	ความจำเป็นควรสัมพันธ์กับการเพิ่มทางเลือก แก่ครูและความจำเป็นนี้จะพัฒนาคุณภาพการเรียน การสอน โดยควรสัมพันธ์ในการพัฒนาทักษะพิเศษ
2. กำหนดกลุ่มเป้าหมาย	กลุ่มเป้าหมายต้องเฉพาะเจาะจง มีความสัมพันธ์ กับความต้องการและจำเป็นอย่างชัดเจน
3. กำหนดจุดประสงค์เฉพาะ	จุดประสงค์เฉพาะต้องเป็นข้อความชัดเจนและ เป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม สามารถบรรลุได้ ภายในเวลาที่เหมาะสม ปกติไม่เกิน 8 ชั่วโมง
4. สํารวจทรัพยากรที่เหมาะสมรวมทั้งสื่อ และบุทวิธีวิธีการสอนที่เป็นไปได้	มินิคอร์สต้องการผลสัมฤทธิ์ในระยะเวลานั้นสั้นและ หวังผลสัมฤทธิ์สูงสุด ดังนั้นทรัพยากร สื่อ ข้อมูล และเอกสารประกอบจึงมีความจำเป็นที่สุด โครงสร้าง ของบอกลักษณะของกิจกรรมการเรียนการสอนชัดเจน

ตาราง 2 (ต่อ)

ขั้นตอนทฤษฎีวิเคราะห์ระบบ ในการพัฒนาหลักสูตร	ขั้นตอนเฉพาะในการพัฒนา มินิคอร์ส
5. การเลือกและจัดลำดับยุทธวิธีและสื่อ	ยุทธวิธีและสื่อต้องให้เหมาะกับจุดประสงค์มากที่สุด โดยพยายามไม่ให้เกิดความผิดพลาดเกิดขึ้น เพราะทุกนาทีมีผลต่อความสัมฤทธิ์การเรียนตามจุดประสงค์ ซึ่งไม่สามารถเพิ่มเวลาได้ เพราะโครงสร้างมีกำหนดเวลาแน่นอน
6. การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน	การเอาใจใส่ต่อการจัดสื่อและกิจกรรม โดยพัฒนาตามโครงสร้าง ทำให้นั้นใจได้ว่ากิจกรรมและยุทธวิธีการสอน ทำให้สัมฤทธิ์ผลในเวลาที่กำหนด
7. ทดลองครั้งแรก	เป็นการทดลองเพื่อดูขอบพร้อมของมินิคอร์ส และปรับปรุง
8. ประเมินผลย่อยแต่ละขั้นจาก ขั้น 1 - 7	ทำให้เห็นการพัฒนาทุกขั้นและเป็นการเปลี่ยนวิธีการตามที่ได้อบรมย้อนกลับมาจากผูรวมกิจกรรมโดยตรง
9. ปรับปรุงจุดประสงค์และยุทธวิธี	เป็นการแก้ไขขอบพร้อมของมินิคอร์สอีกครั้ง เพื่อปรับปรุงก่อนการสร้งครั้งสุดท้าย
10. พัฒนาหลักสูตรรวมทั้งสื่อครั้งสุดท้าย	การสร้างมินิคอร์สจะให้ผลสัมฤทธิ์ใดต้องทำซ้ำกัน สื่อต่าง ๆ ทดลองเสมออย่างน้อย 2 ปี
11. การประเมินผลรวม	ศึกษาพฤติกรรมของผูรวมกิจกรรมว่าพัฒนาขึ้นหรือไม่

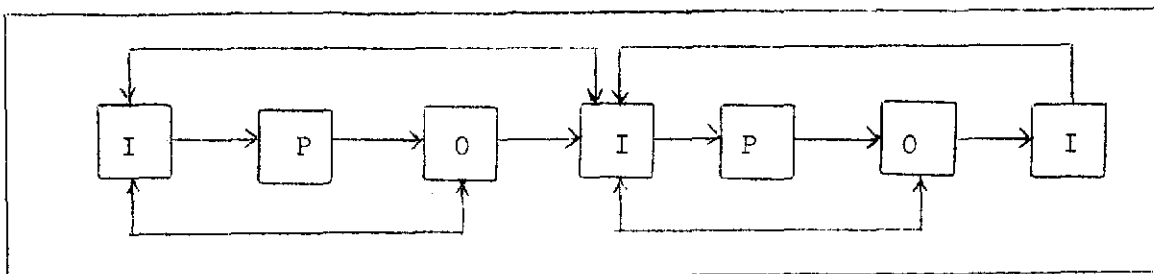
ขั้นที่ 2 การสร้างชุดการสอนมินิคอร์ส คือ ใช้พื้นฐานของเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยใช้ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ทุกโปรแกรมการเรียนรู้จะเสนอกิจกรรมในลักษณะของปฏิกิริยา-การกระทำ และการตอบสนอง (Stimulus response chains) โดยการตอบสนองแต่ละครั้งทำให้เกิดแรงเสริม เช่น ความพอใจตนเอง การยอมรับในกลุ่มและอื่น ๆ

ขั้นที่ 3 พื้นฐานเทคโนโลยีทางการศึกษาที่พัฒนาชุดการสอนมินิคอร์ส คือ รูปแบบ Input - Process - Output เป็นคุณสมบัติของมินิคอร์ส เช่น การใช้เครื่องมือบันทึกเสียงดังภาพประกอบต่อไปนี้

ภาพประกอบ 1 วงจร I - P - O ของชุดการสอนมินิคอร์ส

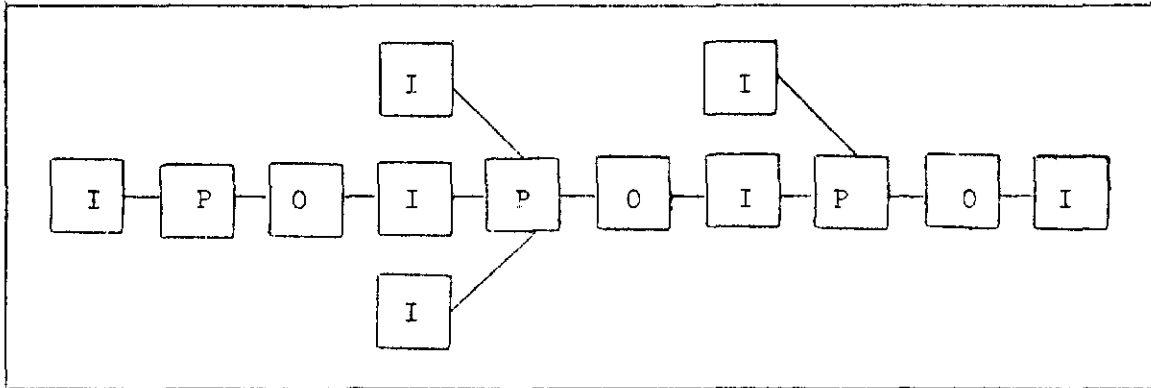
วงจร Input - Process - Output เชื่อมโยงกันเป็นเส้นตรง แต่ครั้งจะมีผลกับ Input ในชุดนั้นและวงจรต่อไปดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 2 วงจร I - P - O ในชุดการสอนมินิคอร์ส

ในบางโปรแกรม วงจรหนึ่งอาจมี "ขบวนการ" ตั้งแต่ 2 หรือมากกว่าก็ได้

ผังภาพประกอบ

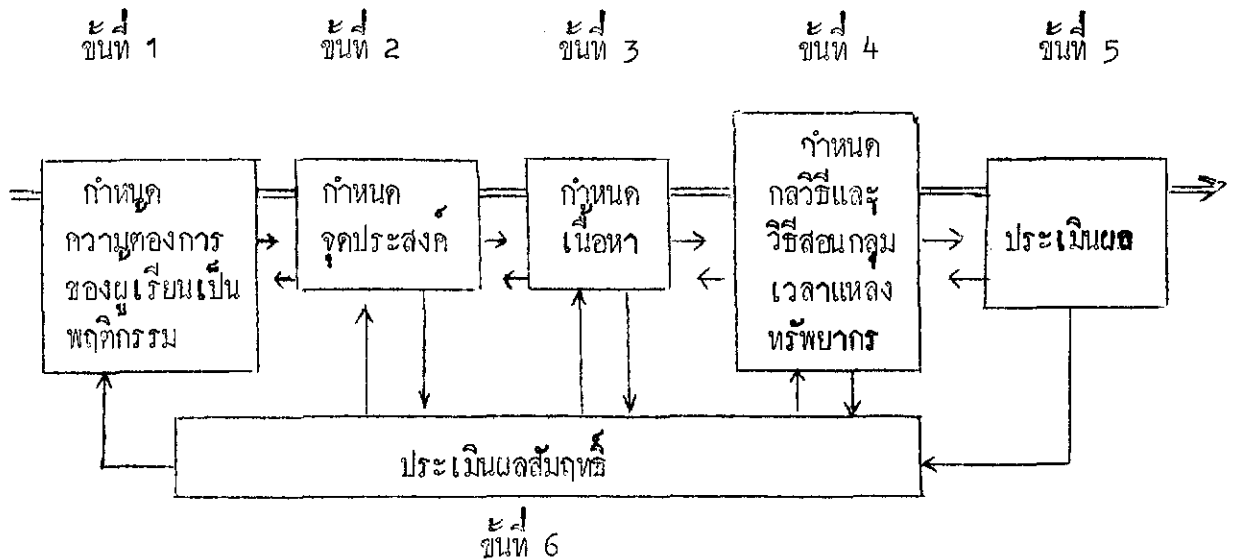
ภาพประกอบ 3 ตัวแปรต่าง ๆ ของวงจร I - P - O ในชุดการสอนมินิคอร์ส

ชุดการสอนมินิคอร์สส่วนใหญ่ประกอบด้วย 4 - 5 วงจร I - P - O ในเวลา 8 ชั่วโมง แต่ไม่น้อยกว่า 4 ชั่วโมง และไม่เกิน 9 ชั่วโมง

รูปแบบการสอนที่เป็นระบบ

รูปแบบการสอนที่เป็นระบบหรือ System Approach จะมีลักษณะดังต่อไปนี้

(กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2527 : 2)

ภาพประกอบ 4 รูปแบบการสอนที่เป็นระบบ

เมเยอร์ (Meyer, G.R. 1978 : 2 - 4) กล่าวถึง การสอนที่เป็นระบบว่า การสอนหมายถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนแต่ละคน การสอนที่ดีจะสามารถสัมฤทธิ์ผลได้ ต้องมีการวางแผนไว้อย่างเป็นระบบ ผู้สอนสามารถศึกษาและกำหนดพฤติกรรมใหม่ ๆ กำหนดเนื้อหา วิธีการสอน และแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ที่สามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างมีประสิทธิภาพไว้วงหน้า โดยในแผนการสอนดังกล่าว ต้องมีการประเมินผลการเรียนการสอนตามจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมไว้ เพื่อตรวจสอบผลการเรียนการสอนในแต่ละชั้นตอน

ขั้นตอนดังกล่าวข้างต้น มีลำดับดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดความต้องการของผู้เรียนเป็นพฤติกรรม

ก่อนดำเนินการสอนจำเป็นต้องทราบข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนให้มากที่สุด เช่น ผู้เรียนได้ทราบอะไรมาบ้างแล้ว เคยเรียนหรือกำลังเรียนวิชาอะไรที่สัมพันธ์กับวิชานี้บ้าง ผลสัมฤทธิ์การเรียนที่ผ่านมาเป็นอย่างไร ต้องมีการทดสอบก่อนเริ่มเรียนหรือไม่ เพราะข้อมูลเหล่านี้ จะมีผลต่อการกำหนดขอบเขตของจุดมุ่งหมาย การเลือกเนื้อหา และความรู้อันที่นักเรียนควรจะได้รับ

ขั้นที่ 2 กำหนดจุดประสงค์

เป็นขั้นที่สำคัญอย่างยิ่ง เพราะจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนจะช่วยให้ครูและผู้เรียนดำเนินการเรียนการสอนไปตามขอบเขตที่กำหนด และจำเป็นจะต้องมีการกำหนดความรู้ ทักษะ และทัศนคติด้วย

ขั้นที่ 3 กำหนดเนื้อหา

เป็นการกำหนดเนื้อหาและจัดลำดับเนื้อหาวิชา เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดให้ได้มากที่สุด

ขั้นที่ 4 กำหนดกลวิธีและวิธีสอน กลุ่ม เวลา แหล่งทรัพยากร

กลวิธี หมายถึง การสอนทั่วไป ที่นำมาประยุกต์ใช้กับแต่ละหัวข้อรายวิชา เช่น การบรรยาย การแบ่งกลุ่มกิจกรรม การประชุมเชิงปฏิบัติการ ส่วนวิธีสอน หมายถึง การใช้กิจกรรมที่หลากหลาย เช่น ในกลุ่มย่อย อาจมีวิธีการสอนในหลาย ๆ แบบ เช่น การแสดงบทบาทสมมติ การตอบปัญหาสั้น ๆ เป็นต้น กลวิธีจะใช้เมื่อจบเนื้อหาแต่ละหัวข้อ ส่วนวิธีการสอนจะใช้เมื่อมีการแบ่งกลุ่ม จัดเวลาและแบ่งช่วงเวลาแล้ว สำหรับทรัพยากรควรกำหนดลงไปว่าจะใช้อะไร รวมถึงอุปกรณ์การเรียนการสอนด้วย และขั้นตอนที่ 4 นี้จะต้องสอดคล้องกับขั้นตอนที่ 1 ขั้นที่ 2 และขั้นที่ 3 ด้วย

ขั้นที่ 5 การประเมินผลย่อยของขั้นที่ 1 - 4 และประเมินพฤติกรรมของผู้นานา... เรียน
 ของมีการกำหนดรูปแบบของการประเมินทุกชั้นตอนไว้วงหน้า โดยกำหนดได้จากจุดมุ่งหมาย
 ที่กำหนดไว้ก่อน การวัดผลนั้นจะต้องสอดคล้องกับเนื้อหา วิธีการ และแหล่งทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับ
 การเรียนการสอน และมุ่งคำนึงถึงการพัฒนาผลสัมฤทธิ์และกระบวนการเรียนรู้เป็นสำคัญ

ขั้นที่ 6 การประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการทั้งหมด (การประเมินผลการสอน)
 การสอนที่ดีจะต้องมีวิธีการที่เป็นระบบในการหาข้อมูลเกี่ยวกับการสอนในทุก ๆ ด้าน ซึ่ง
 ได้แก่ การออกแบบสอบถาม การทดสอบ การสัมภาษณ์ การสังเกต โดยมีการวางแผนล่วงหน้า และ
 ข้อมูลที่ได้มาต้องนำไปปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

หลักการเรียนการสอนในชุดการสอนมินิคอร์ส

การเรียนการสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส เป็นหลักการสอนที่อยู่บนพื้นฐานของแนวคิด
 พฤติกรรมนิยม (Behaviorism) และมนุษยนิยม (Humanism) ดังนั้นในชุดการสอนมินิคอร์สจึง
 ควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ (Meyer, 1978 : 1 - 18)

1. ชุดการสอนมินิคอร์สสร้างขึ้นเพื่อสนองความต้องการของบุคคลและกลุ่มบุคคลที่จะนำ
 ไปแก้ปัญหาเกี่ยวกับตนเอง ใช้เวลาอันสั้น จึงทำให้การเลือกใช้ยุทธวิธีที่เหมาะสมและมีการใช้
 โสตทัศนูปกรณ์อย่างสอดคล้องกัน มีความสมบูรณ์ในตัวเอง ทำให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนชุดใดก่อน
 ก็ได้ตามความต้องการที่จะนำไปใช้ประโยชน์

2. การจัดวางโปรแกรมการเรียนรู้ มีการจัดลำดับเนื้อหาตามหลักวิชาการเลือกยุทธวิธี
 มากมายหลายแบบอย่างรอบคอบ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพมีการรวมกลุ่ม
 หลายครั้ง ทั้งกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย เพื่อให้เหมาะสมกับยุทธวิธีที่วางไว้

3. กิจกรรมจะเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์การเรียนรู้และการเข้าร่วม
 กิจกรรมอย่างกระตือรือร้นและสนใจ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม
 วิธีการและการใช้อุปกรณ์เหมาะสมกับผู้เรียนหรือไม่

4. กิจกรรมของกลุ่มย่อย จะมีการสร้างบรรยากาศในการให้ความร่วมมือกัน โดยมี การตัดสินใจแบบประชาธิปไตย ผู้สอนจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้อภิปรายปัญหา และประเมินผลเชิง วิเคราะห์กิจกรรมนั้น ๆ ด้วย

5. ผู้เรียนมีความแตกต่างระหว่างบุคคล จึงต้องจัดกิจกรรมให้เปิดกว้าง เป็นกลาง เพื่อให้ผู้เรียนได้เลือกกิจกรรม เลือกกลุ่ม ซึ่งมีทั้งรายบุคคล กลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ และต้องใช้ทฤษฎี ที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดกิจกรรมที่ผู้เรียนสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้ เช่น การอภิปราย การแสดงบทบาทสมมติ การศึกษารกรณีตัวอย่าง ฯลฯ

6. มีการสอดแทรกทักษะและแนวคิดต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ลงในกิจกรรม เพื่อให้เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ และมีความชำนาญในทักษะนั้น ๆ ผู้เรียนสามารถที่จะประเมินความก้าวหน้า ของตนเองได้หลังจากปฏิบัติกิจกรรม ว่าตนเองได้บรรลุถึงเป้าหมายที่คาดหวังหรือยัง

7. ผู้สอนและผู้เรียนต่างก็เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม เคารพความคิดเห็นของกันและกัน ร่วมกันตัดสินใจ ไม่มีการบังคับ กิจกรรมเสริมสร้างความสามัคคี ลดการแข่งขันกัน

8. ผู้สอนจะแสดงความกระตือรือร้น สนใจต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เพราะถือว่า ความกระตือรือร้นของผู้สอนเป็นแรงจูงใจที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้ผู้เรียนอยากเรียน เมื่อการปฏิบัติ กิจกรรมสำเร็จ ก็จะมีการเสริมแรงบวกแก่ผู้เรียน แต่จะไม่มีการเสริมแรงทางลบแก่ผู้ที่ประสพผล สำเร็จน้อย

9. กิจกรรมบางอย่างที่เป็นทักษะ จะจัดเป็นส่วนหนึ่งของชุดการสอนมินิคอร์ส เป็นการ เลียนแบบพฤติกรรม เช่น ถ้าเป็นชุดการสอนเรื่องการบรรยาย ก็จะจัดกิจกรรมเรื่องการบรรยาย ไปพร้อม ๆ กับการสอน

10. การประเมินผลผู้เรียนโดยชุดการสอนมินิคอร์ส ไม่เป็นการตัดสิน ได้ หรือ ตก แต่เป็นการประเมินว่าผู้เรียนได้พัฒนาตนเองไปแค่ไหน ไม่มีการลงโทษผู้รวมกิจกรรม และเปิดโอกาส ให้ผู้เรียนพัฒนาหลักเกณฑ์การประเมินผลของตนเองได้

จะเห็นว่าหลักการสอนในชุดการสอนมินิคอร์สนี้ ประยุกต์มาจากหลักการสอนตามทฤษฎี การเรียนรู้ ที่จะสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนแต่ละคนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

การใช้สื่อการเรียนการสอนในชุดการสอนมินิคอร์ส

ตามหลักของการสร้างชุดการสอนมินิคอร์ส เป็นการเปลี่ยนแปลงยุทธวิธีหลายอย่างอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกกระตือรือร้นและสนใจ การเลือกใช้สื่อในชุดการสอน จึงเป็นสิ่งสำคัญมาก ดังนั้นจึงต้องคำนึงถึงการเลือกใช้ที่เหมาะสม (Macquarie University n. d. B : 1 - 2) ดังต่อไปนี้

1. ชุดการสอนมินิคอร์สหนึ่ง ๆ จะมีการใช้สื่อการสอนมากมายหลายแบบ เพราะสื่ออย่างเดียวยังไม่สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เพียงพอ และไม่สามารถตอบสนองความต้องการทางการเรียนรู้ของผู้เรียนได้หลายอย่าง
2. การใช้สื่อต้องสอดคล้อง เหมาะสมกับวิธีระบบ ซึ่งเป็นหลักการสร้างชุดการสอนมินิคอร์ส
3. สิ่งที่สำคัญต่อการเลือกใช้สื่อมากที่สุดคือ สิ่งที่เราจะถ่ายทอดไปยังผู้เรียน โดยผ่านสื่ออื่น ๆ สื่อที่ถูกเลือกใช้จะสามารถถ่ายทอดข้อมูลแก่ผู้เรียนได้ชัดเจนเพียงใด เหมาะสมกับข้อมูลเรื่องนั้น ๆ หรือไม่
4. ต้องคำนึงถึงความสนใจของผู้สอนที่จะใช้สื่ออื่น ๆ ว่าเหมาะสมที่จะใช้และสอดคล้องกับประสบการณ์การเรียนรู้ที่จะเสนอให้ผู้เรียนมากที่สุด
5. คำนึงถึงความชอบของผู้เรียนที่คัดสื่อที่นำมาใช้ ว่าผู้เรียนแต่ละคนจะมีความสามารถในการรับรู้และเข้าใจข้อมูลข่าวสารทางประสาทสัมผัสที่แตกต่างกัน
6. สื่อที่ใช้ควรมีความเหมาะสมสอดคล้องกับธรรมชาติของข้อมูลที่เสนอ เช่น สื่อทางตาต้องสัมพันธ์กับรูปภาพที่ปรากฏของสัมพันธ์กับเรื่องจากเสียงที่ประกอบเป็นต้น
7. คำนึงถึงข้อจำกัดของการใช้สื่อแต่ละชนิด สิ่งที่ต้องพิจารณา ได้แก่ ขนาดของกลุ่มผู้เรียน ระยะเวลาการสอนที่กำหนดให้ โดยคำนึงว่าสื่อที่เลือกใช้จะช่วยเพิ่มประสบการณ์ที่สนุกสนานและได้ผลมากที่สุดแก่ผู้เรียน

สิ่งจำเป็นที่ต้องคำนึงถึงอีกประการหนึ่งก็คือ การสร้างบรรยากาศที่เหมาะสมต่อการใช้สื่อที่มีคุณภาพ เช่น ภาพยนตร์ ภาพจะต้องคมชัด แสงเสียง ฟังชมมองเห็นได้ชัด ถ้าเป็นสื่อเอกสาร

ก็จะต้องมีแสงสว่างเพียงพอ ตลอดจนความเงียบสงบในการเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาโดยไม่มีสิ่งรบกวน

การนิเทศและการนำชุดการสอนมินิคอร์สไปใช้

กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้ให้แนวทางเสนอแนะในการพัฒนาหรือการนิเทศชุดการสอนมินิคอร์ส และการนำไปใช้ว่าควรคำนึงถึงเรื่องต่อไปนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2528 : 70 - 72)

1. ใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น โดยเฉพาะระดับจังหวัด จะต้องสำรวจจุดบกพร่องที่ขัดขวางและเครื่องอำนวยความสะดวก ว่ามีอะไรบ้าง ขาดอะไร จะใช้อะไรไปบ้าง
  2. ควรพยายามลดการเชิญวิทยากรจากพื้นที่ ที่หายากและเสียค่าใช้จ่ายสูง โดยใช้วีดีโอ หรือสิ่งตีพิมพ์ ที่สามารถทดแทนได้มาใช้
  3. ในการเลือกใช้สื่อ จะต้องพิจารณาความสามารถในการรับรู้ของผู้เรียนให้ดีกว่า เขารับรู้สื่อชนิดไหนได้ดีที่สุด เช่น เสียง รูปภาพ สิ่งตีพิมพ์ หรือต้องใช้เสียงควบคู่กับรูปภาพ ถ้าจะใช้สิ่งตีพิมพ์ของแม่ใจว่าเขาอ่านได้คล่องและมีความสามารถในการจับใจความ
  4. ความเหมาะสมกับนักเรียนส่วนมากในค่านักกิจกรรม โดยพิจารณาจาก วัย เพศ ความเชื่อทางศาสนา วัฒนธรรม ประเพณีของแต่ละท้องถิ่น ทดไปจึงผลิตสื่อและจัดกิจกรรมสำหรับกลุ่มที่มีความแตกต่างจากคนส่วนมากเพิ่มขึ้น หรือใช้สื่อชุดเดียวกันแต่กิจกรรมแตกต่างกันออกไป
  5. วิธีใช้สื่อและขั้นตอนในการใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส ควรให้สะดวกต่อครูผู้สอนและทำให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เกิดประโยชน์ด้วย
  6. สื่อที่ประกอบเป็นชุดการสอนมินิคอร์ส น่าจะเป็นสื่อที่ไม่หมดไป เมื่อใช้แต่ละครั้งหรือควรแยกไว้นอกชุดการสอนที่ไม่หมดเปลือง
- จะเห็นว่าการนิเทศชุดการสอนมินิคอร์สและการนำไปใช้ จะต้องคำนึงถึงทั้งผู้สอนและผู้เรียน เป็นสำคัญ ทั้งนี้เพื่อให้การนำไปใช้โดยผลดีที่สุด ดังนั้นชุดการสอนมินิคอร์สแต่ละชุดที่ใช้ในแต่ละท้องถิ่น อาจมีลักษณะที่ต่างกันไปตามความเหมาะสม

รายการประสบการณ์ที่เหมาะสมกับชุดการสอนมินิคอร์ส (Meyer. 1975 : 10 - 11)

1. การศึกษาเอกสารที่ได้รับก่อนการเรียน เช่น เอกสารสรุปใจความสั้น ๆ จุดสาร
เน้คานการสาธิหรือแม่กึ่งโปรแกรม บทความจากการบันทึกเสียงสั้น ๆ งานง่าย ๆ ที่มอหมาย
โนทำลวงหนา
2. การบรรยายต่าง ๆ เช่น การอธิบาย การใช้วิธีการแก้ปัญหา การสร้างแรงจูงใจ
3. การทำงานกลุ่ม เช่น กลุ่มวิเคราะห์เอกสาร การระดมพลังสมอง การรวมคิดจาก
สุदानการจ่าลอง กลุ่มประเมินผลตนเอง กลุ่มศึกษากรณีตัวอย่าง
4. การแสดง เช่น การแสดงแหล่งข้อมูลต่าง ๆ การแสดงวิธีการ การแสดงผลงาน
ของลุ่ม
5. การประชุมปฏิบัติการ เช่น การวิเคราะห์พิจารณาตรวจสอบแนวคิด เครื่องมือ
แหล่งข้อมูลต่าง ๆ การสังเคราะห์สร้างแนวความคิด สร้างแหล่งข้อมูล ออกแบบการทดสอบพัฒนา
โปรแกรมการสอน
6. การสอบรายบุคคล เช่น การไขพเรียนโปรแกรม การสอนโดยใช้อุปกรณคานเสียง
ประกอบ
7. ทัศนศึกษาและดูงาน เช่น การศึกษาในงานในสถานศึกษาอื่น ๆ หรือภาคสนามที่
โดยค่านึงถึงความเหมาะสม
8. การไขพบาทสมมติ เช่น การแสดงบทบาท เกมสมมติ เป็นต้น
9. วิธีการประเมินผล เช่น การประเมินผลตนเอง การประเมินผลจากแนวคิดและ
แหล่งข้อมูลต่าง ๆ

ประโยชน์ของชุดการสอนมินิคอร์สในเอเชียและแปซิฟิก (APEID. 1982 : 26)

การนำชุดการสอนมินิคอร์สมาใช้นั้น จะเห็นประโยชน์ของหลักการต่าง ๆ คือ

1. หลักการของชุดการสอนมินิคอร์สยืดหยุ่นได้ จบในตัวเอง แต่ละหน่วยสามารถเชื่อม
ต่อกันได้ตามลำดับ และเป็นรูปแบบเพื่อตอบสนองความต้องการต่าง ๆ

2. ชุดการสอนมีนิโครสประหยัดเวลาและทรัพยากร ผู้เรียนจะรวมกิจกรรมการเรียนรู้เพียง 8 หรือ 10 ชั่วโมงในแต่ละชุด
3. ตามรูปแบบสามารถประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้
4. ชุดการสอนมีนิโครสสามารถดัดแปลงได้
5. พร้อมทั้งปรับปรุงรูปแบบของชุดการสอนมีนิโครสให้ทันความต้องการและการเปลี่ยนแปลงได้
6. เน้นการฝึกทักษะ เพื่อให้ผู้รวมกิจกรรมพัฒนาความสามารถขั้นที่

การประยุกต์ใช้นิโครสในประเทศไทย (APEID, 1982 : 39 - 41)

แนวคิดของชุดการสอนมีนิโครสเป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับการศึกษาของประเทศไทย ซึ่งสามารถประยุกต์ใช้ได้หลายลักษณะเนื้อหา ตัวอย่างเช่น

1. การศึกษาในระบบโรงเรียน
  - 1.1 ชุดการสอนมีนิโครสระหว่างประจำการ ครูจำเป็นต้องได้รับการเสริมแรง ขยายแนวความคิดและการฝึกฝนการปฏิบัติเพิ่มขึ้นในการสอนแต่ละวัน เนื้อหาวิชาต่าง ๆ สามารถนำมาวิเคราะห์และจัดแนวคิดให้ได้ทั้งรูปแบบบุคคลหรือเป็นกลุ่มบุคคล
  - 1.2 การสอนซ่อมเสริม การพัฒนาชุดการสอนมีนิโครสเพื่อแก้ปัญหาเนื้อหาวิชาที่ยาก หรืออาจช่วยในการสอนซ่อมเสริมสามารถทำได้ในโรงเรียนจำนวนมากในเมืองไทย โดยอำนวยความสะดวกแก่ครูและทำให้ยกมาตรฐานการศึกษาได้สูงขึ้น
2. การศึกษานอกระบบโรงเรียน
  - 2.1 โครงการส่งเสริมการอ่าน
  - 2.2 การศึกษาอาชีพของผู้ใหญ่
  - 2.3 โครงการวิทยศึกษา
  - 2.4 การเรียนโดยโปรแกรมการเรียนปลายทางเปิด
  - 2.5 การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับ 3, 4

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนมินิคอร์ส

งานวิจัยเกี่ยวกับชุดการสอนมินิคอร์สในประเทศ

ได้มีผู้ทำการวิจัยเกี่ยวกับชุดการสอนมินิคอร์สภายในประเทศดังนี้

บุคคลแรกที่ทำการศึกษาวิจัยคือ อุทัย หนูแดง (อุทัย หนูแดง 2526 : 107 - 110)

โดยเป็นผู้ทดลองสร้างชุดการสอนมินิคอร์สขึ้นในปี พ.ศ. 2526 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 ที่เรียนวิชาเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต 4 เรื่องสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ที่เรียนจากการสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์สกับการสอนตามปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาโรงเรียนผู้ใหญ่สุโขทัย กรุงเทพมหานคร จำนวน 70 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 35 คน กลุ่มควบคุม 35 คน ใช้เวลาในการทดลอง 8 ชั่วโมง ผลการวิจัยปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองซึ่งเรียนจากการสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์สสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนจากการสอนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และเช่นเดียวกันในปีต่อมา ยุวดี แก้วรักษา (ยุวดี แก้วรักษา 2527 : 266) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส โดยใช้ชื่อว่าชุดการสอนจุดบทกับการสอนตามปกติ ในวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต 7 เรื่องแหล่งอารยธรรมยุคก่อนประวัติศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับ 4 โรงเรียนผู้ใหญ่วัดหัวลำโพง กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2526 จำนวน 70 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 35 คน ใช้เวลาในการทดลองกลุ่มละ 8 ชั่วโมง ผลการศึกษารายงานว่า นักศึกษาที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์สมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่เรียนโดยการสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่านักศึกษากลุ่มที่เรียนจากการใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส มีความคิดเห็นที่ดีและเห็นควยกับการนำชุดการสอนมินิคอร์สมาใช้ในการเรียนการสอนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต 7

สำหรับในโรงเรียนมัธยมศึกษาชั้น ในปี พ.ศ. 2527 สุรัตน์ ยุทธเสรี (สุรัตน์ ยุทธเสรี 2527 : 92) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยการใช้ชุดการสอนมินิคอร์สกับการสอนตามคู่มือครูการสอนภาษาอังกฤษเขตนี้นเนื้อหาที่ใช้ทดลองคือเรื่อง Pronouns และ Comparison of Adjective กลุ่มตัวอย่างเป็น

นักเรียนโรงเรียนนครนายกวิทยาคม จังหวัดนครนายก จำนวน 120 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 40 คน กลุ่มทดลองที่ 1 เรียนจากการสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์สที่ใช้เวลาเรียน 10 คาบ กลุ่มทดลองที่ 2 เรียนจากการสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์สที่ใช้เวลาเรียน 14 คาบ ส่วนกลุ่มควบคุม จำนวน 40 คน เรียนจากการสอนตามคู่มือครูการสอนภาษาอังกฤษเอส ใช้เวลาเรียน 14 คาบ ผลการศึกษามีปรากฏดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองที่ 2 สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และแตกต่างกับกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ระดับ .05
  2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนอยู่ในระดับสูง ในกลุ่มทดลอง 2 กับกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนกลุ่มทดลอง 2 กับกลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 1 กับกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
  3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษปานกลางของกลุ่มทดลอง 2 กับกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และกลุ่มทดลอง 2 กับกลุ่มทดลอง 1 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับกลุ่มทดลอง 1 กับกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
  4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษระดับต่ำ ในกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มกับกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
- จากผลงานวิจัยที่กล่าวมาจะเห็นว่า การสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์สจะสามารถส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงแก่ผู้เรียนได้ทั้งกับนักเรียนผู้ใหญ่ และนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอนมินิคอร์สในต่างประเทศ

แอนเดอร์สัน (Anderson Jack Ronald. 1973 : 4021-A) ได้ศึกษาถึงการพัฒนาประเมินผลโครงสร้างมินิคอร์ส ที่ใช้สำหรับการศึกษาวิทยาศาสตร์พื้นโลก พบว่า นักเรียนยอมรับความคิดเกี่ยวกับการใช้ชุดการสอนมินิคอร์สและเกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติในทางบวกของนักเรียนต่อวิทยาสาสตร์พื้นโลกหลังจากเสร็จสิ้นจากการเรียน นักเรียนชอบการประเมินผลที่มีโอกาสปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนและชอบชุดการสอนมินิคอร์สที่ใช้เวลาสามสัปดาห์มากกว่าสิบสัปดาห์

ในปี ค.ศ. 1974 กรอส (Gross, William Kinsey. 1974 : 3388-A) ได้ทำการศึกษาชุดการสอนมินิคอร์สที่ไชยธรรมครูภักดีทำการสอน โดยมีความมุ่งหมายศึกษาถึงการพัฒนาและการประเมินผลของชุดการสอนมินิคอร์สเช่นกัน พบว่า ครูที่ได้รับการอบรมโดยชุดการสอนมินิคอร์สเกิดพฤติกรรมพิเศษขึ้น 6 ลักษณะ โดยที่ครูจำนวนนี้เชื่อว่า มินิคอร์สเป็นสิ่งที่ช่วยให้เขาพัฒนาพฤติกรรมได้ตามจุดประสงค์ของมินิคอร์ส เมื่อเปรียบเทียบกับการอบรมครูโดยการสอนแบบจุดภาค

ต่อมาในปี ค.ศ. 1975 เคท (Kate. 1975 : 218-A) ได้สร้างและหาความเที่ยงตรงของชุดการสอนมินิคอร์สที่ใช้กับครูระดับประถมศึกษา ผลปรากฏว่า ครูที่ได้รับการอบรมโดยชุดการสอนมินิคอร์สพัฒนาทักษะสูงขึ้น 5 ทักษะ ที่ระดับความเชื่อมั่น .95 และนักเรียนที่เรียนจากครูที่ได้รับการอบรมด้วยชุดการสอนมินิคอร์ส มีความสามารถในการใช้คำเกี่ยวกับการพรรณนาได้ดีขึ้น ที่ระดับความเชื่อมั่น .95

ในปี ค.ศ. 1975 เวสส์ (Weiss. 1975 : 2005-A) ได้ทำการศึกษาทัศนคติของนักเรียนนิวยอร์กที่มีต่อคนผิวดำ โดยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลองเป็นนักเรียนนิวยอร์กจำนวน 60 คน เลือกเรียนโดยชุดการสอนมินิคอร์ส เรื่องประวัติศาสตร์ของคนผิวดำ และอีกกลุ่มหนึ่งเป็นนักเรียนนิวยอร์กจำนวน 80 คน ที่เรียนโดยชุดการสอนมินิคอร์สเรื่องประวัติศาสตร์อเมริกาทั่วไป ผลปรากฏว่านักเรียนที่เรียนโดยชุดการสอนมินิคอร์สเรื่องประวัติศาสตร์คนผิวดำ มีทัศนคติต่อคนผิวดำในทางดีขึ้นกว่ากลุ่มที่เรียนเรื่องประวัติศาสตร์อเมริกาทั่วไป นอกจากนี้ เคอร์ (Kerr. 1975 : 356 - 7A) ได้ทำการศึกษาถึงพฤติกรรมด้านมโนคติ (Affective) ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่ลงทะเบียนเรียนในมินิคอร์สและรายวิชาปกติ ปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนในมินิคอร์สมีทัศนคติที่ดีต่อครูสูงกว่ากลุ่มที่เรียนในรายวิชาปกติ โดยที่การเข้าชั้นเรียนของนักเรียนทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน และครูที่สอนในชุดมินิคอร์สมีทัศนคติต่อนักเรียนและวิชาชีพครูสูงกว่าครูในกลุ่มปกติ ส่วน มิลโซ (ilzow. 1976 : 7165-A) ได้ทำการศึกษาทัศนคติของนักเรียนและครูในโครงการเรียนมินิคอร์สระหว่างปี 1973 - 1976 ในโรงเรียนเคนเนดี (Kennedy Junior High School) รัฐมิชิแกน ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนทุกระดับความสามารถคือสูง กว้าง ต่ำ ที่มีต่อมินิคอร์สไม่แตกต่างกันและนักเรียนทุกระดับนี้ ชอบวิธีการสอนในชุดมินิคอร์สมากกว่าการสอนแบบเดิม

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ

ความหมายของความรับผิดชอบ

ชาวลา แพร์ทกอล (ชาวลา แพร์ทกอล 2514 : 33) ได้ให้ความหมายว่า หมายถึง ความสนใจ ความตั้งใจที่จะทำงาน และติดตามผลงานที่ได้ทำไปแล้ว เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เป็นผลสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ยอมรับในสิ่งที่ตนเองกระทำลงไปทั้งในกรณีที่ เป็นผลดีและผลเสียโดยแสดงออก ในรูปการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ ปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวังอย่างมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามที่ได้รับงานมา

ละเมียด ดิมอักษร (ละเมียด ดิมอักษร 2517 : 8) ได้ให้ความหมายว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง การปฏิบัติงานด้วยความจริงใจและซื่อสัตย์ซึ้ง เพื่อบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ไม่ถือเอาความชอบใจหรืออารมณ์เป็นใหญ่ ใช้ความพยายามแก้ปัญหาสรรคต่าง ๆ ความรับผิดชอบจึง เป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งของการปฏิบัติงาน

คณีย์ งานมานะ (คณีย์ งานมานะ 2518 : 5) ได้ให้นิยามว่า หมายถึง คุณลักษณะ ของบุคคลที่แสดงถึงความเอาใจใส่ จดจ่อและรับเป็นภาระหน้าที่การงาน การดำเนินชีวิต ความ เป็นอยู่ของตน และอยู่ในความดูแลตลอดจนสังคม พยายามทำหน้าที่ต่าง ๆ อย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายโดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค

ชม ภูมิภาค (ชม ภูมิภาค 2518 ก. : 55) กล่าวว่าความรับผิดชอบ หมายถึง การ ปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงไปตามเป้าหมายที่ได้รับมอบหมาย ความรับผิดชอบนี้มีความหมายรวมทั้ง ความซื่อสัตย์ สุจริต ความตรงต่อเวลา

จรรยา สุภาพ (จรรยา สุภาพ 2520 : 84) ได้ให้ความหมายของความรับผิดชอบว่า คือการยอมรับและรับผิดชอบในการกระทำของตน ยอมรับผลแห่งการกระทำของตนด้วยความเต็มใจ ไม่ว่าจะ เป็นผลดีหรือผลร้าย ไม่ว่าจะกระทำผิดหรือถูก ไม่มีจิตความรับผิดชอบไปให้ผู้อื่นและพร้อมที่จะ ปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้โดยลดียิ่งขึ้น ความรับผิดชอบนี้เป็นสิ่งที่เกื้อหนุนให้บุคคลปฏิบัติตามหน้าที่ของตน โดยไม่ต้องมีการบังคับเข้มงวดจากผู้อื่น

สุโท เจริญสุข (สุโท เจริญสุข 2528 : 45) ให้ความหมายว่า หมายถึง ความสามารถที่จะทำ จะแสดงออกมาเองให้เหมาะสมต่อหน้าที่การงานที่ได้รับมอบหมายในสังคม อันเป็นไปตามหลักเกณฑ์ กฎ ระเบียบ วินัย ฯลฯ

คู่มือการปลูกฝังและสร้างเสริมค่านิยมพื้นฐานเรื่องความรับผิดชอบ (คู่มือการปลูกฝังและสร้างเสริมค่านิยมพื้นฐานเรื่องความรับผิดชอบ ม.ป.ป. : 53) ให้ความหมายของความรับผิดชอบต่อว่า หมายถึงความมุ่งมั่นตั้งใจปฏิบัติหน้าที่การงานให้บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ยอมรับผลของการกระทำนั้นและพยายามปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น และกล่าวถึงสาระสำคัญในการปลูกฝังและสร้างเสริมเรื่องความรับผิดชอบในระดับมัธยมศึกษา 4 ด้าน ดังนี้

1. ความรับผิดชอบต่อการศึกษาเล่าเรียน หมายถึง การที่นักเรียนศึกษาเล่าเรียนจนประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ควบคู่ความซื่อสัตย์สุจริต อดทน เข้มแข็ง และส่งงานที่ได้รับมอบหมายตรงตามเวลาที่กำหนดมอบหมาย เมื่อมีปัญหาหรือไม่เข้าใจบทเรียนก็พยายามศึกษาทำความเข้าใจถามอาจารย์ให้เข้าใจ เมื่อทำแบบฝึกหัดก็ยึดมั่นว่าทำผิดแล้วพยายามแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องด้วยตนเองเสมอ มีผลการเรียนผ่านทุกวิชาในทุกภาคเรียน

2. ความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา หมายถึง การที่นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา รักษาผลประโยชน์ เกียรติยศ ชื่อเสียงของสถานศึกษา ช่วยกันรักษาความสะอาดของสถานศึกษา ไม่ซัดเซ่นโต๊ะเรียน เหนียงห้อง หอน้ำห้องส้วม แต่งเครื่องแบบนักเรียนเรียบร้อย ไม่ทะเลาะวิวาทกับโรงเรียน คอยตักเตือนเพื่อนนักเรียนที่จะหลงผิด อันจะทำให้โรงเรียนเสียชื่อเสียง เมื่อโรงเรียนต้องการความร่วมมือหรือความช่วยเหลือ ก็เต็มใจให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนตามความสนใจและความสามารถของตน เพื่อสร้างชื่อเสียงให้แก่โรงเรียน เช่น เป็นนักกีฬา นักแต่งคำขวัญ เรียงความ กลอน เพลง ฯลฯ

3. ความรับผิดชอบต่อครอบครัว หมายถึง การที่นักเรียนมีความตั้งใจช่วยเหลืองานต่าง ๆ ภายในบ้าน เพื่อแบ่งเบาภาระซึ่งกันและกันตามความสามารถของตน และรู้จักแสดงความคิดเห็นปฏิบัติตนเพื่อความสุขและชื่อเสียงของครอบครัว ช่วยแก้ปัญหาการที่สมาชิกภายในครอบครัวไม่เข้าใจกัน เมื่อมีปัญหาที่ปรึกษาและให้พ่อแม่ทราบปัญหาของตนทุกเรื่อง ช่วยครอบครัวประหยัดไฟฟ้า น้ำ อาหาร สิ่งของเครื่องใช้ภายในบ้าน

4. ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง การที่นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนและสังคม นำเพื่อประโยชน์และสร้างสรรค์ความเจริญให้ชุมชนอย่างเต็มความสามารถ ช่วยสอดส่องพฤติกรรมของบุคคลที่จะเป็นภัยต่อสังคม ให้ความรู้ ความสนุก เพลิดเพลินแก่ประชาชน ตามความสามารถของตน ช่วยคิดและแก้ปัญหาต่าง ๆ ของสังคม เช่น ความสกปรก การรักษา สาธารณะสมบัติ บุคิครายชดของประเทศชาติ การจราจร การเสียภาษี และการรับบริการจากสถาน บริการต่าง ๆ ของรัฐ

นอกจากนี้ จรรยา สุวรรณทัต ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนึก (จรรยา สุวรรณทัต ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนึก 2521 : 24) ได้กล่าวถึง ความรับผิดชอบว่า เป็นลักษณะของความเป็นพลเมืองที่สำคัญ ความเป็นคนมีความ รับผิดชอบนี้ เป็นลักษณะที่จะช่วยให้การอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นอย่างราบรื่น สงบสุข นอกจากนี้ ความรับผิดชอบยังเป็นคุณธรรมที่สำคัญในการพัฒนาประเทศด้วย

ฟังก์ และ แวกแนลส์ (Funk and Wagnals. 1961 : 1073) ให้ความหมายว่า ความรับผิดชอบคือ การแสดงออกถึงความรับผิดชอบและรับชมในการกระทำของตน มีความซื่อสัตย์ ไว้วางใจได้ สามารถจัดหาเงินและทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังหมายถึง ความสามารถในการตอบสนองต่อหน้าที่หรือข้อตกลงที่ตั้งไว้ตามอุดมคติ กฎของศีลธรรมและหลักธรรม อื่นๆ

ฟลิปโป (Flippo. 1966 : 122) กล่าวว่า ความรับผิดชอบเป็นความผูกพันในการที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ และความสำเร้จนี้เกี่ยวข้องกับปัจจัย 3 ประการ คือ พันธะผูกพัน หน้าที่การงาน และวัตถุประสงค์

สมิธ (Smith. 1968 : 426) ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า ความรับผิดชอบเป็นแนวโน้มน ของบุคคลที่จะรู้สึกหรือกระทำต่อสถานการณ์หรือบุคคลที่ได้รับมอบหมาย

ดังนั้น ความรับผิดชอบจึงหมายถึง ความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพัน พากเพียร และติดตามผลงานที่ได้ทำไปแล้ว โดยไม่มีการบังคับเข้มงวดจากผู้อื่น เพื่อปรับปรุงแก้ไข ให้สำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดี ยอมรับผลของการกระทำของตนด้วยความเต็มใจทั้งในกรณีที่ เป็นผลดีและผลเสีย

ลักษณะของบุคคลที่มีความรับผิดชอบ

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (สัญญา สัญญาวิวัฒน์ 2514 : 77) กล่าวว่า บุคคลที่มีความรับผิดชอบจะต้องประกอบด้วยความขยันหมั่นเพียร ความละเอียดรอบคอบ ความสามารถ และความรอบรู้ ความเอาใจใส่ และความดีใจใฝ่แสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ

ยุพา อานันทสิทธิ์ (ยุพา อานันทสิทธิ์ 2515 : 26) ได้ศึกษาถึงลักษณะของบุคคลที่มีความสามารถในการรับผิดชอบไว้วางใจ คือ บุคคลที่รับผิดชอบต่อหน้าที่ มีความบากบั่น พากเพียร ถอดศึกษาค้นคว้า ยึดมั่นในเกณฑ์ไม่หลีกเลี่ยงขบถบังคับ

นิคม ตั้งคะพิภพ (นิคม ตั้งคะพิภพ 2516 : 28) กล่าวว่า เป็นบุคคลที่เชื่อถือ มีหิริโอตตัปปะ มีการวางแผนก่อนลงมือทำงาน มีความรับผิดชอบและละเอียดรอบคอบ รักความก้าวหน้าพึ่งตนเองได้

อภิสิทธิ์ วงษา (อภิสิทธิ์ วงษา 2517 : 6 - 27) ได้อ้างถึงคำกล่าวของคาเทล (Cattell) ว่า บุคคลที่มีความรับผิดชอบสูง จะต้องมีคุณสมบัติต่อหน้าที่ มีความบากบั่นพากเพียร ถอดศึกษาค้นคว้า ยึดมั่นในกฎเกณฑ์ ส่วนบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่ำนั้น จะถือเอาความสะดวกเป็นเกณฑ์ มีหลักเลียงกฎขบถบังคับ ลักษณะพฤติกรรมของบุุคคลที่มีความรับผิดชอบมีดังนี้คือ ตรงต่อเวลา พยายามทำงานให้สำเร็จ ติดตามผลงานเสมอ ยอมรับความผิดพลาด รักษาชื่อเสียงของตนเอง เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว ซอมทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความซื่อสัตย์ รักษาคำพูด ตั้งใจทำงานพิถีพิถัน ซอมความเป็นระเบียบเรียบร้อย มีความอดทนและอดกลั้น ราคัญญในความโลเล พยายามทำงานให้ดี มีการวางแผนในการทำงาน รู้จักตั้งจุดมุ่งหมายในการทำงาน คิดถึงเรื่องงานที่จะทำตลอดเวลา กระตือรือร้น ซอมใฝ่หาความรู้ เห็นความสำคัญของงาน เต็มใจทำงาน มีความขยันขันแข็ง มีความเสมอต้นเสมอปลาย ทำงานเพื่องาน เชื่อมมั่นในตนเอง ซอมแสดงความคิดเห็น ปฏิบัติตามหน้าที่โดยเคร่งครัด กล้าเสี่ยงต่อการทำงาน ใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ ยึดถือกฎเกณฑ์ ประหยัดมีความกตริริเริ่ม ไว้วางใจได้ ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ รู้จักหน้าที่และกระทำตามหน้าที่เป็นอย่างดี มีความซื่อสัตย์ เคารพต่อระเบียบกฎเกณฑ์ มีวินัยในตนเอง มีความละเอียดรอบคอบ มีอารมณ์หนักแน่นเมื่อเผชิญอุปสรรค ยอมรับผลการกระทำของตน ปรับปรุงงานในหน้าที่ของตนเองและหมั่นตอสังคมให้ดียิ่ง ๆ ขึ้น

ส่วนประณต เล็กสวาสดิ์ (ประณต เล็กสวาสดิ์ 2517 : 9) กล่าวว่า ผู้มีความ
 รับผิดชอบจะต้องสามารถปฏิบัติในสิ่งตนถือ ช่วยเหลืองานของครอบครัว และส่วนรวมด้วยความ
 เต็มใจ ตรงต่อเวลา ซื่อสัตย์ ไว้วางใจได้ กล้าเผชิญต่อความเป็นจริง ตั้งใจทำงานโดยไม่ย่อท้อต่อ
 อุปสรรคทั้งปวง รับผิดชอบต่อตนเองทั้งการเงิน การงาน และการเรียน ดูแลรักษาของส่วนรวมเสมือน
 ของตัวเอง และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี รักษาสิทธิและหน้าที่ของตนเอง โดยไม่ละเมิดสิทธิและหน้าที่
 ของผู้อื่น

บราวเน และ คอห์น (Browne and Cohn. 1958 : 58) ได้สรุปองค์ประกอบ
 ของความรับผิดชอบต่อวิชา ได้แก่ ความไว้วางใจได้ ความคิดริเริ่ม ความไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค
 การทำงานแข็งแรง มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความปรารถนาที่จะทำได้ดีกว่าเดิม ผู้ที่มีความรับผิดชอบ
 ต้องเป็นผู้ที่สามารถปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงไปตามเป้าหมาย มีความซื่อสัตย์สุจริต และตรงต่อเวลา

วิธีการปลูกฝังความรับผิดชอบต่อ

เกียรติ ศรีพงษ์ (เกียรติ ศรีพงษ์ 2505 : 13 - 17) ได้เสนอแนะวิธีการปลูกฝัง
 ความรับผิดชอบต่อเด็กไว้ว่า ผู้ใหญ่ต้องทำความเข้าใจธรรมชาติของเด็ก ให้คำแนะนำและมอบงาน
 ให้แก่เด็กได้กระทำตามความสามารถของเขา ส่งเสริมหาทางให้เด็กได้เรียนรู้การแก้ปัญหาและรู้จัก
 ช่วยตนเอง ควบคุมแนะนำเมื่อจำเป็น ฝึกให้มีเหตุผล และต้องปลูกฝังความมีระเบียบวินัยอันดีงาม
 แก่เด็กอยู่เสมอ

สุคใจ เหล่าสุนทร (สุคใจ เหล่าสุนทร 2510 : 36) กล่าวว่า การสอนให้คิดและ
 เคารพต่อเหตุผล มีความคิดเป็นของตนเอง ถ้าสามารถทำให้เกิดขึ้นได้ ในภายหน้าปัญหาความไม่กล้า
 แสดงออกทางความคิดจะไม่มี เพราะได้สร้างอิสรภาพทางความคิดและการกระทำของคนใหม่มากขึ้น
 การศึกษาเป็นขบวนการต่อเนื่อง ถ้านักเรียนได้รับการฝึกฝนให้รู้จักพิจารณาเหตุผลด้วยตนเอง ไม่รับแต่
 การบอกเล่าจากครู ก็จะทำให้สติปัญญาแตกฉาน เมื่อออกจากโรงเรียนไปแล้ว ก็จะสามารถหาหนทาง
 ศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเอง เท่าเทียมเป็นการส่งเสริมให้บุคคลควบคุมตนเองได้ เกิดความรู้สึกรับผิดชอบ
 ในที่สุด

ชม ภูมิภาค (ชม ภูมิภาค 2518 ข. : 50 - 51) กล่าวถึงการปลูกฝังความรับผิดชอบ
 ต่อส่วนรวมแก่บุคคลว่า จะต้องปลูกฝังด้วยการให้เขาได้กระทำ มิใช่จะเกิดขึ้นได้จากการบอกเล่ากัน
 เท่านั้น วิธีการสอนในโรงเรียนมีส่วนสำคัญในการปลูกฝังความรับผิดชอบ การบอกให้จดทำงานเป็น
 รายบุคคล ไม่ได้มีส่วนช่วยปลูกฝังความรับผิดชอบต่อส่วนรวมเลย ควรจะให้รู้จักทำงานเป็นกลุ่ม
 เป็นคณะ ตามความเหมาะสม ในการทำงานเป็นกลุ่ม แต่ละคนจะได้รับมอบหมายให้ทำงานอันเป็น
 ส่วนหนึ่งของงานทั้งหมด เพื่อจะให้งานส่วนรวมสำเร็จลงด้วยดี แต่ละคนก็จะทำงานในส่วนความ
 รับผิดชอบของตนอย่างเต็มที่ งานจะสำเร็จเมื่อแต่ละคนทำงานประสานกัน หากคนใดคนหนึ่งขาดความ
 รับผิดชอบ งานก็จะสำเร็จลงได้ยาก นอกจากนี้ควรจัดให้มีครูให้คำแนะนำในการทำกิจกรรมต่าง ๆ
 ของนักเรียนด้วย เพื่อฝึกความรับผิดชอบไปในตัว ในทำนองเดียวกัน เรเวดี วงศ์พรหมเมฆ
 (เรเวดี วงศ์พรหมเมฆ 2521 : 33) ได้เสนอว่า การเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม จะส่งเสริม
 บรรยากาศแบบประชาธิปไตยให้ใหญ่เรียนรู้จักการยอมรับทั้งความคิดเห็น เคารพในสิทธิและหน้าที่ของกัน
 และกัน มีความร่วมมือในการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีระเบียบวินัย ตลอดจนพัฒนาคุณค่าความเป็นมนุษย์
 ซึ่งได้แก่การพัฒนาและส่งเสริมความรับผิดชอบในตัวบุคคล

นอกจากนี้ยังมีการกล่าวถึงการปลูกฝังความรับผิดชอบให้ภัยเด็กว่า มิใช่ด้วยการตักเตือนว่า
 กล่าวอบรมเท่านั้น แต่ต้องให้ฝึกปฏิบัติอย่างจริงจัง จึงจะก่อให้เกิดความเคยชินเกิดเป็นนิสัยและ
 นำใจที่ฝังแน่นเป็นคุณธรรมและค่านิยมต่อไป เพราะในการเรียนรู้ใด ๆ นั้นจะต้องให้เกิดผล 3 ประการ
 คือ เกิดความรู้ ความเข้าใจ สามารถปฏิบัติได้และเกิดเป็นน้ำใจ หรือความรู้สึกรักใคร่ ในทางที่ดี
 ต่อสิ่งนั้น ๆ การฝึกปฏิบัติจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง (การปลูกฝังจริยธรรมและวัฒนธรรมให้แก่เด็ก 2522 : 70)

วิลสัน (Wilson. 1975 : 31) ได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการสอนจริยศึกษาว่า
 โรงเรียนควรมีช่วงเวลาสำหรับการปลูกฝังหรือการฝึกความคิดทางจริยธรรมไว้อย่างน้อยสองครั้ง
 ต่อสัปดาห์ โดยครูจะต้องใช้เทคนิคการสอน วัสดุอุปกรณ์การสอนต่าง ๆ ที่เหมาะสม ตลอดจนต้อง
 คอยทดสอบและประเมินจริยธรรมของนักเรียน อย่างไม่เป็นทางการอยู่เป็นระยะ ๆ เพื่อให้แน่ใจว่า
 นักเรียนมีพัฒนาการทางจริยธรรมดีขึ้น ส่วน เฮิร์ลลอค (Hurlock. 1978 : 244) กล่าวว่า
 การพัฒนาความรับผิดชอบให้ภัยเด็ก ควรจะเริ่มด้วยการให้ทำงานที่ง่าย ๆ เพื่อให้เด็กเกิดความ
 เชื่อนั่นในตนเองและมีประสบการณ์ในการทำงานด้วยตนเอง

จะเห็นว่า การปลูกฝังความรับผิดชอบให้แก่เด็ก ควรให้เหมาะสมกับวัยและสถานการณ์ ฉะนั้นการสอนในโรงเรียนนั้น นอกจากจะสอนในเนื้อหา หรือการบอกกล่าวแล้ว การปลูกฝังให้เกิดความรับผิดชอบแก่เด็กก็โดยการนำเขาไปในกระบวนการเรียนการสอน ตลอดจนการปฏิบัติกิจกรรม ของนักเรียนด้วยจึงจะเกิดผลดี

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบในประเทศ

ในปี พ.ศ. 2521 นิสิตปริญญาโท สาขาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้ศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาของไทย ผลปรากฏว่า คุณลักษณะทาง จริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมในการรักษาระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ นักเรียนมี พฤติกรรมในระดับที่ไม่พึงประสงค์มากที่สุดในทุกภาคของประเทศไทย (อุบล เรียงสุวรรณ์ 2523 : 90)

สมศักดิ์ อินพันธ์ (สมศักดิ์ อินพันธ์ 2523 : 22 - 55) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ ระหว่างปฏิสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนในชั้นเรียน กับความรู้สู่การรับผิดชอบและมโนภาพแห่งตนของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 5 พบว่า นักเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์กับครูแบบประชาธิปไตยมีความรับผิดชอบ สูงที่สุด นักเรียนที่ปฏิสัมพันธ์กับครูแบบปล่อยปละละเลย มีความรับผิดชอบต่ำที่สุด การปฏิสัมพันธ์ระหว่าง ครูกับนักเรียนแบบประชาธิปไตยสัมพันธ์ทางบวกกับความรู้สู่การรับผิดชอบของนักเรียน

ในปีเดียวกันนี้ สมโชค พูลนวม (สมโชค พูลนวม 2523 : 22 - 45) ได้วิจัยพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีความรับผิดชอบสูงกว่่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับที่ ปราณีตา สุขอุดม (ปราณีตา สุขอุดม 2514 : 82) ศึกษาพบว่า ความสามารถ ในความรู้สู่การรับผิดชอบมีความสัมพันธ์กันในทางบวกกับความต้องการผลสัมฤทธิ์

ส่วนในด้านกรเรียนการสอนนั้น นิภา วิจิตรศิริ (นิภา วิจิตรศิริ 2525 : 43) ได้ ศึกษาถึงผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองแค สรวิจิทธิยา จังหวัดสระบุรี ปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกกิจกรรมกลุ่ม มีความรับผิดชอบสูงกว่า นักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกับ พิจิตรรา พงษ์จินดากร

(พิจิตรา พงษ์จินดากร 2525 : 50 - 94) ได้ทดลองสอนความรับผิดชอบแก่เด็กที่ระดับชั้นประถมศึกษา การทางสติปัญญาต่างกัน โดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 โดยเปรียบเทียบ กับกลุ่มที่สอนโดยวิธีธรรมดา ผลปรากฏว่า กลุ่มที่สอนโดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์มีทัศนคติเกี่ยวกับความรับผิดชอบ ดีกว่าและมีความคงทนในการเรียนรู้ทั้งในด้านความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติเกี่ยวกับความรับผิดชอบ โดยที่กลุ่มที่สอนด้วยวิธีธรรมดาไม่มี ซึ่งสอดคล้องกับที่ วิริยะ บุญยะนิवासัน (วิริยะ บุญยะนิवासัน 2523 : 49) ได้ทำการทดลองพบว่า นักเรียนกลุ่มที่สอนด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มีทัศนคติ ทางจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบสูงกว่ากลุ่มที่สอนด้วยวิธีธรรมดา และหลังจากสอนไปแล้ว 1 เดือน ผลก็ยังไม่เปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ กัญญา ประสงค์เจริญ (กัญญา ประสงค์เจริญ 2526 : 20 - 32) ได้ศึกษาถึงผลการใช้เทคนิคแม่แบบ เพื่อพัฒนาวินัย ในตนเองด้านความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่ำ ผลปรากฏว่า กลุ่มทดลองซึ่งได้รับการสอนโดยใช้บทนิทานประกอบหุ่นแม่แบบ มีการพัฒนาวินัยใน ตนเองด้านความรู้สึกรับผิดชอบสูงกว่ากลุ่มควบคุมซึ่งสอนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลงานวิจัยภายในประเทศดังกล่าวมานี้ จะเห็นได้ว่า การใช้วิธีการสอนที่เหมาะสม จะทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบสูงขึ้น โดยเฉพาะกระบวนการและกิจกรรมการสอนในชั้นเรียนที่ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้รวมกิจกรรมกลุ่ม จะทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกรับผิดชอบหรือพัฒนาความ รับผิดชอบสูงขึ้นกว่าเดิม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบในต่างประเทศ

ฟลาเฮอร์ตี และ รุทเซด (Flaherty and Reutzel. 1965 : 409 - 411) ได้ศึกษาเพื่อหาต้นเหตุบุคลิกภาพของนักเรียนที่ประสบความสำเร็จในการเรียนสูงและนักเรียนที่ประสบ ความสำเร็จในการเรียนต่ำ โดยใช้แบบทดสอบ CPI (The California Psychological Inventory) พบว่า ผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ได้คะแนนบุคลิกภาพด้านความรับผิดชอบสูงกว่า ผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และแมคเคลแลนด์ (McClelland. 1953 : 10) ได้ศึกษา พบว่า บุคคลที่มีแรงจูงใจได้สัมฤทธิ์สูงจะมีความรับผิดชอบสูงด้วย

ในทำนองเดียวกัน วัตสัน (Watson. 1967 : 10 - 12) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแบบต่าง ๆ ของนักเรียน 3 กลุ่ม แบ่งเป็นกลุ่มปกติ 1 กลุ่ม และอีก 2 กลุ่ม เป็นกลุ่มที่ประสบความล้มเหลวในการปรับตัว ซึ่งปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสัมพันธ์กับบุคลิกภาพด้านความรับผิดชอบ

นอกจากนี้ บัตเตอร์เวิร์ท (Butterworth. 1974 : 2043-A) ได้วิจัยผลสัมฤทธิ์ในการอ่าน ที่สัมพันธ์ต่อโรงเรียน ความรับผิดชอบตนเอง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในแคลิฟอร์เนีย พบว่า ความรับผิดชอบตนเอง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทัศนคติต่อโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันทางบวก และนักเรียนที่มีความสามารถทั่วไปสูงมีความรับผิดชอบตนเองสูงกว่านักเรียนที่มีความสามารถทั่วไปต่ำ

สวานเพค (Peck. 1958 : 374 - 350) ได้ศึกษาพบว่า ความรับผิดชอบขึ้นอยู่กับ การฝึกวินัย การฝึกวินัยโดยอาศัยความรัก จะทำให้เด็กมีพัฒนาการด้านความรับผิดชอบสูงขึ้นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เซียร์ และ เลวิน ที่พบว่า การให้ความรักและการฝึกวินัยโดยใช้เหตุผล จะช่วยให้เด็กทำตามผู้ใหญ่ของการและเด็กจะมีพัฒนาการด้านความรับผิดชอบสูงขึ้น (Sears and Lewin. 1957 : 415)

จะเห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความรับผิดชอบของนักเรียน การฝึกวินัยโดยใช้เหตุผล จะทำให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านความรับผิดชอบสูงขึ้น (Sears and Lewin. 1957 : 415)

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่เรียนโดยการใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาแตกต่างจากนักเรียนที่เรียนจากการสอนตามคู่มือครู ของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา
2. นักเรียนที่เรียนโดยการใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส มีความรับผิดชอบแตกต่างจากนักเรียนที่เรียนจากการสอนตามคู่มือครู ของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

วิธีดำเนินการศึกษาก่อนการ

การศึกษาก่อนการกระทำตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาทดลอง
2. แผนแผนการทดลองและวิธีดำเนินการทดลอง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองและวิธีสร้างเครื่องมือ
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาทดลอง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ลำพูน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2528 จำนวน 8 ห้องเรียน นักเรียนทั้งหมด จำนวน 320 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ลำพูน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2528 จำนวน 80 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มทดลอง จำนวน 40 คน เรียนจากการสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส

กลุ่มควบคุม จำนวน 40 คน เรียนจากการสอนตามคู่มือครูของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

ดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างตามขั้นตอนดังนี้คือ จากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ลำพูน จำนวน 8 ห้องเรียน ซึ่งจัดห้องเรียนแบบกละกัน ผู้วิจัยเลือกแบบสุ่มโดยการจับสลากมา จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 80 คน แล้วสุ่มนักเรียนที่ละคนโดยการจับสลากแบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 40 คน จากนั้นจึงจับสลากเลือกกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมอีกครั้งหนึ่ง

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยดำเนินการทดลองแบบ Randomized Control - Group Posttest - only Design ซึ่งมีลักษณะการทดลองดังนี้
(ฉนวน สายยศ และ อังคณา สายยศ 2528 : 219)

ตาราง 3 แบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
ER	-	X	T ₂
CR	-	-	T ₂

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการวิจัย

X	คือ การจัดกระทำ
T ₂	คือ การสอบหลังจากที่จัดกระทำการทดลอง
R	คือ การกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม
C	คือ กลุ่มควบคุม
E	คือ กลุ่มทดลอง

วิธีดำเนินการทดลอง

วิธีดำเนินการทดลองกระทำดังนี้

1. แบ่งกลุ่มตัวอย่าง เป็นกลุ่มทดลอง 40 คน กลุ่มควบคุม 40 คน ตามขั้นตอนการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยการสอนด้วยตนเองกับกลุ่มตัวอย่างคือ
กลุ่มทดลอง ทำการสอนโดยการใช้อุชการสอนมินิคอร์สวิชาสังคมศึกษา จำนวน 2 ชุด
ใช้เวลา 14 คาบ
กลุ่มควบคุม ทำการสอนตามคู่มือครูวิชาสังคมศึกษา ของหน่วยศึกษานิเทศก์
กรมสามัญศึกษา จำนวน 14 คาบ
3. ทดสอบหลังการทดลองสอน ด้วยข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบทดสอบ
วัดความรับผิดชอบของนักเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองและวิธีสร้างเครื่องมือ

1. ชุดการสอนมินิคอร์ส จำนวน 2 ชุด โดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้
  - 1.1 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับโครงสร้าง หลักการ วิธีการสร้างชุดการสอน
มินิคอร์ส จากเอกสารและจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างชุดการสอนมินิคอร์ส
วิชาสังคมศึกษา
  - 1.2 ศึกษาหลักสูตร คู่มือครู แบบเรียน และเนื้อหาที่จะใช้ในการทดลอง
  - 1.3 คัดเลือกเนื้อหาที่จะใช้ในการทดลองคือเรื่อง การพัฒนาประเทศ และเรื่อง
ความมั่นคงของชาติ มาศึกษาโดยละเอียดเพื่อนำมาสร้างชุดการสอนมินิคอร์ส
  - 1.4 วิเคราะห์หลักสูตรเพื่อกำหนดจุดมุ่งหมายทั่วไป จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมจาก
พฤติกรรมที่ต้องการ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำโครงสร้าง กิจกรรมการเรียนการสอน และการ
ประเมินผลของ เนื้อหาที่ใช้ในชุดการสอนมินิคอร์ส
  - 1.5 สร้างชุดการสอนมินิคอร์ส โดยดำเนินการตามหลักการและขั้นตอนของ
อาเพ็ด (APEID, 1982 : 9 - 12) โดยมีส่วนประกอบ 6 ประการ ดังนี้
    - 1.5.1 หลักการและเหตุผล คำแนะนำ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง แผนการสอน
    - 1.5.2 กิจกรรมครู
    - 1.5.3 กิจกรรมนักเรียน

1.5.4 การประเมินผล

1.5.5 เนื้อหาเสริม

1.5.6 เอกสาร แผนภูมิ สื่อ ฯลฯ ที่ใช้ประกอบการสอน

1.6 นำชุดการสอนมินิคอร์สวิชาสังคมศึกษาที่สร้างเสร็จแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาว่า ชุดการสอนที่สร้างขึ้นนี้ สอดคล้องและถูกต้องตามคุณลักษณะของชุดการสอนมินิคอร์สหรือไม่ โดยให้คะแนนดังนี้

ให้คะแนน	1	โดยผู้เชี่ยวชาญแน่ใจว่าสอดคล้องหรือถูกต้อง
ให้คะแนน	0	โดยผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจว่าสอดคล้องหรือถูกต้อง
ให้คะแนน	- 1	โดยผู้เชี่ยวชาญแน่ใจว่าไม่สอดคล้องหรือถูกต้อง

ให้นำคะแนนที่ได้ มาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง เพื่อทำการปรับปรุงต่อไป

1.7 นำชุดการสอนที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและทำการปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน เพื่อหาข้อบกพร่อง และนำมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของชุดการสอนมินิคอร์สอีกครั้งหนึ่ง

นำชุดการสอนมินิคอร์ส ที่ตรวจสอบคุณภาพแล้วนี้ ไปทำการทดลองสอนต่อไป

2. แผนการสอนวิชาสังคมศึกษา ผู้วิจัยได้นำแผนการสอนวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สร้างขึ้น โดยผู้เชี่ยวชาญของกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น เขตการศึกษา 8 และศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 8 ในเนื้อหา การพัฒนาประเทศ และความมั่นคงของชาติมาปรับปรุงใช้ในการวิจัย

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นี้ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

3.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบ จากหนังสือเทคนิคการวัดผลและประเมินผล การเรียนการสอนสังคมศึกษา ของสมบุรณ์ จิตพงษ์ (สมบุรณ์ จิตพงษ์ 2523 : 1 - 140)

3.2 ผู้วิจัยและนิสิตระดับปริญญาโทกลุ่มการสอนสังคมศึกษา จำนวน 6 คน ทำการวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อพิจารณาให้หนักคะแนนของพฤติกรรมและเนื้อหาวิชา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างข้อทดสอบ ผลการวิเคราะห์จัดทำเป็นตารางวิเคราะห์หลักสูตร สำหรับเป็นเกณฑ์ในการตัดสินว่า จะต้องวัดพฤติกรรมในเนื้อหาอะไรเป็นจำนวนมากน้อยเท่าใด แลวนำไปใหญ่เชี่ยวชาญทางการสอนวิชาสังคมศึกษาและการวัดผลตรวจสอบ

3.3 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตามเนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง โดยสร้างเป็นแบบปรนัยชนิด 5 ตัวเลือก ให้ครอบคลุมเนื้อหา และสอดคล้องกับตารางวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อให้ได้ข้อสอบที่มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง จำนวน 80 ข้อ แลวนำไปใหญ่เชี่ยวชาญทางการวัดผลตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง เพื่อทำการปรับปรุงแก้ไข

3.4 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างขึ้นตามข้อ 3.3 ไปสอบถามนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย จำนวน 80 คน ที่เรียนเรื่องการพัฒนาประเทศและความมั่นคงของชาติไปแล้ว นำคำตอบของนักเรียนมาตรวจให้คะแนน โดยให้คะแนนข้อที่ตอบถูก 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิด ไม่ให้คะแนนหรือตอบมากกว่าหนึ่งตัวเลือก ให้ 0 คะแนน

3.5 นำข้อทดสอบมาหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 27 % ของ จุง เทห์แพน (สวน สายยศ และ อังคนา สายยศ 2528 : 187) แล้วคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง .20 - .80 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .20 ขึ้นไปไว้ จำนวน 60 ข้อ ได้ข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายระหว่าง .21 - .80 และค่าอำนาจจำแนก .22 - .93

3.6 นำข้อทดสอบที่คัดเลือกไว้ มาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร K-R-20 ของคูเคอร์ ริชาร์ดสัน (สมบุญ วิชาพงษ์ ม.ป.ป. : 22) ได้ค่าความเชื่อมั่น .8260

4. แบบทดสอบวัดความรับผิดชอบ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

4.1 ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดความรับผิดชอบของ วัฒนา สิงห์สัมฤทธิ์ (วัฒนา สิงห์สัมฤทธิ์ 2527 : 122 - 133) ซึ่งได้ทำการตรวจสอบหาคุณภาพไว้แล้ว มาใช้ในการวิจัย โดยนำมาเฉพาะแบบทดสอบวัดความรับผิดชอบของตนเอง และแบบทดสอบวัดความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน แบบทดสอบ

ดังกล่าวนั้นเป็นแบบทดสอบที่ถามเกี่ยวกับความรู้สึกหรือการกระทำบางอย่างของนักเรียน เกี่ยวกับเรื่อง
 ทั่ว ๆ ไป มี 2 ตอน ใช้เวลาในการทำ 40 นาที คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบทดสอบชนิดข้อความ วัดทัศนคติและพฤติกรรม เกี่ยวกับความรับผิดชอบ
 ต่อตนเอง จำนวน 13 ข้อ และวัดความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน จำนวน 14 ข้อ ดังตัวอย่าง
 คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านถ้อยคำอย่างระมัดระวัง แล้วตอบตามความเป็นจริงมากที่สุด คำว่า
 "ข้าพเจ้า" หมายถึงตัวของนักเรียนเอง

๐ ข้าพเจ้าทำงานตามอารมณ์ มากกว่าตามระเบียบหรือแผนงานที่วางไว้

- ก. จริง
- ข. ไม่จริง
- ค. ไม่แน่ใจ

ตอนที่ 2 เป็นแบบทดสอบชนิดสถานการณ์ วัดทัศนคติและพฤติกรรม เกี่ยวกับความรับผิดชอบ
 ต่อตนเอง จำนวน 6 ข้อ และวัดความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน จำนวน 7 ข้อ ดังตัวอย่าง
 คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านเรื่องราวที่กำหนดไว้ในแต่ละเรื่อง แล้วตอบคำถามโดยสมมติ
 ตนเอง เป็นบุคคลในเรื่องนั้น ๆ

๐๐ ฉันงกแมงมัน เวลาสำหรับทำงานมาก ทบทุนขบเรียน ทำการบ้าน เล่นกีฬา
 และพบปะเพื่อนฝูงอย่างเป็นสัดส่วน เพราะคิดว่าจะทำให้คุณสามารถปฏิบัติได้เหมาะสมกับตนเอง
 และไม่มีปัญหาความประพฤติ ถ้านักเรียนเป็นฉันงก จะทำเช่นนั้นหรือไม่

- ก. ทำ
- ข. ไม่ทำ
- ค. ไม่แน่ใจ

วิธีการตรวจให้คะแนน คือหลักการให้คะแนนดังนี้

1. สำหรับข้อความในทางดี ถ้าตอบรับให้ 3 คะแนน ตอบปฏิเสธ ให้ 1 คะแนน
 และถ้าตอบว่า ไม่แน่ใจ ให้ 2 คะแนน

2. ข้อคำถามในทางปฏิเสธหรือทางลบ การตอบรับ ให้ 1 คะแนน ตอบปฏิเสธ ให้ 3 คะแนน ส่วนการตอบว่า ไม่แน่ใจ ให้ 2 คะแนน

4.2 นำแบบทดสอบจากข้อ 4.1 ไปทดลองสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ลำพูน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 80 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบเป็นรายข้อ โดยใช้ t - test เพื่อคัดเลือกข้อสอบที่ค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไปไว้ใช้ในการวิจัยแล้วหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้แบบของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น = .7995 และหาความเที่ยงตรงของแบบทดสอบสองวิธีคือ หาค่าความเที่ยงตรงสภาพ โดยใช้สหสัมพันธ์แบบจัดอันดับ (Rank Correlation) ได้ .9734 หาค่าความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง โดยการเปรียบเทียบผลต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มที่มีความรับผิดชอบกับกลุ่มที่ไม่มีความรับผิดชอบ โดยใช้วิธี t - test (Known-Group Technique) ได้ค่า $t = 6.8535$ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งกลุ่มนักเรียนได้รับการคัดเลือกโดยครูแนะแนว ครูที่ปรึกษา และครูผู้สอน นำข้อสอบที่คัดเลือกไว้ไปทำการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยการทดสอบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้ t - test แบบ Independent
2. เปรียบเทียบความรับผิดชอบระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยการทดสอบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้ t - test แบบ Independent

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 คะแนนเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตร (จวน สายยศ และ อังคณา สายยศ 2528 : 59)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

1.2 หากหาความแปรปรวนของคะแนน จำนวนจากสูตร (จวน สายยศ และ อังคณา สายยศ 2528 : 63)

$$S^2 = \frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}$$

2. หากคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 หากหาดัชนีของความสอดคล้อง ของชุดการสอบมินิคอร์ส และขอทดสอบ วัตถุประสงค์ทางการเรียน โดยใช้สูตร (สมบูรณ์ วิทพงษ์ ม.ป.ป. : 3)

$$IC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IC	แทน	ดัชนีของความสอดคล้อง
	R	แทน	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 หากค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้สูตร
(สมบุญ ชิตพงศ์ น.ป.ป. : 22) แบบของคูเคอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder - Richardson)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum pq}{s_t^2} \right)$$

เมื่อ	r_{tt}	แทน	ค่าความเชื่อมั่น
	s_t^2	แทน	ค่าความแปรปรวนทั้งหมด
	n	แทน	จำนวนของข้อสอบ
	p	แทน	สัดส่วนของคนทำถูกในแต่ละข้อ
	q	แทน	สัดส่วนของคนทำผิดในแต่ละข้อ หรือ $q = 1 - p$

2.3 หากค่าอำนาจจำแนกของข้อทดสอบวัดความรับผิดชอบ เป็นรายข้อใช้วิธีหาค่าส่วน
วิกฤติ (Critical Ratio) โดยใช้ t - test สูตร (สมบุญ ชิตพงศ์ น.ป.ป. : 35)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{s_H^2}{N_H} + \frac{s_L^2}{N_L}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
	$\bar{X}_H, \bar{X}_L$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนในกลุ่มสูง, กลุ่มต่ำ
	s_H^2, s_L^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มสูง, กลุ่มต่ำ
	n_H, n_L	แทน	จำนวนคนในกลุ่มสูง, กลุ่มต่ำ

2.4 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความรับผิดชอบ ใช้สูตร (สมบุญ ชิตพงศ์ ม.ป.ป. : 24) แบบของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right)$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ
	n	แทน	จำนวนข้อ
	s_i^2	แทน	ความแปรปรวนในแต่ละข้อ
	s_t^2	แทน	ความแปรปรวนทั้งฉบับ

2.5 หาค่าความเที่ยงตรงของแบบทดสอบวัดความรับผิดชอบดังนี้

2.5.1 ความเที่ยงตรงตามสภาพ หาโดยวิธีสหสัมพันธ์แบบจัดอันดับ

(Spearman Rank Order Correlation) สูตร (สมบุญ ชิตพงศ์ ม.ป.ป. : 13)

$$\rho = 1 - \frac{6 \sum D^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ	ρ	แทน	RHO ซึ่งเป็นค่าสหสัมพันธ์
	D	แทน	ความแตกต่างระหว่างอันดับของผู้สอบแต่ละคน
	N	แทน	จำนวนของผู้สอบหรือจำนวนผู้ตอบ

2.5.2 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง หาโดยวิธี Known - Group
Technique การเปรียบเทียบ ใช้ t - test แบบ Independent

สูตร (สมบูรณ ชิตพงศ์ ม.ป.ป. : 7)

$$t = \frac{\bar{X}_S - \bar{X}_F}{\sqrt{\frac{S_S^2}{N_S} + \frac{S_F^2}{N_F}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าที่ใช้ในการพิจารณาใน t - distribution
	$\bar{X}$	แทน	การเฉลี่ย
	S^2	แทน	ค่าความแปรปรวน
	s	แทน	กลุ่มที่มีคุณลักษณะหรือกลุ่มที่ประสบความสำเร็จ
	f	แทน	กลุ่มที่ไม่มีคุณลักษณะหรือกลุ่มที่ล้มเหลว
	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

3. ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย

ทดสอบความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความรับผิดชอบระหว่าง
กลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม โดยใช้ t - test แบบ Independent สูตร (ฉนวน สายยศ และ
อังคณา สายยศ 2528 : 84)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1) S_1^2 + (n_2 - 1) S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left\{ \frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right\}}}$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติในการแจกแจงแบบที
	$\bar{x}_1$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	$\bar{x}_2$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	n_1	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	n_2	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	s_1^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	s_2^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มตัวอย่างที่ 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ให้ความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนน
df	แทน	ชั้นของความเป็นอิสระ
t	แทน	ค่าสถิติในการแจกแจงแบบที (t - distribution)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยเสนอตามจุดมุ่งหมายดังนี้
 จากจุดมุ่งหมายข้อที่ 1 ที่ว่า เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนที่เรียนโดยการใช้อุปกรณ์สอนมินิคอร์ส กับนักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือครูของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา มีสมมติฐานว่านักเรียนที่เรียนโดยการใช้อุปกรณ์สอนมินิคอร์ส มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา แตกต่างจากนักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือครูของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนทั้งสองกลุ่มหลังจากที่ได้ทำการทดลองสอนเสร็จเรียบร้อยแล้ว ปรากฏว่า กลุ่มทดลองซึ่งเรียนโดยการใช้อุปกรณ์สอนมินิคอร์สมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 44.475 ความแปรปรวน เท่ากับ 21.948 คะแนน กลุ่มควบคุม ซึ่งเรียนโดยการสอนตามคู่มือครูของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 40.8 และความแปรปรวน เท่ากับ 20.112 คะแนน เพื่อที่จะทราบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกัน

หรือไม่ จึงได้ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของทั้งสองกลุ่ม โดยใช้ t - test
 ดังแสดงในตาราง

ตาราง 4 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่ม	N	$\bar{X}$	S^2	t
กลุ่มทดลอง	40	44.475	21.948	3.579 **
กลุ่มควบคุม	40	40.8	20.112	

$$t_{.01, df, 78} = 2.660$$

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง
 และกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่เรียนวิชา
 สังคมศึกษา โดยการใช้อุทิศการสอนมินิคอร์สกับการสอนตามคู่มือครูของหน่วยศึกษานิเทศก์
 กรมสามัญศึกษา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แตกต่างกัน ซึ่งตรงกับสมมติฐานที่กำหนดไว้

จากจุดมุ่งหมายข้อที่ 2 ที่ว่า เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบของนักเรียนที่เรียนวิชา
 สังคมศึกษา โดยการใช้อุทิศการสอนมินิคอร์ส กับนักเรียนที่เรียนจากการสอนตามคู่มือครู ของ
 หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ซึ่งมีสมมติฐานว่า นักเรียนที่เรียน โดยการใช้อุทิศการสอนมินิคอร์ส

มีความรับผิดชอบแตกต่างจากนักเรียนที่เรียนจากการสอนตามคู่มือครู ของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ผู้วิจัยทำการทดสอบความรับผิดชอบของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม ภายหลังจากทดลองสอน ปรากฏว่า กลุ่มทดลองซึ่งเรียน โดยการใช้อุปกรณ์การสอนมินิคอร์ส มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 100.825 ความแปรปรวนเท่ากับ 70.558 คะแนน กลุ่มควบคุมความเรียงเรียนจากการสอนตามคู่มือครู ของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 97.95 ความแปรปรวนเท่ากับ 77.894 คะแนน และเพื่อที่จะทราบว่านักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความรับผิดชอบแตกต่างกันหรือไม่ ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบ ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย โดยใช้ t - test ดังแสดงในตาราง

ตาราง 5 การเปรียบเทียบความรับผิดชอบของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่ม	N	$\bar{x}$	s^2	t
กลุ่มทดลอง	40	100.825	70.558	1.492
กลุ่มควบคุม	40	97.95	77.894	

จากตาราง 5 พบว่า ความรับผิดชอบของนักเรียนหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนที่เรียน วิชาสังคมศึกษา โดยการใช้อุปกรณ์การสอนมินิคอร์ส กับการสอนตามคู่มือครูของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา มีความรับผิดชอบ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

สรุป อภิปรายผล และขอเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบของนักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษาจากการสอน โดยการใช้ชุดการสอนมินิคอร์สกับการสอนตามคู่มือครูของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ซึ่งสรุปผลของการศึกษาได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยการใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส กับการสอนตามคู่มือครู ของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยการใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส กับการสอนตามคู่มือครู ของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่เรียนโดยการใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาแตกต่างจากนักเรียนที่เรียนจากการสอนตามคู่มือครู ของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา
2. นักเรียนที่เรียนโดยการใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส มีความรับผิดชอบแตกต่างจากนักเรียนที่เรียนจากการสอนตามคู่มือครู ของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. การเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
  - 1.1 ประชากร เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2528 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณ จำนวน 8 ห้องเรียน นักเรียน 320 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2528 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ลำพูน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน จำนวน 80 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 40 คน และกลุ่มควบคุม 40 คน ใ้มาโดยการเลือกแบบสุ่มจากห้องเรียนทั้งหมด 8 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 320 คน จับฉลากมาจำนวน 2 ห้องเรียน นักเรียน 80 คน แล้สุ่มนักเรียนทีละคน โดยการจับฉลาก แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 40 คน จากนั้นจับฉลากเลือกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมอีกครั้งหนึ่ง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

2.1 ชุดการสอนมินิคอร์ส ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อใช้สอนวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเนื้อหา การพัฒนาประเทศ และความมั่นคงของชาติ

2.2 แผนการสอนตามคู่มือครู ของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา วิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษา เรื่องการพัฒนาประเทศ และเรื่องความมั่นคงของชาติ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบปรนัย 5 ตัวเลือก มีความเชื่อมั่น .8260

2.4 แบบทดสอบวัดความรับผิดชอบของนักเรียน ซึ่งวัดนา สิ่งสัมฤทธิ์ (วัดนา สิ่งสัมฤทธิ์ 2527 : 133) สร้างขึ้น จำนวน 40 ข้อ มีความเชื่อมั่น .7995

3. การดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยทำการทดลองสอนนักเรียนกลุ่มทดลอง โดยการให้ชุดการสอนมินิคอร์ส และกลุ่มควบคุมโดยการสอนตามคู่มือครู ของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ใช้เวลาในการทดลองเท่ากันคือ 14 คาบ คาบละ 50 นาที เมื่อเสร็จสิ้นการทดลองได้ทำการทดสอบนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบทดสอบวัดความรับผิดชอบของนักเรียน แล้นำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาความวิ้การทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ การคำนวณค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความแปรปรวนของคะแนน

4.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยนำคะแนนเฉลี่ยมาเปรียบเทียบกัน โดยการใ้ t - test แบบ Independent

4.3 เปรียบเทียบความรับผิดชอบ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยนำคะแนนเฉลี่ยมาเปรียบเทียบกัน โดยใช้ t - test แบบ Independent

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนที่เรียน โดยการใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส และการสอนตามคู่มือครู ของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ความรับผิดชอบของนักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยการใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส และการสอนตามคู่มือครู ของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

การศึกษา เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา จากการสอนโดยการใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส กับการสอนตามคู่มือครู ของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ผู้วิจัยได้ทำการทดลองจากเนื้อเรื่องการพัฒนาประเทศ และความมั่นคงของชาติ ผลการทดลองอภิปรายได้ดังนี้

1. ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยการใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส กับการสอนตามคู่มือครู ของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า นักเรียนที่เรียนโดยการใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา แยกต่างจากนักเรียนที่เรียนจากการสอนตามคู่มือครู ของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กุทัย หนูแดง (กุทัย หนูแดง 2526 : 107) ที่พบว่า นักศึกษาที่เรียนโดยชุดการเรียนการสอนมินิคอร์ส มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต 4 แยกต่างจากนักศึกษาที่เรียนโดยวิธีสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และจากการวิจัย

ของ ยุคิ แก้วรักษา (ยุคิ แก้วรักษา 2527 : 71) ที่ได้ทำการทดลองพบว่า คะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนโดยชุดการสอนจุดมพ หรือชุดการสอนมินิคอร์ส วิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต 7 สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนโดยวิธีสอนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรัตน์ บุทธเสรี (สุรัตน์ บุทธเสรี 2527 : 55) ที่พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยชุดการเรียนการสอนมินิคอร์สแตกต่างจากนักเรียนที่เรียน โดยการสอนตามคู่มือครูการสอนภาษาอังกฤษเยส ที่ใช้เวลาในการเรียนเท่ากัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิจัยที่ปรากฏออกมาดังกล่าว น่าจะเป็นเพราะสาเหตุดังนี้ คือ

1.1 การสร้างชุดการสอนมินิคอร์สเป็นไปอย่างมีระบบ กล่าวคือ ชุดการสอนมินิคอร์สที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2520 ได้นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของโครงสร้างตามคุณลักษณะของชุดการสอนมินิคอร์ส จากนั้นจึงนำมาปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนจนครบชุด เพื่อให้ได้ชุดการสอนมินิคอร์สที่มีประสิทธิภาพ มีความสอดคล้องกันตั้งแต่จุดมุ่งหมาย สื่อ และกิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผล ซึ่งเป็นไปตามวิธีวิเคราะห์ระบบ จึงทำให้นักเรียนที่เรียนโดยการใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่เรียนจากการสอนตามคู่มือครู ของหน่วยงานนี้ เทศก กรมสามัญศึกษา ดังที่จากกรวิจัยของคณะบุคคลที่ทำการศึกษาเปรียบเทียบการสอน โดยใช้ชุดการเรียนการสอนที่วิเคราะห์ระบบกับไม่วิเคราะห์ระบบ ปรากฏว่า ชุดการสอนที่วิเคราะห์ระบบวิชาสังคมศึกษา ให้อผลการเรียนสูงกว่าชุดการสอนที่ไม่วิเคราะห์ระบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ทวีศักดิ์ กิจวิวัฒนาชัย 2520 : 39)

1.2 ในชุดการสอนมินิคอร์ส มีการใช้สื่อการเรียนการสอนหลายประเภท เช่น สไลด์ เทป ภาพ แผนภูมิ เอกสาร ฯลฯ ซึ่งเป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้เกิดผลสัมฤทธิ์แก่นักเรียน ดังที่ โนว์สัน (Knowlson, 1964 : 219) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการใช้สื่อต่าง ๆ สำหรับการสอน แลพบว่า สื่อการสอนต่าง ๆ ต่างก็ให้ผลในทางเสริมกันและกัน การใช้สื่อหลายอย่างรวมกัน ในการเรียนการสอน จะได้ผลดีกว่า การใช้สื่ออย่างใดอย่างหนึ่งเพียงอย่างเดียว

1.3 นักเรียนได้มีโอกาสรวมกิจกรรมการเรียนการสอนหลายรูปแบบซึ่งจัดไว้ตามความเหมาะสมของเนื้อหาและจุดประสงค์ในการเรียน เช่น การอภิปราย ซึ่งมีทั้งการอภิปรายกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ การแสดงบทบาทสมมติ การศึกษากรณีตัวอย่าง การเสนอผลงานของตนเอง เป็นต้น ทำให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมกิจกรรมมีการอภิปรายปัญหาาร่วมกัน ช่วยเหลือกันและกัน ในระหว่างทำงาน จึงทำให้เกิดความคิดกว้างขวาง ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีเหตุผล การที่นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนนี้ ทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังที่ จรูญ คุณมี (จรูญ คุณมี 2520 : 11 - 12) ได้กล่าวไว้ว่า การสอนที่ดีคือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้รวมปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเหมาะสม และจากการทดลองสอนวิจัยสังเกตเห็นว่า นักเรียนที่เรียนโดยชุดการสอนมินิคอร์ส มีความตั้งใจ สนใจ และกระตือรือร้น ต่อกิจกรรมการเรียนมากกว่านักเรียนกลุ่มที่เรียนจากการสอนตามคู่มือครู ของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

1.4 ในชุดการสอนมินิคอร์ส มีเอกสารการประเมินผลตนเองสำหรับนักเรียน เพื่อตรวจสอบความรู้ของตน ซึ่งทำให้นักเรียนทราบข้อบกพร่องในการเรียนของตน และปรับปรุงแก้ไขได้ นอกจากนี้การเสนอผลงาน โดยการจับบัตรการศึกษาเอกสารเสริมเพิ่มเติม การสรุปของครูก็ทำให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง แน่นยำมากขึ้น ซึ่งต่างก็มีผลทำให้นักเรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

2. ผลการเปรียบเทียบความรับผิดชอบของนักเรียนที่เรียน โดยการใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส กับการสอนตามคู่มือครู ของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยการใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส กับการสอนตามคู่มือครู ของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา มีความรับผิดชอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่สอดคล้องกับการศึกษาของ นิภา วิจิตรศิริ (นิภา วิจิตรศิริ 2525 : 41) ที่ศึกษาถึงผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองแค สรรกิจพิทยา จังหวัดสระบุรี แล้วพบว่า หลังจากฝึกกิจกรรมกลุ่มแล้ว นักเรียนมีความรับผิดชอบไม่สูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ย พบว่า ภายหลังจากทดลอง

นักเรียนมีแนวโน้มว่าจะมีความรับผิดชอบสูงขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยที่ใช้กระบวนการกลุ่มในการสอน เช่น อารีย์ เจริญพจน์ (อารีย์ เจริญพจน์ 2521 : 54) ที่ทำการศึกษาร่วมเทียบผลการเรียนภาษาไทยในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การสอนแบบศูนย์การเรียนกับการสอนแบบปกติ แลพบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีความรับผิดชอบไม่แตกต่างกัน ผลจากการทดลองดังกล่าวจะเป็นเพราะสาเหตุดังต่อไปนี้ คือ

2.1 ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ มี 14 คาบ ซึ่งน้อยไปสำหรับการปลูกฝังความรับผิดชอบให้เกิดขึ้นกับนักเรียน เพราะความรับผิดชอบนั้นเป็นสิ่งที่ต้องใช้เวลาในการปลูกฝังเป็นเวลานานและควรปลูกฝังมาตั้งแต่เด็กยิ่งเล็ก ๆ ดังที่ มิทตัน และ แฮร์ริส (Mitton and Harris. 1962 : 407 - 416) ได้กล่าวว่าการฝึกความรับผิดชอบให้แก่เด็กนั้น ควรเริ่มตั้งแต่วัยเด็ก นอกจากนี้ จากการวิจัยของ อรทัย จันทวิชานพงษ์ (อรทัย จันทวิชานพงษ์ 2522 : 48) ที่ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบของนิทานที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียน โดยทำการทดลองเป็นจำนวน 15 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที ผลปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกความรับผิดชอบ โดยการฟังนิทานกับนักเรียนที่ไม่ได้ฟังนิทาน มีความรับผิดชอบไม่แตกต่างกัน ในทำนองเดียวกัน นิภา วิจิตรศิริ (นิภา วิจิตรศิริ 2525 : 41) ได้ทำการศึกษาดังผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้เวลาในการทดลอง 12 ครั้ง ครั้งละ 1.30 ชั่วโมง แลพบว่า หลังจากการทดลองแล้วนักเรียนมีความรับผิดชอบไม่สูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ดังนั้น การที่ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการทดลองน้อยไป จึงมีผลให้ความรับผิดชอบของนักเรียนทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน

2.2 การสอนตามคู่มือครู ของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ในกลุ่มควบคุมนั้น มีการสอดแทรกจริยธรรมค่านิยมต่าง ๆ รวมทั้งความรับผิดชอบไว้ในแผนการสอนด้วย โดยให้ครูเป็นผู้คอยอบรม สั่งสอนนักเรียน สอดแทรกไปกับการสอนเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ซึ่งกรมสามัญศึกษา (การปลูกฝังจริยธรรมและวัฒนธรรมให้แก่เด็ก 2522 : 68) ได้กล่าวว่า วิธีการอบรมสั่งสอนนักเรียน โดยการสอดแทรกไปกับการสอนในเนื้อหาวิชานี้ เป็นวิธีการหนึ่งในการสร้างความรับผิดชอบให้กับนักเรียนได้

การที่ผู้วิจัยใช้วิธีการยอมรับสิ่งสอนนักเรียนกลุ่มควบคุมไปพร้อมกับการสอนในเนื้อหาวิชา จึงเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้นักเรียนในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม มีความรับผิดชอบไม่แตกต่างกัน

2.3 สภาพครอบครัวของนักเรียน เป็นสิ่งที่ผู้วิจัยไม่สามารถควบคุมได้ และสภาพครอบครัวมีผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนมาก ดังที่ เพ็ค และ ฮาฟวิกเฮิร์ต (Peck and Harvighurt. 1963 : 12) ได้ทำการศึกษาพบว่า เด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวที่มีบรรยากาศแบบประชาธิปไตยจะมีความรับผิดชอบมากกว่า เด็กที่มาจากครอบครัวแบบอิตาเลียนไทย และ แบลร์ กับ จอห์น (Blair and Jones. 1965 : 31 - 32) ได้ศึกษาพบว่า เด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจต่ำ จะมีความรับผิดชอบต่ำกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจสูง

การที่นักเรียนทั้งสองกลุ่มต่างก็มาจากสภาพครอบครัวหลาย ๆ สภาพ เช่นเดียวกัน ก็มีผลทำให้ความรับผิดชอบของนักเรียนไม่แตกต่างกัน

2.4 การอบรมเลี้ยงดู เป็นสาเหตุสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้นักเรียนในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมมีความรับผิดชอบไม่แตกต่างกัน จากการศึกษาของ เฮอรลอค (Herlock. 1978 : 661) พบว่า การอบรมเลี้ยงดูเด็ก มีผลต่อความรับผิดชอบของเด็กมาก เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน จะมีความรับผิดชอบต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ประพนธ์ เล็กสว่างศักดิ์ (ประพนธ์ เล็กสว่างศักดิ์ 2517 : 91 - 92) ที่พบว่า การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่มีผลต่อความรู้สึก รับผิดชอบของเด็กด้วย เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู โดยได้รับความรักมาก จะมีความรู้สึก รับผิดชอบมากกว่าเด็กที่ได้รับความรักน้อย และจากการศึกษาของ สมพงษ์ ศิริพัฒน์ (สมพงษ์ ศิริพัฒน์ 2517 : 50) พบว่า เด็กที่พ่อแม่เลี้ยงดูแบบเข้มงวดน้อย และแบบประชาธิปไตยน้อย จะมีความ รับผิดชอบต่ำกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในสวนผสมแบบอื่น ๆ นอกจากนี้ คณีย์ งามมานะ (คณีย์ งามมานะ 2518 : 40) ได้ศึกษาพบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย จะมีความรับผิดชอบน้อยกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่เกินไป

โดยเหตุนี้ในการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยไม่ได้ศึกษาครอบคลุมไปถึงการอบรมเลี้ยงดูจากทางบ้าน ของนักเรียน ซึ่งการที่นักเรียนทั้งสองกลุ่มได้รับการอบรมเลี้ยงดูในแบบต่าง ๆ กันนี้ อาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความรับผิดชอบไม่แตกต่างกัน

นอกจากนี้ สภาพแวดล้อมอย่างอื่น เช่น ชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่ กลุ่มเพื่อน สภาพโรงเรียน ตลอดจนครูผู้สอนกิจกรรมการเรียนการสอนโดยวิธีอื่น ๆ ที่นักเรียนเกี่ยวข้องกับมาเป็นเวลานานแล้ว ต่างก็ส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนมาก การทดลองของผู้วิจัย จึงไม่ส่งผลให้ความรับผิดชอบของนักเรียนทั้งสองกลุ่มแตกต่างกัน

อย่างไรก็ตาม ถ้าพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยความรับผิดชอบของนักเรียน จะเห็นว่า นักเรียนกลุ่มที่เรียนจากการใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มที่เรียนจากการสอนตามคู่มือครูของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ซึ่งแสดงว่า การสอนวิชาสังคมศึกษา โดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส ก็เป็นวิธีการหนึ่งในการปลูกฝังความรับผิดชอบให้แก่กันได้ เพราะการที่นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มจะทำให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นรู้จักแก้ปัญหา และร่วมรับผิดชอบงานของกลุ่มร่วมกับผู้อื่น

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ควรได้มีการทดลองสร้างชุดการสอนมินิคอร์สขึ้น เพื่อทดลองใช้ในห้องเรียนและปรับปรุงให้เหมาะสม โดยอาศัยความร่วมมือของครูผู้สอนในมหาวิทยาลัยเดียวกันและครูฝ่ายโสตทัศนศึกษา เพื่อช่วยให้การสอนมีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรช่วยสนับสนุน ส่งเสริม ให้ครูในห้องเรียนสร้างชุดการสอนมินิคอร์สขึ้น โดยสนับสนุนในด้านงบประมาณ ตลอดจนอำนวยความสะดวกในการจัดสภาพห้องเรียน ห้องโสตทัศนศึกษา ให้เหมาะสมกับการใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส

1.3 ศึกษานิเทศก์ประจำเขตการศึกษาต่าง ๆ ควรได้มีการประสานงานร่วมมือกับสถาบันที่ผลิตครู กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น และกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในการจัดอบรม เผยแพร่ ความรู้ วิธีการสร้าง การผลิต และกิจกรรมที่เหมาะสมต่อการเรียนการสอน ให้แก่ครู

ประจำการ ตลอดจนให้มีการร่วมจัดสร้างชุดการสอนมินิคอร์สในเนื้อหาต่าง ๆ ที่เหมาะสม เพื่อให้ครูนำไปใช้หมุนเวียนรวมกันได้ ซึ่งจะทำให้มีความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นในแต่ละกลุ่มโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

2.1 ควรได้มีการจัดสร้างชุดการสอนมินิคอร์สวิชาสังคมศึกษาชั้น เพื่อทดลองสอนอีก โดยมุ่งศึกษาตัวแปรเพิ่มเติม เช่น เนื้อหาวิชา ระดับชั้น ระดับสติปัญญา เพศ ความมีวินัยในตนเอง ความวิตกกังวลในการเรียน

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบถึงการสอน โดยการใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส วิชาสังคมศึกษาและวิชาอื่น ๆ ที่ใช้เวลานานกว่าการสอนโดยวิธีการอื่น ๆ ว่าจะสามารถส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแก่นักเรียน แตกต่างกันหรือไม่

2.3 ควรมีการศึกษาถึงการใช้ชุดการสอนมินิคอร์สที่ใช้หน่วยเวลาต่อเนื่องมากกว่านี้ว่าจะส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนหรือไม่ หรือทำการทดสอบความรับผิดชอบของนักเรียนก่อนทำการทดลองสอน ทั้งนี้เพื่อทราบว่าความรับผิดชอบของนักเรียนภายหลังการทดลองนั้น เป็นผลเนื่องมาจากการทดลอง หรือเป็นเพราะนักเรียนมีความรับผิดชอบอยู่แล้ว

2.4 ควรมีการศึกษาถึงความสัมพันธ์ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษากับความรับผิดชอบของนักเรียนที่เรียน โดยการใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

"การปลูกฝังจริยธรรมและวัฒนธรรมให้แก่เด็ก" สามัญศึกษา 12 : 69 - 72 ธันวาคม 2522
กันยา ประสงค์เจริญ ผลการใช้เทคนิค "แม่แบบ" เพื่อพัฒนาวินัยในตนเองด้านความรู้สึก
รับนิคชอบ ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2526, 85 หน้า
อัคราเนา

กาญจนา เกียรติประวัติ วิธีสอนทั่วไปและทักษะการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ม.ป.ป., 258 หน้า อัคราเนา

การศึกษานอกโรงเรียน, กรม กอพัฒนาการศึกษา ชุดฝึกอบรมระยะสั้น (Minicourse)
การใช้สื่ออบรมครูสอนการศึกษาน้อยแบบเบ็ดเสร็จ ระดับที่ 3 - 4 การศาสนา 2527,
62 หน้า

คู่มือการใช้ชุดฝึกอบรมระยะสั้น (Minicourse) สำหรับครูสอนการศึกษาน้อย
แบบเบ็ดเสร็จ ระดับที่ 3 - 4 ระหว่างประจำการ การศาสนา 2528, 83 หน้า

เกียรติ ศรีพงษ์ "การฝึกให้เด็กรู้จักรับผิดชอบ" ศูนย์ศึกษา 11 : 13 - 17 พฤศจิกายน 2505
คณะวิจัยหลักสูตรกระบวนการเรียนการสอนสังคมศึกษา "การประเมินผลการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษา
ตอนต้น พ.ศ. 2521 ในปีการศึกษา 2522" การวิจัยทางการศึกษา 10 : 82 - 87
พ.ศ. 2523

จรรยา คุณมี การสอนวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม 2520, 70 หน้า
อัคราเนา

จรรยา สุภาพ แบบเรียนสังคมศึกษา ไทยวัฒนาพานิช 2520, 194 หน้า

จรรยา สุวรรณทัต ดวงเคื่อน พันธมนาวิน และ เพ็ญแข ประจันปัจฉินิก พฤติกรรมศาสตร์
เล่ม 1 พื้นฐานความเข้าใจในทางจิตวิทยา ไทยวัฒนาพานิช 2521, 110 หน้า

ชม ภูมิภาค "การปลูกฝังความรับผิดชอบต่อส่วนรวม" รวมบทความวิทยุกระจายเสียง
หน้า 50 - 52, 28 เมษายน 2518 ก.

"การศึกษาในโรงเรียนกับการพัฒนาอุปนิสัยที่สำคัญของคนไทย" รวมบทความวิทยุ
กระจายเสียง หน้า 54 - 56, 26 พฤษภาคม 2518 ข.

- ชาวล แพร์ตกุล และคณะ หลักสูตรอบรมพิเศษวิชาการวัดระยะสั้น ด้านทศสอ
 วิทยาลัยวิชาการศึกษาระสาณมิตร 2514, 102 หน้า
- ชำนาญ นิสารัตน์ หนังสือเรียนสังคมศึกษา หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ไทยวัฒนาพานิช 2524,
 88 หน้า
- คณั ยงมานะ ความรู้สึกรับผิดชอบ ความอยากรู้อยากเห็น และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียน
ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปะละเลยกับแบบเอาใจใส่เกินไป ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสาณมิตร 2518, 54 หน้า อัดสำเนา
- ทศั ก์ กิจวิวัฒนาชัย เปรียบเทียบผลการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
จากชุดการสอนทวิเคราะห์ระบบกับที่ไม่วิเคราะห์ระบบ ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสาณมิตร 2519, 177 หน้า อัดสำเนา
- นิคม ตั้งศพิทพ การเปรียบเทียบบุคลิกภาพ ความเกรงใจ และความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนวัยรุ่น
ที่มาจากครอบครัวไทยและจีน ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสาณมิตร
 2516, 125 หน้า อัดสำเนา
- นิภา วิจิตรศิริ ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความรู้สึกผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียน
หนองแควสภกิจพิทยา จังหวัดสระบุรี ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสาณมิตร 2525, 121 หน้า อัดสำเนา
- ปฐม นิคมานนท์ ชุดการสอนจุดบด มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสาณมิตร ม.ป.ป., 7 หน้า
 อัดสำเนา
- ประณีต สุขอุดม การเปรียบเทียบสังคมประภิตและบุคลิกภาพระหว่างคนไทยกับคนจีน วิทยานิพนธ์
 ก.ม. จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย 2514, 103 หน้า อัดสำเนา
- ประณต เล็กสวาสัก ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู การฟังผู้นอ พดติกรรมคานความเป็นผู้นำ
และความรู้สึกผิดชอบ ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสาณมิตร 2517,
 117 หน้า อัดสำเนา
- ประกาเพ็ญ สุวรรณ "การสอนโดยใช่ Module" สู่ศึกษา 5 : 5 - 15 2525

เป็รื่อง กุมท เทคโนโลยีทางการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2517,
153 หน้า อัดสำเนา

พนัส หันนาคินทร์ "หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521" เอกสารการประชุมปฏิบัติการ
การวิจัยทางการศึกษา ครั้งที่ 4 หน้า 598 2527, 646 หน้า อัดสำเนา

พิจิตรา พงษ์จินตากร การทดลองสอนความรับผิดชอบ แก่เด็กที่มีระดับพัฒนาการทางสติปัญญาต่างกัน
โดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์ ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2525,
160 หน้า อัดสำเนา

บุพา อานันท์สิทธิ์ การศึกษานอกการสนแบบมีส่วนร่วมสอบสวน (Active Inquiry) ในวิชา
วิทยาศาสตร์ที่ต่อความคิดแบบสอบสวน ความถนัดทางการเรียนและความรู้สึกที่รับผิดชอบ
ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2515, 140 หน้า อัดสำเนา

บุชาติ แก้วรักษา การทดลองใช้ชุดการสอนจุดบท (Minicourse) วิชาสร้างเสริมประสบการณ์
ชีวิต 7 ในชั้นเรียนการศึกษายุใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับที่ 4 ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2527, 266 หน้า อัดสำเนา

เรวดี กาวีตะ การใช้หนังสือแบบเรียนสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของครูสังคมศึกษา
ในเขตการศึกษา 8 วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2523, 98 หน้า
อัดสำเนา

เรวดี วงศ์พรหมเมฆ กระบวนการกลุ่ม การพิมพ์ไชววัฒน์ 2521, 54 หน้า

ละเมียด ลิมอักษร "ประชาธิปไตยในโรงเรียน" ประชาศึกษา 11 : 6 - 16 มิถุนายน 2517
สวน สายยศ และ อังคนา สายยศ หลักการวิจัยทางการศึกษา บริษัทศึกษาพรจำกัด 2528,
314 หน้า

วัฒนา สิงห์สัมฤทธิ์ การสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมตามความรับผิดชอบ สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดยะลา ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2527, 133 หน้า อัดสำเนา

วิชัย จันทรเทพา ปัญหาเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานของครูสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษา
วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2524, 178 หน้า อัดสำเนา

วิชัย วงษ์ใหญ่ พัฒนาหลักสูตรและการสอน - มิตินิยม พิมพ์ครั้งที่ 3 ขเนศวรการพิมพ์ 2525,
246 หน้า

วิชาการ, กรม กองวิจัยการศึกษา "การประเมินผลการใช้หลักสูตรสังคมศึกษา หลักสูตรมัธยมศึกษา
ตอนต้น พ.ศ. 2521 ในปีการศึกษา 2522" การวิจัยทางการศึกษา 10 : 82 - 87 พ.ศ. 2523

"การศึกษาพฤติกรรมการเรียนการสอนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของหลักสูตรมัธยมศึกษา
ตอนต้นพุทธศักราช 2521 ปีการศึกษา 2523" เอกสารโครงการประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับ
การวิจัยทางการศึกษา ครั้งที่ 3 2525, 145 หน้า อัดสำเนา

"การประเมินผลหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 กลุ่มวิชาสังคมศึกษา
(ศีลธรรม พุทธศาสนา จริยธรรม และประวัติศาสตร์)" เอกสารการประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับ
การวิจัยทางการศึกษา ครั้งที่ 4 2527, 646 หน้า อัดสำเนา

วิริยะ บุญยะนิวาสน์ การเปรียบเทียบการสอนจริยธรรม โดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับการสอน
แบบธรรมคา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2523,
145 หน้า อัดสำเนา

ศึกษาธิการ, กระทรวง คู่มือวิชาสังคมศึกษา พุทธศักราช 2521 รุ่งเรืองสำเนาการพิมพ์ 2521,
180 หน้า

สบโชค พูนงาม ความสัมพันธ์ระหว่างความซื่อสัตย์กับความรู้สึกรับผิดชอบ วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2523, 63 หน้า อัดสำเนา

สมพงษ์ ศิริพัฒน์ ความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการอบรมเลี้ยงดู ความเชื่อมั่นในตนเอง และความรู้สึก
รับผิดชอบต่อ วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2517, 58 หน้า
อัดสำเนา

สมบุญรณ ธิศพงษ์ เทคนิคการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนสังคมศึกษา สำนักทดสอบทางการศึกษา
และจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2523, 140 หน้า อัดสำเนา

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ม.ป.ป., 42 หน้า อัดสำเนา

สมศักดิ์ ชินพันธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างปฏิสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนในชั้นเรียนกับความรู้สึก
รับผิดชอบ และมีโนภาพแห่งตน ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2523, 99 หน้า อัดสำเนา

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ การพัฒนาคุณภาพประชากรไทย แพทย์พทยา 2514, 227 หน้า
สามัญศึกษา, กรม กองการมัธยมศึกษา ทดลองรูปแบบการสอนจริยธรรมแบบปรับพฤติกรรมและ
สร้างเสริมเจตคติในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 1 2525, 35 หน้า

_____ หน่วยศึกษานิเทศก์ การสอนเพื่อพัฒนาสมรรถภาพมนุษย์ (ฉบับปรับปรุง) 2527,
171 หน้า อัดสำเนา

_____ "การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาทั่วประเทศ" การวิจัยทางการศึกษา 14 : 87
2527, 105 หน้า

_____ กองการมัธยมศึกษา คู่มือปลูกฝังและสร้างเสริมค่านิยมพื้นฐาน เรื่องความรับผิดชอบ
ม.ป.ป., 170 หน้า อัดสำเนา

สุรัตน์ ยุทธเสรี การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ที่เรียนโดยชุดการเรียนการสอนมินิคอร์ส (Minicourses) กับการสอนตามคู่มือครูการสอน
ภาษาอังกฤษเยส ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2527,
168 หน้า อัดสำเนา

สุโท เจริญสุข "ขอคิดพัฒนาคนใหม่ความรับผิดชอบ" แนะแนว 96 : 45 - 51 ธันวาคม
2527 - มกราคม 2528

สุดใจ เหล่าสุนทร "การศึกษาเพื่ออาชีพในโรงเรียนมัธยม" เอกสารวิจัยส่วนบุคคลในลักษณะ
วิชาสังคมศึกษา วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร 2510, 250 หน้า

สุนทร สุนันทชัย เทคนิคและวิธีสอนสังคมศึกษา สหพันธ์พิศ 2514, 348 หน้า

อภิลิทธิ์ วงษา ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกรับผิดชอบ การปรับตัวและลักษณะความเป็นผู้นำ
ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร 2517, 69 หน้า อัดสำเนา

- อรรถัย จันทวิชานพงษ์ รูปแบบของนิทานที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
 ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2522, 151 หน้า อัดสำเนา
- อุทัย หนูแดง การทดลองชุดการเรียนการสอนมินิคอร์สกับนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3
วิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต 4 ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร 2526, 290 หน้า อัดสำเนา
- อุบล เรียงสุวรรณ "ผลการวิจัยทางการศึกษา" การประชุมทางวิชาการครั้งที่ 7 สัมพันธ์พานิช
 2522, 96 หน้า

Allen, E. David and Rebecca, M. Valette. Classroom Techniques Foreign Language and English as a Second Language. Harcourt Brace Jovarrich Inc., New York, 1977. 418 p.

Anderson, Jack Ronald. "The Development and Affective Evaluation of Minicourses Structure for General Education Earth Science" Dissertation International Abstracts. Vol. 35 No. 11, December, 197. 4021-A p.

APEID The Minicourse Approach : What it is and How it works. UNESCO, Regional Office Bangkok, 1982. 55 p.

Blair, Glenn M. and R.S. Jones. Psychology of adolescence for teacher. 3rd printing, New York, Macmillan Company, 1965, 118 p.

Browne, C.G. and Thomas S. Cohn. The Study of Leadership. Illinois, The Interslate printer and Publishers, Inc., 1958. 478 p.

Butterworth, Thomas W. "The Relationship of Two Different Methods of Reporting Pupil Progress to the Reading Achievement School Attitude and Self - Responsibility of a small of Six grade Pupils, Dissertation International Abstracts." 35 : 2043-A, October, 1974.

C.A.T. How to Get the Most Out of this Minicourse. Macquarie University Australia, 1980 : Introductory.

Cross, William Kinsey. "Development and Evaluation of the Feasibility of a Minicourse in Inquiry for Pre - Service Teachers," Dissertation International Abstracts. Vol 35, No. 6, December, 1974. 3388-A p.

Flaherty, Rita M. and Reutzell Eileen. "Personality Traits of High and Low Achievers in Collage," The Journal of Educational Research. 59 : May - June, 1965.

- Flippo, Edwin B. Management : A Behavioral Approach. Allyn and Bacon, 1966. 562 p.
- Funk and Wagnalls. New Standard Dictionary of The English Language. V.2 New York, Funk and Wagnalls, 1961. 1505 p.
- Hurlock, Elizabeth B. Adolescent Development. 3rd ed., New York, McGraw - Hill Book Company, 1976. 19 p.
- _____. Child Devenlopment. 6th ed. New York, McGraw - Hill Book Company, 1978. 776 p.
- Kate, Owyne Ellen. "Validation of inicourse 2 with Pre - Service Teachers of Primary and Intermediate Eduable Mentally Retarded Children," Dissertation International Abstracts. Vol. 36, No. 1, July 1975. 218-A p.
- Kerr, William Kordon. "A Study of Designated Affective Behavior of High School Students Enrolled in Minicourses and Traditional Courses," Dissertation International Abstracts. Vol. 36, No. 6, December, 1975. 3356 - 7 - A p.
- Knowlton, James Q. A Socio and Psycho - Linguistic Theory of Pictorial Communication. New York, McGraw - Hill, 1964. 880 p.
- Macquarie University. The use of Media in Minicourses. Sydney : Centre for Advancement of Teaching, N.d.B. 2 p.
- McClelland, David C. The Achievement Motive. New York, Applaton-Century Croffs Inc., 1953. 428 p.
- Meyer, G.R. The Principles of Teaching Applied in C.A.T. Minicourses and Their Basis in Theories of Teaching. Macquarie University. 1975. 18 p.
- _____. The Minicourse as a Model for the Continuring Education of Teachers. Macquarie University Centre for Advancement of Teaching, Sydney, 1978. 27 p.
- Milzow, Jacqueline Ann. "A Study of Student and Teacher Reaction to the Mini-Course Program of 1973 - 74 at Kennedy Junior High School Pontiac Michigan," Dissertation International Abstracts. Vol. 36, No. 11, May 1976. 7165-A p.
- Mitton, Betty L. and Dale B. Harris. "The Devenlopment of Responsibility in Children," in The Child : A Book of Reading. V. 46, P. 407 - 416, ed. by Jarome M. Siedman, New York, Holt, Rinchart and Winston, 1962.

- Peck, R.F. and Havighurst, R.J. Child Development and Personality.
New York, John Willey & Sons Inc., 1963. 237 p.
- Sears, R.R., E.E. Mccoley and H. Lewin. Pattern of Child Rearing.
New York, Patersons and Company, 1957. 517 p.
- Smith, Henry Clay. Personality Development. McGraw - Hill Book Company,
New York, 1968. 585 p.
- Watson, Charles, G. "The California Psychological Inventory as a
Predictor of Academic Achievement in Normal and Maladjusted Colleged
Males," The Journal of Educational Research. September 1969.
- Weiss, Seymour, "A Comparison of the Attitudes towards Blacks of White
High School Students in an Elective Mini - Course in Black History
with These of White High School Students Electing Another Mini - Course
in the United States History," Dissertation International Abstracts.
Vol. 36, No. 4, October, 1975. 2005-A p.
- Wilson, J. "Moral Education and the Curriculum," in Taylor (edit)
Progress and Problems in Moral Education. Slaugh : National Foundation
for Educational Research. 1975. 95 p.

ကဏ္ဍ

ภาคผนวก ก

1. ผลการวิเคราะห์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
วิชาสังคมศึกษา
2. ผลการวิเคราะห์แบบทดสอบวัดความรับผิดชอบ

ตาราง 6 ค่าความยาก (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความยากมาตรฐาน (Δ)
ที่ได้จากการวิเคราะห์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา

ข้อที่	p	r	Δ	ข้อที่	p	r	Δ
1	.67	.55	11.2	21	.50	.93	13.0
2	.50	.93	13.0	22	.55	.53	12.5
3	.63	.61	11.7	23	.77	.27	10.1
4	.52	.47	12.8	24	.50	.32	13.0
5	.72	.30	10.6	25	.43	.26	13.7
6	.41	.54	13.9	26	.46	.59	13.2
7	.46	.25	13.4	27	.61	.31	14.9
8	.50	.44	13.0	28	.79	.35	9.8
9	.47	.44	13.3	29	.22	.64	16.1
10	.29	.40	15.2	30	.35	.32	14.6
11	.50	.93	13.0	31	.49	.29	13.5
12	.54	.45	12.3	32	.30	.36	15.2
13	.27	.50	15.4	33	.55	.42	12.5
14	.50	.93	13.0	34	.64	.38	11.5
15	.26	.58	15.5	35	.31	.47	15.0
16	.73	.45	10.5	36	.31	.47	15.0
17	.60	.46	12.0	37	.33	.42	14.8
18	.80	.47	9.6	38	.61	.37	11.9
19	.72	.30	10.6	39	.68	.38	11.1
20	.24	.53	15.9	40	.58	.36	12.2

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อที่	p	r	Δ	ข้อที่	p	r	Δ
41	.46	.25	13.4	51	.43	.38	13.7
42	.54	.22	12.6	52	.77	.27	10.1
43	.60	.39	12.0	53	.21	.48	16.3
44	.57	.51	12.3	54	.61	.43	11.8
45	.75	.43	10.4	55	.33	.28	14.8
46	.59	.26	12.1	56	.39	.40	14.1
47	.31	.32	14.9	57	.79	.35	9.8
48	.65	.44	11.5	58	.71	.33	10.8
49	.80	.23	9.7	59	.51	.28	12.9
50	.69	.29	11.0	60	.39	.23	14.1

ตาราง 7 ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับชุมชน

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t
	$\bar{x}$	s^2	$\bar{x}$	s^2			$\bar{x}$	s^2	$\bar{x}$	s^2	
1	2.25	.061	1.8	.379	3.042	21	2.9	.094	2.2	.694	3.535
2	2.55	.576	1.9	.410	2.954	22	2.85	.134	2.4	.778	2.112
3	2.25	.513	1.65	.45	2.764	23	2.75	.197	2.3	.536	2.356
4	2.8	.65	2.3	.536	2.066	24	2.95	.05	2.7	.221	2.155
5	2.75	.302	2.15	.45	3.108	25	2.85	.239	2.4	.673	2.132
6	2.5	.578	1.85	.66	2.642	26	2.35	.660	1.85	.660	1.953
7	2.65	.45	1.85	.87	3.137	27	2.8	.168	2.05	.365	4.629
8	2.7	.326	2.1	.515	2.941	28	2.95	.05	2.65	.45	1.898
9	2.8	.168	2.1	.726	3.333	29	2.9	.094	2.5	.368	2.649
10	2.8	.168	2.25	.618	2.791	30	2.9	.2	2.25	.513	3.457
11	2.8	.168	2.3	.747	2.347	31	2.9	.094	2.6	.563	1.807
12	2.6	.463	1.75	.513	3.863	32	2.75	.197	2.4	.463	1.933
13	2.5	.578	1.75	.513	3.218	33	2.8	.273	2.4	.673	1.543
14	2.75	.302	2.1	.621	3.037	34	2.85	.134	2.45	.471	2.339
15	2.7	.326	1.95	.576	3.537	35	2.9	.094	2.55	.471	2.083
16	2.5	.578	1.95	.471	2.422	36	2.85	.239	2.35	.660	2.392
17	2.55	.681	1.55	.681	3.937	37	2.8	.273	2	.842	3.418
18	2.75	.407	2.3	.747	1.844	38	2.8	.273	2	.736	3.587
19	2.25	.723	1.45	.471	3.278	39	2.9	.094	2.5	.578	2.185
20	2.65	.239	2.1	.410	3.055	40	2.85	.239	2.3	.642	2.657

ภาคผนวก ข

1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา
2. แบบทดสอบวัดความรู้เบื้องต้น

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้มีทั้งหมด 60 ข้อ ใช้เวลาทำ 50 นาที
  2. แบบทดสอบเป็นแบบปรนัยชนิด 5 ตัวเลือก ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว แล้วทำเครื่องหมาย X ลงในช่อง ก ข ค ง จ ในกระดาษคำตอบให้ตรงกับข้อสอบ
  3. คำถามในข้อหนึ่งมีคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว ถ้าเลือกตอบเกินหนึ่งคำตอบถือว่าผิด จะไม่ได้คะแนนในข้อนั้น
  4. ให้นักเรียนตอบไปแล้ว แต่ต้องการเปลี่ยนคำตอบใหม่ ให้ขีดฆ่าคำตอบเดิมเสีย
1. ปัจจัยใดสำคัญที่สุด ที่ทำให้เกิดการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475
    - ก. มีขุนนางมาก
    - ข. มีกำลังทหารมาก
    - ค. มีนักกฎหมายมาก
    - ง. มีกลุ่มคนรุ่นใหม่มาก
    - จ. มีข้าราชการพลเรือนมาก
  2. รัชกาลที่ 5 ไม่ทรงเห็นด้วยกับการเปลี่ยนแปลงการปกครอง เป็นระบอบประชาธิปไตย ในสมัยของพระองค์ เพราะมีสาเหตุซึ่งเปรียบได้กับข้อใด
    - ก. โห่พลอยกัมบัง
    - ข. โห่หัวกัมคนหัวล้าน
    - ค. โห่มะพร้าวกับคนสวน
    - ง. สอนจระเข้ให้ว่ายน้ำ
    - จ. เอาลูกกระพรวนผูกคอแมว
  3. สาเหตุสำคัญในการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 คืออะไร
    - ก. ภาวะการเงินตกต่ำทั่วโลก
    - ข. ค่านิยมที่มาจากต่างประเทศ
    - ค. ประชาชนมีการศึกษาแตกต่างกัน
    - ง. ความแตกต่างระหว่างขุนนางกับทหาร
    - จ. การแข่งขันกันการค้าของชาวต่างชาติ
  4. พระราชกรณียกิจใดในสมัยรัชกาลที่ 6 ที่จัดว่าเป็นการวางรากฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตย
    - ก. ทรงรวมเล่นละครกับข้าราชการ
    - ข. ทรงเปลี่ยนชงชางมาเป็นชงไตรรงค์
    - ค. ทรงนำประเทศเข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่ 1
    - ง. ทรงออกพระราชบัญญัติเกณฑ์ทหารทั่วราชอาณาจักร
    - จ. ทรงส่งเสริมการศึกษาภาคประถมศึกษาและอุดมศึกษา

5. คำพุดใดมีลักษณะเป็นประชาธิปไตยมากที่สุด
- ทำไปก็ไรผล
  - ลองทำอีกทีก็ใหม่
  - อย่าทำอย่างนั้นอีก
  - ให้เด็กทำเสียเถอะ
  - ทำซ้ำไปไม่พ้นการณ
6. พระราชกรณียกิจใดที่แสดงว่ารัชกาลที่ 6 ทรงเป็นนักประชาธิปไตย
- ตั้งกองเสือป่า
  - จัดตั้งธนาคารออมสิน
  - กำหนด คำนำหน้านาม
  - อภัยโทษ กฎ ร.ศ. 130
  - ก่อตั้งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
7. สิ่งใดที่รัชกาลที่ 5 ทรงเตรียมพร้อมไว้เพื่อที่จะพระราชทานประชาธิปไตยแก่ชาวไทย
- ให้การศึกษา
  - พัฒนาเศรษฐกิจ
  - ให้ทุกคนมีอิสระเสรี
  - ให้ออกสาเข้ารับราชการ
  - พยายามให้ช่วยเหลือตนเอง
8. การที่รัชกาลที่ 7 ทรงยินยอมเป็นกษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญ เนื่องมาจากเหตุผลสำคัญในข้อใด
- ทรงส่งสารราษฎรที่ไม่รู้เรื่องควย
  - ทรงเข้าใจในเหตุการณ์ ขณะนั้นดี
  - ทรงเกรงว่าจะเกิดการแย่งชิงราชบัลลังก์
  - ทรงคำวิญญูก่อนแล้ว ที่จะให้มีการเปลี่ยนแปลง
  - ทรงไม่อยากขัดขวางการกระทำของคณะราษฎร
9. เหตุการณ์ใดที่ทำให้เศรษฐกิจตกต่ำในสมัยรัชกาลที่ 7
- เกิดอุทกภัย
  - เกิดพายุทกภัย
  - เศรษฐกิจทั่วโลกทรุดลง
  - การเข้าสู่สงครามโลกครั้งที่ 1 ของไทย
  - ใช้งบประมาณปรับปรุงประเทศมากเกินไป
10. รัฐบาลสมัย จอมพล ป.พิบูลสงคราม ใช้ระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยม แต่เหตุใดรัฐจึงต้องเข้าดำเนินการที่มีรายได้เอง
- เพราะทำหน้าที่แทนประชาชน
  - เพราะต้องการกีดกันชาวต่างชาติ
  - เพราะประชาชนยังไม่มีควมชำนาญพอ
  - เพราะต้องการวางรากฐานการผลิตแบบใหม่
  - เพราะรัฐต้องการเงินภาษีรายได้มาบำรุงประเทศ

11. นโยบายเศรษฐกิจแบบชาตินิยมของจอมพล ป. พิบูลสงครามสนับสนุนการกระทำในเรื่องใด
- การสงวนอาชีพแก่คนไทย
  - การประกอบอาชีพอุตสาหกรรม
  - การเพิ่มผลิตทางการเกษตร
  - การซื้อสินค้าที่ผลิตภายในประเทศ
  - การขายสินค้าแก่คนต่างชาติ ในราคาถูกแพง
12. โครงการต่าง ๆ ตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 3 ไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้ เพราะเกิดอุปสรรคใด
- สินค้ามีราคาสูงอย่างรวดเร็ว
  - ภาวะเงินเฟ้อจากต่างประเทศ
  - รัฐไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชน
  - ผู้รับเหมาก่อสร้างทำงานตามโครงการกันมาก
  - รัฐไม่ประสบผลสำเร็จในการควบคุมราคาสินค้า
13. แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 4 ที่มีจุดมุ่งหมายที่จะเพิ่มรายได้เฉลี่ยแก่ประชากรมากขึ้นและให้ประชาชนในท้องถิ่นต่าง ๆ มีรายได้ทัดเทียมกัน
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจของคณะราษฎร
  - แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 1
  - แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 2
  - แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 3
  - แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 4
14. การกล่าววว่า ไทยยังไม่พร้อมที่จะเป็นประชาธิปไตย จึงยังไม่ควรให้เสรีภาพเป็นการกล่าวที่เหมาะสมหรือไม่เพราะเหตุใด
- เหมาะสมเพราะคนไทยมีการศึกษาต่ำ
  - ไม่เหมาะสมเพราะคนไทยมีเสรีมานานแล้ว
  - เหมาะสมเพราะการเลือกตั้งต้องทำอย่างเสรี
  - ไม่เหมาะสมเพราะประชาธิปไตยก็มีเสรีภาพในขอบเขต
  - ไม่เหมาะสมเพราะประชาธิปไตย ต้องอาศัยการปฏิบัติจริง

15. เครื่องแต่งกายประเภทใด ที่ยังมีการสวมใส่อย่างแพร่หลาย
- ชุดสากล
  - ชุดราตรี
  - ชุดราชพิธี
  - ชุดทรวจรราชการ
  - ชุดไทยพระราชทาน
16. การรักษาวัดชนบทดั้งเดิมไว้อย่างสำคัญหรือไม่ เพราะเหตุใด
- จำเป็นเพราะเป็นสิ่งมีค่า
  - ไม่จำเป็นเพราะเป็นการไม่พัฒนา
  - จำเป็นเพราะเป็นสิ่งที่มีมานานแล้ว
  - จำเป็นเพราะเป็นเอกลักษณ์ของชาติ
  - ไม่จำเป็นเพราะทุกชาติมีความแตกต่างกัน
17. การเปลี่ยนชื่อประเทศไทยจาก "สยาม" มาเป็น "ไทย" เกิดขึ้นในรัชกาลใด
- นายปรีดี พนมยงค์
  - นายถวัลย์ อภัยวงศ์
  - จอมพลถนอม กิตติขจร
  - จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์
  - จอมพล ป. พิบูลสงคราม
18. กิจกรรมใดของส่วนราชการที่มีความสำคัญต่อการปกครองซึ่งมีผลทางจิตใจ ทำให้คนไม่กล้าคึกคะนองหรือทรยศต่อพระมหากษัตริย์ได้
- พระราชพิธีฉัตรมงคล
  - พระราชพิธีบรมราชาภิเษก
  - พระราชพิธี พระพิธีนศาสตร์
  - พระราชพิธีการถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยา
  - พระราชพิธีพืชมงคลและจรดพระนังคัล
19. เพราะเหตุใด จอมพล ป. พิบูลสงคราม จึงยกเลิกบรรดาศักดิ์ข้าราชการพลเรือน
- ต้องการเอาใจประชาชน
  - ต้องการให้ข้าราชการสามัคคีกัน
  - ต้องการให้ข้าราชการมีศรัทธากัน
  - ต้องการให้ข้าราชการใฝ่มาสกุล
  - ต้องการจัดระบบ ชั้น วรรณะของประชาชน
20. การจัดตั้งสภาวัฒนธรรมแห่งชาติ เมื่อปี พ.ศ. 2485 นั้น มีวัตถุประสงค์อะไร
- ฟื้นฟูประเพณีและวัฒนธรรม
  - เผยแพร่ประเพณี และวัฒนธรรม
  - เพื่อเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมให้ทันสมัย
  - กำหนดระเบียบประเพณีและวัฒนธรรม
  - เพื่อเป็นตัวอย่างของการมีวัฒนธรรมที่ดี

21. การเรียงลำดับยศ ในลักษณะโคของไทยโบราณที่ถูกต้อง
- พิน หมื่น ชุน หลวง พระ
  - ชุน พิน หมื่น พระยา เจ้าพระยา
  - หลวงพระยา หมื่น พิน เจ้าพระยา
  - หมื่น พิน เจ้าพระยา พระยา พระ
  - พระยา เจ้าพระยา หมื่น พิน หลวง
22. มหาวิทยาลัยใด ที่มีการใช้ระบบทางไกลในการให้การศึกษามากที่สุด
- รามคำแหง
  - ธรรมศาสตร์
  - ศรีนครินทรวิโรฒ
  - สุโขทัยธรรมมาธิราช
  - จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
23. การเลือกประเภทอาชีพ ควรคำนึงถึงสิ่งใด เป็นหลักสำคัญในการพิจารณา
- ลักษณะของงาน
  - อัตราค่าจ้างของงาน
  - ความถนัดของผู้ทำงาน
  - ความต้องการของผู้ปกครอง
  - ความต้องการของประชาชน
24. เพราะเหตุใดอังกฤษ จึงไม่เต็มใจ แก่สนธิสัญญาบาวริง ที่ได้ทำไว้กับประเทศไทย
- ไม่พอใจที่รัฐบาลไทยไปผูกมิตรกับเยอรมัน
  - ต้องการใช้สัญญานี้ ผูกมิตรทางการค้ากับไทย
  - เพราะจะทำให้ประเทศอื่น เข้ามามีอำนาจในไทย
  - เกรงจะเสียผลประโยชน์ทางทหารที่ได้รับจากไทย
  - กลัวว่าประเทศอื่น ในภูมิภาคเอเชีย จะเอาอย่าง
25. ลักษณะโคของสนธิสัญญาบาวริง ที่มีผลเสียต่อประเทศไทยมากที่สุด
- แก้ไขไม่ได้
  - ไม่มีกำหนดเวลา
  - เขียนขึ้นฝ่ายเดียว
  - ครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ และการเมือง
  - ทุกประเทศที่ติดต่อกับไทย ต่างก็มีสิทธิ์ ตานสนธิสัญญานี้

26. เพราะเหตุใดประเทศไทยจึงเข้าร่วม สงครามโลกครั้งที่ 1
- เพื่อประโยชน์ทางการค้า
  - เพื่อแก้ไขสัญญาที่ไม่เป็นธรรม
  - เพื่อรักษาสีหิทธิสภาพนอกอาณาเขต
  - เพื่อสัมพันธ์ไมตรีกับประเทศมหาอำนาจ
  - เพื่อเผยแพร่ชื่อเสียงของไทยให้ชาติอื่นรู้จัก
27. ประเทศไทยได้ประโยชน์อย่างไรหลังจาก การเข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่ 1
- ได้กองทหารที่เข้มแข็ง
  - ได้ทำการค้าขายคล่องตัวขึ้น
  - ได้แก้ไขสนธิสัญญาที่เสียเปรียบ
  - ได้ยกเลิกสิทธิสภาพนอกอาณาเขต
  - ได้ทำให้ประเทศเป็นที่รู้จักของชาวต่างชาติ
28. กลุ่มประเทศใดที่เป็นสมาชิกของสมาคม อาเซียนทั้งหมด
- ไทย พม่า กัมพูชา ฟิลิปปินส์ บรูไน
  - ไทย สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ บรูไน ลาว
  - ไทย กัมพูชา มาเลเซีย พม่า ฟิลิปปินส์
  - ไทย ลาว สิงคโปร์ กัมพูชา อินโดนีเซีย
  - ไทย มาเลเซีย สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย
29. การพัฒนาในด้านใดที่ควร เริ่มก่อนที่สุด และอย่างจริงจังในสังคมไทย
- พลเมือง
  - เทคโนโลยี
  - สาธารณูปโภค
  - สุขภาพอนามัย
  - ระบบการศึกษา
30. ในปัจจุบันประเทศไทยดำเนินนโยบาย ทางประเทศอย่างไร
- ยึดมั่นในฝ่ายเสรีประชาธิปไตย
  - ให้ความร่วมมือกับฝ่ายคอมมิวนิสต์
  - ไม่มีทิศทางทางเมืองที่แน่นอนชัดเจน
  - ดำเนินนโยบายเป็นกลาง ไม่ผูกพันกับฝ่ายใด
  - ติดต่อกับต่างประเทศเฉพาะการค้า ไม่ติดต่อด้านการเมือง
31. รัฐส่งเสริมโครงการสร้างงานในชนบท เพราะเหตุใดคือการสำคัญที่สุด
- เพื่อแก้ปัญหาความยากจน
  - เพื่อเพิ่มรายได้ประชาชาติ
  - เพื่อเป็นการกระจายรายได้
  - เพื่อแก้ปัญหาเหตุการณชรายแดน
  - เพื่อแก้ปัญหาอพยพเขาสู่เมืองหลวง

32. ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมช่วยโครงการสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจของชาติได้โดยวิธีใด
- วางแผนงาน
  - รับจ้างทำงาน
  - เก็บออมทรัพย์
  - ช่วยเหลือการงาน
  - ยอมเสียภาษีแบบก้าวหน้า
33. ปัญหาใดสำคัญที่สุดต่อความมั่นคงของชาติไทยในปัจจุบัน
- สังคม
  - การศึกษา
  - การเศรษฐกิจ
  - จำนวนประชากร
  - การอนามัยสาธารณสุข
34. รัฐบาลควรช่วยเหลือคนยากจนโดยวิธีใดจึงจะดีที่สุด
- หางานให้ทำ
  - นำสิ่งของไปแจก
  - สร้างอาคารให้อยู่อาศัย
  - ให้เงินช่วยเหลือเป็นรายปี
  - รักษาพยาบาลโดยไม่คิดมูลค่า
35. ถ้าจะพัฒนาประเทศให้มีความเจริญมั่นคงควรจะทำเป็นการคนใดมากที่สุด
- ส่งเสริมการศึกษาแก่ประชาชน
  - ส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
  - ส่งเสริมการลงทุนด้านอุตสาหกรรม
  - ส่งเสริมความเจริญทางการคมนาคม
  - ส่งเสริมการประกอบอาชีพของประชาชน
36. การที่ประชาชนในประเทศขาดการศึกษาเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศหรือไม่เพราะเหตุใด
- เป็น เพราะประชาชนเสียภาษีบำรุงรัฐ
  - เป็น เพราะคนไม่มีความรู้ จะช่วยตนเองไม่ได้
  - เป็น เพราะประชาชนเป็นกำลังสำคัญในการผลิตของประเทศ
  - ไม่เป็น เพราะประชาชนไม่มีหน้าที่ในการพัฒนาประเทศ
  - ไม่เป็น เพราะประชาชนมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบที่รัฐกำหนดไว้
37. โครงการใดที่รัฐจัดขึ้น และสามารถแก้ปัญหาความยากจนของเกษตรกรได้ดีที่สุด
- การปฏิรูปที่ดิน
  - การพัฒนาแหล่งน้ำ
  - การปฏิรูปการปกครอง
  - การสร้างระบบชลประทาน
  - การรักษาความสงบภายใน

38. ปัจจัยใดสำคัญที่สุด ที่ทำให้การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร
- ขาดแคลนเงินทุน
  - ขาดแคลนทรัพยากร
  - ขาดแคลนแรงงาน
  - ขาดความรู้ความวิชาการ
  - ขาดการสนับสนุนจากรัฐ
39. การจัดสหกรณ์มีประโยชน์อย่างไร
- แก้ปัญหาเรื่องสินค้า
  - แก้ปัญหาแหล่งระบายสินค้า
  - แก้ปัญหาค่าความช่วยเหลือจากรัฐ
  - แก้ปัญหาพ่อค้าคนกลางกดราคา
  - แก้ปัญหาของว่างระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภค
40. การกระทำใดเป็นวิธีแก้ปัญหาที่ราบรื่นแห่งใหม่ที่โดยลัดที่สุด
- สร้างเขื่อน
  - สร้างอ่างเก็บน้ำ
  - จัดระบบชลประทาน
  - จัดโครงการปลูกป่า
  - จัดฝนเทียมเป็นประจำ
41. ประเทศชาติจะอยู่รอดปลอดภัยนั้นประชาชนควรมีจิตวิหยาอย่างไร
- มีขวัญและกำลังใจสูง
  - มีผู้นำที่กล้าหาญออกทน
  - เป็นผู้ที่อยู่ในศีลธรรมอันดี
  - มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย
  - มีความสามารถบังคับตนเองได้
42. เหตุใดรัฐจึงมีนโยบายอภัยโทษแก่ผู้หลังผิดเขารวมกับผู้ก่อการร้ายที่กลับมามอบตัว
- เพื่อเอาชนะใจประชาชน
  - เพื่อให้โอกาสได้เป็นคนดี
  - เมื่อนำมารวมมือต่อต้านผู้ก่อการร้าย
  - เพื่อให้ผู้ก่อการร้ายรายอื่น ๆ มอมตัวตาม
  - เพื่อให้โอกาสผู้หลงผิดรู้เท่าไม่ถึงการณ์เขามอบตัว
43. การจัดระบบต่าง ๆ ขึ้นในสังคม เพื่อจุดประสงค์อะไร
- เพื่อให้ทันกับเทคโนโลยี
  - เพื่อจัดระเบียบของสังคม
  - เพื่อชีวิตจะได้มีความสะดวกและปลอดภัย
  - เพื่อแบ่งงานและหน้าที่รับผิดชอบในสังคม
  - เป็นการแสดงออกถึงความเห็นอารยะประเทศ

44. ปัญหาของชาวชนบทในประเทศไทย
เกี่ยวข้องกับเรื่องใดมากที่สุด
- อาหาร
  - ที่อยู่อาศัย
  - ความปลอดภัย
  - การรักษาพยาบาล
  - การประกอบอาชีพ
45. สิ่งใดเป็นหัวใจสำคัญที่สุดที่สามารถ
เปิดเผยหัวใจใจของประชาชน ไม่ให้
ประพฤติปฏิบัติไปในทางชั่ว
- ศาสนา
  - ประเพณี
  - วัฒนธรรม
  - การศึกษา
  - ระเบียบ วินัย และกฎหมาย
46. ข้อใด ไม่ใช่ ข้อปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุ
วัตถุประสงค์ของความมั่นคงของชาติ
- เข้าใจเรื่องระเบียบ วินัย และ
กฎหมาย
  - เข้าใจสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่
ของคนไทย
  - เข้าใจผลประโยชน์ของตนและ
รักษาไว้อย่างดีที่สุด
  - สร้างสมคุณงามความดี มีศีลธรรม
วัฒนธรรม
  - เข้าใจถึงบทบาทและหน้าที่ของตนเอง
47. การที่ประชาชนมีความรู้เรื่องประชาธิปไตย
นั้น ก็ต้องมีน้ำใจแบบประชาธิปไตย บุคคล
ในลักษณะใดที่แสดงว่ามีน้ำใจแบบประชาธิปไตย
- ให้เกียรติกัน ร่วมมือกัน
  - ใช้ปัญญา เสียสละ ใจกว้าง
  - ใจกว้าง ไม่เบียดเบียน เสียสละ
  - ไม่ทำร้ายกัน แม่งบันกัน ร่วมมือกัน
  - ไม่ใช้อารมณ์ ประสานงาน แก้ปัญหา
ที่กล่าววว่า "ถ้าคนขาดศาสนา จะทำให้โลก
พินาศ" นั้น เพราะเหตุใด
48. ศาสนาทำให้คนอยู่รวมกันได้
- ศาสนาเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องนับถือ
  - ศาสนาเป็นเครื่องช่วยเตือนสติ
  - ศาสนาช่วยชี้การดำเนินชีวิตของคน
  - ศาสนาทุกศาสนามีหลักการเหมือนกัน
49. การกระทำลักษณะใดที่ถือว่าเป็นการบั่น
ทำลายชาติมากที่สุด
- หลบหนีการเกณฑ์ทหาร
  - ขายสินค้าเอาทำไรเกินควร
  - หลีกเลี่ยงการเสียภาษีเงินได้
  - ให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่บ้านเมือง
  - ผลิตเฮโรอีนจำหน่ายแก่ประชาชน

50. หน่วยงานใดที่มีหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงภายในของไทย
- ลูกเสือชาวบ้าน (ลส ขบ)
  - ไทยอาสาป้องกันชาติ (ทส ปช)
  - ผู้บังคับบัญชาทหารบก (ผบ ทบ)
  - กรมผสมพลเรือน ตำรวจ ทหาร (พทท)
  - กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอรมน)
51. บุคคลลักษณะใด จึงจะไม่ตระหนกตกใจ ภายต่อเหตุการณ์เลวร้ายที่ประสบ
- มีกำลังใจดี
  - มีปัญญาและวิธีการแก้ไข
  - มีความเชื่อมั่นในตนเอง
  - มีผู้ให้การสนับสนุนช่วยเหลือ
  - มีประสบการณ์และความอดทน
52. เพื่อส่งเสริมความมั่นคงในระบอบประชาธิปไตย นักเรียนควรปฏิบัติตนอย่างไร ในการเลือกตั้ง
- เลือกผู้สมัครที่มีจริยธรรมสูง
  - เลือกผู้สมัครที่มีนโยบายถูกใจ
  - เลือกผู้สมัครที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี
  - เลือกผู้สมัครที่มีความรู้ความสามารถ
  - เลือกผู้สมัครที่สังกัดพรรคการเมืองที่มั่นคง
53. เพราะเหตุใดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จึงจำเป็นต้องพัฒนาแหล่งน้ำ และชลประทาน
- พื้นที่แห้งแล้ง เพราะฝนตกน้อยมาก
  - ขาดแคลนน้ำที่นำมาใช้ทำการชลประทาน
  - ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตร
  - พื้นที่เป็นดินทรายไม่สามารถเก็บน้ำไว้ได้
  - ป่าไม้ในภาคนี้ไม่น้อยจึงทำให้อากาศแห้งแล้ง
54. พฤติกรรมใด ไม่ดี ว่าเป็นผู้มีจริยธรรม
- กตัญญูต่อเวที
  - ปฏิบัติอยู่ในศีล
  - เมตตา กรุณา
  - ยึดถือกฎเกณฑ์
  - เชื่อมั่นในการกระทำของตนเอง
55. การขยายโรงเรียนมัธยมให้ขึ้นทุกตำบลนั้น ดีหรือไม่ เพราะเหตุใด
- ดี เพราะทุกคนจะมีโอกาสในการศึกษาเท่าเทียมกัน
  - ดี เพราะประชาชนจะมีคุณภาพทางการศึกษาเท่าเทียมกัน
  - ดี เพราะจะได้มีพื้นฐานในการประกอบอาชีพ
  - ไม่ดี เพราะเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณมากเกินไป
  - ไม่ดี เพราะจำทำให้คนเรียนต่อสูงขึ้นแล้วไม่ประกอบอาชีพในท้องถิ่น

56. การอพยพหลักๆของชาวอินโดจีนที่อพยพกระเทียม
 ทอความมั่นคงของไทย ถิ่นใดมากที่สุด
- เศรษฐกิจ
  - การศึกษา
  - สังคม
  - วัฒนธรรม
  - การเมือง
57. เหตุผลใดที่ทำให้ประเทศไทยรับผู้อพยพ
 เขามาในประเทศ
- เพราะเผยแพร่ชื่อเสียงไปทั่วโลก
  - เพราะความจำเป็นด้านมนุษยธรรม
  - เพราะได้เงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ
  - เพราะไทยเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติ
  - เพราะทำไว้ป้องกันกรรุกรานตามชายแดน
58. การอพยพของชาวต่างชาติ เกี่ยวข้องเรื่อง
 ใดมากที่สุด
- สังคม
  - การศึกษา
  - วัฒนธรรม
  - การเมือง
  - เศรษฐกิจ
59. ปัญหาใดที่เป็นภัยต่อความมั่นคง
 ของชาติอย่างร้ายแรงที่สุดในปัจจุบัน
- ปัญหาโจรผู้ร้าย
  - อาชญากรวัยรุ่น
  - ประชากรติดยาเสพติด
  - ปัญหาการรายคนมิวนิสต์
  - ชนกลุ่มน้อยแบ่งแยกดินแดน
60. ทัศนการณ์ภายในประเทศประสมปัญหา
 ความมั่นคงทางการเมือง ควรดำเนินการ
 ในด้านใด
- ส่งเสริมการต่อสู้ของสมาชิกวุฒิสภา
  - ส่งเสริมความสัมพันธ์กับต่างประเทศ
  - ส่งเสริมการประกอบอาชีพของประชากร
  - ส่งเสริมการตั้งพรรคการเมืองแห่งชาติ
  - ส่งเสริมการศึกษาให้แก่ประชากรอย่างทั่วถึง

แบบทดสอบวัดความรับผิดชอบ

ตอนที่ 1

ให้นักเรียนอ่านอย่างระมัดระวัง แล้วตอบให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด คำว่า "ข้าพเจ้า" หมายถึงตัวของนักเรียนเอง

1. ข้าพเจ้าทำงานตามอารมณ์ มากกว่าตามระเบียบหรือแผนงานที่วางไว้

ก. จริง	ข. ไม่จริง	ค. ไม่แน่ใจ
---------	------------	-------------
2. ข้าพเจ้าไม่ชอบทำงานที่ต้องใช้ความมานะอดทนเท่าผู้อื่น

ก. จริง	ข. ไม่จริง	ค. ไม่แน่ใจ
---------	------------	-------------
3. งานที่ข้าพเจ้าทำมักมีปัญหาเรื่องความบกพร่อง

ก. จริง	ข. ไม่จริง	ค. ไม่แน่ใจ
---------	------------	-------------
4. ข้าพเจ้าคิดว่าถ้าไม่มีใครทราบแล้ว การทำงานแบบคนตาบอดก็สะดวกดี

ก. ใช่	ข. ไม่ใช่	ค. ไม่แน่ใจ
--------	-----------	-------------
5. ข้าพเจ้าทิ้งแบบฝึกหัดไว้และทำเมื่อใกล้ลงกำหนดส่ง เมื่อส่งไม่ทันก็เกลียดสิ่งที่หลง

ก. จริง	ข. ไม่จริง	ค. ไม่แน่ใจ
---------	------------	-------------
6. ข้าพเจ้าชอบทำงานให้เสร็จอย่างรวดเร็วโดยไม่พิถีพิถัน

ก. ใช่	ข. ไม่ใช่	ค. ไม่แน่ใจ
--------	-----------	-------------
7. ข้าพเจ้ารู้สึกอึดอัดที่จะต้องติดตามควบคุมทีมงานบรรลุเป้าหมาย

ก. จริง	ข. ไม่จริง	ค. ไม่แน่ใจ
---------	------------	-------------
8. ข้าพเจ้ายอมลำบากเพื่อให้งานสำเร็จลงอย่างดีที่สุด

ก. จริง	ข. ไม่จริง	ค. ไม่แน่ใจ
---------	------------	-------------
9. ข้าพเจ้าเคยชินกับการปรับปรุงงานใหม่ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ก. จริง	ข. ไม่จริง	ค. ไม่แน่ใจ
---------	------------	-------------

21. ข้าพเจ้านึกว่าไม่จำเป็นของคู่มือมากนัก โชคดีที่สอบผ่าน
 ก. ใช่ ข. ไม่ใช่ ค. ไม่แน่ใจ
22. ข้าพเจ้านึกว่าการออกกำลังกาย และอาหารที่มีประโยชน์ จะช่วยให้ปลอดภัยจากโรคภัยไข้เจ็บ
 ก. ใช่ ข. ไม่ใช่ ค. ไม่แน่ใจ
23. ข้าพเจ้าชอบอ่านหนังสือ หรือหาความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิตที่ดี เพื่อจะได้นำมาใช้ในการปฏิบัติ
 ก. จริง ข. ไม่จริง ค. ไม่แน่ใจ
24. ข้าพเจ้าคิดว่าเหตุการณ์ประหลาดในสิ่งที่ไม่เหมาะสม เมื่อคิดแล้วเห็นว่าจะจะเป็นทางทำให้คนเสื่อมเสียได้
 ก. จริง ข. ไม่จริง ค. ไม่แน่ใจ
25. ข้าพเจ้านึกว่าถ้าไม่คู่คำตอบของเพื่อนเวลาสอบจะทำให้ข้าพเจ้านิสัยในการเตรียมสอบดีขึ้น
 ก. ใช่ ข. ไม่ใช่ ค. ไม่แน่ใจ
26. ข้าพเจ้ามักรับประทานอาหารโดยไม่ได้นั่งถึงคุณค่าทางโภชนาการ
 ก. จริง ข. ไม่จริง ค. ไม่แน่ใจ
27. ข้าพเจ้าชอบศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ เพราะคิดว่าเป็นทางแห่งความสำเร็จของตน
 ก. จริง ข. ไม่จริง ค. ไม่แน่ใจ

ตอนที่ 2

ให้นักเรียนอ่านเรื่องราวที่กำหนดให้แต่ละเรื่อง แล้วตอบคำถามโดยสมมติตนเองเป็นบุคคลในเรื่องนั้น ๆ

28. อเนก ขอ นที่ช่วยตรวจทานคำผิดจากบทความที่พิมพ์ เพื่อจะนำลงในวารสารของโรงเรียน นที่ทราบ ว่า ผกาทตรวจแล้วไม่มีคำผิดจึงบอกอเนก ว่าไม่มีคำผิด ทั้ง ๆ ที่ไม่ได้ตรวจ ถ้า นักเรียนเป็น นที่ จะทำเช่นนี้หรือไม่
 ก. ทำ ข. ไม่ทำ ค. ไม่แน่ใจ

ภาคผนวก ค

1. ชุดการสอนมินิคอร์ส
2. แผนการสอนตามคู่มือครู ของหน่วยศึกษานิเทศก์
กรมสามัญศึกษา

1. ชุดการสอนมินิคอร์ส

คำแนะนำสำหรับครูผู้ใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส

ชุดการสอนมินิคอร์สนี้ เป็นชุดการสอนที่สร้างขึ้นสำหรับครูสอนวิชาสังคมศึกษาโลกของเรา ส 306 เพื่อใช้ดำเนินการเรียนการสอนในเนื้อหา การพัฒนาประเทศ และความมั่นคงของชาติ ซึ่งประกอบด้วย คำแนะนำสำหรับครู โครงสร้าง หลักการและเหตุผล จุดมุ่งหมาย กิจกรรมครู นักเรียน เอกสารประกอบ และสื่อการเรียนการสอน ซึ่งจะสามารถอำนวยความสะดวกแก่ครูสอนเป็นอย่างมาก ครูสามารถจัดการเรียนการสอนให้บรรลุจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมได้ภายในเวลาที่กำหนดไว้

ขอแนะนำในการใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส

1. ขั้นเตรียมการสอน

ก่อนที่จะนำชุดการสอนมินิคอร์สไปใช้ ครูควรศึกษารายละเอียดดังต่อไปนี้

- 1.1 ศึกษาโครงสร้าง เป้าหมาย จุดประสงค์ทั่วไป จุดประสงค์เฉพาะของชุดการสอนให้เข้าใจอย่างละเอียด ชัดเจนก่อน
- 1.2 ศึกษาแผนการเรียน ให้เข้าใจว่าในช่วงไหนระยะเวลาใด จะให้ทำกิจกรรมอะไรบ้าง กิจกรรมดังกล่าวมีลักษณะกลุ่มเป็นกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย หรือรายบุคคล
- 1.3 ศึกษาว่าในแต่ละกิจกรรมนั้นครูต้องทำอะไรบ้าง เมื่อใด
- 1.4 ตรวจสอบ เอกสารประกอบสื่อ เครื่องมือประเมินผล ที่กำหนดไว้ว่าเพียงพอหรือไม่ พร้อมที่จะใช้เพียงใด ถ้ามีปัญหาจะใช้สื่ออะไรแทน ทั้งนี้เพื่อป้องกันการเกิดปัญหาในขณะดำเนินการเรียนการสอน
- 1.5 ศึกษาความเหมาะสมของเอกสาร สื่อที่ประกอบว่าเหมาะสมกับนักเรียนและสภาพการณ์ในโรงเรียนเพียงใด ต้องปรับปรุงตรงไหนบ้าง เพราะผู้เรียนมีพื้นฐานต่างกัน ในบางครั้งอาจต้องปรับกิจกรรมบาง

1.6 โดยที่ชุดการสอนนี้ได้มีการทดลองหาคุณภาพแล้ว ครูควรรักษาเวลาในการนำกิจกรรม ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ให้ไ้ไ้มากที่สุด

2. ขั้นตอนกิจกรรมการเรียนการสอน

2.1 ครูควรดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนตามที่กำหนดไว้ แต่สามารถยืดหยุ่นกิจกรรมไ้ไ้บางตามความเหมาะสมของผู้เรียนและสถานการณ์ เวลาในการทำกิจกรรมอาจมีการเปลี่ยนแปลงไ้ไ้บาง เช่น สามารถจะสอนหรือดำเนินกิจกรรมติดต่อกันไปไ้ไ้ สอนหรือมีการพักระหว่างบางกิจกรรมหรือแบ่งเป็นวันละ 1 - 2 กิจกรรมก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของกิจกรรมที่กำหนดไว้ และขอจำกัดของชั่วโมงสอนในโรงเรียน ส่วนการเพิ่มเติมเนื้อหาในบางตอนก็สมารถทำได้เช่นกัน

2.2 กิจกรรมหลักที่ครูต้องดำเนินการนั้น ควรเตรียมศึกษามาเป็นอย่างดี เช่น เอกสารประกอบการบรรยายสำหรับครู สไลด์ แผนใส ฯลฯ

2.3 การแบ่งกลุ่มในการทำกิจกรรมนั้น ต้องกำหนดวิธีการแบ่งกลุ่มมาล่วงหน้าว่าจะใช้วิธีใด เพื่อความรวดเร็ว ไม่น่าเบื่อ และเตรียมการควบคุมให้กิจกรรมกลุ่มดำเนินไปอย่างมีระบบ เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการเรียน

2.4 ในการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม ครูต้องคอยควบคุม ช่วยเหลือ เพื่อร่วมแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ครูควรแสดงความกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรม ให้ความร่วมมือกับนักเรียนให้ความมั่นใจ อันจะเป็นการสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นกับนักเรียน

2.5 ในขณะที่ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน อาจมีนักเรียนซักถามปัญหาที่ลึกซึ้งในเนื้อหา ซึ่งครูควรได้มีการเตรียมให้พร้อมในเรื่องที่สอน เพื่อเพิ่มความรู้ให้นักเรียนได้เสมอ

3. ขั้นตอนประเมินผล

3.1 การประเมินผลโดยครูผู้สอน การประเมินผลแบบนี้ไม่มีแบบประเมินให้แก่ครู ดังนั้นครูควรจัดบันทึก ปัญหาอุปสรรคในการจัดกิจกรรมและประเมินผลผู้เรียน โดยการสังเกตการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การอภิปราย การสรุปงาน การรายงานหน้าชั้น เป็นต้น

3.2 การประเมินผลตนเองของนักเรียน แบบประเมินแบบนี้ จะมีคำเฉลยไว้ด้วย เพื่อให้นักเรียนประเมินความก้าวหน้า และขอบฟรื่องของตนเอง รวมทั้งมีโอกาสฝึกทบทวนเนื้อหาที่ได้เรียนไปด้วย

ชุดการสอนมินิคอร์ส
เรื่อง การพัฒนาประเทศ

วิชาสังคมศึกษา โลกของเรา ส 306
เวลา 8 คาบ

หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยได้มีการพัฒนาประเทศทั้งในด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม มาพร้อมกับการก่อตั้งประเทศ การเปลี่ยนแปลงในแต่ละยุคแต่ละสมัยย่อมเป็นสาเหตุ และเป็นพื้นฐานของการเปลี่ยนแปลง ในสมัยต่อไป ดังนั้นการที่จะเข้าใจถึงสภาพการณ์ในการพัฒนาประเทศ และการเสริมสร้างความสำเร็จในการพัฒนาประเทศจะต้องศึกษาความเป็นมา และขั้นตอนของการพัฒนาประเทศให้เข้าใจ ชุดการสอนมินิคอร์สชุดนี้สร้างขึ้นเพื่อให้ครูนำไปสอน เพื่อให้นักเรียนจะได้เรียนรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาประเทศที่สำคัญตั้งแต่รัชสมัยรัชกาลที่ 7 จนถึงปัจจุบัน อันจะทำให้เด็กนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจที่ถ่องแท้ถึงความสำคัญ และประพจน์ปฏิบัติตน เพื่อการพัฒนาประเทศต่อไป

เป้าหมาย

ชุดการสอนมินิคอร์สชุดนี้ จัดทำขึ้นเพื่อให้ครูผู้สอนนำไปใช้สอนวิชาสังคมศึกษา โลกของเรา ส 306 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เนื้อหาการพัฒนาประเทศ และสามารถนำไปสอนซ่อมเสริมแก่นักเรียนในเนื้อหาและวัตถุประสงค์ดังกล่าวได้ด้วย โดยจัดทำตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521

จุดมุ่งหมายทั่วไป

1. เพื่อให้ นักเรียนสามารถบอกถึงสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475
2. เพื่อให้ นักเรียนสามารถบอกสาเหตุและผลที่เกิดจากการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การปกครอง และวัฒนธรรมของประเทศไทย

3. เพื่อให้นักเรียนสามารถอภิปรายถึงปัญหาในการพัฒนาประเทศด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ และเสนอแนะแนวทาง ในการพัฒนาประเทศ

จุดมุ่งหมายเฉพาะ

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถสรุปถึงปัจจัยสำคัญ ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 และผลที่ตามมาภายหลัง
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถเปรียบเทียบการดำเนินงานเพื่อพัฒนาประเทศไทยภายหลัง การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 - ปัจจุบันได้
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์ข้อดีข้อเสีย ของการเปลี่ยนแปลงด้านสังคม และวัฒนธรรมที่มีต่อการพัฒนาประเทศหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475
4. เพื่อให้นักเรียนสามารถระบุถึงสาเหตุของการเข้าร่วมสงครามโลก และผลที่ได้รับ จากการเข้าร่วมสงครามโลกของไทย และสามารถอภิปรายถึงบทบาทของไทยในองค์การ สหประชาชาติและสมาคมอาเซียนได้
5. เพื่อให้นักเรียนสามารถเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาประเทศการประพฤตินโยบายของประชาชน เพื่อความสำเร็จในการพัฒนาประเทศไทยได้

แผนการสอน

ชุดการสอนมินิคอร์ส
เรื่อง การพัฒนาประเทศ

วิชาสังคมศึกษา โลกของเรา
เวลา 8 คาบ

ระยะเวลา	เนื้อเรื่องและกิจกรรม	การจัดกลุ่ม
ตอนที่ 1 10 นาที	เรื่อง ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การปกครองเป็นแบบประชาธิปไตย พ.ศ. 2475	-
15 นาที	1. นักเรียนศึกษาเอกสารสภาพเศรษฐกิจสังคมและ แผนภูมิการปกครองก่อนการ เปลี่ยนแปลงการ ปกครองใน พ.ศ. 2475	รายบุคคล
20 นาที	2. นักเรียนอภิปรายสรุปสภาพเศรษฐกิจ สังคม การปกครอง ที่เป็นพื้นฐาน การปกครองระบอบ ประชาธิปไตย	กลุ่มย่อย
20 นาที	3. นักเรียนชมสไลด์ชุดการ เปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475	กลุ่มใหญ่
20 นาที	4. นักเรียนอภิปรายและสรุปถึงสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง ที่เป็นปัจจัย สำคัญทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475	กลุ่มย่อย
15 นาที	5. นักเรียนเสนอผลการอภิปราย	กลุ่มใหญ่
10 นาที	6. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปถึงปัจจัยที่ทำให้ เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองและผลที่ ตามมาแล้วศึกษางานแสดงไว้ในชั้นเรียน	กลุ่มใหญ่

ระยะเวลา	เนื้อเรื่องและกิจกรรม	การจัดกลุ่ม
ตอนที่ 2 100 นาที	เรื่อง การพัฒนาประเทศภายหลังการเปลี่ยนแปลง การปกครอง พ.ศ. 2475 ตามแผนพัฒนา การเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับ 1 - ปัจจุบัน	
5 นาที	1. นักเรียนฟังเพลงเสียงเรื่อง ความสัมพันธ์ของการ ปกครองกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม	กลุ่มใหญ่
15 นาที	2. นักเรียนอภิปรายจากเพลงเสียงถึงความจำเป็น ในการพัฒนาประเทศด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา หลังจากมีการเปลี่ยนแปลงการ ปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็น ระบอบประชาธิปไตย	กลุ่มย่อย
20 นาที	3. ครูบรรยายประกอบแผนที่ ถึงสาระสำคัญของ การพัฒนาประเทศ ตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับ 1 - ปัจจุบัน	กลุ่มใหญ่
10 นาที	4. นักเรียนสรุปจากแผนที่ถึงจุดมุ่งหมายและผลที่ ได้รับของการพัฒนาตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับ 1 - ปัจจุบัน	กลุ่มย่อย
30 นาที	5. นักเรียนอภิปรายเปรียบเทียบถึงการจัดการศึกษา ตามแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับต่าง ๆ และเปรียบเทียบ เทียบผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับ 1 - ปัจจุบัน	กลุ่มย่อย
20 นาที	นักเรียนทำแบบประเมินตนเอง	รายบุคคล

ระยะเวลา	เนื้อเรื่องและกิจกรรม	การจัดกลุ่ม
<p data-bbox="272 331 371 450">ตอนที่ 3 50 นาที</p> <p data-bbox="272 533 371 584">15 นาที</p> <p data-bbox="272 734 371 786">15 นาที</p> <p data-bbox="272 920 371 1032">15 นาที 5 นาที</p>	<p data-bbox="464 331 1043 517"><u>เรื่อง</u> การพัฒนาประเทศด้านสังคมและวัฒนธรรม ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475</p> <p data-bbox="464 533 1043 719">1. นักเรียนชมสไลด์เรื่อง การเปลี่ยนแปลงทาง วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีและการ ปกตงกายของประเทศไทยจากอดีต-ปัจจุบัน</p> <p data-bbox="464 734 1091 898">2. นักเรียนอภิปรายถึงข้อดีข้อเสีย ของการเปลี่ยนแปลง ทางด้านสังคมและวัฒนธรรมที่มีต่อการพัฒนา ประเทศ จากสไลด์</p> <p data-bbox="464 920 868 972">3. นักเรียนเสนอผลการอภิปราย</p> <p data-bbox="464 987 932 1032">4. นักเรียนนำผลการอภิปรายติดบอร์ด</p>	<p data-bbox="1182 533 1283 584">กลุ่มใหญ่</p> <p data-bbox="1182 734 1283 786">กลุ่มย่อย</p> <p data-bbox="1182 920 1283 972">กลุ่มใหญ่</p>
<p data-bbox="272 1064 371 1182">ตอนที่ 4 100 นาที</p> <p data-bbox="272 1205 371 1256">10 นาที</p> <p data-bbox="272 1323 371 1375">20 นาที</p> <p data-bbox="272 1442 371 1494">10 นาที</p> <p data-bbox="272 1516 371 1568">15 นาที</p> <p data-bbox="272 1702 371 1753">30 นาที</p> <p data-bbox="272 1821 371 1872">15 นาที</p>	<p data-bbox="464 1064 884 1115"><u>เรื่อง</u> ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ</p> <p data-bbox="464 1189 1075 1308">1. นักเรียนศึกษาเอกสารการเข้าร่วมสงครามโลก ของประเทศไทย</p> <p data-bbox="464 1323 1075 1442">2. นักเรียนอภิปรายและระบุดึงสาเหตุของการเข้า ร่วมสงครามโลกและผลที่ไทยได้รับ</p> <p data-bbox="464 1458 756 1509">3. ครูสรุปการอภิปราย</p> <p data-bbox="464 1525 1059 1688">4. ครูบรรยายประกอบแผนที่ถึงจุดมุ่งหมายของ องค์การที่ไทยเป็นสมาชิกภายหลังสงครามโลก ครั้งที่ 2</p> <p data-bbox="464 1704 1059 1823">5. นักเรียนอภิปรายถึงบทบาทของไทยต่อองค์การ สหประชาชาติและสมาคมอาเซียน</p> <p data-bbox="464 1839 1123 1957">6. นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นบทบาทของนักเรียน ต่อองค์การสหประชาชาติและสมาคมอาเซียน</p>	<p data-bbox="1182 1189 1299 1240">รายบุคคล</p> <p data-bbox="1182 1323 1283 1375">กลุ่มย่อย</p> <p data-bbox="1182 1442 1283 1494">กลุ่มใหญ่</p> <p data-bbox="1182 1516 1283 1568">กลุ่มใหญ่</p> <p data-bbox="1182 1702 1283 1753">กลุ่มย่อย</p> <p data-bbox="1182 1839 1299 1890">รายบุคคล</p>

ระยะเวลา	เนื้อเรื่องและกิจกรรม	การจัดกลุ่ม
ตอนที่ 5 50 นาที	เรื่อง การประพาศิปฏิบัติตนของประชาชน เพื่อความสำเร็จในการพัฒนาประเทศ	
10 นาที	1. ครูเปิดเทปสถานการณ์จำลองเรื่อง หมู่บ้านแผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง	กลุ่มใหญ่
15 นาที	2. นักเรียนแสดงบทบาทสมมติตามที่ครูกำหนดไว้	กลุ่มย่อย
15 นาที	3. นักเรียนอภิปรายถึงบทบาทจากการแสดงและเสนอแนะแนวทางวิธีการที่ควรปฏิบัติของประชาชน เพื่อความสำเร็จในการพัฒนาประเทศ	กลุ่มย่อย
10 นาที	4. ครูและนักเรียนสรุปถึงวิธีปฏิบัติตนเพื่อความสำเร็จในการพัฒนาประเทศ	กลุ่มใหญ่

กิจกรรม/ครู/นักเรียน

ตอนที่ 1 เรื่อง ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นแบบประชาธิปไตย
100 นาที พ.ศ. 2475

กิจกรรมที่ 1

15 นาที

นักเรียนศึกษาเอกสารสภาพเศรษฐกิจสังคมและแผนภูมิ
การปกครองก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครองใน พ.ศ. 2475

ขั้นตอน

ครูแจกเอกสารและแผนภูมิให้นักเรียนศึกษา

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. เอกสารเรื่องสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครองก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475
2. แผนภูมิการปกครองสมัยรัชกาลที่ 5

เอกสารสำหรับนักเรียน
กิจกรรมที่ 1 ตอนที่ 1

เรื่อง การพัฒนาประเทศ

สภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง

ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475

ในสมัยรัตนโกสินทร์ไทยยังคงมีการปกครองระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชเช่นเดียวกับสมัยกรุงศรีอยุธยา แต่ได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระเบียบการบริหารและวิธีการปฏิบัติ เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของประเทศหลายครั้ง ครั้งสำคัญเริ่มตั้งแต่ปลายรัชกาลที่ 4 การปรับปรุงครั้งนั้นมีสาเหตุเนื่องมาจากสิ่งแวดล้อมและสถานการณ์ภายนอกประเทศ เพราะไทยได้มีการติดต่อสัมพันธ์ไมตรีกับต่างประเทศทางตะวันตกหลายประเทศ ทั้งในด้านการค้าและการเมือง ดังนั้นจึงได้มีการปรับปรุงระเบียบการบริหารและวิธีปฏิบัติหลายด้าน ที่สำคัญได้แก่ ด้านการคลัง ภาษีอากร และการต่างประเทศ นับแต่รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวประเทศไทยต้องเผชิญกับสิทธิจักรวรรดินิยมตะวันตก อันเป็นเหตุให้ประเทศไทยต้องเปิดประเทศรับอิทธิพลจากตะวันตกในด้านการศึกษาและวัฒนธรรมแล้ว อิทธิพลทางด้านวัฒนธรรมทางการเมืองแบบตะวันตกก็ปรากฏชัดเจนขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว กล่าวคือ เกิดแนวคิดที่จะให้มีรัฐธรรมนูญเป็นหลักการในการปกครองประเทศขึ้น ในปี ร.ศ. 103 (พ.ศ. 2428) แต่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำริว่า สิ่งที่จะกระทำก่อนการมีรัฐธรรมนูญในการปกครองประเทศคือ การปฏิรูปการบริหารราชการให้มีประสิทธิภาพ และทรงทำการปฏิรูปการปกครอง ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาการทางการเมืองของไทยมาก ทั้งนี้เพราะการดำเนินงานทั้งปวงในการปฏิรูปเป็นการวางแนวคิดให้เกิดรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย สำคัญของการปรับปรุง ได้แก่ การยกเลิกการบริหารราชการแบบจตุสดมภ์ และจัดใหม่แยกออกเป็นส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เปิดโอกาสให้ราษฎรมีส่วนรับผิดชอบหรือมีส่วนร่วมในการปกครองแผ่นดิน และทรงปรับปรุงการศึกษาเพื่อเป็นเครื่องส่งเสริมการปฏิรูปการปกครองด้วย

และทรงให้ความหวังว่า พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว จะเป็นผู้พระราชทาน
รัฐธรรมนูญให้เป็นของขวัญแก่ประชาชนชาวไทยในทันทีที่พระองค์เสด็จขึ้นครองราชย์ แต่การณ
มิได้เป็นไปเช่นนั้น ในปี ร.ศ. 130 (พ.ศ. 2454) จึงได้มีคณะนายทหารหนุ่มคิดทำการปฏิวัติ
เพื่อเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช ไปสู่การปกครองที่มี
รัฐธรรมนูญเป็นหลักในการปกครองประเทศ แต่ถูกจับได้เสียก่อนจึงเป็นเพียงกบฏ ร.ศ. 130
ในส่วนของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำริว่า คนไทยส่วนใหญ่ยังไม่
พร้อมที่จะใช้สิทธิเลือกแทนขึ้นปกครองประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยทรงให้เหตุผลว่า
แผนการเลือกกรรมการสภาวิชาลประจำตำบลก็ยังไม่ค่อยจะใคร่ผล

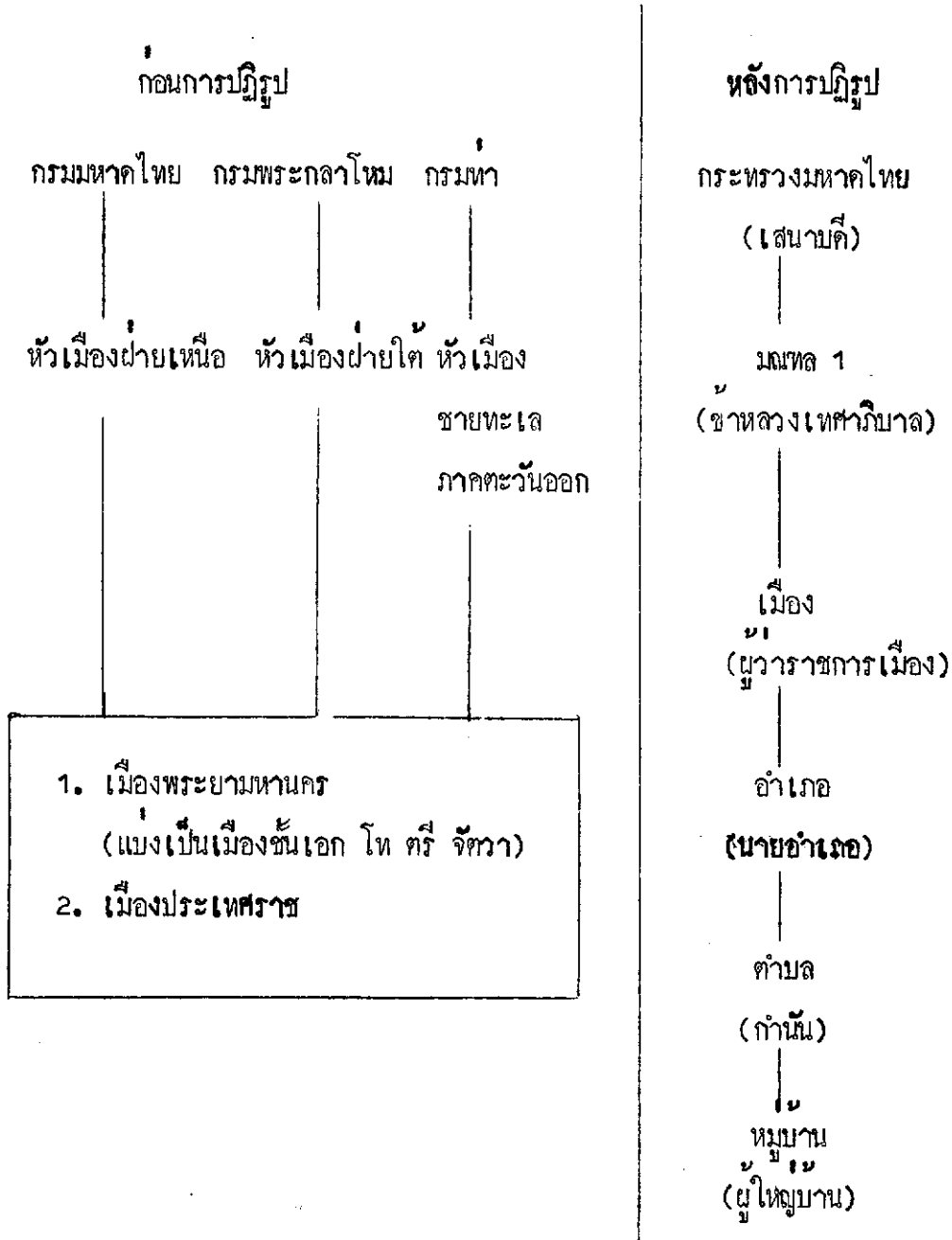
ปัญหาทางการเมืองที่สำคัญในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ส่วนใหญ่
เป็นปัญหาการเมืองภายในเกี่ยวกับการขึ้นตัวทางการเมืองของผู้ที่มีการศึกษา ในเขตกรุงเทพฯ
ซึ่งเรียกร้องให้มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง กล่าวคือ เมื่อพระบาท
สมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จขึ้นครองราชย์ได้ 9 วัน นายภักดี และนายไทย ราษฎร
จังหวัดพระนคร ได้ทำหนังสือขึ้นกราบบังคมทูลถวายความเห็นให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
พระราชทานรัฐธรรมนูญแก่พลนิกร เป็นพระราชกรณียกิจอันคืบแรก โดยให้เหตุผลว่า ไม่มีพระ
ราชกรณียกิจอันใดที่ดียิ่งกว่า นอกจากนั้นยังมีการเรียกร้องผ่านสื่อมวลชนประเภทหนังสือพิมพ์
ซึ่งเริ่มขยายตัวมาตั้งแต่รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และขยายออกไปกว้างขวาง
ยิ่งขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว แนวคิดทางการเมืองที่พุ่งพรูออกมาใน
รัชสมัยนี้มีเป็น 2 แนว คือ แนวประชาธิปไตย และแนวสังคมนิยม การวิพากษ์วิจารณ์ระบอบสมบูรณาญา
สิทธิราชและเรียกร้องการปกครองแบบใหม่ เป็นปัญหาหนักที่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
จะต้องทรงตัดสินใจพระทัยว่า ถึงเวลาที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองแล้วหรือยัง
และใครจะเป็นผู้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนั้น กล่าวคือ พระมหากษัตริย์จะทรงเป็นผู้นำการ
เปลี่ยนแปลงหรือจะปล่อยให้มีการเปลี่ยนแปลงโดยมวลชน เมื่อรัชกาลที่ 7 ขึ้นครองราชย์
เพียง 2 วัน พระองค์ก็ได้ทรงประกาศตั้งอภิรัฐมนตรีสภาขึ้น เพื่อเป็นที่ปรึกษาในราชการทั้งปวง
ซึ่งพระองค์ทรงสถาปนาขึ้นจากบัจจัยคานตาง ๆ อาทิเช่น บัจจัยในคานความตองการที่ปรึกษา
ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว บัจจัยทางคานการเมือง เนื่องจากในรัชสมัยนี้เป็นช่วงเวลา

ที่ประเทศไทยกำลังประสบปัญหาหนักทั้งในด้านการเมืองและเศรษฐกิจ การแต่งตั้งอภิรัฐมนตรี
สภากฎแล้วแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้า นอกจากนี้ เป็นช่วงเวลาประเทศไทยประสบปัญหา
ทางเศรษฐกิจอย่างมาก ทั้งนี้เนื่องจากงบประมาณขาดดุลมาตั้งแต่ปลายรัชกาลที่ 6 และในปี
ที่รัชกาลที่ 7 ขึ้นเสวยราชสมบัติ เป็นปีหลังจากสงครามโลกยุติลง ทั่วโลกประสบปัญหาเศรษฐกิจ
ตกต่ำ และกระทบกระเทือนต่อประเทศไทยมาก สถานการณ์การเงินเลวร้ายลงเรื่อย ๆ ราคา
สินค้าของไทยลดต่ำลงและมูลค่าส่งออกลดลงมากปัญหาทางเศรษฐกิจเป็นอันตรายต่อเสถียรภาพทาง
การเมืองมาก เชื่อกันว่าปัจจัยทางเศรษฐกิจเป็นตัวกำหนดให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

เอกสารสำหรับนักเรียน
กิจกรรมที่ 1 ตอนที่ 1

เรื่อง การพัฒนาประเทศ

แผนภูมิแสดงการปฏิรูปการปกครองส่วนภูมิภาค
ในสมัยรัชกาลที่ 4

ภาพประกอบ 5 แผนภูมิแสดงการปฏิรูปการปกครองสมัยรัชกาลที่ 5

ตอนที่ 1   เรื่อง   ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นแบบ
100 นาที   ประชาธิปไตย พ.ศ. 2475

กิจกรรมที่ 2   นักเรียนอภิปรายสภาพเศรษฐกิจสังคมก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง
20 นาที   ที่เป็นพื้นฐานของการปกครองแบบประชาธิปไตย

ขั้นตอน

1. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 10 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน
2. ครูแจกบัตรกำหนดงานและประเด็นอภิปรายสรุป
3. นักเรียนอภิปรายสรุปสภาพเศรษฐกิจสังคม การปกครอง
ที่เป็นพื้นฐานการปกครองแบบประชาธิปไตย

สื่อการเรียนการสอน

1. บัตรกำหนดงาน
2. ประเด็นอภิปราย และใบรายงานผลการอภิปราย

บัตรกำหนดงาน

เรื่อง การพัฒนาประเทศ

กิจกรรมที่ 2 ตอนที่ 1

บัตรกำหนดงาน

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มปฏิบัติดังนี้

1. เลือกหัวหน้ากลุ่ม 1 คน ทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย
2. เลือกเลขานุการกลุ่ม 1 คน ทำหน้าที่จดบันทึกการอภิปราย
3. ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่ม ร่วมกันอภิปรายประเด็น ปัญหาที่กำหนดให้ ภายในเวลา 20 นาที โดยใช้เอกสารที่ได้ศึกษาไปแล้ว เป็นแนวทาง
4. หลังจากอภิปรายเสร็จ ให้สรุปผลการอภิปรายของกลุ่มลงในแบบสรุปการอภิปรายที่แจกให้
5. ส่งสรุปผลการอภิปรายแก่ครู

ประเด็นอภิปรายและใบสรุปผลการอภิปราย
กิจกรรมที่ 2 ตอนที่ 1

เรื่อง การพัฒนาประเทศ

ประเด็นอภิปราย

จงอภิปรายถึงสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง ก่อน พ.ศ. 2475
ที่เป็นพื้นฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย

สรุปผลการอภิปราย

สภาพทางเศรษฐกิจที่เป็นพื้นฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตย คือ

สภาพสังคมที่เป็นพื้นฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตย คือ

สภาพการเมืองจากการปกครองที่เป็นพื้นฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตย คือ

กิจกรรม/ครู/นักเรียน

ตอนที่ 1   เรื่อง   บัญชีสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครอง เป็นแบบประชาธิปไตย
100 นาที   พ.ศ. 2475

กิจกรรมที่ 3   นักเรียนชมสไลด์ชุดการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475
15 นาที

ขั้นตอน   ครูฉายสไลด์ชุดการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ให้นักเรียนชม

สื่อการเรียนการสอน

1. อุปกรณ์ฉายสไลด์
2. ภาพสไลด์ชุดการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475
3. เอกสารเสริมเหตุการณ์ในวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475
สำหรับนักเรียน

บทเรียนสไลด์เทปชุดที่ 1
กิจกรรมที่ 3 ตอนที่ 1

เรื่อง การพัฒนาประเทศ

ชุดการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475

ลำดับที่	ภาพ	คำบรรยาย
1	ตัวอักษร "การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475"	ประเทศไทยมีการปกครองโดยระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชมาตั้งแต่ครั้งสมัยสุโขทัย แต่อย่างไรก็ตามก็ได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นแบบประชาธิปไตยในสมัยรัตนโกสินทร์ เมื่อ พ.ศ. 2475
2	ภาพรัชกาลที่ 1	ในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ไทยยังคงมีการปกครองระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช แต่ก็ได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระเบียบการบริหารและวิถีการปฏิบัติเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของประเทศ
3	ภาพรัชกาลที่ 4	ในสมัยรัชกาลที่ 4 ได้มีการปรับปรุงระเบียบการบริหารและวิถีปฏิบัติหลายด้าน เช่น การคลัง เพราะได้มีการติดต่อสัมพันธ์ไมตรีกับต่างประเทศทางตะวันตกหลายประเทศ ทั้งด้านการค้าและการเมือง
4	ภาพรัชกาลที่ 5	ในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้มีการปฏิรูปการปกครอง มีการกระจายอำนาจให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ เช่น การจัดตั้งสุขาภิบาล

ลำดับที่	ภาพ	คำบรรยาย
5	ภาพข้าราชการเข้าเฝ้า ร.5	ในสมัย ร.4 ไทยต้องเปิดประเทศรับอิทธิพลตะวันตก ทั้งด้านการศึกษาและวัฒนธรรมและอิทธิพลทางด้าน วัฒนธรรมการเมืองแบบตะวันตกปรากฏชัดเจนใน รัชสมัยรัชกาลที่ 5 คือ มีข้าราชการกลุ่มหนึ่งทรงพูด เกล่าเสนอแนวคิดที่จะให้มีรัฐธรรมนูญในการปกครอง ประเทศ
6	ทหารจับคนกลุ่มหนึ่ง	ในปี พ.ศ. 2454 ได้มีนายทหารกลุ่มหนึ่งคิดทำการ ปฏิวัติ เพื่อเปลี่ยนแปลงการปกครองแต่ถูกจับได้เสียก่อน ซึ่งเรียกเหตุการณ์ ครั้งนั้นว่า กบฏ ร.ศ. 130
7	สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยาภาณุพันธุวงศ์ วรเดช	การบริหารราชการแผ่นดินในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 ในระยะแรกนั้น ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งคณะอภิรัฐมนตรี สำหรับทำหน้าที่ถวายคำปรึกษาและช่วยบริหาร ราชการแผ่นดิน และราชการในพระองค์ ประกอบด้วย สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยา ภาณุพันธุวงศ์วรเดช คือ ในภาพ
8	พ่อ-แม่ลูกอยู่ในบ้านไม้หน้า วิกตอเรีย	หลังสงครามโลกครั้งที่ 1 ภาวะเศรษฐกิจของประเทศ ไทยตกต่ำ ได้มีการตัดงบประมาณลง ทรงพระกรุณา โปรดเกล้าฯ ให้เลิกและรวมหน่วยงาน ทรงโปรดให้ คุลยข้าราชการพอเหมาะกั้งงาน ข้าราชการจำนวนหนึ่ง ทองออกจากกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ ไป

ลำดับที่	ภาพ	คำบรรยาย
9	<p>คน 4 คน คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. พอ. พระยาพลพลพยุหเสนา 2. พอ. พระยาทรงสุรเดช 3. พอ. พระยาฤทธิอัคเนย์ 4. พอ. พระยาประสานพิทยายุทธ 	<p>พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงราชย์สมบัติได้เพียง 7 ปีเศษ ได้มีบุคคลคณะหนึ่งใช้ชื่อว่า "คณะราษฎร" ทำการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชมาสู่ระบอบประชาธิปไตย เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 ผู้นำการปฏิวัติคนสำคัญมีชื่อว่า "สีหหารดิษฐ์" คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. พอ. พระยาพลพลพยุหเสนา 2. พอ. พระยาทรงสุรเดช 3. พอ. พระยาฤทธิอัคเนย์ 4. พอ. พระยาประสานพิทยายุทธ
10	การประชุมสภาผู้แทนราษฎร	<p>ได้มีการเปิดประชุมสภาผู้แทนราษฎรขึ้นในวันที่ 27 มิถุนายน จำนวน 70 คน เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี ได้รับเลือกตั้งเป็นประธานสภาและตามแถลงการณ์ข้อ 3 ในหลัก 6 ประการที่คณะราษฎรได้ออกแถลงไว้มีความว่า "จะตองบำรุงความสุขสมบูรณ์ในทางเศรษฐกิจ โดยรัฐบาลใหม่จะหางานให้ราษฎรทุกคนทำ จะวางโครงการเศรษฐกิจแห่งชาติไม่ปล่อยให้ราษฎรอคอยาก จึงเกิดเรื่องขัดแย้งขึ้นในรัฐบาลและวงการเมือง เนื่องจากหลวงประดิษฐมนูธรรม (นายปรีดี พนมยงค์) ได้ร่างเค้าโครงการเศรษฐกิจหรือ "สมุดปกเหลือง" สอนหลักการข้อ 3 ข้างบน</p>

ลำดับที่	ภาพ	คำบรรยาย
11	พหารยื่นฟ้อง อากาศยานสนามบินดอนเมือง	<p>ภายหลังการปฏิบัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง มีบุคคลบางกลุ่มไม่พอใจคณะผู้ก่อการ จึงทำการปฏิวัติ ขอน แต่ก็ไม่ถึงใดคี่ขึ้น พระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้า บวรเดช พร้อมทั้งนายทหารที่ขอเลี้ยงและมีความ สามารถหลายนายได้ก่อการกบฏขึ้นเมื่อวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2476 ที่เรียกกันต่อมาว่า "กบฏบวรเดช" พหารฝ่ายหัวเมืองเข้ายึดกรมอากาศยานสนามบิน ดอนเมืองไว้ได้</p>
12	อนุสาวรีย์ปราบกบฏ	<p>ได้มีการยื่นขอเสนอต่อกันระหว่างฝ่ายกบฏกับรัฐบาล แต่ไม่เป็นที่ตกลงยินยอมกันจึงเกิดการต่อสู้อย่าง รุนแรง แต่ในที่สุดฝ่ายกบฏก็พ่ายแพ้ ทางราชการจึงสร้าง อนุสาวรีย์ปราบกบฏขึ้นที่ ตำบลหลักสี่ อำเภอบางเขน</p>
13	คนกำลังลงคะแนนเสียง เลือกตั้ง	<p>การเลือกผู้แทนราษฎรครั้งแรกของเมืองไทย เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2476 ใช้วิธีการเป็นไปตาม กฎหมายเลือกตั้งตามความในมาตรา 17 ของรัฐ- ธรรมนูญ ฉบับวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2475 เป็นการ เลือกตั้งแบบเลือกตั้งทางอ้อมผู้แทนราษฎรเลือกตั้งใน จังหวัดละ 1 คน ถ้าจังหวัดใดมีประชาชนเกินกว่า แสนคน ให้จังหวัดนั้นมีผู้แทนเพิ่มขึ้นอีก 1 คน ทุก ๆ แสนคน เศษของแสนเกินครึ่งให้เพิ่มอีก 1 คน ผู้มีสิทธิเลือก ทั้งต้องมีอายุ 20 ปีบริบูรณ์ ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งต้องมี อายุครบ 23 ปีบริบูรณ์ ก่อนหน้าวันเลือกตั้งมีการโฆษณา หาเสียงกัน ในเขตพระนคร - ธนบุรี</p>

เอกสารเสริมสำหรับนักเรียน
กิจกรรมที่ 4 ตอนที่ 1

เรื่อง การพัฒนาประเทศ

เหตุการณ์ในวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475

เวลา 4 นาฬิกาของวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 คณะปฏิวัติหน่วยหนึ่งภายใต้การนำของหลวงโกวิทอภัยวงศ์ รวมควายนายประยูร ภมรมนตรี นายวิลาศ โอสสถานนท์ นายประจวบ บุณนาค เรือเอกหลวงนิเทศกลกิจ ร.น. และนายทหารเรืออีก 2 - 3 คน ได้รุกเข้ายึดที่ทำการไปรษณีย์กลาง ซึ่งขณะนั้นอยู่ที่หน้าวัดกราชมุรณะ หรือวัดเสี้ยวไว้ได้ โดยเรียบร้อย พร้อมทั้งตัดสายโทรศัพท์ขาดลงสิ้น การติดต่อดสื่อสารทางโทรศัพท์ในพระนครหยุดชะงักลงแต่บัดนั้น

ในระยะเวลาใกล้เคียงกันนั้น กำลังส่วนหนึ่งซึ่งอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของ พันเอกพระยาเทพอัคเณย์ และกำลังทหารเรือซึ่งนำโดยนายนาวาตรีหลวงสินธุสงครามชัย หลวงอำมรวานวาสวัสดิ์ หลวงศุภชลาศัย และกำลังของรถถังทั้งหมดภายใต้การนำของร้อยเอก หลวงทัศนัยนิยม ก็เคลื่อนกำลังพร้อมควายอาวุธยุทธโฆปกรณ์ครบครัน มารวมกัน ณ พระที่นั่งอนันตสมาคมและยึดไว้เพื่อจัดตั้งเป็นกองรักษาการ แล้วให้ทหารส่วนหนึ่งไปเชิญเจ้านายและพระราชวงศ์บางพระองค์ที่เห็นว่ามีความจำเป็น และคุมกำลังอยู่มาควบคุมไว้ให้ประทับอยู่ที่พระที่นั่งอนันตสมาคม เพื่อเป็นองค์ประกันของคณะราษฎร ในการไปจับกุมโคตสังไห่กระทำการโดยละม่อมพยายามหลีกเลี่ยงที่จะใช้อาวุธให้เสียเลือดเนื้อ

การปฏิวัติในวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 เป็นผลสำเร็จตามแผนการที่คณะปฏิวัติได้วางไว้โดยเรียบร้อย ความสำเร็จครั้งนี้นอกจากจะเนื่องมาจากความสามารถของคณะปฏิวัติแล้วส่วนหนึ่งเป็นเพราะทางฝ่ายรัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไม่ต้องการเสียเลือดเนื้อคนไทยด้วยกันเอง ดังจะพิจารณาได้จากกรณีที่สมเด็จพระเจ้าฟ้า กรมพระนครสวรรค์วรพินิจ ทรงยอมให้คณะปฏิวัติควบคุมพระองค์มาไว้ที่พระที่นั่งอนันตสมาคม โดยมีโคตรงทอตันเท่าที่ควร และทรงยอมลงพระนามในแถลงการณ์ว่า

"ควมทงที่ณะราชกรได้อ่านาจาการปกครองแนดินไว้ได้ โดยมีความประสงค์
ขอใหญ่ที่จะให้ประเทศสยามมีธรรมนูญการปกครองแนดินนั้น ข้าพเจ้าขอให้ทหารราชการและ
ราชกรทั้งหลายจงช่วยกันรักษาความสงบ อย่าให้เสียเลือดเนื้อของคนไทยกันเอง โดยไม่จำเป็นเลย"

บัตรกำหนดงาน

กิจกรรมที่ 4 ตอนที่ 1

เรื่อง การพัฒนาประเทศ

บัตรกำหนดงาน

ให้นักเรียนทุกกลุ่มปฏิบัติดังนี้

1. เลือกหัวหน้ากลุ่ม 1 คน ทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย
2. เลือกเลขานุการ กลุ่ม 1 คน ทำหน้าที่จดบันทึกการอภิปราย
3. ให้สมาชิกในกลุ่ม ร่วมกันอภิปราย ประเด็นปัญหาที่กำหนดให้ โดยอาศัยแนวทางจากภาพสไลด์ เอกสารเสริม และผลการอภิปรายจากกิจกรรมกลุ่ม

4. หลังจากอภิปรายเสร็จแล้วให้สรุปลงในแบบสรุปการอภิปรายที่แจกให้ โดยใช้
เวลา 20 นาที

5. ให้ส่งตัวแทนกลุ่ม 1 คน เสนอผลการอภิปรายหน้าชั้น ให้เวลากลุ่มละ 3 นาที
6. ส่งแบบรายงานผลการอภิปราย

ประเด็นอภิปรายและใบรายงานผลการอภิปราย

เรื่อง การพัฒนาประเทศ

กิจกรรมที่ 4 ตอนที่ 1

ประเด็นอภิปราย

ปัจจัยอะไรบ้างที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475

ใบรายงานผลการอภิปราย

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 สรุปได้ดังนี้
(สรุปเป็นข้อ ๆ)

- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

กิจกรรม/ครู/นักเรียน

<u>ตอนที่ 1</u>	เรื่อง บัญญัติสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นแบบประชาธิปไตย
100 นาที	พ.ศ. 2475

กิจกรรมที่ 5

นักเรียนเสนอผลการอภิปราย

15 นาที

ขั้นตอน

นักเรียนส่งตัวแทนกลุ่มเสนอผลการอภิปรายหน้าชั้น

สื่อการเรียนการสอน

กิจกรรม/ครู/นักเรียน

ตอนที่ 1

100 นาที

เรื่องปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครอง
เป็นแบบประชาธิปไตย พ.ศ. 2475กิจกรรมที่ 6

10 นาที

ขั้นตอน

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปและแสดงงานศิลปะ

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครอง เป็นแบบประชาธิปไตย
2. นักเรียนคิดใบสรุปการรายงานของกลุ่มไว้ที่บอร์ดในชั้นเรียน เพื่อให้ทุกคนได้ศึกษา

สื่อการเรียนการสอน

1. เอกสารการสรุปสำหรับครูเรื่องปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครอง เป็นแบบประชาธิปไตย พ.ศ. 2475
2. บอร์ดรายงาน 1 แผ่น

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475

ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 คือ

1. ด้านการเมือง

ประเทศไทยจำเป็นต้องเปิดประเทศรับอิทธิพลทางด้านการศึกษาและวัฒนธรรมจากประเทศตะวันตก ตั้งแต่รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และแนวคิดทางการเมืองเพื่อการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นแบบประชาธิปไตย ก็ปรากฏชัดขึ้นตามลำดับ

2. ทางด้านเศรษฐกิจ

ในสมัยรัชกาลที่ 7 เป็นช่วงเวลาประเทศไทยกำลังประสบปัญหาทางเศรษฐกิจอย่างหนัก เพราะงบประมาณขาดดุลย มาตั้งแต่ปลายรัชกาลที่ 6 และหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 ทั่วโลกประสบกับปัญหาทางเศรษฐกิจตกต่ำ ประเทศไทยก็ได้รับความกระทบกระเทือนด้วย

3. ด้านส่วนองค์พระมหากษัตริย์

พระองค์ใดทรงสถาปนาสถาบันทางการเมือง (อภิรัฐมนตรี) ขึ้น เพื่อเป็นที่ปรึกษา ราชการทั้งปวงและสถาบันนี้ใดแสดงบทบาทอย่างเข้มแข็งในด้านการปกครองการคลัง ซึ่งบทบาทดังกล่าวเป็นเหตุให้เกิดความตึงเครียดทางการเมือง

4. มีมูลเหตุจูงใจจากชนหนุ่มรุ่นใหม่ ที่ได้รับการศึกษาจากประเทศตะวันตก และนิยมชมชอบในลัทธิเสรีนิยมและระบอบประชาธิปไตยแบบตะวันตก ต่างพากันมองเห็นความไม่เหมาะสมของรูปแบบการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราช ที่อำนาจในการปกครองประเทศตกอยู่กับบุคคลเพียงคนเดียว เป็นเหตุให้ประเทศลาหลังเขาเชื่อมั่นว่า การนำเอาระบอบประชาธิปไตยมาใช้ในการปกครองประเทศจะทำให้ประเทศไทยเจริญก้าวหน้าเช่นเดียวกับนานาอารยประเทศจึงมีการรวมกลุ่มกันทำการปฏิวัติเพื่อสร้างรูปแบบการปกครองให้เหมาะสมกับประเทศไทย

กิจกรรม/ครู/นักเรียน

<u>ตอนที่ 2</u> 100 นาที	<u>เรื่อง</u> การพัฒนาประเทศไทยหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับ 1 - ปัจจุบัน
-----------------------------	---

<u>กิจกรรมที่ 1</u>	นักเรียนฟัง เทปเสียง เรื่อง ความสัมพันธ์ของการปกครองกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม
5 นาที	
<u>ขั้นตอน</u>	1. ครูเปิดเทปบันทึกเสียง เรื่อง ความสัมพันธ์ของการปกครองกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมให้นักเรียนฟัง
<u>สื่อการเรียนการสอน</u>	1. เทปบันทึกเสียง 2. แถบเสียง เรื่อง ความสัมพันธ์ของการปกครองกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม

แผนสี่ขงชคที่ 1

กิจกรรมที่ 1 ตอนที่ 2

เรื่อง การพัฒนาประเทศ

ความสัมพันธ์ของการปกครองกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม

ประเทศที่มีระบอบการปกครองต่างกัน จะมีผลทำให้สภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเหล่านั้น ต่างกันไปด้วย ทั้งนี้เพราะ ระบบเศรษฐกิจของประเทศจะมีความแตกต่างกัน กระบวนการในการพัฒนาระบบการเมือง เศรษฐกิจ จะเป็นไปตามระบอบการปกครองที่ยึดถืออยู่ ซึ่งมีผลทำให้สภาพสังคมแตกต่างกันไปด้วย การพัฒนาเศรษฐกิจหรือการพัฒนาการปกครอง ย่อมมีผลสะท้อนในความเป็นอยู่และความสัมพันธ์ของบุคคลที่อยู่รวมกันในสังคม เช่น ประเทศที่มีการปกครองแบบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นการปกครองประชาชนโดยประชาชน เพื่อประชาชน ไม่ว่าประชาชนจะเป็นคนยากจนหรือร่ำรวยอย่างไรต่างก็มีสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบในการร่วมกันปกครองประเทศเท่าเทียมกัน อาจกล่าวได้ว่า จุดเด่นของการปกครองระบอบประชาธิปไตย คือ ประชาชนมีความเป็นตัวของตัวเอง มีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การประกอบอาชีพ ที่คนต้องการ และมีความถนัด ภายใต้กฎหมาย มีสิทธิในทรัพย์สินที่คนเก็บสะสมไว้ ซึ่งจะเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้คนเกิดความกระตือรือร้นในการที่จะริเริ่ม และสร้างสรรค์ ในทางเศรษฐกิจ

ส่วนการปกครองแบบเผด็จการโดยทั่วไปนั้น อำนาจอธิปไตยหรืออำนาจสูงสุดอยู่ที่ผู้เผด็จการเพียงคนเดียวหรือคณะเดียว เป็นอำนาจเด็ดขาดที่ผู้ใช้อาจใช้ไปในทางดีหรือชั่วก็ได้ เพราะไม่มีประชาชนควบคุม รวมทั้งสามารถที่จะควบคุม การดำเนินการทางเศรษฐกิจของประชาชนด้วย

ดังนั้นเมื่อประเทศใดมีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ก็ย่อมจะต้องมีการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ของประเทศ เช่น เศรษฐกิจ สังคม ของประเทศ เพื่อให้มีความสอดคล้องสัมพันธ์กับการปกครองของประเทศด้วย ซึ่งในบางครั้งก็ต้องเปลี่ยนแปลงไปมาก จนแทบไม่คงสภาพเดิมไว้ก็เป็นได้

กิจกรรม/ครู/นักเรียน

ตอนที่ 2 เรื่อง การพัฒนาประเทศภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475
100 นาที ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับ 1 - ปัจจุบัน

กิจกรรมที่ 2

15 นาที

ขั้นตอน

นักเรียนอภิปรายจากหนังสือความจำเป็นในการพัฒนาประเทศ
ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง

1. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน
2. ครูแจก ประเด็นอภิปราย และแบบรายงานการอภิปราย
3. ให้นักเรียนดำเนินการอภิปราย

สื่อการเรียนการสอน

- .. ประเด็นอภิปรายและในรายงานผลการอภิปราย

ประเด็นอภิปรายและใบรายงานการอภิปราย
กิจกรรมที่ 2 ตอนที่ 2

เรื่อง การพัฒนาประเทศ

ประเด็นอภิปราย

ทุกประเทศจะต้องมีการพัฒนาให้ก้าวหน้าอยู่เสมอโดยเฉพาะเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงระบบการปกครอง จึงอภิปรายว่า เพราะเหตุใด หลังจากที่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช เป็นระบอบประชาธิปไตย ใน พ.ศ. 2475 ประเทศไทย จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาประเทศในด้านอื่น ๆ ด้วย

แบบรายงานผลการอภิปราย

ความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาประเทศภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากสมบูรณาญาสิทธิราช เป็นระบอบประชาธิปไตย คือ

กิจกรรม/ครู/นักเรียน

ตอนที่ 2   เรื่อง   การพัฒนาประเทศภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475
100 นาที   ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับ 1 - ปัจจุบัน

กิจกรรมที่ 3   ครูบรรยายประกอบแผนที่ ถึงสาระสำคัญของการพัฒนาประเทศ
20 นาที   ตามแผนพัฒนา เศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ
ขั้นตอน   ครูบรรยายประกอบแผนที่
สื่อการเรียนการสอน
แผนที่แสดงสาระสำคัญของแผนพัฒนา เศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ
ฉบับที่ 1 - 5

คำบรรยายบนแผนที่สำหรับคร
กิจกรรมที่ 3 ตอนที่ 2

เรื่อง การพัฒนาประเทศ

สาระสำคัญของการพัฒนาประเทศ

ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 - ปัจจุบัน

แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับแรก พ.ศ. 2504 - 2509 มีวัตถุประสงค์สำคัญ คือ เร่งรัดพัฒนาการผลิตทั้งด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม ส่งเสริมการลงทุน รัฐบาลได้จัดตั้งหน่วยราชการขึ้นใหม่อีกหลายหน่วยตามแบบตะวันตก เพื่อให้การพัฒนาเศรษฐกิจเป็นไปตามแผนที่สำคัญคือสามปีงบประมาณ คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรม บรรษัทเงินทุนเพื่อการอุตสาหกรรม คณะกรรมการส่งเสริมสินค้าขาออก องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ในด้านพื้นฐานเศรษฐกิจ ได้สร้างทางรถไฟเพิ่มเติม สร้างทางหลวงเพิ่มเติม การชลประทานขยายตัวอย่างกว้างขวาง มีโครงการสร้างเขื่อนต่าง ๆ ที่สำคัญที่สุด คือ เขื่อนภูมิพล จังหวัดตาก ซึ่งเป็นเขื่อนอเนกประสงค์ที่ใหญ่ที่สุดแห่งแรกในเมืองไทย พร้อมกันนี้ก็มีกรวางแผนพัฒนาภาคต่าง ๆ จัดหน่วยพัฒนาเคลื่อนที่ไปตามหมู่บ้านที่ห่างไกลในชนบท และเริ่มโครงการจัดตั้งมหาวิทยาลัยในภูมิภาคเป็นครั้งแรก

แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับแรกนี้ว่าบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้พอสมควร อัตรารายได้ของประชาชาติเพิ่มขึ้น แยกการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจรวมอยู่เฉพาะที่กรุงเทพฯ เป็นส่วนใหญ่ การดำเนินงานตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจนี้ได้กู้เงินจากต่างประเทศเป็นจำนวนมาก

แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 2 พ.ศ. 2510 - 2514 เป็นโครงการขยายขอบเขตการพัฒนาให้กว้างขวางออกไปทั่วราชอาณาจักร สนับสนุนความมั่นคงของชาติโดยอาศัยพลังทางเศรษฐกิจและความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของสังคม เศรษฐกิจฉบับที่สำคัญของชาติ ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงาม สนับสนุนกิจการด้านสังคมสงเคราะห์ พาณิชยกรรม เน้นความสำคัญของการพัฒนากำลังคน และทรัพยากรธรรมชาติ

ระหว่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 2 ได้เกิดความผันผวนในตลาดการค้าต่างประเทศทำให้ราคาข้าว ยางพารา คีบมกตกต่ำลง ประกอบกับเกิดภาวะฝนแล้งในพื้นที่เกษตรกรรมหลายแห่ง ยังผลให้อัตราความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2515 - 2519 ประสานโครงการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมเข้าด้วยกัน เพิ่มความสำคัญในการพัฒนาส่วนภูมิภาค วางนโยบายในด้านการวางแผนครอบครัว สนับสนุนหลักการให้รัฐบาลและเอกชนได้ร่วมมือกันในการพัฒนาอย่างใกล้ชิด

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 เริ่มต้นในระยะที่เศรษฐกิจของประเทศไทยไม่ค่อยเอื้ออำนวยแก่การพัฒนา มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคมในประเทศตั้งแต่ พ.ศ. 2516 เป็นต้นมา ระบบเศรษฐกิจขยายตัวช้าลง ความต้องการผลิตซึ่งเป็นสินค้าออกประเภทหลักของไทย เช่น ข้าว ยางพารา มีแนวโน้มลดลง รวมทั้งราคาของผลิตเหล่านี้ในตลาดโลกก็ตกต่ำลงไปด้วย นอกจากนี้ ราคาน้ำมันที่สูงขึ้นในประเทศก็มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจของไทยอย่างมากด้วย

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 4 พ.ศ. 2520 - 2524 เร่งรัดพัฒนาอุตสาหกรรมเหมืองแร่ การเจาะหาน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ พัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรหลักทางเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม เน้นโครงการปฏิรูปที่ดินควบคู่ไปกับการพัฒนาระบบสหกรณ์ทกระดับ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในชนบท สนับสนุนการศึกษาออกโรงเรียนในลักษณะต่าง ๆ ในบุคคลมีโอกาสน่าพินิจในการรับการศึกษา ให้ประชาชนในท้องถิ่นต่าง ๆ มีรายได้ทัดเทียมกันยิ่งขึ้น และเพิ่มรายได้เฉลี่ยประชากรให้มากขึ้นอีก

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 4 ประสบความสำเร็จมากพอสมควร ในด้านของการเพิ่มผลิตของประเทศทั้งทางด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม ตลอดจนการวางแผนครอบครัวเพื่อลดอัตราการเพิ่มของประชากร และในตอนปลายของแผนพัฒนาได้ประสบความสำเร็จในการเจาะชุดเพื่อนำก๊าซธรรมชาติในอ่าวไทยมาใช้ในประเทศ แต่อุปสรรคและจุดอ่อนของแผนพัฒนาฉบับที่ 4 คือ เป็นช่วงเวลาที่มีการขึ้นราคาของน้ำมันในตลาดโลกอย่างมาก ทำให้ประเทศไทยต้องใช้จ่ายเงินเป็นจำนวนมากเป็นค่าขนาน้ำมันจากต่างประเทศเป็นผลให้ต้องเสียดุลยภาพการค้าเพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี และกระทบกระเทือนต่อภาวะการเงินของประเทศ

นอกจากนี้การกระจายรายได้เพื่อให้ประชากรในท้องถิ่นต่าง ๆ และระดับต่าง ๆ มีรายได้ที่ทัดเทียมกันมากยิ่งขึ้น ยังไม่บรรลุผล ความแตกต่างของรายได้ระหว่างประชากรในชนบทกับประชากรในเมือง และระหว่างชนชั้นเกษตรกรและแรงงานกับชนชั้นร่ำรวย ยังเห็นได้อย่างชัดเจนก่อให้เกิดปัญหาความยากจนในชนบทมากยิ่งขึ้น

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 5 พ.ศ. 2525 - 2529 เน้นการพัฒนาชนบทในแนวใหม่เป็นพิเศษ โดยมุ่งที่จะแก้ไขปัญหาความยากจนในชนบท พัฒนาให้ถึงตัวบุคคลในชนบทโดยตรง นำความรู้ไปสู่ชนบทให้สามารถช่วยตนเองและท้องถิ่นได้ มีข้อพัฒนาเพียงเพื่อเพิ่มผลผลิตและรายได้ของประเทศชาติ เช่น แผนพัฒนาฉบับก่อน ๆ จุดมุ่งหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 คือ กำหนดพื้นที่เป้าหมายเพื่อพัฒนาชนบทไว้อย่างแน่ชัด 37 จังหวัด

เร่งรัดการหาพลังงานอื่น ๆ มาทดแทนน้ำมัน ปรับปรุงโครงสร้างระบบเศรษฐกิจภายในประเทศให้รับกับสภาพราคาน้ำมันที่สูงขึ้น แก้ไขปัญหาของว่างระหว่างสังคม ความแตกต่างของรายได้ พัฒนาเมืองหลักในภาคต่าง ๆ กระจายเมืองออกไป เพื่อลดปัญหาการอพยพของประชากรจากชนบทเขามาทำมาหากินในกรุงเทพมหานครเป็นจำนวนมาก

กิจกรรม/ครู/นักเรียน

ตอนที่ 2 เรื่อง การพัฒนาประเทศภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475
100 นาที ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับ 1 - ปัจจุบัน

กิจกรรมที่ 4 นักเรียนสรุปจากแผนที่ได้ถึงจุดมุ่งหมายและผลที่ได้รับของการพัฒนาประเทศ
10 นาที ตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับ 1 - 5

ขั้นตอน

1. ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน
2. ครูแจกประเด็นการสรุปและใบรายงานการสรุป
3. ครูแสดงแผนที่ให้นักเรียนสรุป

สื่อการเรียนการสอน

1. แผนที่จากกิจกรรมที่ 3
2. ประเด็นการสรุป และใบรายงานการสรุป

ประเด็นการสรุปและใบรายงานการสรุป

เรื่อง การพัฒนาประเทศ

กิจกรรมที่ 4 ตอนที่ 2

ประเด็นสำหรับการสรุป

ให้นักเรียนสรุปจุดมุ่งหมายของการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 - ฉบับที่ 5 ว่ามีอะไรบ้าง

ใบรายงานการสรุป

สรุปจุดมุ่งหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 - ฉบับที่ 5
ได้ดังนี้

กิจกรรม/ครู/นักเรียน

<u>ตอนที่ 2</u> 100 นาที	<u>เรื่อง</u> การพัฒนาประเทศภายหลังการเปลี่ยนแปลง การปกครอง พ.ศ. 2475 ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับ 1 - ปัจจุบัน
-----------------------------	---

<u>กิจกรรมที่ 5</u> 30 นาที <u>ขั้นตอน</u>	<p>นักเรียนอภิปรายเปรียบเทียบถึงการดำเนินการด้านการจัดการศึกษาตั้งแต่แผนการศึกษาชาติฉบับที่ 1 - ปัจจุบัน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ครูแจกเอกสารการจัดการศึกษาตั้งแต่แผนการศึกษาชาติฉบับแรกถึงปัจจุบันให้นักเรียนศึกษา ใช้เวลา 10 นาที 2. ครูแจกประเด็นการอภิปรายและแบบรายงานการอภิปรายแก่นักเรียน 3. นักเรียนอภิปรายใช้เวลา 20 นาที
<u>สื่อการเรียนการสอน</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. เอกสารเสริมการจัดการศึกษาในอดีต และเอกสารแผนการศึกษาชาติฉบับ พ.ศ. 2494 พ.ศ. 2503 และพ.ศ. 2520 2. ประเด็นอภิปรายและใบรายงานการอภิปราย

การจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งขึ้นครั้งแรกชื่อว่าการกระทรวงธรรมการ เป็นกระทรวงเสนาบดี เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2435 ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีหน้าที่จัดการ พระศาสนา การศึกษา การพยาบาล และพิพิธภัณฑสถาน มีกรมในสังกัด 5 กรม คือ กรมธรรมการกลาง กรมศึกษาธิการ กรมพยาบาล กรมพิพิธภัณฑสถาน และกรมสังฆการี ที่ทำการกระทรวงตั้งอยู่ริมประตู พیمانชัยศรี ได้มีการพัฒนาสถานการศึกษา ที่สำคัญมาดังนี้

- พ.ศ. 2435 ประกาศจัดตั้งโรงเรียนมูลการศึกษาขึ้นในวัดทั่วไป ทั้งในกรุงและหัวเมือง โดยประสงค์จะขยายการเรียนหนังสือไทยให้แพร่หลายและเป็นแบบแผนยิ่งขึ้น กำหนดชั้นเรียนเป็น 2 ชั้น คือ โรงเรียนมูลศึกษาสามัญชั้นต่ำและโรงเรียน มูลศึกษาสามัญชั้นสูง การสอนตามแบบหลวงนี้นับว่าเป็นโรงเรียนหลวงส่วน โรงเรียนที่บุคคลจัดตั้งขึ้น เรียกว่า โรงเรียนเซนต์ศักดิ์หรือโรงเรียนพิเศษ เซนต์ศักดิ์ และในปีนี้ได้จัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูขึ้นเป็นครั้งแรก เรียกว่า โรงเรียนฝึกหัด อาจารย์
- พ.ศ. 2441 มีโครงการการศึกษา พ.ศ. 2441 เป็นโครงการศึกษาระดับแรกของไทยประเทศไทย ไทยโคแบบอย่างมาจากประเทศอังกฤษ
- พ.ศ. 2445 ประกาศใช้แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2445 เป็นแผนการศึกษาระดับที่ 2 ของไทย แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ระดับ คือสามัญศึกษาและวิสามัญศึกษา สามัญศึกษา แบ่งเป็น 3 ตอน คือ ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา ส่วนวิสามัญศึกษา ได้แก่ การศึกษาวิชาความรู้หรือศิลปะการฝึกหัดอย่างใด ๆ ซึ่งไม่จำเป็นที่ทุกคน จะต้องรู้ เว้นแต่จะมีความถนัดในทางนั้นหรือปรารถนาจะเรียน

- พ.ศ. 2450 เปลี่ยนแผนการศึกษา เพื่อจัดลำดับชั้นใหม่ แบ่งออกเป็น 2 สาย แยกจากกัน โดยเด็ดขาด คือ สายสามัญศึกษา และสายวิสามัญศึกษา
- พ.ศ. 2456 ประกาศใช้แผนการศึกษา พ.ศ. 2456 จัดชั้นเรียนใหม่ให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ ที่ต้องการให้นักเรียนจบแล้ว มีความรู้ในการประกอบอาชีพโดยขยายหลักสูตร ประถมศึกษาเป็น 5 ปี 3 ปีแรก เรียนวิชาสามัญ 2 ปีหลัง เป็นวิชาชีพผู้จบ ประถมศึกษาจะมีวิชาอาชีพติดตัวทุกคน ส่วนชั้นมัธยมศึกษาใหม่ใช้เวลาเรียน 8 ปี
- พ.ศ. 2467 ประกาศใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับครั้งแรก ของไทยและประกาศใช้แผนการศึกษาพ.ศ. 2464 เน้นหนักให้ประชาชนทุกคน ได้รับการศึกษาตามควรแก่สภาพ
- พ.ศ. 2475 ประกาศใช้แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2475 ใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษา ของชาติ มีจุดมุ่งหมายให้ประชาชนได้รับการศึกษา ตามเอ็กติภาพของตนและ เพื่อการอาชีพ ประถมศึกษาจัดเป็นระบบ 6:4 สามัญศึกษา 4 ชั้น และวิสามัญศึกษา 2 ชั้น ระดับมัธยมศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ ตอนต้น 4 ปี และตอนปลาย 4 ปี หนึ่งในแผนการศึกษาชาติฉบับนี้ระบุไว้ว่า ให้เริ่มเรียนภาษาต่างประเทศ ที่หนึ่ง ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและเรียนภาษาต่างประเทศที่สอง ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และเรียนภาษาต่างประเทศที่สอง ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
- พ.ศ. 2478 ประกาศใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษาทั่วราชอาณาจักร ทุกตำบล
- พ.ศ. 2479 ประกาศใช้แผนการศึกษานับใหม่ จัดการมัธยมศึกษาเป็นแบบ 3:3 แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2494 มีจุดมุ่งหมายที่จะปรับปรุงแผนการศึกษานับที่ 2 ซึ่งได้ใช้มาเป็นเวลานานถึง 14 ปีแล้ว ให้เหมาะสมกับกาลเวลายิ่งขึ้น มีขอเพิ่มเติมจากแผนการศึกษานับก่อน ๆ คือ
1. จัดการศึกษา 4 ส่วนให้พอเหมาะกัน คือ จริยศึกษา พุทธิศึกษา พลศึกษา และหัตถศึกษา โดยเพิ่มหัตถศึกษา เพื่อให้มีความเคยชิน มีความขยันหมั่นเพียรในการใช้มือปฏิบัติงานเป็นรากฐานการประกอบอาชีพต่อไป

2. จัดการศึกษาพิเศษ สำหรับผู้ที่ออกจากโรงเรียนไปแล้วเป็นครั้งคราว และการศึกษาผู้ใหญ่ เพื่อให้ผู้ที่ไม่มีโอกาสได้รับการศึกษาขณะที่อยู่ในวัยเล่าเรียน ได้รู้หนังสือโดยทั่วกัน

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2503 รัฐบาลได้ประกาศแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ มีสาระสำคัญที่แตกต่างไปจากฉบับก่อน ๆ คือ

1. รัฐบาลมีความมุ่งหมายให้พลเมืองทุกคนได้รับการศึกษาตามสมควรแก่ระดับภูมิปัญญาของตน ความมั่งมีหรือยากจนไม่ควรเป็นเหตุกีดกัน ถ้าเป็นผู้มีปัญญาสูง ย่อมเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะจัดให้มีทุนการศึกษา เพื่อสนับสนุนให้มีโอกาสได้ศึกษาสูงขึ้นไปโดยทั่วถึงกัน หลักการใหม่นี้ถือว่าสอดคล้องกับ สังคมประชาธิปไตยมากกว่าแผนการศึกษาคับที่แล้ว ๆ มา

2. ให้จัดการศึกษาเพื่อสนองความต้องการของสังคมและบุคคล โดยให้สอดคล้องกับ แผนเศรษฐกิจและการปกครองของประเทศ ซึ่งแผนการศึกษาคับก่อน ๆ เน้นเฉพาะการจัดการศึกษา 4 ส่วน คือ จริยศึกษา, ทุนศึกษา, พลศึกษา และหัตถศึกษา ให้พอเหมาะกัน

3. ตราพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2505 ยืดการศึกษาภาคบังคับจาก 4 ปี เป็น 7 ปี ทั้งนี้เพราะเห็นว่าความรู้ประถมศึกษาเพียง 4 ปี ไม่เป็นการเพียงพอ และกำหนดให้เด็กได้รับการศึกษาอยู่ในโรงเรียนจนอายุครบ 15 ปีบริบูรณ์เป็นอย่างน้อย

4. ขยายการศึกษาระดับอุดมศึกษาไปยังภูมิภาคเป็นครั้งแรก มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เริ่มเปิดดำเนินการใน พ.ศ. 2507 มหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2507 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พ.ศ. 2510

5. จัดตั้งมหาวิทยาลัยแม่ตลาควิชาขึ้นเป็นแห่งแรก คือ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เมื่อ พ.ศ. 2514 เปิดรับนักศึกษา โดยไม่มีการสอบคัดเลือกเช่นมหาวิทยาลัยอื่น ๆ

6. ให้เอกชนจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาได้เป็นครั้งแรก มีวิทยาลัยเอกชนตั้งขึ้นหลาย แห่งด้วยกัน เพื่อแบ่งเบาภาระของรัฐ

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 หลังการปฏิรูปการปกครองในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2519 รัฐบาลเล็งเห็นความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงการศึกษาให้สนองความต้องการทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การบริหาร และการเมืองของประเทศไทยที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก แผนการศึกษาคับที่ 5 มีสาระสำคัญ คือ

1. ความมุ่งหมายของการศึกษา ให้ตระหนักในคุณค่าของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
2. จัดการศึกษาเพื่ออนุรักษ์รักษา ภายทอค และพัฒนามรดกทางศิลป วัฒนธรรมของชาติ ให้ตระหนักในคุณค่าและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม
3. เปลี่ยนแปลงชั้นเรียนไปจากเดิม คือ จากชั้นประถม 7 ปี มัธยมต้น 3 ปี มัธยมปลาย 2 ปี เป็นชั้นประถม 6 ปี มัธยมต้น 3 ปี มัธยมปลาย 3 ปี
4. การศึกษาระดับมัธยมศึกษา 7 ปี เป็นเพียง 6 ปี ให้สามารถอ่านออกเขียนได้ คิดคำนวณได้ ประกอบอาชีพตามควรแก่วัยและความสามารถ
5. ส่งเสริมการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อเปิดโอกาสใหญ่ที่ไม่ได้รับการศึกษาในระบบโรงเรียน มีโอกาสได้รับการศึกษาในลักษณะต่าง ๆ ตลอดชีวิต
6. สนับสนุนการศึกษาระดับวิชาชีพในระดับต่าง ๆ ตามความต้องการของท้องถิ่นและสังคม นำความรู้ความชำนาญจากบทเรียนไปประกอบอาชีพได้

ประเด็นอภิปรายและใบรายงานการอภิปราย

เรื่อง การพัฒนาประเทศ

กิจกรรมที่ 5 ตอนที่ 2

ประเด็นอภิปราย

นักเรียนคิดว่าการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาชาติ ฉบับที่ 1 ปี พ.ศ. 2464 จนถึง ฉบับปี พ.ศ. 2520 ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนี้ . ฉบับใดมีความเหมาะสมกับประเทศไทยมากที่สุด
จงอภิปราย

ผลการอภิปราย

กิจกรรม/ครู/นักเรียน

<u>ตอนที่ 2</u>	<u>เรื่อง</u>	การพัฒนาประเทศภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง
100 นาที		พ.ศ. 2475 ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับ 1 - ปัจจุบัน

<u>กิจกรรมที่ 6</u>	นักเรียนประเมินผลตนเอง
20 นาที	
<u>ขั้นตอน</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ครูแจกเอกสารการประเมินผลตนเองสำหรับนักเรียนให้นักเรียนทุกคน 2. ครูให้นักเรียนใช้เวลาในการศึกษาและทำแบบประเมินผล โดยครูแนะนำวิธีการตรวจสอบข้อบกพร่องและความก้าวหน้าเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียนไปแล้วตลอดทั้งให้โอกาสนักเรียนซักถามข้อสงสัยได้
<u>สื่อการเรียนการสอน</u>	เอกสารประเมินผลตนเองสำหรับนักเรียน เรื่อง การพัฒนาประเทศภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับ 1 - ปัจจุบัน

เอกสารประเมินผลตนเองสำหรับนักเรียน
กิจกรรมที่ 6 ตอนที่ 2

เรื่อง การพัฒนาประเทศ

เรื่อง การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

คำชี้แจง ให้นักเรียนศึกษาแบบประเมินผลตามลำดับขั้นตอนที่กำหนดไว้

ตอนที่ 1

ให้นักเรียนพิจารณาข้อความต่อไปนี้ว่าถูกตongหรือไม่
"แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 1 เป็นโครงการ 6 ปี มีวัตถุประสงค์
สำคัญคือเพื่อเร่งพัฒนาเกษตรกรรม อุตสาหกรรมและส่งเสริมการลงทุน"

ก. ถูก

ข. ผิด

ถ้านักเรียนตอบว่า ถูก ให้อ่านตอนที่ 3 ต่อไป

ถ้านักเรียนตอบว่า ผิด ให้อ่านตอนที่ 2

ตอนที่ 2

นักเรียนเข้าใจผิด เพราะความจริงแล้วแผนฯ 1 ซึ่งเป็นแผนฯ ฉบับแรกของเรามุ่งเน้นเพื่อพัฒนาการเกษตรกรรม อุตสาหกรรมและส่งเสริมการลงทุน ทั้งนี้เพื่อเพิ่มผลผลิตรายได้ให้แก่ประชาชน และให้โอกาสเอกชนได้ลงทุนในกิจการที่สนใจ

เข้าใจแล้วก็อ่านตอนที่ 3 ต่อไป แต่ทำไมแน่ใจให้นักเรียนอ่านบทวนเอกสารที่ครูแจกให้ในตอนอภิปรายกลุ่มอีกครั้ง

ตอนที่ 3

นักเรียนมีความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ในการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับแรกแล้ว และนักเรียนคิดว่าเพราะเหตุใดในแผนพัฒนา เศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 จึงได้มีการรวมเอาแผนพัฒนาสังคมไว้ด้วย

ตอบ

ตอบเสร็จแล้วให้อ่านตอนที่ 4 ได้เลย

ตอนที่ 4

ดูว่าความคิดเห็นของนักเรียนจะเหมือนครูหรือไม่ การที่ได้มีการรวมเอาแผนพัฒนาสังคม เขากับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 3 เพราะต้องการที่จะประสานโครงการพัฒนาคน เศรษฐกิจและสังคมเข้าด้วยกัน โดยให้สนับสนุนกันยิ่งขึ้น เนื่องจากการพัฒนาประเทศจำเป็นต้องพัฒนาทั้งคนหรือสังคมควบคู่ไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจจึงจะสามารถทำให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้ง

ถ้าไม่แน่ใจว่าความคิดเห็นของนักเรียนจะใช้ได้หรือไม่ให้ถามครูได้ อ่านตอนที่ 5

ต่อไป

ตอนที่ 5

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 มีความแตกต่างจากแผนพัฒนาฯ ฉบับก่อน ๆ อย่างไร

เมื่อตอบเสร็จแล้ว ให้ตรวจสอบกับเฉลยในตอนที่ 6 ได้ แต่ยังไม่ ได้ให้ย้อนกลับไปทบทวนจากเอกสารที่แจกให้อีกครั้งหนึ่งแล้วกลับมาตรวจสอบกับเฉลยในตอนที่ 6

ตอนที่ 6

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 ต่างจากแผนอื่น ที่มุ่งจะแก้ไขปัญหาความยากจนในชนบท โดยพัฒนาให้ถึงตัวบุคคลในชนบทโดยตรง ให้สามารถช่วยตนเองและท้องถิ่นได้ จึงมีการกำหนดพื้นที่เป้าหมายเพื่อพัฒนาชนบทไว้อย่างชัดเจน 37 จังหวัด ส่วนแผนพัฒนา ฉบับก่อนนั้นพัฒนาเพื่อเพิ่มผลผลิตและรายได้ของประเทศชาติเป็นสำคัญ

ตอนที่ 7

ให้ตรวจสอบข้อความต่อไปนี้ว่าผิดหรือถูก

- _____ 1. การศึกษามากมั่งคั่งมีขึ้นครั้งแรกในสมัยรัชกาลที่ 5
- _____ 2. องค์ 4 ของการศึกษาตามแผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2494 ได้แก่ จริยศึกษา
พุทธิศึกษา พลศึกษา หัตถศึกษา
- _____ 3. มีการยืดการศึกษาภาคบังคับจาก 4 ปี เป็น 7 ปี ในแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับ พ.ศ. 2503
- _____ 4. มหาวิทยาลัยเปิดแห่งแรกของไทยคือ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- _____ 5. ระบบการศึกษาที่ใช้อยู่ในปัจจุบันเป็นแผนการศึกษาชาติฉบับ พ.ศ. 2520

ตอนที่ 8

เฉลย

1. X (รัชกาลที่ 6)
2. ✓
3. ✓
4. X (มหาวิทยาลัยรามคำแหง)
5. ✓

กิจกรรม/ครู/นักเรียน

<u>ตอนที่ 3</u>	<u>เรื่อง</u>	การพัฒนาประเทศด้านสังคมและวัฒนธรรมภายหลัง
50 นาที		การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475

<u>กิจกรรมที่ 1</u>	นักเรียนชมสไลด์เทป
15 นาที	
<u>ขั้นตอน</u>	ครูฉายสไลด์ประกอบเสียง เรื่อง การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม
	บ่งชี้การแต่งกายของประเทศไทยจากอดีต - ปัจจุบัน
<u>สื่อการเรียนการสอน</u>	สไลด์เทปเรื่องการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมประเพณี
	การแต่งกายของประเทศไทยจากอดีต - ปัจจุบัน

สไลด์เพซที่ 2

กิจกรรมที่ 1 ตอนที่ 3

เรื่อง การพัฒนาประเทศ

บทเรียนสไลด์ชุดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมประเพณีของไทย

ที่	ภาพ	คำบรรยาย
1	ตัวอักษร	วัฒนธรรมไทย
2	นักเรียนนั่งอ่านหนังสือ	ในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดความสับสนในการดำรงชีวิตของประชากรทั่วโลกทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง และแนวความคิด จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม
3	แถวคนยืนพนมมือ	วัฒนธรรมหมายถึง สภาพแห่งความเจริญงอกงาม จารีตประเพณี วิถีชีวิตของสังคมหรือมรดกแห่งสังคม เพราะมนุษย์สืบต่อเป็นทายาทรับช่วงไว้ไม่ขาดตอน ที่ใดมีสังคมที่นั่นย่อมมีวัฒนธรรม เพราะมนุษย์เป็นสัตว์สังคม และแยกกันอยู่เป็นประเทศชาติ โดยมนุษย์จะรวมกันอยู่เป็นกลุ่มรวมแรงรวมใจกันในการประกอบกิจการงานและคบหาสมาคมกัน เป็นปกติเป็นประจำ
4	กลุ่มคนหลาย ๆ ชาติ	วัฒนธรรมไทยประกอบด้วยสังคมชาวไทย ซึ่งมีหลายเชื้อชาติผสมกัน ปกครองกันเป็นประเทศอิสระประชาธิปไตย
5	ในหลวงทรงเยี่ยมราษฎร	คนไทยก็มีวัฒนธรรมแบบไทย เรามีพระมหากษัตริย์ที่ปรีชาสามารถ จึงยังคงดำรงความเป็นไทยไว้ได้ มีวัฒนธรรมภาษา ขนบธรรมเนียม ประเพณีของเราเอง และเรายังสามารถปรับปรุงวัฒนธรรมใหม่ ๆ ให้เหมาะสมกับชาติไทยได้เป็นอย่างดี

ที่	ภาพ	คำบรรยาย
6	การแต่งกายสมัย รัตนโกสินทร์	วัฒนธรรมด้านการแต่งกายซึ่งเป็นเอกลักษณ์ ของชาติอย่างหนึ่ง ก็ได้เปลี่ยนแปลงเสมอเช่น ในสมัยรัตนโกสินทร์ ผู้หญิงจะตัดผมสั้น แต่งจนเป็นพุ่ม เรียกว่า <u>ผมปึก</u> และมีจอนยาวมาถึงคอ บางครั้ง ก็ใช้ทัดหูเรียกว่า จอนทัดหู ผู้ชายก็ไว้ผมทรงมหาดไทย คือ โคน ส่วนอันหมคเห็ดอยู่กลางกระหม่อมสูงราว 4 เซนติเมตร การ แต่งกายนั้นโดยทั่วไปมักจะนุ่งโจงกระเบนทั้งหญิงและชาย นอกจาก เวลาเขาเฝ้าผู้หญิงจะนุ่งยกหมคาคดและสวมเสื้อแขนกระบอก ส่วนผู้ชายมักจะเปลือยท่อนบน จะสวมเสื้อก็เฉพาะฤดูหนาว เท่านั้น
7	สมัยต้นรัชกาลที่ 5	ต่อมาราวสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้นรัชกาลที่ 5 ผู้ชายเลิกไว้ผม ทรงมหาดไทย สตรีค่อย ๆ เลิกไว้ผมปึก เปลี่ยนมาไว้ผมยาวขึ้นเล็ก น้อย แต่สตรีฝ่ายในคางนุ่งผ้าจีบ หมพราสไบเฉียงและหมอมเฝ้า ตามเดิม ส่วนฝ่ายหน้าเริ่มแต่งตัวแบบฝรั่งสวมถุงน่องรองเท้าและ ขึ้นเฝ้าแต่ยังคงนุ่งโจงกระเบน เวลาที่ฝ่ายในตามเสด็จประพาส หัวเมืองก็คัปเดตเลี้ยวบ้าง จากสไบเฉียงมาเป็นสะพายแพร และ บางทีก็สวมหมวกตามแบบสตรียุโรป
8	การแต่งกายแบบรัฐนิยม	จนกระทั่งภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองใน พ.ศ. 2475 ในสมัยของจอมพล ป.พิบูลสงคราม ได้มีการเปลี่ยนแปลงการ แต่งกายให้ชายไทยสวมชุดสากล และสตรีไทยนุ่งผ้าถุง สวมหมวก สวมรองเท้า
9	การแต่งกายตามแบบ ตะวันตกในปัจจุบัน	และในปัจจุบันนี้คนไทยเรานิยมแต่งกายตามแบบอย่างชาวตะวันตก กันมาก

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย
10	สตรีไทยแต่งกายชุดไทย เรือนคน ชายไทยแต่งชุด พระราชทาน	อย่างไรก็ตามเราก็มีชุดไทยนิยมที่เป็นเอกลักษณ์ประจำชาติอยู่ เช่นชุดพระราชทาน
11	พิธีแรกนาขวัญ	ในค่านิยมธรรมเนียมสำหรับโบราณค่านประเพณี เช่น พระราชพิธี พืชมงคล จรดพระนังคัลแรกนาขวัญก็มีการฟื้นฟูขึ้นในสมัยที่จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นนายกรัฐมนตรี
12	พิธีถอนน้ำพระพิพัฒน์ สัตยา	ส่วนบางกิจประเพณีก็ยกเลิกไปภายหลังการเปลี่ยนแปลงการ ปกครอง เพื่อให้เหมาะสม เช่น พิธีถอนน้ำพระพิพัฒน์สัตยา
13	พิธีสมรส	ใน พ.ศ. 2485 จอมพล ป. พิบูลสงครามได้สนับสนุนให้จัดตั้ง สภาวัฒนธรรมแห่งชาติ ซึ่งได้วางระเบียบประเพณีวัฒนธรรม หลายค่าน เช่น การจัดพิธีมงคลสมรส
14	พิธีศพ	การจัดพิธีศพและวางระเบียบการแสดงคารวะศพในเวลา ปกติและพระราชพิธี เป็นต้น
15	แผนที่ประเทศไทย	และได้เปลี่ยนชื่อจากสยามมาเป็นไทย ตั้งแต่วันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2482 เป็นต้นมา
16	เด็กนั่งกราบพระ	การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมที่นานมากเพื่อให้เหมาะสมกับ สภาพการณคนอื่นเราจึงควรส่งเสริมวัฒนธรรมอันดีงามสืบเนื่อง กันไป

กิจกรรม/ครู/นักเรียน

ตอนที่ 3 เรื่อง การพัฒนาประเทศด้านสังคมและวัฒนธรรมภายหลังการเปลี่ยนแปลง
การปกครอง พ.ศ. 2475

กิจกรรมที่ 2

30 นาที

ขั้นตอน

นักเรียนอภิปรายจากสไลด์เพป

1. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 6 กลุ่ม แล้วแจกบัตรกำหนดงาน
2. ครูแจกประเด็นอภิปรายและใบรายงานผลการอภิปราย
3. นักเรียนดำเนินการอภิปรายใช้เวลา 20 นาที
4. นักเรียนส่งตัวแทนมา 2 กลุ่ม เสนอผลการอภิปรายหน้าชั้น
5. นักเรียนนำใบรายงานผลการอภิปรายติดบอร์ดหน้าชั้นเพื่อ
ศึกษา

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. บัตรกำหนดงาน
2. ประเด็นการอภิปรายและใบรายงานผลการอภิปราย
3. เอกสารเสริม เรื่อง วัฒนธรรมกับการพัฒนาประเทศ

บัตรกำหนดงาน

เรื่อง การพัฒนาประเทศ

กิจกรรมที่ 2 ตอนที่ 3

บัตรกำหนดงาน

ให้นักเรียนทุกกลุ่มดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ให้เลือกประธานกลุ่ม 1 คน ทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย
2. ให้เลือกเลขานุการกลุ่ม 1 คน ทำหน้าที่เป็นผู้จดบันทึกการอภิปราย
3. ให้ดำเนินการอภิปราย ตามประเด็นที่กำหนดให้
4. เขียนสรุปผลการอภิปราย
5. ทำใบรายงานการอภิปรายติดบอร์ดหน้าชั้น เรียงจากกลุ่มที่ 1 - 6
6. ศึกษาเอกสาร ผลการอภิปรายของกลุ่มอื่น

ประเด็นอภิปรายและใบรายงานผลการอภิปราย

กิจกรรมที่ 2 ตอนที่ 3

ประเด็นอภิปราย

จากการศึกษาบทเรียนสไลด์เพป ท่านคิดว่าวัฒนธรรมการแต่งกาย และขนบธรรมเนียมประเพณี จะช่วยส่งเสริม หรือเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศไทยอย่างไร

ผลการอภิปราย

เอกสารสำหรับนักเรียน
กิจกรรมที่ 2 ตอนที่ 3

เรื่อง การพัฒนาประเทศ

วัฒนธรรมกับการพัฒนาประเทศ

วัฒนธรรมคือความเป็นชาติ

วัฒนธรรมของชาติใด ย่อมหมายถึง สิ่งที่เกิดจากความคิด ความรู้ และประสบการณ์ของชนในชาตินั้นและเพื่อประโยชน์ในการดำเนินชีวิตร่วมกันของคนจึงถือได้ว่าสิ่งใด กระบวนการใดที่ชนชาตินั้นได้สร้างหรือกำหนดใหม่ขึ้น เพื่อการดำรงชีวิต เพื่อการสร้างสรรคความเจริญก้าวหน้าและสันติสุขของทุกคนะ รวมทั้งการเพียรพยายามปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสรรพสิ่งที่ได้สร้างไว้แล้ว มีอยู่แล้วมาแต่เดิมใหม่มีประสิทธิภาพ และคุณภาพให้ดีขึ้นเพื่อให้ทันสมัย สามารถตอบสนองความต้องการและแก้ปัญหาของคนในชาติในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอได้ นับเป็นวัฒนธรรมทั้งสิ้น สิ่งใดที่เคยมี เคยใช้ในอดีต แต่ได้เลิกใช้ สิ่งนั้นถือเป็นโบราณวัตถุหรือของเก่าหรือเป็นส่วนของวัฒนธรรมในอดีต ดังนั้นถ้าจะถามว่าวัฒนธรรมไทยคืออะไร ก็จะตอบได้ว่า วัฒนธรรมไทยก็คือวิถีชีวิตแบบไทย สิ่งต่าง ๆ ที่เป็นองค์ประกอบของวิถีชีวิต ซึ่งรวมทั้งสิ่งที่เป็นรูปแบบ นามธรรม ซึ่งยังมีความหมายในการอยู่ร่วมกันของคนไทยทั้งชาติ หรือถ้าจะพิจารณาให้ลึกซึ้งที่สุดวัฒนธรรมไทยก็คือ ชีวิตอันยาวนานของชนชาติไทย ประสบการณ์ทุกประเภท ทุกยุค ทุกสมัยที่ได้สั่งสมหลอมรวมขึ้นมาเป็นชีวิต เป็นสิ่งสลับซับซ้อน หรือจะกล่าวง่าย ๆ ว่า วัฒนธรรมคือ ความเป็นชาติ ก็ถือว่าเป็นคำกล่าวที่ถูกต้องที่สุด

การรักษาวัฒนธรรมคือการรักษาชาติ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในรัชกาลปัจจุบัน ทรงมีพระราชดำรัสเกี่ยวกับวัฒนธรรม มีใจความสำคัญว่า "การรักษาวัฒนธรรมคือการรักษาชาติ" พระราชดำรัสนี้เป็นพระราชดำรัสที่ทรงคุณค่าอย่างยิ่ง มีความหมายลึกซึ้งและเป็นอมตะ สมควรที่คนไทยทุกคนที่มีความปรารถนาดี มีความรักชาติและมุ่งมั่นในการพัฒนาชาติบ้านเมือง ไค่ตระหนักและพิจารณาให้ถ่องแท้เพราะพระราชดำรัสนี้จะเป็นจุดยืนอันสำคัญ เป็นหลักในการวางแผน ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และพัฒนาชาติไทยให้เจริญก้าวหน้าและมีสันติสุขสืบไป

หากเราหันไปศึกษาพิจารณาย้อนหลัง ถึงอดีตของชาติไทยและความเป็นไทย ซึ่งสามารถ
 คำรงความอยุธยาตลอดค้ำยอย่างพอ เนื่องมาเป็นเวลาช้านาน วัฒนธรรมของชาติมีส่วนในการเชื่อม
 โยงคนไทยให้รวมกันสร้างสรรค์ความเป็นปึกแผ่นและความมั่นคงมาทุกยุคทุกสมัย วัฒนธรรมจึงเป็น
 เครื่องมือ เป็นมรดกอันล้ำค่าของคนไทยทุกคน ดังนั้นในการพัฒนาปรับปรุงชาติบ้านเมืองของเรา
 เราจะต้องพัฒนาวัฒนธรรม และองค์ประกอบอันเป็นวัฒนธรรมย่อย ซึ่งมีจำนวนมากมายมหาศาล
 และยังเป็นส่วนต่าง ๆ ในวิถีชีวิตทุกด้านให้เจริญ ใค้สัดส่วนและมีประสิทธิภาพในการตอบสนอง
 ความต้องการใหม่ ๆ และแก้ปัญหาของสังคมไทยที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอควบคู่ไปด้วย

ความสามารถของชนเผ่าไทยในการรักษาและพัฒนาวัฒนธรรมในอดีตจนกระทั่งสามารถ
 คำรงความเป็นไทยและประเทศไทยไว้ได้จนทุกวันนี้แสดงให้เห็นถึงเชาว์ปัญญา และความเชื่อมั่น
 ในศักดิ์ศรีของชาติ และของชนชาติไทยอย่างที่ไม่เปรียบเทียบกับใคร เพราะจากการศึกษาวิชา
 ประวัติศาสตร์เราได้เรียนรู้ว่า การที่จะคำรงความเป็นชาติและรักษาวัฒนธรรมไว้ได้นั้นเป็นเรื่อง
 ที่ยากลำบากยิ่ง จะต้องเผชิญกับปัญหา อุปสรรคและขวากหนามเป็นอันมาก เพราะมนุษย์ต่างเผ่าพันธุ์
 ต่างคอยจ้องที่จะทำลายความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันความเป็นชาติหรือความเป็นปึกแผ่นของอีกเผ่าหนึ่ง
 หรือเผ่าอื่น ๆ ทั้งด้วยการทำสงครามและการใช้กระบวนการทางวัฒนธรรมของเผ่าพันธุ์ของตนคุกคาม
 วัฒนธรรมและความเป็นชาติตลอดทั้งการเพียรพยายามที่จะทำลายเผ่าพันธุ์อื่นอยู่ตลอดเวลา กระบวนการ
 การตั้งกลาวนี้นี้มีหลายรูปแบบและมักจะเป็นไปในลักษณะที่แทรกซึมและแผ่ เร้นโดยอาศัยกาลเวลา
 และพลังของวัฒนธรรมของตน เป็นเครื่องคัดสิน จึงปรากฏว่า ชนหลายเผ่าพันธุ์ได้สลายหายสูญไป
 จากมนุษยชาติลง เหลือแต่ชื่ออยู่ในประวัติศาสตร์และโบราณคดีและคงมีอยู่อีกหลายเผ่าพันธุ์ที่ไดกลาย
 ไปสังกัดเผ่าพันธุ์อื่น โดยกระบวนการทางวัฒนธรรม ประเทศชาติใดถูกกลืนทางภาษา และวัฒนธรรม
 แล้วประเทศนั้นชาตินั้น ไม่สามารถคำรงความเป็นเอกราชอยู่ได้

ไทยมีภาษาและวัฒนธรรม วัฒนธรรมนิยมประเพณีเป็นของคนไทยมาช้านาน จึงสามารถ
 คำรงชาติไทยให้เป็นเอกราชจนถึงปัจจุบัน สำหรับชาติไทยเรานั้นบรรพบุรุษได้ทุ่มเทชีวิตและเลือดเนื้อ
 ในการสร้างชาติ ในการคำรงรักษาไว้ซึ่งเอกราชของชาติ ลูกหลานไทยควรรับเอามรดกทาง
 วัฒนธรรมนี้ไว้และพิจารณาคุณค่าคุณงามความดีของท่านเหล่านั้น พยายามทำความเข้าใจเพื่อจะได้ช่วยกัน

ปรับปรุงพัฒนาวัฒนธรรม และความเป็นชาติให้คงอยู่และก้าวหน้าต่อไป ไม่ควรจะทอดทิ้งหรือ
ดูหมิ่นเหยียดหยามสติปัญญาของบรรพบุรุษ โดยมิได้ใช้ความคิดและความเข้าใจอันลึกซึ้ง และหันไป
ชื่นชมนิยมยกย่องและรับเอาวัฒนธรรมของชาติอื่นเข้ามาประพจน์ปฏิบัติ โดยมิได้คำนึงถึงซึ่งใน
ที่สุดอาจจะประสบความพินาศจนถึงสิ้นชาติได้

กิจกรรม/ครู/นักเรียน

ตอนที่ 3 เรื่อง การพัฒนาประเทศด้านสังคมและวัฒนธรรมภายหลังการเปลี่ยนแปลง
50 นาที การปกครอง พ.ศ. 2475

กิจกรรมที่ 3

เสนอผลการอภิปรายคดีบอร์ค

5 นาที

ขั้นตอน

ให้นักเรียนนำผลการอภิปรายคดีบอร์คในชั้น แลกเปลี่ยน
กันศึกษาในแต่ละกลุ่ม

สื่อการเรียนรู้

บอร์คหลังชั้นเรียน

กิจกรรม/ครู/นักเรียน

ตอนที่ 4   เรื่อง ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ
50 นาที

กิจกรรมที่ 1

30 นาที

ขั้นตอน

อภิปรายสาเหตุของการเข้าร่วมสงครามโลกของไทย

1. ครูแจกเอกสารเรื่อง การเข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 ของไทย ให้นักเรียนศึกษาใช้เวลา 10 นาที
2. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน และแจกบัตรกำหนดงาน
3. ครูแจกประเด็นอภิปรายและใบรายงานการอภิปราย
4. นักเรียนอภิปรายตามประเด็น ใช้เวลา 20 นาที

สื่อการเรียนการสอน

1. เอกสารเรื่อง การเข้าร่วมสงครามโลกของไทย
2. บัตรกำหนดงาน
3. ประเด็นการอภิปรายและใบรายงานอภิปราย

เอกสารสำหรับนักเรียน
กิจกรรมที่ 1 ตอนที่ 4

เรื่อง การพัฒนาประเทศ

การเข้าร่วมสงครามโลกของไทย

สงครามโลกครั้งที่ 1 เกิดขึ้นในยุโรปเมื่อต้นเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2457 ระหว่างฝ่ายสัมพันธมิตรคือ อังกฤษ ฝรั่งเศสและรัสเซีย กับฝ่ายมหาอำนาจกลางคือ เยอรมนี และออสเตรีย-ฮังการี ยิ่งเวลาผ่านไป แต่ละฝ่ายต่างก็โคประเทศอื่น ๆ มาเป็นพันธมิตรของตน ส่วนประเทศไทยนั้น เสนาบดีกระทรวงการต่างประเทศทรงตัดสินพระทัยที่จะให้ประกาศตนเป็นกลาง เนื่องจากสงครามนี้เกิดห่างไกลจากเมืองไทย และคนไทยก็ได้มีส่วนใดส่วนเสี้ยวโดยตรง ประเทศฝ่ายสัมพันธมิตรส่วนใหญ่ประสงค์จะเห็นไทยเข้าสงครามโดยเขาข้างฝ่ายตน มิฉะนั้นประเทศสัมพันธมิตรจะต้องตกอยู่ในฐานะลำบาก เพราะจะต้องคอยปกป้องอาณาเขตของตนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ให้พ้นจากการโจมตีหรือรุกรานของฝ่ายมหาอำนาจกลาง อังกฤษและญี่ปุ่นเท่านั้นซึ่งเป็นชาติที่มีผลประโยชน์ทางการค้ามากในเมืองไทยในขณะนั้นเห็นว่าประเทศสัมพันธมิตรไม่ควรเป็นฝ่ายโน้มน้าวให้ไทยละทิ้งความเป็นกลางโดยเขาข้างฝ่ายสัมพันธมิตร ควรจะให้รัฐบาลไทยตัดสินใจเอง เพราะเกรงว่าเมื่อสิ้นสงครามแล้ว ประเทศไทยคงจะถือโอกาสเรียกร้องขอล้างอายสิ่งตอบแทน สิ่งนั้นก็คือ ขอให้ประเทศภาคีสันติสัญญาว่าไว้ ซึ่งได้แก่ ประเทศสัมพันธมิตรเป็นส่วนใหญ่ ยกเลิกสิทธิสภาพนอกอาณาเขตในเมืองไทย ตลอดจนการจำกัดอัตราภาษีสินค้าเข้าร้อยละ 3 ซึ่งจะทำให้อังกฤษและญี่ปุ่นต้องเป็นฝ่ายเสียผลประโยชน์มากกว่าชาติอื่น ๆ

พ.ศ. 2460 หลังจากที่ได้ทรงใช้เวลาพิจารณาสภาพการณ์อย่างรอบคอบแล้ว พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงทรงมีประกาศกระแสพระบรมราชโองการว่าด้วยการประกาศสงครามต่อเยอรมนีและออสเตรีย-ฮังการี โดยทรงอ้างว่าการที่เยอรมนีปฏิบัติกรรบโดยใช้เรือคาน้ำโจมตีข้าศึกในทางไม่มีขอบเขตนั้นเป็นการละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศและขาดความเมตตาต่อมนุษย จึงเป็นหน้าที่ของไทยที่จะต้องร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ ในการรักษาความชอบธรรม แต่ปัจจัยสำคัญที่ทำให้พระองค์ทรงตัดสินพระทัยเข้าข้างฝ่ายสัมพันธมิตร เพราะทรงเห็นว่า ถ้าไทย

เขาร่วมสงครามกับฝ่ายสัมพันธมิตรซึ่งกำลังปฏิบัติการรบได้เรียบร้อยแล้ว ไทยอาจจะมีโอกาสขอแก้ไขสนธิสัญญาไม่เสมอภาคได้

การที่ไทยตัดสินใจเข้าสู่สงครามโลกครั้งที่ 1 นี้ นับเป็นผลดีแก่ไทยหลายประการคือ เป็นการนำประเทศไทยเข้าสู่สงครามนานาชาติ ทำให้ไทยได้รับการยกย่องให้มิตฐานะเท่าเทียมกับประเทศฝ่ายสัมพันธมิตร ได้เขาร่วมประชุมสันติภาพที่กรุงปารีสและลงนามในสนธิสัญญาแวร์ซายส์ด้วย หลังจากนั้นไทยก็ได้เข้าเป็นสมาชิกของสันนิบาตชาติ เยอรมนีและออสเตรีย-ฮังการี ซึ่งเป็นฝ่ายปราชัยในสงครามต้องยอมยกเลิกสนธิสัญญาไม่เสมอภาคกับไทย

เมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 เกิดขึ้น รัฐบาลไทยประกาศตนเป็นกลาง ในขณะเดียวกันก็พยายามรักษาไมตรีกับนาซีไว้ ไม่ว่าจะเป็นอังกฤษ ฝรั่งเศส ซึ่งเป็นฝ่ายพันธมิตร หรือ เยอรมนี อิตาลี และญี่ปุ่นซึ่งเป็นฝ่ายอักษะ อย่างไรก็ตามเมื่อญี่ปุ่นเข้ามาทางภาคใต้ของไทยและยื่นข้อเสนอให้เลิกตั้งนี้คือ

1. จะให้ประเทศไทยเข้าเป็นไตรภาคี ซึ่งได้มีการลงนามกันระหว่างผู้นำของประเทศเยอรมนี อิตาลี และญี่ปุ่น ที่เราเรียกว่า อักษะประเทศ หรือ

2. ประเทศไทยจะให้ความร่วมมือทางทหารกับประเทศญี่ปุ่น โดยอนุญาตให้กองทัพญี่ปุ่นเดินทัพผ่านประเทศไทยและอำนวยความสะดวกเท่าที่จำเป็นทุกประการในการที่กองทัพญี่ปุ่นจะเดินทัพผ่านไบนั้น ทั้งจะได้จัดการโดยทันที เพื่อป้องกันการปะทะกันที่อาจเกิดขึ้นระหว่างทหารญี่ปุ่นกับทหารไทย หรือ

3. ประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่นทำสัญญาสัมพันธไมตรีทางทหารร่วมรบร่วมรุกและรวมการป้องกันร่วมกัน

ทั้งนี้ ญี่ปุ่นจะให้หลักประกันว่า เอกราช ธิปไตย และเกียรติยศของประเทศไทยจะได้รับความเคารพนับถือ และเขาจะร่วมมือกับประเทศไทยในการที่จะเอาคืนแดนซึ่งประเทศไทยได้เสียไปคืนมา

รัฐบาลในระบอบประชาธิปไตยต้องใช้เวลาในการตัดสินใจเป็นเวลานาน เพราะต่างก็คำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติด้วยกันทั้งนั้น แต่เวลาไม่อำนวยให้ จึงต้องเข้าสู่สงครามร่วมกับญี่ปุ่นอย่างหลีกเลี่ยงได้ยาก แต่ก็มีบุคคลชั้นนำที่ไม่เห็นด้วยกับการกระทำของรัฐบาลได้รวมตัว

กันเป็นขบวนการเสรีไทยทำการต่อต้านญี่ปุ่น โดยอาศัยความร่วมมือของประเทศพันธมิตรโดยเฉพาะ
สหรัฐอเมริกาและมีผลทำให้เมือญี่ปุ่นพ่ายแพ้สงคราม แต่ไทยกลับมิได้เป็นฝ่ายพ่ายแพ้ตามไปด้วย
และได้เขาเป็นสมาชิกของ องค์การสหประชาชาติในเวลาต่อมา

บัตรกำหนดงาน

กิจกรรมที่ 1 ตอนที่ 4

บัตรกำหนดงาน

ให้ทุกกลุ่มปฏิบัติ ดังนี้

1. เลือกหัวหน้ากลุ่ม เพื่อดำเนินการกิจกรรมกลุ่ม 1 คน
2. เลือกเลขานุการกลุ่ม 1 คน ทำหน้าที่จดบันทึก
3. ให้นักเรียนศึกษาเอกสารที่ครูแจกให้โดยใช้เวลา 10 นาที
4. อภิปรายประเด็นปัญหาที่กำหนดให้ โดยใช้เวลา 20 นาที และบันทึกส่งครู
5. ให้กลับไปนั่งประจำที่ของตน

ประเด็นอภิปรายและใบรายงานการอภิปราย

กิจกรรมที่ 1 ตอนที่ 4

ประเด็นอภิปราย

เพราะเหตุใด ประเทศไทยจึงเข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่ 1 และสงครามโลกครั้งที่ 2 และผลจากการเข้าร่วมสงคราม ทั้ง 2 ครั้งนี้ ให้ผลดีต่อประเทศไทยอย่างไรบ้าง จงอภิปราย

ผลการอภิปราย

กิจกรรม/ครู/นักเรียน

ตอนที่ 4 เรื่อง ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ
50 นาที

กิจกรรมที่ 3

ครูสรุปการอภิปราย

10 นาที

ขั้นตอน

ครูสรุปและให้นักเรียนซักถาม

สื่อการเรียนการสอน

เอกสารสรุปการอภิปรายสำหรับครู

เอกสารสรุปการอภิปรายสำหรับครู
กิจกรรมที่ 3 ตอนที่ 4

เรื่อง การพัฒนาประเทศ

สรุปสาเหตุและผลที่ได้รับจากสงครามโลกครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2

เหตุผลในการประกาศสงครามโลกครั้งที่ 1

1. เพื่อรักษาความเป็นธรรมในสงครามโลก
2. เยอรมนีทำสงครามโหดเหี้ยม เป็นการทารุณกรรมต่อมนุษยชาติ
3. เพื่อประโยชน์ของประเทศ และสันติภาพของโลก
4. เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขสิทธิสภาพนอกอาณาเขต

ผลของการเข้าร่วมสงคราม

1. ทหารไทยเข้าร่วมส่วนร่วมกับยูนิเซ
2. ใ้ความประชุมลงนามสนธิสัญญาสันติภาพแวร์ซายส์
3. แยกแพร่ชื่อเสียงของประเทศ
4. ใ้คอมเด็กสัญญาที่เสียเปรียบ
5. ใ้เป็นสมาชิกสันนิบาตชาติ

เหตุผลในการประกาศสงครามโลกครั้งที่ 2

1. ญี่ปุ่นเข้าประชิดไทย หลีกเลียงไคยาก
2. เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขสัญญาที่เคยทำมาก่อน

ผลของการเข้าร่วมสงคราม

ใ้เข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติ

กิจกรรม/ครู/นักเรียน

ตอนที่ 4 เรื่อง ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ
100 นาที

กิจกรรมที่ 4

15 นาที

ขั้นตอน

สื่อการเรียนการสอน

ครูบรรยายประกอบแผ่นใสถึงจุดมุ่งหมาย

ขององค์การที่ไทยเป็นสมาชิก ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่สอง

ครูบรรยายประกอบแผ่นใส

1. แผ่นใสและเครื่องฉายภาพใส
2. เอกสารข้อความจุดหมายขององค์สหประชาชาติและ
สมาคมอาเซียนสำหรับครู

เอกสารแนบ 1 สำหรับบริ
กิจกรรมที่ 4 ตอนที่ 4

เรื่อง การพัฒนาประเทศ

จุดหมายขององค์การสหประชาชาติ

ในกฎบัตรสหประชาชาติ ซึ่งสมาชิกดั้งเดิม 50 ประเทศได้ร่วมกันจัดทำขึ้นและมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 24 ตุลาคม พ.ศ. 2488 นั้น กล่าวถึงความมุ่งหมายขององค์การไว้มีข้อความดังต่อไปนี้

1. เพื่อสร้างไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ
2. เพื่อพัฒนาสัมพันธไมตรี ระหว่างประชาชาติทั้งปวง โดยยึดการเคารพต่อหลักการแห่งสิทธิเท่าเทียมกันและการกำหนดเจตนางานของตนเองแห่งประชาชนทั้งปวงเป็นมูลฐาน
3. เพื่อทำการร่วมมือระหว่างประเทศในอันที่จะแก้ปัญหาระหว่างประเทศในทางเศรษฐกิจ การสังคม วัฒนธรรม และมนุษยธรรม และส่งเสริม สนับสนุนการเคารพสิทธิมนุษยชนและอิสรภาพอันเป็นหลักมูลฐานสำหรับทุก ๆ คน โดยปราศจากความแตกต่างในทางเชื้อชาติ เพศ ภาษาหรือ ศาสนา
4. เพื่อเป็นศูนย์กลางสำหรับประสานการดำเนินการของประชาชาติทั้งปวงในอันที่จะบรรลุสู่จุดหมายปลายทางร่วมกันเหล่านี้ให้กลมกลืนกัน

ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของสมาคมอาเซียน มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1. เพื่อเร่งรัดความเติบโตทางเศรษฐกิจ ความก้าวหน้าทางสังคม และการพัฒนาวัฒนธรรมในภูมิภาค โดยอาศัยความอุตสาหกรรมร่วมกันโดยมีเจตนารมณ์แห่งความเป็นหุ้นส่วนเสมอภาคกัน เพื่อสร้างเสริมรากฐานแห่งชุมชนอันรุ่งเรืองและมีสันติสุขของประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

2. เพื่อส่งเสริมสันติสุขและเสถียรภาพแห่งภูมิภาค โดยอาศัยความเคารพต่อความยุติธรรมและกฎหมายในสัมพันธภาพระหว่างประเทศในภูมิภาคและการยึดมั่นในหลักการของกฎบัตรสหประชาชาติ
3. เพื่อส่งเสริมความร่วมมืออย่างเข้มแข็งและความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องที่มีผลประโยชน์ร่วมกันในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิชาการ และการบริหาร
4. เพื่อจูงใจให้ความช่วยเหลือแก่กันและกัน ในรูปความสะดวกของการฝึกหัดรวมการวิจัยในด้านการศึกษา อาชีพ วิชาการ และการบริหาร
5. เพื่อร่วมกันให้คำปรึกษาจากการค้าของกันและกันให้มากยิ่งขึ้น รวมทั้งการศึกษานโยบายการค้าโลกทัศน์ระหว่างประเทศ การปรับปรุงความสะดวกในการขนส่งและคมนาคมระหว่างกัน ตลอดจนการยกระดับมาตรฐานการครองชีพของประชาชน
6. เพื่อส่งเสริมการศึกษาเรื่องราวของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
7. เพื่อขำรงความร่วมมือของกิจการระหว่างประเทศและภูมิภาคซึ่งมีอยู่แล้วที่มีความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์คล้ายคลึงกัน ให้มีอยู่อย่างใกล้ชิดและเป็นประโยชน์ และเพื่อสำรวจหาช่องทางที่จะร่วมมือกันเองให้ใกล้ชิดยิ่งขึ้น

กิจกรรม/ครู/นักเรียน

ตอนที่ 4 เรื่อง ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ
100 นาที

กิจกรรมที่ 5

30 นาที

ขั้นตอน

นักเรียนอภิปรายถึงบทบาทของไทยต่อองค์การสหประชาชาติ
และสมาคมอาเซียน

1. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 8 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน
2. ครูแจกเอกสารเสริมให้นักเรียน
3. นักเรียนอภิปรายถึงบทบาทของไทยต่อองค์การ
สหประชาชาติและสมาคมอาเซียน

สื่อการเรียนการสอน

1. เอกสารเสริมจากแผ่นใสที่ครูบรรยายและเพิ่มเติมรายละเอียด
2. ประเด็นอภิปรายและใบรายงานการอภิปราย

ประเด็นอภิปรายและใบรายงานการอภิปราย
กิจกรรมที่ 5 ตอนที่ 4

เรื่อง การพัฒนาประเทศ

ประเด็นอภิปราย

นักเรียนคิดว่าไทยได้รับประโยชน์อะไรบ้าง จากสมาคมอาเซียนและองค์การสหประชาชาติ และบทบาทของประเทศไทยต่อองค์การทั้งสอง ในปัจจุบันนี้มีอะไรบ้าง

ใบรายงานผลการอภิปราย

กิจกรรม/ครู/นักเรียน

ตอนที่ 4 เรื่อง ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ
100 นาที

กิจกรรมที่ 5

15 นาที

ขั้นตอน

นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นบทบาทของนักเรียน
ต่อการสหประชาชาติหรือสมาคมอาเซียน

1. ครูชี้แจงการเขียนแสดงความคิดเห็นว่าเป็นความคิดเห็นเฉพาะส่วนตัวของนักเรียนและให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยในการเขียน
2. นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นถึงบทบาทของนักเรียนที่ควรกระทำต่อการสหประชาชาติหรือสมาคมอาเซียน

สื่อการเรียนการสอน

เอกสารคำสั่งสำหรับครู

เอกสารสำหรับครู
กิจกรรมที่ 5 ตอนที่ 4

เรื่อง การพัฒนาประเทศ

1. ให้นักเรียนเลือกเขียนแสดงความคิดเห็น 1 หัวข้อ โดยใช้เวลา 15 นาที
  - (ก) ในฐานะที่นักเรียนเป็นประชาชนคนหนึ่งของประเทศไทย ซึ่งเป็นสมาชิกของสมาคมอาเซียน นักเรียนควรกระทำตนอย่างไรเพื่อเป็นการส่งเสริมองค์การนี้
  - (ข) ในฐานะที่นักเรียนเป็นประชาชนคนหนึ่งของประเทศไทย ซึ่งเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ นักเรียนควรกระทำตนอย่างไร เพื่อเป็นการส่งเสริมองค์การนี้
2. คัดเลือกขอเขียนที่ที่ดีที่สุด หัวข้อละ 2 คน ตีขอบรั้วไว้ ให้นักเรียนได้ศึกษา

กิจกรรม/ครู/นักเรียน

ตอนที่ 5 เรื่อง การประพฤติปฏิบัติตนของประชาชน เพื่อความสำเร็จในการพัฒนาประเทศ
50 นาที

กิจกรรมที่ 1

แสดงบทบาทสมมติ

25 นาที

ขั้นตอน

1. ครูเปิดเทปเสียงสถานการณ์จำลองเรื่องหมู่บ้านแผ่นดินธรรมแผ่นดินทองให้นักเรียนฟังใช้เวลา 10 นาที
2. ครูแจกใบกำหนดบทบาทสมมติแก่ผู้แสดงศึกษาใช้เวลา 5 นาที
3. นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ 10 นาที

สื่อการเรียนการสอน

1. เทปและแถบเสียง สถานการณ์จำลองเรื่อง หมู่บ้านแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง
2. ใบกำหนดบทบาทสมมติ และใบคำสั่งสำหรับผู้แสดง

แถบเสียงซคที่ 2

เรื่อง การพัฒนาประเทศ

กิจกรรมที่ 1 ตอนที่ 5

สถานการณ์จำลอง

เรื่อง หมูบ้านแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง

หมูบ้านคอยสวรรค์ เป็นหมูบ้านในภาคเหนือ ตั้งอยู่ห่างจากอำเภอประมาณ 36 กม. ถนนเขาสูงหมูบ้านขรุขระ ขึ้นเขา ลงเขา มองดูเหมือนกับเป็นทางเวียน อย่างไรก็ตามหมูบ้านคอยสวรรค์ ก็เป็นหมูบ้านที่มีความอุดมสมบูรณ์ มีแม่น้ำไหลผ่านหมูบ้านมีปลาอยู่ในน้ำมากมาย หลายชนิด สัตว์ป่าก็มีมาก นอกจากนี้ก็ยังสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ และพืชผักในป่าที่สามารถนำมาเป็นอาหารโคทุกฤดูกาล ผู้คนในหมูบ้านจึงอยู่ด้วยความสงบสุขไม่เคียดชังกันนอกจากนี้ทางการก็ได้ไปตั้งสถานีอนามัย และสถานีตำรวจ เพื่อบริการและอำนวยความสะดวกแก่ผู้คนในหมูบ้าน

และเพราะความอุดมสมบูรณ์เอง ต่อมาไม่นานก็ได้มีผู้คนจากท้องถิ่นอื่น อพยพเข้าไปตั้งถิ่นฐานกันในหมูบ้านมากขึ้น ความสวยงามของธรรมชาติ ก็ทำให้มีนักท่องเที่ยวเขาไปพักผ่อน และทำการล่าสัตว์กันมากขึ้น สัตว์ป่าจึงหนีเขาไปในป่าลึกยิ่งขึ้น ผู้คนที่เขาไปใหม่ต่างก็พากันตัดไม้เพื่อสร้างบ้านเรือน ที่ดินสำหรับการทำนาทำสวนมีจำกัดจึงเกิดอาชีพใหม่ขึ้นนั่นคือ การขายสินค้า โดยใช้ไม้จากป่า เช่น ทำเตียง ตู โต๊ะรับแขก และบางคนถึงกับขายบ้านที่ปลูกขึ้นให้กับคนในเมือง เพราะไม้ขายไคราค่าดีแล้วก็ตัดไม้มาปลูกบ้านใหม่ วนเวียนอย่างนี้และถึงกับมีนายทุนดำเนินการจ้างตัดไม้เพื่อส่งไปขายในเมือง ทางราชการได้พยายามเขาไปห้ามปรามก็ไม่ค่อยได้ผล เพราะประชาชนไม่มีอาชีพอื่นเสียแล้ว เนื่องจากเมื่อเกิดการตัดไม้มากขึ้น ก็เกิดความแห้งแล้งตามมา ไร่ สวน ที่เคยทำก็ไม่ค่อยผลเช่นแต่ก่อน

สัตว์เลี้ยงก็เลี้ยงกันตามบุญตามกรรม และปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ อันตรายจากไข้มาเลเรีย อย่างไรก็ตามปัญหาที่เกิดขึ้นกับคนในหมูบ้านมานานก็คือ ความห่างไกลจากตัวเมือง

เมื่อเกิดโรคภัยไข้เจ็บ หรือการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุ การถูกงูกัด ก็เป็นการภาวะที่ทางสถานีอนามัย
รับภาระไม่ไหว ต้องส่งเขาไป โรงพยาบาลในเมืองที่มีเครื่องมือในการรักษาดีกว่า ซึ่งกว่าจะเดิน
ทางไปถึง บางรายก็ถึงกับเสียชีวิตระหว่างการส่งโรงพยาบาล นอกจากนี้บางรายก็ยังไม่มีความเชื่อ
เรื่องผีและการรักษาทางไสยศาสตร์อยู่อีก ไม่ยอมเข้ารับการรักษา

ทางราชการได้พยายามเข้าไปช่วยเหลือชี้แจงในเรื่องการทำมาหากินให้อยู่ในขอบเขต
ของกฎหมาย แต่ประชาชนก็ไม่สนใจ เพราะคำนึงถึงเรื่องปากเรื่องท้องเท่านั้น อย่างไรก็ตาม
ทุกคนก็ได้ทราบ ประจักษ์ถึงความเคียดครอนในเรื่องการทำมาหากินกันโดยทั่ว แต่หลายคนก็ไม่ทราบว่า
เป็นเพราะอะไรนำในแม่น้ำจึงแห้งขอดทำไมจึงไม่สามารถทำนา ทำไร่ สวน ได้เหมือนเดิม
อย่างไรก็ตามได้มีคนกลุ่มหนึ่งที่พยายามจะแก้ไขปัญหานี้และพยายามที่จะพัฒนาให้
หมู่บ้าน ทอยสวรรค์ กลายเป็นหมู่บ้านแผ่นดินธรรมแผ่นดินทองให้จงได้ แต่ทัศนคติที่ยังไม่ได้เกิด
ความรวมมือกันขึ้น

แผนคำสั่งสำหรับครูแจกนักเรียนที่แสดงบทบาทสมมติ
กิจกรรมที่ 1 ตอนที่ 5

เรื่อง การพัฒนาประเทศ

แผนคำสั่งสำหรับผู้แสดงบทบาท

1. ศึกษาบทบาทที่ได้รับอย่างละเอียด
2. จงแสดงบทบาทของท่านให้สมจริงสมจัง
3. จงทำให้เป็นธรรมชาติ โดยใช้บุคลิกของตัวเองเป็นหลัก
4. พยายามเนนพฤติกรรมตามที่ระบุไว้ในบทบาทเท่านั้น
5. แสดงบทบาทตามที่กำหนด ไม่ตองดูบทบาทของผู้อื่น

บัตร์กำหนดบทบาท

1. ท่านเป็นครูสงวน ครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาในหมู่บ้านคอยสวรรค์ ท่านต้องการให้เด็กครองนักเรียนและผู้คนในหมู่บ้าน เห็นโทษของการตัดไม้ทำลายป่าและช่วยกันอย่างเต็มที่ในเรื่องนี้ เพราะท่านเห็นว่าสำคัญที่สุดในการพัฒนาหมู่บ้าน
2. ท่านเป็นหมอพร เจาหน้าทอนามัยประจำหมู่บ้านท่านเห็นว่า จะเห็นว่าจะพัฒนาหมู่บ้านได้ประชาชนต้องมีความรู้ในเรื่องการระวังสุขภาพอนามัย การรับประทานอาหารโภชนาการ การรักษาโรคภัยไข้เจ็บ จึงจะมีกำลังในการทำงาน
3. ท่านเป็นพระครูทอง เจาอวาอวักประจำหมู่บ้านท่านเห็นว่า จะสามารถพัฒนาหมู่บ้านได้ก็เมื่อประชาชนมีคุณภาพ มีศีลธรรม ช่วยเหลือเกื้อกูลกันอยู่เสมอ บัญหาการแก่งแย่งที่พำกิ่นจะหมดไป
4. ท่านเป็นเลี้ยชัย นายทุนในการจ้างตัดไม้ขายท่านเห็นว่า การทำมาหากินเป็นเรื่องของการแข่งขันกันใครฉลาดและเก่งกว่า ก็จะสามารถร่ำรวย กว่าคนอื่น ไม่จำเป็นต้องไปยุ่งเกี่ยวกับเรื่องของชาวบ้าน ควรจะให้เขาหากินและดำรงชีวิตอย่างที่เขาพอใจ
5. ท่านเป็นจนายสิบตำรวจบุญ ท่านคิดว่าถ้าทุกคนปฏิบัติตามกฎหมายหมู่บ้านก็จะเจริญเองในที่สุด และท่านก็จะจับทุกคนที่ทำผิดกฎหมาย เพราะถือว่าเป็นประชาชนที่ตองรู้กฎหมาย
6. ท่านเป็นผู้ใหญ่แกว ผู้ใหญ่ของหมู่บ้าน ท่านเห็นด้วยกับความคิดของครูสงวนและพระครูทอง ในการที่จะให้ความรู้แก่คนในหมู่บ้าน เรื่องการตัดไม้ทำลายป่า และการพัฒนาศีลธรรมของประชาชน และท่านมีความคิดขัดแย้งกับเลี้ยที่จะให้มีการแข่งขันกันทำมาหากินตามสะดวก

กิจกรรม/ครู/นักเรียน

ตอนที่ 5 เรื่อง การประพาศิปฏิบัติตนของประชาชน เพื่อความสำเร็จในการพัฒนาประเทศ
50 นาที

กิจกรรมที่ 2

อภิปรายบทบาทการแสดงและเสนอแนวทางวิธีการประพาศิ
ปฏิบัติตนของประชาชนต่อการพัฒนาประเทศ

ขั้นตอน

1. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน
2. ครูแจกแบบบันทึกพฤติกรรมแสดงบทบาทและคำแนะนำ
ในการสัง เภตบทบาท

สื่อการเรียนการสอน

แบบบันทึกพฤติกรรมแสดงบทบาทสมมติและคำแนะนำในการ
สัง เภตการแสดง

คำแนะนำสำหรับนักเรียน
กิจกรรมที่ 2 ตอนที่ 5

เรื่อง การพัฒนาประเทศ

แผนแนะนำสำหรับผู้สังเกตบทบาท

1. ผู้แสดงบทบาทมีอิทธิพลต่อกลุ่มหรือไม่ ถ้ามีอย่างไร
2. ผู้แสดงบทบาทสนใจฟังความคิดเห็นของสมาชิกคนอื่นหรือไม่
3. ผู้แสดงบทบาทสนใจการแก้ปัญหาของกลุ่มหรือไม่
4. ผู้แสดงบทบาทมุ่งรักษานโยบายของกลุ่มหรือมุ่งรักษานโยบายส่วนตัว
อย่างไร
5. สรุปลงของการประชุมเป็นแบบใด

แบบบันทึกพฤติกรรมผู้แสดงบทบาท

จงเขียนสรุปข้อคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้แสดงบทบาท

1. ผู้แสดงบทบาทของ ครูสงวน สรุปไคววา _____
2. ผู้แสดงบทบาทของ หมอพร สรุปไคววา _____
3. ผู้แสดงบทบาทของ พระครูทอง สรุปไคววา _____
4. ผู้แสดงบทบาทของ เสี่ยชัย สรุปไคววา _____
5. ผู้แสดงบทบาทของ จสต.บุญ สรุปไคววา _____
6. ผู้แสดงบทบาทของ ผู้ใหญ่แก้ว สรุปไคววา _____
7. ผู้แสดงบทบาทที่พยายามใช้เหตุผลชักนำให้ผู้อื่นคล้อยตามได้มากที่สุดคือ _____
8. ผู้แสดงบทบาทที่มุ่ง รักษาผลประโยชน์ส่วนตนมากที่สุดคือ _____
9. ผู้แสดงบทบาทที่พยายามรักษามลประโยชน์ของกลุ่มมากที่สุดคือ _____
10. สรุปผลการประชุม เพื่อหาแนวทางแก้ปัญหา ของกลุ่มผู้แสดงบทบาทคือ _____
11. ผลการอภิปรายในกลุ่มของนักเรียน เกี่ยวกับแนวทางในการแก้ไขและพัฒนาหมู่บ้านในสถานการณ์จำลองใดขอสรุปว่า _____

กิจกรรม/ครู/นักเรียน

ตอนที่ 5 เรื่อง การประพาศิปฏิบัติตนของประชาชน เพื่อความสำเร็จในการพัฒนาประเทศ
50 นาที

กิจกรรมที่ 3

10 นาที

ขั้นตอน

ครูและนักเรียนสรุปถึง การปฏิบัติตนเพื่อความสำเร็จในการ
พัฒนาประเทศ

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป

สื่อการเรียนการสอน

ชุดการสอนมินิคอร์ส
เรื่อง ความมั่นคงของชาติ

วิชาสังคมศึกษา โลกของเรา ส 306
เวลา 6 คาบ

หลักการและเหตุผล

ในปัจจุบันประเทศเรากำลังประสบปัญหาเกี่ยวกับความมั่นคงทั้งในด้านการเมือง สังคม ปัญหาเหล่านี้ เกิดขึ้นเนื่องจากแรงผลักดันจากภายในและภายนอกประเทศ ประชาชนภายในประเทศมีบทบาทสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมหรือบ่อนทำลายความมั่นคงของประเทศเป็นอย่างมากและปัญหาดังกล่าวเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก นักเรียนเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนความมั่นคงของชาติ ดังนั้นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ จึงควรได้มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รวมกิจกรรมมากที่สุด ตลอดทั้งใช้สื่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพจะให้นักเรียนได้มีความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนมีพฤติกรรมที่จะเสริมสร้างความมั่นคงของชาติต่อไป ชุดการสอนมินิคอร์ส เรื่อง ความมั่นคงของชาตินี้ประกอบด้วยกิจกรรมครู กิจกรรมนักเรียน วัสดุสื่อการสอนแบบประเมินผลอยู่ในตัวอย่างสมบูรณ์ ซึ่งจะช่วยให้ครูสามารถนำไปใช้สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เป้าหมาย

ชุดการสอนมินิคอร์สนี้ จัดสร้างขึ้นสำหรับครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา โลกของเรา ส 306 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เนื้อหาความมั่นคงของชาติ ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521

จุดมุ่งหมายทั่วไป

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกสาเหตุและยกตัวอย่างปัญหาความมั่นคงของชาติได้
  2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกสาเหตุและผลที่เกิดจากปัญหาความมั่นคงของชาติ
- ด้านเศรษฐกิจ การเมือง ตลอดจนเสนอแนวทางแก้ไข และวิธีการประพฤติปฏิบัติตน เพื่อความมั่นคงของชาติได้

3. เพื่อให้นักเรียนสามารถอภิปรายสาเหตุและผลกระทบที่เกิดจากการอพยพพลัดถิ่นของชาวต่างชาติได้

จุดมุ่งหมายเฉพาะ

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถอภิปรายถึงปัญหาความมั่นคงของชาติทางด้านการเมือง การปกครอง สังคม ผู้อพยพพลัดถิ่น ของประเทศไทยในปัจจุบันได้
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถสรุปถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาความมั่นคงของชาติในด้านการเมือง การปกครอง สังคม และผู้พลัดถิ่นอพยพได้
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถอภิปรายถึงผลที่เกิดจากปัญหาความมั่นคงของชาติในแต่ละด้านได้
4. เพื่อให้นักเรียนเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาความมั่นคงของชาติได้
5. เพื่อให้นักเรียนสามารถเสนอแนะเลือกวิธีปฏิบัติที่เหมาะสมของประชาชนและนักเรียนเพื่อส่งเสริมความมั่นคงของชาติ

แผนการสอน

ชุดการสอนมีนิกอร์ส
เรื่อง ความมั่นคงของชาติ

วิชาสังคมศึกษา โลกของเรา ม.3
เวลา 6 คาบ

ระยะเวลา	เนื้อเรื่องและกิจกรรม	การจัดกลุ่ม
ตอนที่ 1 50 นาที 15 นาที 5 นาที 15 นาที 15 นาที	เรื่อง ปัญหาความมั่นคงของชาติทางด้าน เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง และปัญหาผู้ลี้ภัยอพยพ 1. นักเรียนชมสไลด์ประกอบการบรรยายด้วยเพลง เสียงถึงสภาพปัญหาความมั่นคงของชาติ 2. นักเรียนศึกษาเอกสารเรื่องปัญหาความมั่นคงของชาติ 3. นักเรียนอภิปรายเรื่องปัญหาความมั่นคงของชาติที่ ประเทศไทยกำลังประสบอยู่ในปัจจุบันทั้งด้าน เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง สังคม ผู้ลี้ภัยอพยพ และสรุป ถึงปัญหาความมั่นคงของชาติที่กำลังประสบอยู่ 4. นักเรียนเสนอผลการอภิปรายกลุ่ม	กลุ่มใหญ่ รายบุคคล กลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่
ตอนที่ 2 100 นาที 4 นาที 20 นาที	เรื่อง สาเหตุของปัญหาความมั่นคงของชาติทางด้าน เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง ผู้ลี้ภัยอพยพ 1. ครูแนะนำวิธีการเรียนซึ่งแบ่งเป็นศูนย์กิจกรรม ศูนย์ที่ 1 2. ศึกษาเอกสารบทความความซบมุด ด้านเศรษฐกิจของ ประเทศ	กลุ่มใหญ่

ระยะเวลา	เนื้อเรื่องและกิจกรรม	การจัดกลุ่ม
20 นาที	3. อภิปราย วิเคราะห์ สรุปผลการอภิปราย	กลุ่มย่อย
20 นาที	<p>ศูนย์ที่ 2</p> <p>4. ศึกษาข่าว ภาพ เกี่ยวกับปัญหาทางสังคมปัญหาวัยรุ่น การศึกษา</p>	กลุ่มย่อย
20 นาที	<p>5. วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา สรุปผลการวิเคราะห์</p> <p>ศูนย์ที่ 3</p>	กลุ่มย่อย
	6. บทเรียนศึกษาด้วยตนเองของกลุ่มเรื่องการเมือง การปกครอง	กลุ่มย่อย
	7. สรุปการศึกษาด้วยตนเองของกลุ่มสาเหตุของปัญหา คานการ เมืองการปกครอง	กลุ่มย่อย
20 นาที	<p>ศูนย์ที่ 4</p> <p>8. นักเรียนศึกษาข่าว ภาพประกอบ และเอกสารการ อพยพผู้ลี้ภัยของชาวต่างชาติตามชายแดนไทย</p>	กลุ่มย่อย
	9. นักเรียนอภิปรายสาเหตุของการอพยพผู้ลี้ภัย และสรุป สาเหตุ	กลุ่มย่อย
16 นาที	10. นักเรียนเข้าร่วมกลุ่มใหญ่ เสนอผลการสรุปกิจกรรม ในกลุ่ม ย่อยตามที่กำหนดให้กลุ่มละ 1 เรื่อง 4 นาที	กลุ่มใหญ่
ตอนที่ 3 50 นาที	เรื่อง ผลเกิดจากปัญหาความมั่นคงของชาติในด้านต่าง ๆ แต่ละด้าน	
10 นาที	ครูเสนอแผนใส่เรื่อง ปัญหาความมั่นคงของชาติ	กลุ่มใหญ่
25 นาที	2. นักเรียนอภิปรายถึงผลที่เกิดจากปัญหาความมั่นคง ของชาติ	กลุ่มย่อย
15 นาที	3. นักเรียนประเมินผลงานตนเอง	กลุ่มใหญ่

ระยะเวลา	เนื้อเรื่องและกิจกรรม	การจัดกลุ่ม
<p>ตอนที่ 4</p> <p>50 นาที</p> <p>10 นาที</p> <p>15 นาที</p> <p>15 นาที</p> <p>10 นาที</p>	<p><u>เรื่อง</u> แนวทางในการแก้ไขปัญหาความมั่นคงของชาติ</p> <p>1. นักเรียนศึกษาภาพประกอบคำบรรยายการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐและภาพพระราชกรณียกิจที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติที่ผ่านมา</p> <p>2. นักเรียนอภิปรายจากภาพเกี่ยวกับการดำเนินงานที่ผ่านมาด้านความมั่นคงของชาติและอภิปรายเสนอแนวทางที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของควรกระทำและหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อเป็นการป้องกันแก้ไขปัญหาความมั่นคงของชาติ</p> <p>3. นักเรียนรายงานผลการอภิปราย</p> <p>4. นักเรียนสรุปการอภิปรายโดยการจับอรรถ</p>	<p>กลุ่มย่อย</p> <p>กลุ่มย่อย</p> <p>กลุ่มใหญ่</p>
<p>ตอนที่ 5</p> <p>50 นาที</p> <p>10 นาที</p> <p>15 นาที</p> <p>15 นาที</p> <p>10 นาที</p>	<p><u>เรื่อง</u> การประพฤติปฏิบัติตนของประชาชนและนักเรียน เพื่อส่งเสริมความมั่นคงของชาติ</p> <p>1. นักเรียนฟังเพลงกรณีตัวอย่างเรื่องหมู่บ้านชายแดน</p> <p>2. นักเรียนอภิปรายบทบาทของประชาชนจากกรณีตัวอย่างและเสนอแนวทางที่ประชาชนควรปฏิบัติ</p> <p>3. นักเรียนอภิปรายและเดิอกวิธีประพฤติปฏิบัติตนของนักเรียนเพื่อส่งเสริมความมั่นคงของชาติ</p> <p>4. นักเรียนเขียนข้อความเชิญชวนให้ผู้อื่นปฏิบัติตนเพื่อส่งเสริมความมั่นคงของชาติ</p>	<p>กลุ่มใหญ่</p> <p>กลุ่มย่อย</p> <p>กลุ่มย่อย</p> <p>กลุ่มย่อย</p>

กิจกรรม/ครู/นักเรียน

<u>ตอนที่ 1</u>	<u>เรื่อง</u>	ปัญหาความมั่นคงของชาติทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง
50 นาที		และผู้ลี้ภัยอพยพ

กิจกรรมที่ 1

20 นาที

ขั้นตอน

นักเรียนชมสไลด์ประกอบเสียง เรื่องสภาพปัญหาความมั่นคงของชาติ

1. ครูฉายสไลด์ประกอบเสียง เรื่องสภาพปัญหาความมั่นคงของชาติใช้เวลา 15 นาที
2. ครูแจกเอกสารเสริมเรื่อง ความมั่นคงของชาติให้นักเรียนศึกษา 5 นาที

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. เครื่องฉายสไลด์ และแผ่นภาพสไลด์เรื่อง สภาพปัญหาความมั่นคงของชาติ
2. เอกสารเสริมเรื่องความสำคัญของความมั่นคงของชาติ

สไลด์ชุดที่ 3

กิจกรรมที่ 1 ตอนที่ 1

เรื่อง ความมั่นคงของชาติ

บทเรียนสไลด์เพื่อบอกปัญหาความมั่นคงของชาติ

ที่	ภาพ	คำบรรยาย
1	ตัวอักษรความมั่นคงของชาติ	ความมั่นคงของชาติ เป็นสิ่งพึงปรารถนาของทุกชาติทุกประเทศ
2	คนจำนวนหนึ่งยื่นเคาะร้องชาติ	ความมั่นคงของชาตินั้น ครอบคลุมไปถึงความมั่นคงทุกทางที่สนับสนุนให้ชาติหรือสังคมดำเนินไปอย่างราบรื่นปลอดภัยและมีความเจริญก้าวหน้าขึ้นเรื่อย ๆ เช่น ความมั่นคงทางด้านการเมือง ความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจ ความมั่นคงทางด้านสังคม เมื่อใดก็ตามที่ประเทศไทยเต็มไปด้วยปัญหาที่น่าหนักใจ เมื่อนั้นเราก็พูดได้ว่า ความมั่นคงของชาติอยู่ในสถานะที่คลอนแคลน
3	การประชุมคณะรัฐมนตรี	ความมั่นคงทางการเมือง หมายถึง ความสามารถของประเทศที่สามารถปกครองตนเองได้โดยอิสระไม่มีประเทศอื่น เข้ามายบงการหรือแทรกแซงการบริหารประเทศ ตลอดจนไม่มีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลหรือคณะผู้บริหารบ่อยเกินไป
4	ทหารตรวจตราตามชายแดน	ยังรวมไปถึงความมั่นคงต่อการถูกรุกรานอธิปไตยตามชายแดน

ที่	ภาพ	คำบรรยาย
5	ภาพอาวุธที่ขโมยได้จากแนวชายแดน	ในประเทศของเรา บางครั้งก็มีการปะทะต่อสู้กันตามแนวชายแดนไทย เจ้าหน้าที่บ้านเมืองสามารถยึดอาวุธ ยุทโธปกรณ์ได้หลายครั้ง
6	ภาพถ่ายอพยพ	เขาเหล่านั้นต้องเดินทางออกจากบ้านเกิด เมืองนอน เขามาอยู่ตามศูนย์อพยพในประเทศของเรา
7	ภาพคนชายฉกรรจ์	ส่วนความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ก็หมายถึงการที่ประชาชนมีงานทำ มีรายได้เป็นของตัวเอง สามารถเลี้ยงดูตัวเองได้
8	ภาพคนนั่งขอทาน	สภาพเช่นนี้ยังคงพบเห็นกันอยู่ทั่วไป
9	ภาพบ้านเกาชนาขนาดเล็ก	ชีวิตของคนในชนบทยังแตกต่างกับชีวิตของคนในเมืองหลวงอยู่มาก
10	ภาพเด็กวัยรุ่น	นอกจากนี้ การที่เยาวชนหรือประชาชนในชาตินี้คุ้นเคยกับการพนัน ไม่ว่าจะเป็นการพนันใด ๆ ก็ตาม ย่อมจะนำมาซึ่งความหายนะ ของสังคมนั้น ทำให้เกิดปัญหาสังคม และเกิดปัญหาเศรษฐกิจตามมา
11	ภาพเด็กนักเรียนชกต่อยกัน	สภาพเช่นนี้ก็จัดเป็นปัญหาสังคมเช่นกัน
12	ภาพคนกลุ่มหนึ่งเก็บผักสีหน้าแจ่มใส	จะเห็นว่าความมั่นคงของชาติขึ้นอยู่กับความมั่นคงในด้านต่าง ๆ หลายด้าน เช่น เศรษฐกิจ การเมือง สังคม การทหาร ซึ่งต้องมีความสอดคล้องและประสมประสานกันอย่างดี เพื่อสังคมจะได้บรรลุถึงความมั่นคงสูงสุด คือความมั่นคงของชาติ

เอกสารเสริมสำหรับนักเรียน
กิจกรรมที่ 1 ตอนที่ 1

เรื่อง ความมั่นคงของชาติ

ความสำคัญของความมั่นคงของชาติ

นักเรียนเคยสังเกตบ้างหรือไม่ว่าใครก็ตามที่อาศัยอยู่ในบ้านที่ชำรุดทรุดโทรม เช่น หลังคารั่ว พื้นบานยุ เสาค้ำก บอมจะเป็นคนที่หาความสุขทั้งทางกายและทางใจไม่ได้ หน้าที่ก บอมจะเศร้าหมอง และมีความหวาดวิตกกอยู่ตลอดเวลา เพราะไม่รู้ว่าบ้านที่ตนอาศัยก็อยู่ด้านบน นั้นจะพังลงมาเมื่อไร และถ้าเคราะห์หามยามร้ายตนเองก็อาจถูกงานพังทับจนถึงกับเสียชีวิตก็ได้ ดังนั้นคนทุกคนจึงปรารถนาที่จะได้อยู่อาศัยในบ้านเรือนที่มั่นคงแข็งแรง เพื่อจะได้เป็นหลักประกัน ในความเป็นอยู่อันดี และเป็นหลักฐานให้บุตรหลานได้พึ่งพิงสืบไป เช่นนี้ฉันใดการที่เราได้อยู่ใน ประเทศชาติบ้านเมือง เราก็ย่อมปรารถนาที่จะให้ประเทศชาติบ้านเมืองที่เราอยู่มีความมั่นคง คำรง เอกရာชอชิปไตย และสามารถอยู่ในสังคมโลกอย่างมีศักดิ์ศรี เยี่ยงนานาอารยประเทศ เพื่อเป็นหลักประกันให้ประชาชนพลเมืองสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้โดยสันติสุขอันนั้น

ด้วยเหตุนี้ความมั่นคงของชาติ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งสำหรับประเทศชาติบ้านเมือง ของเรา ทั้งเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของพวกเราทุกคนที่จะต้องมีส่วนร่วมช่วยกันสร้างเสริมและ รักษาความมั่นคงของชาติไว้ ประเทศประกอบด้วยดินแดน ประชาชนและมีรัฐบาลปกครอง ประเทศ ที่มีความมั่นคง จะต้องประกอบด้วยมีความมั่นคงทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยาและ การทหาร ความมั่นคงของชาติจะเกิดขึ้นได้ก็จะต้องอาศัยความมั่นคงในหลายด้านดังกล่าวประกบกัน ถ้าความมั่นคงด้านใดด้านหนึ่งขาดตกบกพร่อง ความมั่นคงของชาติก็จะเกิดขึ้นไม่ได้เลย ประชาชนหรือ คนเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดของประเทศ ประเทศที่มีประชาชนคุณภาพดีประเทศนั้นก็จะมีความเจริญมั่นคงถึงแม้ ประเทศนั้นจะมีประชาชนไม่มากนัก ตรงกันข้ามประเทศที่มีคนมากแต่คนมีคุณภาพไม่ดี ไม่มีคุณภาพ ประเทศก็จะไม่เจริญและอาจเกิดความไม่มั่นคง คนมีคุณธรรมนับว่าเป็นประชาชนที่มีคุณภาพดี คนที่มีคุณธรรมนี้จะต้องประกอบด้วยมีการศึกษาคีพอสมควร มีวินัยดี และมีศีลธรรม

กิจกรรม/ครู/นักเรียน

ตอนที่ 1 เรื่อง ปัญหาความมั่นคงของชาติทางบ้าน เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง
50 นาที และผู้สืบทอด

กิจกรรมที่ 2

30 นาที

ขั้นตอน

นักเรียนอภิปรายถึงปัญหาความมั่นคงของชาติในประเทศไทย
ประสบอยู่ในปัจจุบัน

1. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 8 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน
2. ครูแจกบัตรกำหนดงาน ประเด็นอภิปรายแบบสรุปการอภิปราย
แผนสี่และปากกาเขียนแผนสี่
3. นักเรียนอภิปรายและสรุปเรื่องปัญหาความมั่นคงของชาติที่
กำลังประสบอยู่ในปัจจุบัน โดยแยกเป็น 2 ประเด็น คือ
ประเด็นละ 4 กลุ่ม แล้วเขียนขอสรุปลงบนแผนสี่ ใช้เวลา
15 นาที
4. นักเรียนรายงานผลการอภิปรายหน้าชั้นประกบแผนสี่
ของกลุ่ม

สื่อการเรียนการสอน

1. บัตรกำหนดงาน
2. ประเด็นอภิปรายและใบรายงานการอภิปราย
3. เครื่องฉายภาพโปรเจกต์เตอร์ แผนสี่ ปากกาเขียนแผนสี่

บัตรกำหนดงาน

กิจกรรมที่ 2 ตอนที่ 1

เรื่อง ความมั่นคงของชาติ

บัตรกำหนดงาน

ให้ทุกกลุ่มปฏิบัติดังนี้

1. เลือกหัวหน้ากลุ่ม 1 คน ทำหน้าที่ดำเนินกิจกรรม
2. เลือกเลขานุการกลุ่ม 1 คน ทำหน้าที่จดบันทึก
3. ให้อภิปรายตามประเด็นปัญหาที่กำหนดไว้ให้
4. หลังจากอภิปรายเสร็จแล้วให้สรุปผลการอภิปรายลงในแผ่นใสที่แจกให้
5. เสนอรายงานหน้าชั้นโดยใช้แผ่นใสประกอบ

ประเด็นอภิปรายและใบรายงานการอภิปราย

กิจกรรมที่ 2 ตอนที่ 1

ประเด็นอภิปราย ของกลุ่มที่ 1 - 4

ปัญหาความมั่นคงของชาติ ทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ที่เรากำลังประสบอยู่ในปัจจุบัน
นี้มีอะไรบ้าง อภิปราย

ใบรายงานการอภิปราย

ประเด็นอภิปราย ของกลุ่มที่ 5 - 8

ปัญหาทางด้านการเมือง การปกครอง ที่ประเทศไทยกำลังประสบอยู่ในปัจจุบันนี้
ได้แก่อะไรบ้าง อภิปราย

ใบรายงานการอภิปราย

กิจกรรม/ครู/นักเรียน

ตอนที่ 2 เรื่อง สาเหตุของปัญหาความมั่นคงของชาติด้าน เศรษฐกิจ สังคม การเมือง
100 นาที การปกครอง การอพยพพลัดถิ่น

กิจกรรมที่ 1

4 นาที

ขั้นตอน

ครูแนะนำวิธีการศึกษา

1. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน
2. ครูแนะนำวิธีเรียน ซึ่งกำหนดให้นักเรียนศึกษาจากศูนย์กิจกรรมที่จัดไว้ 4 ศูนย์ โดยหมุนเวียนกันไป ใช้เวลาศึกษาศูนย์ละ 20 นาที จนครบทุกศูนย์ แล้วจึงมาเขารวมกลุ่มใหญ่อีกครั้ง

สื่อการเรียนการสอน

เอกสารแนะนำวิธีการ เรียนจากศูนย์กิจกรรมสำหรับครู

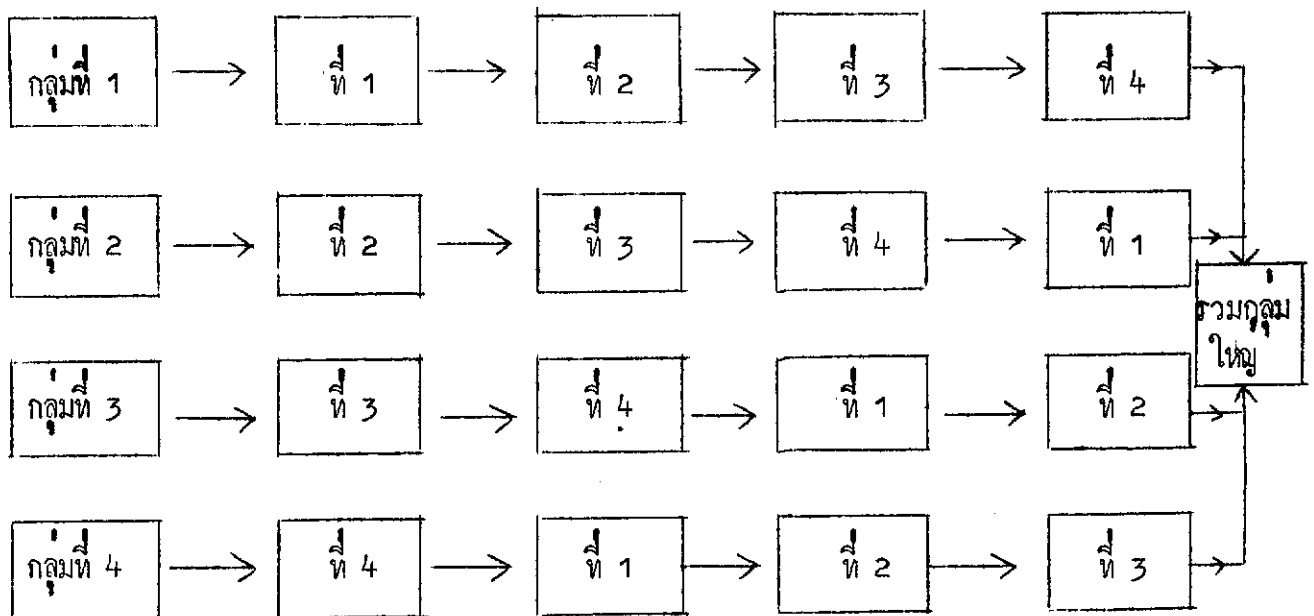
เอกสารสำหรับครู
กิจกรรมที่ 1 ตอนที่ 2

เรื่อง ความมั่นคงของชาติ

แนะนำวิธีการเรียนจากศูนย์กิจกรรม

คำใบ้การดังนี้

1. หลังจากจัดนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่มแล้ว ให้นักเรียนอยู่ประจำศูนย์กิจกรรมศูนย์ละ 1 กลุ่ม
2. คำสั่งให้นักเรียนอ่านบัตรกำหนดงาน ประจำศูนย์ก่อน
3. ให้นักเรียนศึกษา แต่ละศูนย์กิจกรรมโดยใช้เวลาศูนย์ละ 20 นาที ต่อจากนั้นให้ไปทำกิจกรรมในศูนย์อื่นจนครบทั้ง 4 ศูนย์กิจกรรม แล้วเขารวมกลุ่มใหญ่ ค้างภาพประกอบ
4. หลังจากทำกิจกรรมครบทุกศูนย์แล้วให้รวมเป็นชั้นเรียนปกติ

ภาพประกอบ 6 การจัดนักเรียนเข้าศึกษาในศูนย์กิจกรรม

กิจกรรม/ครู/นักเรียน

ตอนที่ 2 เรื่อง สาเหตุของปัญหาความมั่นคงของชาติด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง
100 นาที การปกครอง การอพยพลี้ภัย

ตอนที่ 2

กิจกรรมที่ 2

20 นาที

ขั้นตอน

ศูนย์ที่ 1 อภิปรายสาเหตุ และปัญหาความมั่นคงของชาติด้านเศรษฐกิจ

1. นักเรียนศึกษานักกำหนดงานประจำศูนย์
2. นักเรียนศึกษาบทความ ข้อมูล ทางด้านเศรษฐกิจของประเทศ
ในปัจจุบันจากศูนย์กิจกรรม
3. นักเรียนอภิปรายวิเคราะห์และสรุปผลการอภิปรายถึงสาเหตุ
ของปัญหาความมั่นคงของชาติด้านเศรษฐกิจ ลงในแบบรายงาน
ผลการอภิปราย

สื่อการเรียนการสอน

1. บัตรกำหนดงานประจำศูนย์
2. บทความ ข้อมูล ทางด้านเศรษฐกิจของประเทศไทยในปัจจุบัน
3. ประเด็นอภิปรายและใบรายงานผลการอภิปราย

บัตรกำหนดงาน

เรื่อง ความมั่นคงของชาติ

กิจกรรมที่ 2 ตอนที่ 2

บัตรกำหนดงาน

1. ให้นักเรียนศึกษาเอกสารที่จัดไว้ให้เป็นรายบุคคล ใช้เวลา 10 นาที
2. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายตามประเด็นปัญหาที่กำหนดให้แล้วเขียนรายงานผลการอภิปรายไว้ ใช้เวลา 10 นาที

ประเด็นอภิปรายและใบรายงานการอภิปราย

เรื่อง ความมั่นคงของชาติ

กิจกรรมที่ 2 ตอนที่ 2

ประเด็นอภิปราย

ความแตกต่างทางด้านเศรษฐกิจของคนในเมืองกับชนบท มีสาเหตุเนื่องมาจากอะไรบ้าง และท่านคิดว่าสาเหตุของการว่างงานในชนบททั้งในเมืองต่างกันหรือเหมือนกันอย่างไรบ้าง

จงอภิปราย

ใบรายงานผลการอภิปราย

เอกสารสำหรับนักเรียน
กิจกรรมที่ 2 ตอนที่ 2

เรื่อง ความมั่นคงของชาติ

ความมั่นคงแห่งชาติทางเศรษฐกิจ

ในเรื่องความมั่นคงแห่งชาติ ทางเศรษฐกิจนี้ โดยธรรมดาจะพิจารณาเรื่องที่เกี่ยวข้อง
ฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศเป็นสำคัญ อันได้แก่ ความเข้มแข็งแผนทางการค้า การอุตสาหกรรม
การเงิน ตลอดจนการอยู่กินดีของประชาชนในชาตินั้น เป็นต้น และการที่จะคว่าสังคมมีความมั่นคง
ทางเศรษฐกิจเพียงใดหรือประชาชนส่วนรวมของชาตินั้นสามารถที่จะมีรายได้เพียงพอเลี้ยงดูตนเองและ
ครอบครัวอย่างกว้างขวางทั่วถึงกันหรือไม่ โดยธรรมดาจะอาศัยดูทางด้านผลิตภัณฑ์ประชาชาติเฉลี่ย
ต่อบุคคลของประชากรทั้งประเทศ

อย่างไรก็ตาม รายได้เฉลี่ยต่อบุคคลก็เป็นแต่เพียงข้อมูลเบื้องต้นในการพิจารณาเท่านั้น
ความมั่นคงทางเศรษฐกิจยังจะต้องพิจารณากว้างขวางต่อไปอีกว่า การกระจายรายได้เป็นไปใน
ลักษณะที่เป็นธรรมหรือไม่ กล่าวคือ ถ้าเป็นไปในลักษณะที่เป็นธรรมนั้น ความแตกต่างในเรื่อง
รายได้ของแต่ละบุคคลจะต้องไม่ให้แตกต่างกันมาก เป็นต้นว่า ถ้ามีบุคคลเพียงกลุ่มเล็ก ๆ เท่านั้น
ที่มีรายได้สูง แต่ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศซึ่งประกอบอาชีพเกษตรกรรมในชนบทยังมีความยากจน
อยู่มาก กรณีเช่นนี้ จะถือว่าประเทศนั้นมีความมั่นคงในทางเศรษฐกิจยังไม่ได้

ตาราง 8 ตารางแสดงผลิตภัณฑ์ประชาชาติของประเทศไทย ปี 2521 - 2525

	2521	2522	2523	2524	2525
ผลิตภัณฑ์รวมภายในประเทศ	469,952	556,240	684,930	786,166	858,370
ผลิตภัณฑ์ประชาชาติ	464,550	546,449	672,440	764,379	834,588
ผลิตภัณฑ์ประชาชาติต่อคน ต่อปี	10,300	11,843	14,475	16,096	17,212
					ประมาณการ

ที่มา : กองบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ในสังคมปัจจุบันนี้ เป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลายว่า การกระจายรายได้ในสังคมนั้น ควรจะเป็นไปในลักษณะที่รายได้อันจะกินกับรายได้อันของประชาชนผู้ยากไร้ ไม่ควรที่จะแตกต่างกันมากจนเกินไป และหากหากสังคมใดมีความแตกต่างกันมากทางด้านรายได้แล้ว ก็มักจะเกิดปัญหาความขัดแย้งตามมาอย่างมากมาย

ตาราง 9 ตารางแสดงอัตราความยากจนในชนบทแยกเป็นภาค

ภาค	ร้อยละที่ยากจน	คนในชนบท	จำนวนคนที่ยากจน	ร้อยละ
ตะวันออกเฉียงเหนือ	45	13,372,877	6,01,7795	52.3
เหนือ	34	7,911,038	2,689,753	23.3
ใต้	33.3	4,719,564	1,557,456	13.5
กลาง	15	8,339,136	1,250,870	10.9
ทั่วประเทศ	33.5	34,342,618	11,515,874	100.0

ที่มา : กองบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

จากตารางจะเห็นว่า มีจำนวนชาวชนบทที่ยากจนอยู่ในระดับสูง และเขาเหล่านี้มีรายได้ต่อปีคนละไม่เกิน 1,918 บาท หรือประมาณเดือนละ 165 บาท โดยเฉลี่ยและประชาชนในหลายจังหวัดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีระดับรายได้ที่เป็นจริงต่ำกว่านี้ อีก ปัญหาความแตกต่างของรายได้ระหว่างภาคต่าง ๆ ไม่ว่าจะ เป็นไปตามพื้นที่หรือในท้องที่เดียวกัน แต่ภาคกลางมีผู้ยากจนเพียงร้อยละ 15 เท่านั้น ซึ่งจะเห็นว่ามีความแตกต่างกันมาก ซึ่งไม่เป็นผลดีแก่ประเทศไทยเลย

ส่วนในด้านการมีงานทำนั้น ประเทศเราก็กังประสบปัญหาการว่างงานหรือการไม่มีงานทำอีกมาก ซึ่งทำให้ผู้คนไม่มีรายได้อันจะกระทบถึงปัญหาอื่น ตามมาอีกมาก

ตาราง 10 ตารางแสดงจำนวนร้อยละของประชากร จำแนกตามสภาพแรงงาน ในปี 2528

สภาพภาพแรงงาน	จำนวน (ล้านคน)	ร้อยละ
ยอดรวมประชากร	51.9	100
กำลังแรงงาน	26.9	51.8
- ผู้มีงานทำ	23.5	45.3
- ผู้ไม่มีงานทำ	1.7	3.2
- หางานทำ	0.3	0.7
- ไม่หางานทำแต่พร้อมที่จะทำงาน	1.3	2.6
- กำลังแรงงานที่รอฤดูกาล	1.7	3.3
ผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน	10.5	20.2
- ทำงานบ้าน	2.3	4.4
- เรียนหนังสือ	5.7	11.0
- ยังเด็ก, ชรา หรือไม่สามารถทำงานได้	1.9	3.8
- อื่น ๆ	0.5	0.9
- ผู้มีอายุต่ำกว่า 11 ปี	14.5	28.0

อัตราการว่างงานเมื่อคิดจากกำลังแรงงานจะเป็นประมาณร้อยละ 6.2

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

สาเหตุของปัญหาการว่างงานที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน อาจสรุปได้ดังนี้

1. สภาวะเศรษฐกิจโลกโดยทั่วไปมีแนวโน้มที่ตกต่ำลง การขยายตัวด้านธุรกิจการลงทุนมีน้อยมาก ธุรกิจที่มีอยู่เดิม เกิดสินค้าล้นตลาด มีผลทำให้การจ้างงานมีแนวโน้มลดลง
2. อัตราการขยายตัวของประชากรเพิ่มอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะประชากรในกำลังแรงงาน มีผลให้อัตราการว่างงานมากขึ้น
3. รัฐดำเนินนโยบายประหยัดค่านายจาย ลดการบรรจุข้าราชการลง การเพิ่มอัตราจ้างน้อยกว่าการเพิ่มขึ้นของกำลังแรงงานในทุก ๆ ปี
4. การประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรมมีต้นทุนต่ำ ราคาผลผลิตเกษตรกรรมต่ำ ทำให้ไม่สามารถรองรับแรงงานเพิ่มขึ้นได้ กำลังแรงงานเดิมมีมาก มักประสบปัญหาการว่างงานแบบแฝงการทำงานต่ำกว่าระดับเป็นจำนวนมาก
5. มีการทำเทคโนโลยีมาใช้ในการจ้างงานกระบวนการผลิต จึงจ้างแรงงานต่ำลง
6. กำลังแรงงานบางสาขามีมากเกินไปเกินต้องการ

กิจกรรม/ครู/นักเรียน

ตอนที่ 2 เรื่อง สาเหตุของปัญหาความมั่นคงของชาติ คาน เศรษฐกิจ สังคม การเมือง
100 นาที การปกครอง การอพยพพลัดถิ่น

กิจกรรมที่ 3

20 นาที

ขั้นตอน

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาความมั่นคงของชาติทาง
คานสังคม จิตวิทยา

1. นักเรียนศึกษาบัตรกำหนดงานประจำศูนย์
2. นักเรียน ดูภาพประกอบคำบรรยาย ชาวจากหนังสือพิมพ์
เกี่ยวกับปัญหาทางสังคมจิตวิทยา
3. นักเรียนวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและสรุปผลการวิเคราะห์
จากภาพข่าว ที่กำหนดให้ และเขียนลงแบบรายงานที่แจกให้

สื่อการเรียนการสอน

1. บัตรกำหนดงานประจำศูนย์
2. ประเด็นการวิเคราะห์และแบบรายงานการวิเคราะห์
3. เอกสารความหมายของสังคม - จิตวิทยา และปัญหาสุขภาพจิต
4. ภาพประกอบคำบรรยายเกี่ยวกับปัญหาสังคมจิตวิทยา

บัตรกำหนดงานสำหรับนักเรียน

เรื่อง ความมั่นคงของชาติ

กิจกรรมที่ 3 ตอนที่ 2

บัตรกำหนดงาน

1. ให้นักเรียนศึกษาเอกสาร ภาพ ประจำศูนย์ โดยศึกษาด้วยตนเองก่อน
ใช้เวลา 8 นาที
2. เมื่อศึกษาเสร็จแล้วให้ร่วมกันวิเคราะห์ตามประเด็นที่กำหนดให้
3. ให้เขียนรายงานลงในกระดาษที่แจกให้ โดยเขียนเพียง 1 ชุด จากความเห็น
ของกลุม

ประเด็นการวิเคราะห์สำหรับนักเรียน

กิจกรรมที่ 3 ตอนที่ 2

ประเด็นการวิเคราะห์

ให้นักเรียนวิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหาสุขภาพเสพติดในประเทศไทย ว่าเกิดจากอะไรบ้าง
และปัญหาสังคมที่นักเรียนพบอยู่ในปัจจุบันนี้มีสาเหตุมาจากอะไร

เอกสารสำหรับนักเรียน
กิจกรรมที่ 3 ตอนที่ 2

เรื่อง ความมั่นคงของชาติ

ความมั่นคงแห่งชาติทางสังคมจิตวิทยา

โดยธรรมชาติ สังคมจิตวิทยาเป็นวิชาที่ศึกษาความสัมพันธ์ของมนุษย์ในสังคม มนุษย์ที่อยู่ร่วมกันในสังคมย่อมจะต้องมีการติดต่อสัมพันธ์กันอยู่เสมอ และความสัมพันธ์เหล่านี้จะประกอบเป็นโครงสร้างของสังคม ซึ่งจะมีอิทธิพลอย่างมากเหนือพฤติกรรมของบุคคล ดังนั้นสังคมจิตวิทยาจึงมุ่งศึกษาโครงสร้างของสังคม ส่วนจิตวิทยาสังคม นั้นมุ่งศึกษาพฤติกรรมของคนเป็นสำคัญ

คำว่า "สังคม" และ "จิตวิทยา" หากไม่จึงรวมเข้าเป็นคำเดียวจะทำให้ตอบอย่างง่าย ๆ ที่สุด ก็อาจตอบได้ดังต่อไปนี้

คำว่า "สังคม" หมายถึง บุคคลหรือคน ซึ่งอยู่ร่วมกัน

คำว่า "จิตวิทยา" หมายถึง จิตใจหรือใจ หรือน้ำใจของคนเหล่านั้น

แต่เนื่องจาก คน และใจ ของคนนั้น ย่อมแยกกันไม่ออก รวมเป็นอันเดียวกันอยู่เสมอ ดังนั้นคำว่า สังคมและคำว่าจิตวิทยา ก็ย่อมจะต้องติดกันอยู่ควยไม่อาจแยกออกจากกันได้ แมว่าในการอธิบายรายละเอียดของพฤติกรรม สังคมหรือคน เสียครั้งหนึ่งก่อน แล้วจึงหันมาอธิบายถึงน้ำใจ ของคน อีกครั้งหนึ่ง ก็ประหนึ่งว่าแยกออกจากกันได้ แต่แท้จริงแล้วหาแยกออกจากกันได้ไม่ควยเหตุนี้เอง จึงได้เขียนคำทั้งสองนั้นไว้ติดกัน

ความมั่นคงของชาติทางด้านสังคมจิตวิทยาส่วนมากจะพิจารณาถึงความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของประชาชนโดยทั่วไป ว่าได้รับความคุ้มครองจากรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐเพียงพอหรือไม่ หากประชาชนโดยทั่วไปได้รับความคุ้มครองเพียงพอ ประชาชนก็จะสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ควยความมั่นใจในความปลอดภัยจากอันตราย และปราศจากความตั่นกัวและความวิตกกังวลต่าง ๆ รัฐโลกก็ตามที่สามารถให้ความคุ้มครองแก่ประชาชนของทุกชีวิตและทรัพย์สินได้เป็นอย่างดี รัฐนั้นก็จะมีคามมั่นคงที่ตามไปควย

นอกจากนี้แล้ว ความมั่นคงแห่งชาติทางสังคมจิตวิทยา จะต้องพิจารณาถึงเรื่องของความเป็นธรรมในสังคม ความเป็นธรรมในสังคมนี้ หมายถึง ความเป็นธรรมที่ได้รับจากขบวนการยุติธรรมของรัฐเป็นสำคัญกล่าวคือ หากประชาชนมีปัญหาขัดแย้งเกิดขึ้น ก็จะได้รับ การพิจารณาตามขั้นตอนของขบวนการยุติธรรมที่จะให้ความเป็นธรรมแก่เขาได้ โดยไม่มีอิทธิพลจากกลุ่มผลประโยชน์ใด ๆ มาบีบบังคับ

ฉะนั้น ถ้าประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศมีความรู้สึกว่าคุณมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และหากเกิดปัญหาข้อขัดแย้งใด ๆ ขึ้น หรือมีการกระทำในบางสิ่งบางอย่างที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายของบ้านเมืองหรือประเพณีอันดีงามของสังคมนั้นแล้ว เขาจะได้รับการพิจารณาด้วยความเป็นธรรม เช่นนี้ก็เรียกว่าสังคมนั้นมีความมั่นคง นอกจากนี้ยังรวมไปถึงการได้รับการช่วยเหลือไม่ทอดทิ้งกัน การพยาบาลรักษาเมื่อเจ็บไข้ได้ป่วย ตลอดจนการให้ได้รับการศึกษาอีกด้วย

ปัญหาเสพติด

ปัญหาเสพติดของไทยในปัจจุบันเป็นปัญหาที่มีลักษณะที่รุนแรงมาก คือ นอกจากการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่ประชาชนที่มีการประมาณกันว่ามีถึง 600,000 คน และส่วนใหญ่เป็นเยาวชนของชาติแล้ว ยังมีปัญหาในด้านการเป็นผู้นผลิตยาเสพติดอีกด้วย

ความเสียหายที่เกิดจากปัญหาเสพติดมีมากมายมหาศาล การที่ประเทศไทยเรากลายเป็นส่วนสำคัญในการแพร่ระบาดของยาเสพติดไปยังส่วนต่าง ๆ ของโลก ทำให้เกียรติภูมิของชาติต้องถูกกระทบกระเทือนอยู่ตลอดเวลา ในขณะที่เดียวกันยาเสพติดก็เป็นส่วนสำคัญที่บ่อนทำลายประเทศของเราในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งก็คือการทำลายสภาพความเป็นมนุษย์ ซึ่งถือว่าเป็นทรัพยากรที่มีค่าสูงสุดของชาติ

ผู้เสพยาเสพติดส่วนใหญ่จะมีระดับการศึกษาค่อนข้างต่ำดังตาราง

ตาราง 11 ตารางแสดงจำนวนปีที่เรียนหนังสือของผู้เข้ารับการรักษาปี 2525

จำนวนปี	กทม.		ภาคกลาง		ภาคเหนือ		ภาคใต้		ภาคอีสาน		รวม	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
ไม่เคยเรียน	1,164	5.90	350	4.39	430	21.79	22	2.92	31	3.78	1,997	6.39
1 - 4	5,500	27.88	2,924	36.68	547	27.72	211	27.98	438	53.41	9,620	30.79
5 - 7	3,502	17.75	1,330	16.69	189	9.58	84	11.14	72	8.78	5,177	16.57
มากกว่า 7 ปี	9,521	48.26	3,344	41.95	803	40.70	429	56.90	279	34.02	14,376	46.00
อื่นๆ	43	0.22	23	0.29	4	0.20	8	1.06	-	-	78	0.25
ไม่ตอบ	(138)	-	(34)	-	(42)	-	(18)	-	(2)	-	(234)	-
รวม	9,730	100.0	7,971	100.0	1,973	100.0	754	100.0	820	100.0	31,248	100.0

จาก กองบำนาญรักษา สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

ตาราง 12 ตารางแสดงสาเหตุที่ไชยาเสพติกครั้งแรก

สาเหตุ	กทม.	ภาคกลาง	ภาคเหนือ	ภาคใต้	ภาคอีสาน	รวม
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน
เพื่อนชวน	3,701	1,524	529	249	353	6,356
อยากทดลอง	9,331	4,635	892	328	219	15,405
ทองกร เขาสมาคม	2,219	315	99	84	72	2,789
เพื่อบรรเทาอาการป่วย	920	123	324	7	117	1,491
มีเรื่องไม่สบายใจ	1,950	634	137	71	52	2,844
อื่น ๆ	1,342	718	22	18	6	2,106
มีสาเหตุหลายอย่าง	29	20	5	-	3	57
ไม่ตอบ	(376)	(36)	(7)	(15)	-	(434)
รวม	19,492	7,969	2,008	757	822	31,048

จาก กองบำนาญรักษา สำนักงานคุณ กรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

ตัวอย่างภาพประกอบ
กิจกรรมที่ 3 ตอนที่ 2

เรื่อง ความมั่นคงของชาติ

ภาพประกอบ 7 ตัวอย่างภาพเกี่ยวกับปัญหาทางสังคม - จิตวิทยา

คำอธิบาย แพล่งที่มาของยีนหรือเฮโรอีนมักเกิดจากชายแดนภาคเหนือของประเทศไทย ในสมัยก่อน มีแค่ชาวเขาเท่านั้นที่เสพยาเสพติด แต่ในปัจจุบันนี้มีจำนวนของคนในเมืองโดยเฉพาะเยาวชนเสพยาเสพติดกันมากขึ้น ทั้งนี้รวมทั้งเยาวชนที่กำลังอยู่ในสถานศึกษาด้วย การศึกษาเสพยาเสพติดของเยาวชนเหล่านี้ มีสาเหตุมาจากหลายประการ

กิจกรรม/ครู/นักเรียน

ตอนที่ 2 เรื่อง สาเหตุของปัญหาความมั่นคงของชาติ ด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง
100 นาที การปกครอง การอพยพพลัดถิ่น

ตอนที่ 2
กิจกรรมที่ 4

20 นาที

ขั้นตอน

ตอนที่ 3 ศึกษาบทเรียนสำเร็จรูปเรื่องสาเหตุของปัญหาความ
มั่นคงของชาติทางการเมือง การปกครอง

1. นักเรียนศึกษาบัตรกำหนดงานประจำศูนย์
2. นักเรียนทำบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องปัญหาความมั่นคงของชาติ
ทางการเมือง การปกครอง
3. นักเรียนสรุปสาเหตุจากบทเรียน

สื่อการเรียนการสอน

1. บทเรียนสำเร็จรูปเรื่องปัญหาความมั่นคงของชาติ
ทางการเมือง การปกครอง
2. แบบสรุปการศึกษาจากบทเรียนสำเร็จรูป
3. เอกสารเสริมสำหรับนักเรียน

บทเรียนศึกษาคายตนเองสำหรับนักเรียน

เรื่อง ความมั่นคงของชาติ

กิจกรรมที่ 4 ตอนที่ 2

บทเรียนศึกษาคายตนเองสำหรับนักเรียน

เรื่อง สาเหตุของปัญหาความมั่นคงของชาติด้านการเมืองการปกครอง

คำชี้แจง

1. กิจกรรมนี้เป็นบทเรียนที่สร้างให้นักเรียนได้เรียนด้วยตนเองนักเรียนจะต้องปฏิบัติตามคำแนะนำในการเรียนอย่างเคร่งครัด
2. เนื้อหาของบทเรียนจะแบ่งออกเป็นส่วย่อย ๆ เรียกว่า "กรอบ"
3. ในแต่ละกรอบของบทเรียนจะมีเนื้อหา และมีคำตอบเมื่อนักเรียนเลือกข้อใดให้ทำตามคำสั่งที่เขียนไว้
4. ระวังอย่าเปิดคำตอบดูก่อน เพราะถ้าทำเช่นนั้นนักเรียนจะไม่ได้รับประโยชน์จากบทเรียน
5. เมื่อทำเสร็จเรียบร้อยแล้วให้นักเรียนศึกษาเอกสารเสริมที่แจกให้เพื่อปรับเปลี่ยนกลุ่มต่อไป

กรอบที่ 1

ในปัจจุบันนี้ทุกประเทศมักประสบกับปัญหาทางการเมืองอยู่ตลอดเวลา เนื่องจากไม่มีชาติใดที่จะตั้งตนเป็นเอกเทศ โดยไม่มีความสัมพันธ์กับประเทศอื่น แม้ว่าจะมีการประกาศปิดประเทศก็ตาม ทั้งนี้ไม่พ้นจากการกระทบกระเทือนไม่สามารถจะปิดบังความเคลื่อนไหวภายในประเทศของตนได้ ดังนั้นปัญหาทางการเมืองที่พบจึงมีทั้ง 2 ลักษณะคือ การเมืองภายในประเทศ และระหว่างประเทศ

กรอบที่ 2

คนในประเทศหนึ่ง ๆ ต่างก็มีความคิดเป็นของตนเอง โดยเฉพาะความคิดหรืออุดมการณ์ทางการเมือง ถ้าความคิดของคนกลุ่มต่าง ๆ ไม่แตกต่างกันมากนัก ก็จะสามารถรวมตัวกันได้ แต่ถ้ามีความแตกต่างกันมากก็จะเกิดความขัดแย้งทางการเมืองภายในประเทศขึ้นและถ้าเกิดมีกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ขอความช่วยเหลือ จากต่างประเทศที่สนับสนุนนโยบายหรืออุดมการณ์ทางการเมืองที่ คล้ายกัน กลุ่มอื่น ๆ ก็จะแสวงหาเช่นกัน ในที่สุด ความขัดแย้งทางการเมืองภายในประเทศนี้จะกลายเป็นปัญหา ระหว่างประเทศในที่สุดหรือกล่าวได้ว่าความมั่นคงทางการเมืองภายในประเทศจะสัมพันธ์กับความมั่นคงทางการเมือง ระหว่างประเทศ

กรอบที่ 3

ความมั่นคงทางการเมืองมักจะกล่าวใน 2 ลักษณะคือ ความมั่นคงทางการเมืองภายในประเทศ และระหว่างประเทศ

ก. ไช (อ่านต่อกรอบที่ 5)

ข. ไม่ไช (อ่านกรอบที่ 4)

กรอบที่ 4

นักเรียนตอบว่าไม่ใช่ แสดงว่านักเรียนยังอ่านข้อความในกรอบที่ 1 และที่ 2 ไม่ละเอียดพอ เพราะส่วนใหญ่แล้วทุกประเทศจะประสบปัญหาทางการเมืองใน 2 ลักษณะคือ ภายในประเทศเอง และระหว่างประเทศ ซึ่งถ้าเกิดความขัดแย้งมากเท่าใด ก็แสดงถึงความไม่มั่นคงทางการเมืองของประเทศเท่านั้น นักเรียนลองอ่านบททวนในกรอบที่ 1 และ 2 ใหม่ และเลือกคำตอบอีกครั้ง ต่อกจากนั้นก่อนกรอบที่ 5 ได้เลยค่า

กรอบที่ 5

นักเรียนเข้าใจถูกต้องแล้ว เพราะเราจะจำแนกปัญหาความมั่นคงทางการเมืองได้เป็น 2 ลักษณะ คือ ความมั่นคงทางการเมืองภายในประเทศ และระหว่างประเทศนักเรียนเก่งมากขอชมเชย แสดงว่าได้อ่านข้อความในกรอบที่ 1 และกรอบที่ 2 อย่างละเอียดต่อไป นักเรียนอ่านกรอบที่ 6 ได้เลยคะ

กรอบที่ 6

การที่คนเรามีความคิดทางการเมืองแตกต่างกันยอมจะทำให้ประเทศไม่มีความมั่นคงทางการเมืองการปกครอง เมื่อมีคณะรัฐบาลทำการบริหารประเทศ โดยที่ไม่ได้ดำเนินการตามความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่แล้ว ประชาชนก็จะไม่เชื่อถือไม่ศรัทธาหรือให้การสนับสนุนรัฐบาล ยอมจะทำให้รัฐบาลไม่มีเสถียรภาพในทางการเมือง การปกครอง เพราะประชาชนยอมอยากที่จะเปลี่ยนคณะผู้บริหารประเทศ

กรอบที่ 7

สาเหตุที่ประเทศไม่มีความมั่นคงทางการเมือง การปกครองภายในประเทศอย่างหนึ่ง
เกิดจากการที่รัฐบาลบริหารประเทศไม่ตรงกับความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่

ใช่ อานกรอบที่ 9

ไม่ใช่ อานกรอบที่ 8

กรอบที่ 8

นักเรียนยังตอบไม่ถูกคะ เพราะสาเหตุประการหนึ่งที่ประเทศไม่มีความมั่นคงทาง
การเมืองการปกครอง ก็เพราะประชาชนส่วนใหญ่ไม่สนับสนุนรัฐบาลหรือมีความขัดแย้งกับรัฐบาล
ที่เป็นเช่นนั้นก็เพราะ ประชาชนเป็นคนกลุ่มใหญ่เป็นเจ้าของประเทศ เมื่อรัฐบาลบริหารไม่ตรง
กับความต้องการของเจ้าของประเทศ ก็ย่อมเกิดความไม่มั่นคงทางการเมือง การปกครองขึ้น
มีความต้องการจะเปลี่ยนแปลงคณะรัฐบาลเกิดขึ้น ลองทบทวนในกรอบที่ 6 อีกครั้งคะ

กรอบที่ 9

นักเรียนเข้าใจถูกแล้ว เพราะประชาชนเป็นเจ้าของประเทศถ้าบริหารไม่ตรงกับ
ความต้องการของเขา ก็ย่อมจะมีการเปลี่ยนผู้บริหารใหม่ หรือไม่ก็จะมีกลุ่มผู้ช่วยโอกาสทำการ
ปฏิวัติเพราะเห็นว่าประชาชนไม่ให้อำนาจสนับสนุนรัฐบาลแล้วก็สามารถปฏิวัติโค่นล้มขึ้น

อานกรอบที่ 10 ต่อไปคะ

กรอมที่ 10

นอกจากนี้การที่คณะรัฐบาลในประเทศไทยซึ่งเป็นระบอบประชาธิปไตยไม่มีความมั่นคงทางการเมือง การปกครอง ก็เพราะบุคคลในคณะรัฐบาล มีความคิดเห็นหรือนโยบายทางการเมืองการปกครองแตกต่างกันไป ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเพราะบุคคลในคณะรัฐบาลมาจากพรรคการเมืองหลายพรรค ดังนั้นจึงเกิดความขัดแย้งกันขึ้น และหากรุนแรงก็อาจจะปรับปรุงคณะบุคคลใหม่ หรือนายกรัฐมนตรีต้องออกไป เพื่อให้มีโอกาสเลือกคณะรัฐบาลใหม่หรืออาจของยุบสภา การที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะประชาชนเลือกผู้แทนราษฎรจากพรรคการเมืองต่าง ๆ กันมากเกินไป เพราะมีความคิดต่างกัน และอีกประการหนึ่งก็เพราะประชาชนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในการเมืองการปกครองเพียงพอ จึงเลือกผู้แทนราษฎร โดยไม่ได้คำนึงถึงความคิดทางการเมืองการปกครองของเขา

กรอมที่ 11

สาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองการปกครองในคณะรัฐบาลของประเทศไทยซึ่งปกครองโดยระบอบประชาธิปไตยน่าจะมาจากการที่ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ในเรื่องการเมืองการปกครอง

ถูก (อ่านกรอมที่ 13)

ไม่ถูก (อ่านกรอมที่ 12)

กรอมที่ 12

นักเรียนลองอ่านบทวน ในกรอมที่ 10 อีกครั้งแล้วเลือกคำตอบใหม่ตจจากนั้นก่อนกรอมที่ 13 ต่อไปคะ

กรณี 13

โชคชะตางาม สาเหตุหนึ่งของปัญหาความมั่นคงทางการเมืองการปกครองในประเทศเราก็คือ ประชาชน ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องการเมืองการปกครอง ตามระบอบประชาธิปไตยคือ

อ่านกรอบที่ 14 ต่อไป

กรณี 14

การที่ประชาชนไม่มีความรู้ทางการเมืองการปกครองดีพอนั้นเป็นเพราะประชาชนยังขาดการศึกษา หรือไม่ได้รับความรู้ทางด้านการเมืองการปกครอง ซึ่งเป็นเพราะประเทศเรายังจัดให้การศึกษาขั้นนี้ไม่ทั่วถึง และเป็นเพราะประชาชนบางส่วนยังมีปัญหาด้านเศรษฐกิจอยู่มาก เชื่อว่าเมื่อฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศเป็นมั่นคงแล้วความมั่นคงและเสถียรภาพทางการเมืองก็จะตามมาดังนั้นจะเห็นว่าปัญหาความมั่นคงของชาติทางด้านการเมืองการปกครองมีสาเหตุมาจากประชาชนเป็นสำคัญ

ลองศึกษากรอบที่ 15 ต่อไป

กรณี 15

จากการศึกษาในกรณี 1 - 4 นักเรียนลองพิจารณาข้อความต่อไปนี้ว่าเป็นข้อใดหรือถูก

1. การที่ประชาชนไม่สนับสนุนรัฐบาลเป็นสาเหตุหนึ่งทำให้เกิดปฏิวัติได้
2. ความมั่นคงทางการเมืองภายในประเทศและระหว่างประเทศไม่มีความสัมพันธ์กัน
3. ประเทศจะมีความมั่นคงทางการเมืองการปกครอง ควรมีบุคคลในคณะรัฐบาลมาจากหลายพรรคการเมือง
4. ความมั่นคงของชาติ ทางด้านการเมืองการปกครองขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจของประชาชนเป็นสำคัญ

ตรวจคำตอบเฉลย

1. ✓
2. ✗
3. ✗
4. ✓

หากมีข้อสงสัยให้เตรียมคำถามไว้เมื่อศึกษาครบทุกศูนย์แล้ว

แบบสรุปการศึกษาของกลุ่ม

จากการศึกษาด้วยตนเองนักเรียนสรุปร่วมกับเพื่อนในกลุ่มว่า สาเหตุของปัญหาความมั่นคงของชาติด้านการเมืองการปกครอง เกิดจากอะไรบ้าง

เอกสารเสริมสำหรับนักเรียน

กิจกรรมที่ 4 ตอนที่ 2

ความมั่นคงแห่งชาติทางด้านการเมือง

ความมั่นคงแห่งชาติทางด้านการเมืองอาจพิจารณาแบ่งออกเป็น 2 ประการด้วยกันคือ ความมั่นคงแห่งชาติทางด้านการเมืองในประเทศและความมั่นคงแห่งชาติทางด้านการเมืองระหว่างประเทศ

ข้อพิจารณาสำหรับความมั่นคงแห่งชาติทางด้านการเมืองในประเทศที่สำคัญได้แก่ ความศรัทธาของประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศพร้อมที่จะให้การสนับสนุนต่อระบบการปกครอง และการบริหารงานของรัฐบาลที่เป็นอยู่ในขณะนั้นมากน้อยเพียงใด ประเทศใดที่มีประชาชนซึ่งมีความเชื่อถือ มีศรัทธา มีความจงรักภักดี และพร้อมที่จะให้การสนับสนุนระบบการปกครองและรัฐบาลอย่างจริงจังเป็นจำนวนมากแล้ว ความมั่นคงแห่งชาติทางด้านการเมืองในประเทศก็ยิ่งมีมากขึ้น ในทางตรงข้ามถ้าประชาชนมีความพอใจในระบบการปกครองในระยะนั้นเป็นจำนวนมาก และในเวลาเดียวกันก็มีความศรัทธาและความพร้อมที่จะให้การสนับสนุนรัฐบาลน้อยก็อาจถือได้ว่าประเทศนั้นยังไม่มีความมั่นคงแห่งชาติทางด้านการเมืองภายในประเทศ ดังจะเห็นได้จากประเทศที่มีระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย แต่แนวความคิดของประชาชนเกี่ยวกับประชาธิปไตยยังไม่ตรงกัน ก็มักจะมีปัญหาทางด้านการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองอยู่บ่อย ๆ

สำหรับความมั่นคงแห่งชาติทางด้านการเมืองระหว่างประเทศนั้น ขึ้นอยู่กับนโยบายทางด้านการเมืองระหว่างประเทศของรัฐบาลเป็นสำคัญ กล่าวคือ ถ้าหากนโยบายต่าง ๆ ประเทศนั้นเป็นผลให้ไปสร้างศัตรู กับประเทศของตนอย่างร้ายแรง หรือเกิดไปกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดลงไป จะเป็นผลผลักดันให้ประเทศอื่น ๆ พากันรวมตัวสกัดกั้น หรือขัดขวางผลประโยชน์แห่งชาติของตนเอง หรือไปรวมตัวกันเข้ารวมทำสงครามกับประเทศใดประเทศหนึ่งเช่นนี้ ความมั่นคงแห่งชาติทางด้านการเมืองระหว่างประเทศก็จะสูญเสียไป อย่างไรก็ตามการดำเนินนโยบายทางการเมืองระหว่างประเทศนั้น ถ้าจะให้ผลเต็มที่ก็จะต้องสร้างความมั่นคงภายในให้สูงขึ้นและในเวลาเดียวกันการดำเนินนโยบายต่างประเทศ จะต้องเป็นไปในลักษณะที่ช่วยให้ประเทศชาติได้รับผลประโยชน์ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง การทหาร และสังคมจิตวิทยา โดยเสริมสร้างมิตรให้มากและหลีกเลี่ยงที่จะสร้างศัตรูโดยไม่จำเป็น

กิจกรรม/ครู/นักเรียน

ตอนที่ 2 เรื่อง สาเหตุของปัญหาความมั่นคงของชาติ ด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง
100 นาที การปกครอง การอพยพพลัดถิ่น

กิจกรรมที่ 5

20 นาที

ขั้นตอนสื่อการเรียนการสอนศูนย์ที่ 4 อภิปรายหาสาเหตุของปัญหาการอพยพพลัดถิ่น

ตามชายแดนของประเทศ

1. นักเรียนศึกษาบัตรกำหนดงานประจำศูนย์
2. นักเรียนศึกษาภาพประกอบ และเอกสารการอพยพพลัดถิ่น ของชาวต่างชาติตามชายแดนไทย
3. นักเรียนอภิปรายหาสาเหตุของการอพยพพลัดถิ่นของชาวต่างชาติที่เข้ามาตามชายแดนของประเทศแล้วสรุปการอภิปรายลงในเอกสารที่ครูกำหนดไว้ในศูนย์กิจกรรมนี้

1. บัตรกำหนดงานประจำศูนย์
2. ประเด็นอภิปรายและแบบสรุป
3. ภาพประกอบ เอกสารเกี่ยวกับการอพยพพลัดถิ่นของชาวต่างชาติตามชายแดนไทย

บัตรกำหนดงานสำหรับนักเรียน
กิจกรรมที่ 5 ตอนที่ 2

เรื่อง ความมั่นคงของชาติ

บัตรกำหนดงาน

1. ให้นักเรียนศึกษาเอกสาร ภาพ ข่าวที่จัดไว้
2. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายตามประเด็นที่กำหนดไว้
3. ให้เขียนรายงานการอภิปรายลงในแบบที่แจกให้ ทั้งนี้ให้ทำเพียง 1 ชุด

ประเด็นอภิปรายและแบบสรุปการอภิปราย

การที่มีชาวต่างชาติ โดยเฉพาะประเทศใกล้เคียง อพยพลี้ภัยเข้ามาอยู่ตามแนวชายแดนไทยจนกระทั่งมีการตั้งศูนย์อพยพขึ้นนั้น มีสาเหตุมาจากอะไรบ้าง

ผลการอภิปราย

ปัญหาความมั่นคงชายแดนไทย
และปัญหาอพยพ

จากสภาพภูมิศาสตร์ของประเทศไทยที่ตั้งอยู่ตามกลางประเทศเพื่อนบ้านถึง 4 ประเทศ และมีเขตแดนติดต่อกับประเทศเหล่านี้ประมาณ 5,300 กม. ทำให้ประเทศไทยต้องประสบกับปัญหาชายแดนที่กระทบกระเทือนต่อความมั่นคงปลอดภัยของประเทศชาติหากประเทศใดมีความสัมพันธ์อันดีกับไทย ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นก็สามารถที่จะทำความเข้าใจกันและร่วมมือกันแก้ไขให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เช่น ไทยกับมาเลเซีย และพม่า เป็นต้น ตรงกันข้ามกับประเทศเพื่อนบ้านในอินโดจีนซึ่งภายหลังประเทศเหล่านี้ได้ตกไปอยู่ภายใต้การปกครองของฝ่ายคอมมิวนิสต์แล้ว การพูดจาทำความเข้าใจกันในปัญหาต่าง ๆ ก็เป็นไปได้โดยยากลำบาก

นับตั้งแต่ปี 2518 ภายหลังจากที่ลาวตกไปอยู่ภายใต้การปกครองของฝ่ายคอมมิวนิสต์ประเทศลาวเป็นต้นมา ปัญหาต่าง ๆ ทางชายแดนลาวได้ทวีความรุนแรงขึ้น ทั้งนี้เพราะไม่มีการ "ถอยทีถอยปฏิบัติ" เหมือนดังที่เป็นมาในอดีต เหตุการณ์บางอย่างโดยเฉพาะการกระทบกระทั่งกันในลำน้ำโขง บางครั้งได้ลุกลามขยายตัวออกไปจนกลายเป็นกรณีพิพาทระหว่างประเทศไทยกับลาว ซึ่งความอดทนและความอดกลั้นเป็นพิเศษในการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีกับลาว เพราะต้องการอยู่ร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างสันติและดีจะดีกว่ากันที่ตระหนักในข้อเท็จจริงที่ว่า ในสายตของชาวโลกนั้น ไทยเป็นประเทศที่ใหญ่กว่าลาวจึงต้องดำเนินการที่ด้วยความระมัดระวัง มิฉะนั้นแล้วอาจทำให้ประเทศอื่นมองไปว่าเราไปรังแกประเทศที่เล็กกว่า คงไม่มีใครปฏิเสธว่าขณะนี้ลาวได้ตกไปอยู่ภายใต้อิทธิพลของเวียตนามโดยสิ้นเชิงแล้ว การดำเนินนโยบายใดของชาวลาวแล้วแต่สอดคล้องกับความต้องการของเวียตนามทั้งสิ้น เพราะฉะนั้นการที่ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับเวียตนามอยู่ในสภาพที่ "มีนคัง" เช่นนี้ ปัญหาชายแดนคานลาวก็คงจะมีสภาพเช่นนี้ต่อไป

สำหรับปัญหาความมั่นคงชายแดนคานกับพูนานนั้นเกิดจากสถานการณ์ในกัมพูชาเป็นสำคัญ เพราะฉะนั้นการที่ปัญหานี้ยังไม่สามารถแก้ไขกันได้ ปัญหาการคุกคามของทหารเวียตนามต่อ

ตัวอย่างภาพประกอบ
กิจกรรมที่ 5 ตอนที่ 2

เรื่อง ความมั่นคงของชาติ

ภาพประกอบ 8 ตัวอย่างภาพเกี่ยวกับปัญหาการอพยพผิดกฎหมายชายแดน

คำอธิบาย มีคนเป็นจำนวนมากในประเทศเพื่อนบ้านของเรา ค้างละหัง
บ้านเกิดของตนเอง อพยพผิดกฎหมายมาอยู่ความชายแดนของประเทศไทย ซึ่ง
ทำให้ต้องมีการจัดตั้งศูนย์อพยพในประเทศขึ้น ผู้อพยพเหล่านี้ มาจากประเทศ
เวียดนาม ลาว และที่มากที่สุดในปัจจุบันนี้คือ กัมพูชา

กิจกรรม/ครู/นักเรียน

ตอนที่ 2 เรื่อง สาเหตุของปัญหาความมั่นคงของชาติ ด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง
100 นาที การปกครอง และผู้ลี้ภัยอพยพ

กิจกรรมที่ 6

16 นาที

ขั้นตอน

เสนอผลงานกิจกรรมกลุ่ม

1. ครูให้ตัวแทนกลุ่มจับฉลากว่ากลุ่มใดจะรับผิดชอบรายงานผลการทำกิจกรรมจากศูนย์ใดโดยกำหนดให้เป็นกลุ่มละ 1 ศูนย์
2. ครูให้นักเรียนรวมเป็นกลุ่มใหญ่
3. ให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มเสนอผลกิจกรรมกลุ่มกลุ่มละเรื่อง โดยใช้เวลาดากลุ่มละ 4 นาที

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. ฉลากกิจกรรม 4 เรื่อง

กิจกรรม/ครู/นักเรียน

<u>ตอนที่ 3</u> 50 นาที	<u>เรื่อง</u> ผลที่เกิดจากปัญหาความมั่นคงของชาติในค่านิยมเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง สังคมจิตวิทยาและปัญหาการศึกษาย่อยพหุตามชายแดน
----------------------------	--

<u>กิจกรรมที่ 1</u> 10 นาที	ครูเสนอแผนใส่เรื่องปัญหาความมั่นคงของชาติ
<u>ขั้นตอน</u> 10 นาที	1. ครูนำแผนใส่จากผลงานของนักเรียนในกิจกรรมที่ 2 ตอนที่ 1 มาเสนอให้นักเรียนดู
<u>สื่อการเรียนรู้การสอน</u>	1. เครื่องฉายภาพโปร่งใส และแผนใส่เรื่องปัญหาความมั่นคงของชาติจากกิจกรรมที่ 2 ตอนที่ 1

กิจกรรม/ครู/นักเรียน

ตอนที่ 3 เรื่อง ผลที่เกิดจากปัญหาความมั่นคงของชาติในด้านเศรษฐกิจ การเมือง
50 นาที การปกครอง สังคมจิตวิทยา และปัญหาการลี้ภัยอพยพ

กิจกรรมที่ 2

25 นาที

ขั้นตอน

อภิปรายจากแผนที่ไปถึงผลที่เกิดจากปัญหาความมั่นคงของชาติ

1. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 8 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน
2. นักเรียนอภิปรายถึงผลที่เกิดจากปัญหาความมั่นคงของชาติ

สื่อการเรียนการสอน

ประเด็นอภิปรายและใบสรุปการอภิปรายเรื่องผลที่เกิดจากปัญหาความมั่นคงของชาติ ในด้านเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง สังคมจิตวิทยา และปัญหาการลี้ภัยอพยพ

ประเด็นอภิปรายและใบรายงานอภิปราย

กิจกรรมที่ 2 ตอนที่ 3

ประเด็นอภิปราย

การอพยพพลัดถิ่นของชาวต่างชาติเข้ามาตามชายแดนไทยส่งผลเสียต่อการพัฒนาประเทศ
อย่างไร

การที่ประชาชนในชาติไม่มั่งคั่ง หรือเยาวชนของชาติศึกษาเสพติด เป็นอุปสรรคต่อ
การพัฒนาประเทศอย่างไร

ผลการอภิปราย

กิจกรรม/ครู/นักเรียน

ตอนที่ 3 เรื่อง ผลที่เกิดจากปัญหาความมั่นคงของชาติในด้านเศรษฐกิจ การเมือง
50 นาที การปกครอง สังคม - จิตวิทยา และปัญหาการลี้ภัยอพยพตามชายแดน

กิจกรรมที่ 3

นักเรียนประเมินผล

15 นาที

ขั้นตอน

1. ครูแจกเอกสารการประเมินผลตนเอง
2. นักเรียนทำแบบประเมินผลเอง

สื่อการเรียนการสอน

แบบประเมินผลตนเองสำหรับนักเรียนเรื่อง ผลจากปัญหา
 ความมั่นคงของชาติ

แบบประเมินผลตนเองสำหรับนักเรียน

กิจกรรมที่ 3 ตอนที่ 3

เรื่อง ผลจากปัญหาความมั่นคงของชาติคำชี้แจง ให้นักเรียนทำแบบประเมินเป็นลำดับขั้นตอนที่กำหนดให้

ตอนที่ 1 การอพยพพลัดถิ่นของชาวอินโดจีนเข้ามาในประเทศไทยมีผลกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของชาติ ในด้านใดมากที่สุด

- ก. เศรษฐกิจ
- ข. การศึกษา
- ค. สังคมจิตวิทยา
- ง. วัฒนธรรม
- จ. การเมือง

ถ้าตอบข้อ จ. ให้นักเรียนไปอ่านตอนที่ 3

ถ้าตอบข้อ ก. - ง. ให้อ่านตอนที่ 2 ก่อน

ตอนที่ 2

นักเรียนตอบถูกต้อง เพราะการอพยพพลัดถิ่นของชาวต่างชาติเข้าในชาติเราย่อมมีผลกระทบกระเทือน ต่อความมั่นคงของชาติ ทุกด้าน แต่ผลกระทบโดยตรงแล้ว ในลักษณะที่เป็นความสัมพันธ์ระหว่างประเทศนี้ เราถือว่าเป็นเรื่องการเมืองระหว่างประเทศคะ คำตอบที่ถูกที่สุดจึงเป็นข้อ จ.

นักเรียนอาจพบทวนกับเพื่อน ๆ ในกลุ่มอีกครั้งก็ได้คะ แล้วอ่านตอนที่ 3 ต่อไป

ตอนที่ 3

ไซแลมมีผลกระทบด้านการเมืองมากที่สุด อ่านตอนที่ 4 ต่อไปไต่คะ

ตอนที่ 4

ประเทศไทยต้องเพิ่มงบประมาณ ในการป้องกันประเทศขึ้นอีก นักเรียนคิดว่า
เนื่องจากปัญหาในข้อใด

- ก. ถูกรุกรานตามชายแดนไทย - ลาว
- ข. ถูกรุกรานตามชายแดนไทย - กัมพูชา
- ค. ปัญหาทะเลที่อ่าวไทยในชายแดนไทย - พม่า
- ง. ปัญหาผู้ก่อการร้ายในชายแดนไทย - มาเลเซีย

ตอนที่ 5

ถ้าตอบข้อ ข. ให้อ่านตอนที่ 7 ไต่เลย
ถ้าตอบข้อ ก, ค หรือ ง ให้อ่านตอนที่ 6 ถัดนะคะ

ตอนที่ 6

นักเรียนก็ตอบถูกคะ เพราะปัญหาที่ข้อ ทำให้เราต้องเพิ่มงบประมาณในการ
ป้องกันประเทศมากขึ้น แต่ปัญหาที่เราต้องเผชิญอย่างรุนแรงในขณะนี้คือ การถูกรุกรานจากพวก
เวียตนาม ในชายแดน ไทย - กัมพูชา ซึ่งมีท่าทีว่าจะ เป็นปัญหายืดเยื้อไปอีกนานทีเดียว นักเรียน
ลองติดตามข่าวจากหนังสือพิมพ์จะทราบได้พอสมควร เลยคะ แต่ตอนนี้ลองกลับไปทบทวนเอกสาร
ที่ครูแจกให้อีกครั้ง

อ่านตอนที่ 7 ต่อไปไต่คะ

ตอนที่ 7

เราต้องเพิ่มงบประมาณในการป้องกันประเทศเพราะปัญหาจากการถูกรุกราน
ในชายแดนด้านกัมพูชามากที่สุดคะ
อ่านตอนที่ 8 โฉเลยคะ

ตอนที่ 8

การที่ประชาชนไม่สนใจศึกษาและปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนาให้เข้าใจอย่าง
ถ่องแท้ ย่อมจะมีผลทำให้เกิดเหตุการณ์ใดมากที่สุด

- ก. บ้านเมืองสกปรก
- ข. มีแหล่งอบายมุขมาก
- ค. ประชาชนฟุ่มเฟือย
- ง. เกิดการทะเลาะวิวาท
- จ. มีคดีอาญาเกิดขึ้นทั่วไป

ตอนที่ 9

ถ้านักเรียนเลือกข้อ จ. ให้อ่านตอนที่ 11 โฉเลยคะ
ถ้านักเรียนเลือกข้อ ก - ง ให้อ่านตอนที่ 10 กอนคะ

ตอนที่ 10

นักเรียนเข้าใจถูกแล้วคะ แต่ยังไม่ถูกที่สุดเท่าที่ตนเอง เพราะการที่ประชาชนไม่สนใจ
ศึกษาและปฏิบัติตามหลักธรรมศาสนานั้นจะเกิดผลเสีย แก่บ้านเมืองอย่างมากมายในทุก ๆ ด้าน
ที่กล่าวมาแต่เหตุการณ์ที่จะแสดง ให้เห็นอย่างชัดเจนที่สุดคือจะมีคดีอาญาทั้งที่เป็นคดีอาญา
หรือไม้ออกกักรรจ เกิดขึ้นในสังคมโดยทั่วไป และจะเพิ่มสูงขึ้นอีกเรื่อย ๆ นักเรียนลองตัดสินใจ
ใหม่อีกครั้งนะคะ แลวอ่านตอนที่ 11 โฉคะ

ตอนที่ 11

ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

1. ประชาชนใ้รการศึกษาจะมีผลทำให้เกิดปัญหาข้อใดมากที่สุด
  - ก. การว่างงาน
  - ข. สุขภาพอนามัยไม่ดี
  - ค. ศีลธรรมเสื่อมโทรม
  - ง. การทำผิดกฎหมายมีมาก
  - จ. มีผู้แทนราษฎรที่ไร้ความสามารถ

2. การว่างงานจะทำให้เกิดปัญหาใดตามมา
  - ก. การนัดหยุดงาน
  - ข. อาหารขาดแคลน
  - ค. เสียคุณลยการ คามากขึ้น
  - ง. การศึกษาจะอยู่ในชั้นต่ำ
  - จ. ปัญหาอาชญากรรมเพิ่มขึ้น

3. "ประชากรเพิ่มขึ้น แต่ที่ดินมีจำนวนจำกัด" มีความสัมพันธ์กับข้อใด
  - ก. การผลิต
  - ข. การกระจาย
  - ค. การประกอบอาชีพ
  - ง. การขาดแคลนอาหาร
  - จ. การถือครองที่ดินนอยลง

4. สังคมเมืองกับสังคมชนบทมีความแตกต่างกันในเรื่องใด

- ก. อุณหภูมิ
- ข. การแต่งกาย
- ค. วิถีความเป็นอยู่
- ง. ขนบธรรมเนียมประเพณี
- จ. ถูกทุกข้อ

5. เมื่อมีการปฏิวัติเกิดขึ้น มักมีเหตุการณ์ใดตามมา

- ก. การเลือกตั้ง
- ข. เปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญ
- ค. เปลี่ยนแปลงตำแหน่งทางทหาร
- ง. การเปลี่ยนแปลงการปกครอง
- จ. เปลี่ยนแปลงนโยบายการบริหารประเทศ

ตอนที่ 12

ลองตรวจสอบคำตอบของนักเรียนดู หากมีข้อสงสัยให้ซักถามครูได้

- 1. ก
- 2. ค
- 3. จ
- 4. จ
- 5. ง

กิจกรรม/ครู/นักเรียน

ตอนที่ 4 เรื่อง แนวทางในการแก้ไขปัญหาความมั่นคงของชาติ
50 นาที

กิจกรรมที่ 1

10 นาที

ขั้นตอน

นักเรียนศึกษาภาพประกอบคำบรรยายเรื่อง การปฏิบัติงาน
ของหน่วยงานของรัฐและภาพพระราชกรณียกิจของพระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ผ่านมา

1. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน
2. ครูแจกภาพประกอบคำบรรยายการปฏิบัติงานที่ผ่านมา
ของหน่วยงานและสถาบันต่าง ๆ
3. นักเรียนศึกษาภาพประกอบคำบรรยาย

สื่อการเรียนการสอน

ภาพประกอบคำบรรยายการปฏิบัติงานของ เจ้าหน้าที่ด้านสุขภาพ
อนามัยการศึกษา อาชญากรรม การป้องกันประเทศ การเกษตร
อุตสาหกรรม การปฏิบัติพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระ
พระเจ้าอยู่หัวและพระราชมารดา

ตัวอย่างภาพประกอบ

เรื่อง ความมั่นคงของชาติ

กิจกรรมที่ 1 ตอนที่ 4

ภาพประกอบ 9 ตัวอย่างภาพเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของหน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติ

คำอธิบาย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้จัดให้มีวันสหกรณ์แห่งชาติขึ้น
ในวันนี้สหกรณ์การเกษตรจากเขตต่าง ๆ จะมาร่วมงาน จำหน่ายสินค้า
ทางการเกษตรและสินค้าที่ผลิตขึ้นในบริเวณงาน เป็นทั้งการจำหน่าย
และการแสดงสินค้าของกลุ่มเกษตรกรจากจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ การ
จัดตั้งสหกรณ์การเกษตรนี้เป็นวิธีการหนึ่งที่จะให้เกษตรกรได้ร่วมมือกัน เพื่อ
ช่วยเหลือกันในการผลิตและจำหน่ายสินค้าหรือผลิตผลทางการเกษตร อันจะเป็น
การแก้ปัญหาพ่อค้าคนกลางและยกระดับความเป็นอยู่ของเกษตรกรทางหนึ่ง

กิจกรรม/ครู/นักเรียน

ตอนที่ 4 เรื่อง แนวทางในการแก้ไขปัญหาความมั่นคงของชาติ
50 นาที

กิจกรรมที่ 2
30 นาที

ขั้นตอน

นักเรียนอภิปรายถึงการปฏิบัติทางด้านความมั่นคงของชาติ
ที่ผ่านมาและเสนอแนะแนวทางที่ควรปฏิบัติเพื่อดำรงรักษา
ความมั่นคงของชาติไว้

1. ครูแจกประเด็นอภิปรายและใบรายงานการอภิปราย
2. นักเรียนอภิปรายถึงการปฏิบัติทางด้านที่ผ่านมาและเสนอ
แนวทางที่การปฏิบัติ เพื่อความมั่นคงของชาติ ใช้เวลา
15 นาที
3. นักเรียนสรุปการอภิปราย ลงแบบสรุปประกอบภาพที่
ครูแจกให้ ใช้เวลา 3 นาที
4. นักเรียนส่งตัวแทนรายงานการอภิปราย กลุ่มละ 3 นาที

สื่อการเรียนการสอน

ประเด็นอภิปรายใบรายงานผลการอภิปราย

ประเด็นอภิปรายและใบรายงานการอภิปราย

กิจกรรมที่ 2 ตอนที่ 4

ประเด็นอภิปราย

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความมั่นคงของชาติควรดำเนินการอย่างไร
จึงจะสามารถป้องกัน และแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงของชาติได้ จงอภิปรายพอดังเขป

ผลการอภิปราย

กิจกรรม/ครู/นักเรียน

ตอนที่ 4 เรื่อง แนวทางในการแก้ไขปัญหาความมั่นคงของชาติ
50 นาที

กิจกรรมที่ 4

15 นาที

ขั้นตอน

นักเรียนจัดบอร์ดในชั้นเรียน

1. ครูแจกอุปกรณ์การจัดบอร์ด
2. นักเรียนจัดบอร์ดเสนอผลงานการอภิปรายถึงข้อเสนอแนะที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงและหน่วยงานอื่น ๆ ควรปฏิบัติเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงนานาชาติ
ประกอบภาพที่แจกให้ในกิจกรรมที่ 1 โดยจัดกลุ่มละ 1 บอร์ด แล้วให้ศึกษาผลงานจากกลุ่มอื่น รวมทั้งศึกษานอกเวลา

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. บอร์ดขนาดเล็ก 4 บอร์ด
2. เครื่องเขียนกระดาษ 4 อัน
3. กระดาษปอนด์สี 4 แผ่น
4. ปากกาเมจิก 4 กลอน

กิจกรรม/ครู/นักเรียน

ตอนที่ 5 เรื่อง การประพาศิปฏิบัติตนของประชาชนและนักเรียนเพื่อส่งเสริมความมั่นคง
50 นาที ของชาติ

กิจกรรมที่ 1

25 นาที

ขั้นตอน

นักเรียนอภิปรายบทบาทของประชาชนจากกรณีตัวอย่าง

1. ครูแจกบัตรกำหนดงานให้นักเรียนปฏิบัติตาม
2. ครูเปิดเทปบันทึกเสียงกรณีตัวอย่าง เรื่องหมู่บ้านชายแดน
ให้นักเรียนฟังและแจกเอกสารกรณีตัวอย่างประกอบ
ใช้เวลา 10 นาที
3. นักเรียนอภิปรายตามประเด็นที่กำหนดให้ ใช้เวลา
15 นาที

สื่อการเรียนการสอน

1. บัตรกำหนดงาน
2. เทปบันทึกเสียงและแถบเสียง เรื่องหมู่บ้านชายแดน
3. ประเด็นอภิปรายจากกรณีตัวอย่าง

เอกสารสำหรับนักเรียน

กิจกรรมที่ 1 ตอนที่ 5

บัตรกำหนดงาน

ให้ปฏิบัติตามลำดับขั้นตอนและเวลาที่กำหนดให้

1. ให้นักเรียนศึกษากรณีตัวอย่างจากเทปบันทึกเสียง และอ่านบทพูดได้จากเอกสารที่ครูแจกให้ โดยใช้เวลา 10 นาที
2. ให้นักเรียนจดบันทึกความเห็นของตนเองไว้ในกระดาษที่แจกให้ จากประเด็นคำถามที่อยู่ท้ายเรื่องของกรณีตัวอย่าง ใช้เวลา 10 นาที
3. ให้นักเรียนเข้ากลุ่มกับเพื่อน โดยแบ่งเป็น 8 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน แล้วจึงดำเนินการดังนี้
  - 3.1 เลือกประธานกลุ่มดำเนินการอภิปราย 1 คน
  - 3.2 เลือกรองประธานกลุ่ม ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วย
  - 3.3 เลือกเลขานุการกลุ่ม ทำหน้าที่จดบันทึกประเด็นที่สำคัญ ๆ
  - 3.4 ให้ดำเนินการอภิปรายตามประเด็นคำถามในท้ายเรื่องหมู่บ้านชายแดนที่แจกให้โดยอาศัยความคิดเห็นของแต่ละคนจากขั้นตอนที่ 2
  - 3.5 ส่งผลการอภิปรายที่ครู

หมายเหตุ

ในขั้นตอนที่ 3 ให้เวลา 20 นาที

แถบเสียง

กิจกรรมที่ 1 ตอนที่ 5

เรื่อง ความมั่นคงของชาติ

กรณีตัวอย่าง

(คำบรรยาย) วิชัยอาศัยอยู่ในหมู่บ้านชายแดนของประเทศไทย เขาประกอบอาชีพทำไร่ แต่ปีนั้นฝนตกไม่เพียงพอเขาจึงทำอะไรไม่ไคผล ครอบครัวเขาจึงยากจนลง วิชัยพยายามหางานอื่นทำ แต่งานในหมู่บ้านก็ไม่มี เพราะส่วนใหญ่ต่างก็ยากจนด้วยกันทั้งนั้น ถ้าปีไหนการทำอะไรส่วนไม่ไคผล ก็จะจนกันไปทั้งปี วิชัยเป็นห่วงครอบครัวเขามากเพราะลูก ๆ ยังเล็กอยู่ ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ จะออกไปทำงานในเมืองก็ไม่กล้าตัดสินใจไป แล้ววันหนึ่งก็มีชายแปลกหน้าสองคนแต่งกายแบบชาวบ้านทั่วไป แต่มีอาวุธปืนทั้งสองคน เขาไปขอร้องจากวิชัยในหมู่บ้าน วิชัยก็ให้การต้อนรับตามอัธยาศัยอันดีของเขา ชายทั้งสองได้กลับไปแล้ววันต่อมาอีกมาอีกบ่อย ๆ จนวันหนึ่งก็ได้เอ่ยชวนวิชัยให้ทำงานเสียดกับเขา (เสียงดนตรี)

(เสียงพูด) ชายแปลกหน้า : คุณไม่มีงานทำ หรือทำงานกับพวกผมเอาไม่ละงานเบา ๆ แต่คุณก็จะมีรายได้เสียดครอบครัวของคุณไม่ให้คอยยาก

(เสียงพูด) วิชัย : งานอะไรละ บอกหน่อยสิ

(เสียงพูด) ชายแปลกหน้า : งานเบา ๆ คุณก็อยู่บ้านคุณนี่แหละ หรือว่าง ๆ ก็เดินไปคุยกับเพื่อนบ้านเท่านั้นเอง

(เสียงพูด) วิชัย : แล้วผมก็ไม่ได้ทำอะไรให้คุณเลยสิ อยู่เฉย ๆ คุยไปคุยกับคนอื่นเท่านั้น

(เสียงพูด) ชายแปลกหน้า : มีสิ คุณก็คอยดูว่ามีเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือข้าราชการมาที่นั่นบ้างหรือเปล่า หรือเขาจะมาที่วัน เวลาใด จำนวนกี่คน คุณอาจจะไปสอบถามจากคนอื่นก็ได้

(เสียงพูด) วิชัย : แล้วพวกคุณจะได้ประโยชน์อะไรจากการบอกข่าวของผมละ

(เสียงพูด) ชายแปลกหน้า : ผมก็จะเอาไปบอกเจ้านายของผม ที่เขาจะจ่ายเงินให้กับเรานั้นแหละ

(คำบรรยาย) วิชัยเงี้ยวไป เขารู้สึกไม่สบายใจมาทันที เพราะพอจะทราบแล้วว่า ชายแปลกหน้า เหล่านี้จะตองไม่หวังดีกับบ้านเมืองอย่างแน่นอน เพราะให้เขาสืบข่าวความเคลื่อนไหวของตำรวจ และเจ้าหน้าที่บ้านเมืองอื่น ๆ แต่นั่นแหละถ้าเขาไม่ทำงานกับพวกนี้เขาก็ไม่มีรายได้อะไรเลย เพราะไร้กทำไม่ได้ผล แลวลูกเมียของเขาก็จะอดอยากอย่างนี้ตลอดไป ถ้าคนใดคนหนึ่งในครอบครัว เจ็บป่วยลง จะเอาเงินที่ไหนไปซื้อยารักษาวิชัยจึงกล่าวขึ้นมา

(เสียงพูด) วิชัย : ผมขอคิดดูก่อนแล้วกัน

(เสียงพูด) ชายแปลกหน้า : เอาละแล้วอีก 2 วัน พวกเราจะมาเอาคำตอบจากคุณคุณอย่าคิดมากเลย คุณอดอยากอย่างไรก็ไม่มีใครช่วยคุณได้หรอก แลยอย่าบอกเรื่องนี้กับใครนะ ผมไปละ (ดนตรี)

วิชัยนอนคิดตลอดคืน แต่เขาก้ยังคิดไม่ตกว่าจะทำงานกับชายแปลกหน้าดีหรือไม่

วิชัยควรจะทำอย่างไรกับเหตุการณ์เช่นนี้และเขาควรจะทำอย่างไร จึงจะสามารถเลี้ยงดูลูกเมียไม่ให้อดอยากได้

ประเด็นอภิปราย

นักเรียนคิดว่า วิชัยควรจะทำอย่างไรจึงจะดีที่สุด เพราะอะไรจึงควรทำเช่นนั้น ให้นักเรียนแสดงเหตุผลให้ชัดเจน

กิจกรรม/ครู/นักเรียน

ตอนที่ 5 เรื่อง การประพฤติปฏิบัติตนของประชาชนและนักเรียนเพื่อส่งเสริมความมั่นคง
50 นาที ของชาติ

กิจกรรมที่ 2

25 นาที

ขั้นตอน

นักเรียนอภิปรายวิธีปฏิบัติตนของนักเรียนเพื่อส่งเสริม
ความมั่นคงของชาติ

1. ครูจัดกลุ่มนักเรียนใหม่เป็น 10 กลุ่ม กลุ่มละ 4 คน
2. ครูแจกประเด็นอภิปรายให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย
3. นักเรียนเขียนรายงานการอภิปรายจาก 1 - 3
ใช้เวลา 15 นาที
4. ครูให้นักเรียนเขียนคำขวัญ หรือข้อความ เชิญชวน
นักเรียนคนอื่น ๆ ในโรงเรียน ปฏิบัติตนเพื่อส่งเสริม
ความมั่นคงของชาติ โดยกำหนดข้อความไม่ให้อาว
เกิน 5 ประโยค
5. ให้นักเรียนคัดลอกข้อความที่น่าสนใจ ติดบอร์ดหน้าชั้น
เพื่อให้นักเรียนคนอื่นได้เห็น ขั้นตอนที่ 4 - 5
ใช้เวลา 10 นาที

สื่อการเรียนการสอน

1. ประเด็นอภิปรายและใบรายงานการอภิปราย
2. กระดาษปอนด์สี ปากกาเมจิก

ประเด็นอภิปรายและใบรายงานการอภิปราย

กิจกรรมที่ 2 ตอนที่ 5

ประเด็นอภิปราย

ในขณะที่ท่านเป็นนักเรียนอยู่ จะสามารถช่วยส่งเสริมความมั่นคงของชาติได้หรือไม่
โดยวิธีการเช่นใด อภิปราย

ใบรายงานการอภิปราย

---

2. แผนการสอนตามคู่มือครูของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

แผนการสอนที่ 1 เวลา 1 คาบ

<u>จุดประสงค์ปลายทาง</u>	เพื่อให้ นักเรียนสามารถบอกถึงสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ได้
<u>ชนิดสมรรถภาพ</u>	ทักษะเชาว์ปัญญา
<u>จุดประสงค์</u>	1. บอกได้ถึงสภาพการเมืองการปกครองต้นสมัยรัชกาลที่ 7 2. อธิบายถึงเหตุการณ์ในการเปลี่ยนแปลงการปกครอง 2475
<u>ประสบการณ์เดิม</u>	1. นักเรียนทราบถึงสภาพการปกครองรัชกาลที่ 5 และรัชกาลที่ 6 2. นักเรียนทราบถึงความแตกต่างของการปกครองแบบประชาธิปไตยและสมบูรณาญาสิทธิราช
<u>เนื้อหาวิชา</u>	การพัฒนาประเทศด้านการปกครอง
<u>สื่อแทรกจริยธรรม</u>	ความสามัคคี
<u>สื่อการเรียนการสอน</u>	แบบเรียนสังคมศึกษา ส306 ของกรมวิชาการ

ลำดับขั้นการสอน	สภาพการเรียนการสอน
1. สร้างความสนใจ	1. ชักถามถึงการปกครองของไทยในปัจจุบัน
2. แจงจุดประสงค์	2. ครูแจ้งให้นักเรียนทราบว่าในคาบนี้ นักเรียนจะสามารถบอกถึงสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ได้
3. ทบทวนประสบการณ์เดิม	3. นักเรียนบอกถึงสภาพการปกครองสมัยรัชกาลที่ 5 รัชกาลที่ 6 และความแตกต่างของการปกครองระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช และระบอบประชาธิปไตย

ลำดับชั้นการสอน	สภาพการ เรียนการสอน
4. นำเสนอสิ่งเร้า 5. แนะนำให้เกิดการเรียนรู้ 6. ให้แสดงพฤติกรรม 7. ให้ผลสะท้อนกลับ 8. ประเมินผลพฤติกรรม 9. ช่วยให้อำนาจใจตนและนำความรู้ไปใช้	4. ครูซักถามถึงสาเหตุในการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยทั่วไปว่าเกิดจากอะไร 5. ครูอธิบายถึง เหตุการณ์ในการเปลี่ยนแปลงการปกครองในวันที่ 24 มิถุนายน 2475 และบุคคลสำคัญของคณะราษฎร 6. นักเรียนร่วมกันสรุปสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ประกอบแบบเรียน 7. ครูสรุปและชมเชยนักเรียน 8. สังเกตจากการศึกษาแบบเรียนและการสรุปร่วมกัน 9. จัดบันทึกลงในสมุด

ประเมินผลการเรียนรู้

1. สังเกต
2. ซักถาม

แผนการสอนที่ 2 เวลา 2 คาบ

จุดประสงค์ปลายทาง

นักเรียนสามารถบอกสาเหตุและผลที่เกิดจากการพัฒนา เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของไทยได้

ชนิดสมรรถภาพ

ทักษะเชาว์ปัญญา

จุดประสงค์นำทาง

1. นักเรียนบอกได้ถึงอิทธิพลของอารยธรรมตะวันตกที่เข้ามา มีอิทธิพลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ของประเทศไทยได้
2. นักเรียนบอกได้ถึงอิทธิพลของอารยธรรมของการแสวงหา อาณานิคมที่เข้ามา มีอิทธิพลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ
3. นักเรียนอธิบายได้ถึงลักษณะ เศรษฐกิจที่ได้ปรับปรุงใหม่
4. นักเรียนอธิบายได้ถึงลักษณะสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปได้
5. นักเรียนบอกถึงลักษณะวัฒนธรรมของไทยที่เปลี่ยนแปลงไปได้

ประสบการณ์เดิม

1. นักเรียนทราบประวัติศาสตร์ไทยสมัยรัชกาลที่ 4, รัชกาลที่ 5 รัชกาลที่ 6, รัชกาลที่ 7, จนถึงปัจจุบันมาแล้ว

เนื้อหาวิชา

2. นักเรียนทราบถึงอิทธิพลของชาติตะวันตกที่มีต่อประเทศไทย การพัฒนาประเทศด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของไทย

สื่อแทรกจริยธรรม

การรับผิดชอบในการทำงาน ความสามัคคี

สื่อการเรียนการสอน

แบบเรียนสังคมศึกษา ส 306 กรมวิชาการ

ลำดับขั้นการสอน	สภาพการเรียนการสอน
1. สร้างความสนใจ	1. ชักถามเด็กถึง เรื่องนามสกุลหรือของชาติไทยว่าเด็กมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้อย่างไร

ลำดับขั้นการสอน	สภาพการเรียนการสอน
2. แจงจุดประสงค์	2. ครูแจ้งให้นักเรียนทราบว่าในคาบนี้ นักเรียนสามารถบอกสาเหตุและผลที่เกิดจากการพัฒนา เศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมของไทยได้
3. พบพบประสบการณ์เดิม	3. นักเรียนบอกได้ถึงจุดการเปลี่ยนแปลงสภาพของไทยที่เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 3
4. นำเสนอสิ่งเร้า	4. ครูซักถามนักเรียนถึง สนธิสัญญาเบอร์นีและบาวริงว่า มีความสำคัญอย่างไร
5. เน้นให้เกิดการเรียนรู้	<p>5.1 จากข้อ 4 ครูให้นักเรียนร่วมกับอภิปรายว่ามีผลต่อ สภาพาสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมของไทย อย่างไรบ้าง</p> <p>5.2 แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มแล้วให้ร่วมกันศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง ในประเด็นต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - คาน เศรษฐกิจมีสาเหตุใดที่เปลี่ยนแปลงไป และทำให้เกิดผลอะไรบ้าง - คานสังคม มีสาเหตุการเปลี่ยนแปลงใดและมีผลอย่างไรบ้าง - คานวัฒนธรรม มีสาเหตุการเปลี่ยนแปลงใด และมีผลอย่างไรบ้าง
6. ให้แสดงพฤติกรรม	6. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายและส่งตัวแทนมา รายงานหน้าชั้นเรียน
7. ให้ผลสะท้อนกลับ	7. ครูให้คำติชมและเสนอแนะข้อเพิ่มเติม ในสิ่งที่ควรเพิ่ม

ลำดับขั้นการสอน	สภาพการเรียนรู้การสอน
8. ประเมินผลพฤติกรรม 9. ช่วยให้อำนาจและนำความรู้ไปใช้	8. สังเกตจากการอภิปรายและการรายงาน 9. บันทึกย่อในสมุด

ประเมินผลการเรียน

1. สังเกต
2. ซักถาม

แผนการสอนที่ 3 เวลา 1 คาบ

จุดประสงค์ปลายทางชนิดสมรรถภาพจุดประสงค์นำทางประสบการณ์เดิมเนื้อหาวิชาสอศแทรกจริยธรรมสื่อการเรียนการสอน

นักเรียนสามารถอธิบายถึงความสัมพันธ์กับต่างประเทศได้
ทักษะเชาว์ปัญญา

1. บอกสาเหตุการเข้าร่วมสงครามโลกได้
  2. บอกจุดหมายขององค์การสหประชาชาติและสมาคมอาเซียนได้
1. ทราบถึงความสัมพันธ์ของไทยกับต่างประเทศในสมัยรัตนโกสินทร์
  2. ทราบถึงสาระสำคัญของสนธิสัญญาบาวริง
- การพัฒนาประเทศด้านความสัมพันธ์กับต่างประเทศ
ความสามัคคี
1. ชาวเกี่ยวกับอาเซียนและสหประชาชาติ
  2. แผนเรียนสังคมศึกษา ส 306 ของกรมวิชาการ

ลำดับขั้นการสอน	สภาพการเรียนการสอน
1. สร้างความสนใจ	1. ครูซักถามถึงชาวต่างประเทศที่กำลังเป็นที่กล่าวถึงกันจากหน้าหนังสือพิมพ์
2. แจงจุดประสงค์	2. ครูแจ้งให้นักเรียนทราบว่านักเรียนจะสามารถอธิบายถึงความสัมพันธ์ของไทยกับต่างประเทศได้
3. ทบทวนประสบการณ์เดิม	3. ครูทบทวนถึงความสัมพันธ์กับต่างประเทศของไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น
4. นำเสนอสิ่งเร้า	4. ครูนำชาวเกี่ยวกับอาเซียนและสหประชาชาติมาอ่านให้นักเรียนฟัง

ลำดับขั้นการสอน	สภาพการเรียนรู้การสอน
5. เน้นให้เกิดการเรียนรู้	5. ครูอธิบายถึงการเข้าร่วมสงครามโลกและผลที่ได้รับโดยการได้เป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ
6. ให้แสดงพฤติกรรม	6. นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงความสัมพันธ์ของไทยกับต่างประเทศในปัจจุบัน
7. ให้ผลสะท้อนกลับ	7. ครูเพิ่มเติมในเรื่องบทบาทของไทยในอาเซียนและสหประชาชาติ และชมเชยนักเรียน
8. ประเมินผลพฤติกรรม	8. สังเกตจากการอภิปราย
9. ช่วยให้อำนาจและนำความรู้ไปใช้	9. ครูให้นักเรียนไปหาข่าวที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานขององค์การสหประชาชาติและสมาคมอาเซียน

การประเมินผลการเรียน

1. สังเกต
2. จากผลงานที่กำหนดให้ไปค้นหา

แผนการสอนที่ 4 เวลา 2 คาบ

<u>จุดประสงค์ปลายทาง</u>	นักเรียนสามารถอธิบายปัญหาและยกตัวอย่างปัญหาการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของไทยได้
<u>ชนิดสมรรถภาพ</u>	ทักษะเชาว์ปัญญา
<u>จุดประสงค์นำทาง</u>	1. บอกขอเสียของการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมของไทยได้ 2. บอกปัญหาอันเกิดจากการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมที่ต่อประเทศไทยได้
<u>ประสบการณ์เดิม</u>	1. นักเรียนทราบประวัติศาสตร์ไทยตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 4 จนถึงปัจจุบันมาแล้ว 2. นักเรียนทราบถึงอิทธิพลของต่างชาติที่มีต่อไทยมาแต่การพัฒนาประเทศ - ปัญหาการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของไทยได้
<u>เนื้อหาวิชา</u>	การทำงานเป็นกลุ่ม ความสามัคคี ความรับผิดชอบในการทำงาน
<u>สื่อแทรกจริยธรรม</u>	1. แบบเรียนสังคมศึกษา ส 306 กรมวิชาการ 2. เอกสารประกอบ 3. ชาวจากหนังสือพิมพ์รายวัน

ลำดับขั้นการสอน	สภาพการเรียนรู้การสอน
1. สร้างความสนใจ	1. ครูนำข่าวหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับปัญหาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของไทยมาสนทนากับนักเรียน

ลำดับขั้นการสอน	สภาพการเรียนรู้การสอน
2. แจงจุดประสงค์	2. ครูแจ้งให้นักเรียนทราบว่านักเรียนจะสามารถอธิบายปัญหาและบอกตัวอย่างของปัญหาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของไทยได้
3. ทบทวนประสบการณ์เดิม	3.1 นักเรียนสามารถบอกได้ถึงสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของไทย
	3.2 นักเรียนสามารถบอกถึงลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมไทยที่เปลี่ยนแปลงใหม่
4. นำเสนอสิ่งเร้า	4. ครูยกตัวอย่างทางด้านปัญหาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม เช่น ปัญหาการว่างงาน การลงทุนอุตสาหกรรม การปฏิรูปการศึกษา
5. แนะนำให้เกิดการเรียนรู้	5. ครูแจกเอกสารประกอบการความรู้ให้นักเรียนเพิ่มเติมแล้วให้นักเรียนร่วมกันค้นคว้าว่ามีปัญหาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ไหนบ้างที่มีผลกระทบต่อประเทศไทย 5.2 หัวข้อในประเด็นต่อไปนี้ <ul style="list-style-type: none"> - ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจของไทย และยกตัวอย่างของปัญหาเศรษฐกิจ - ปัญหาทางด้านสังคมและยกตัวอย่าง - ปัญหาทางด้านวัฒนธรรมและยกตัวอย่าง
6. ให้แสดงพฤติกรรม	6. นักเรียนส่งตัวแทนมาช่วยกันอธิบายตามหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย
7. ให้ผลสะท้อนกลับ	7. ครูชมเชยผลงานของนักเรียน พร้อมทั้งสรุปเพิ่มเติมเนื้อหาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ลำดับชั้นการสอน	สภาพการเรียนรู้การสอน
8. ประเมินผลพฤติกรรม 9. ช่วยให้จำได้นานและนำความรู้ ไปใช้	8. สังเกตจากการทำงานของนักเรียน พิจารณาการอภิปรายของนักเรียนในตอนสรุป 9. ให้นักเรียนจดบันทึกในสมุด

การประเมินผลการเรียน

สังเกต

แผนการสอนที่ 5 เวลา 2 คาบ

จุดประสงค์ปลายทาง

นักเรียนสามารถเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจ
สังคม และวัฒนธรรมของไทย

ชนิดสมรรถภาพ

ยุทธศาสตร์การคิด

จุดประสงค์นำทาง

1. วิเคราะห์การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม
ของไทย

2. บอกการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของไทย
ที่ถูกต้อง

ประสบการณ์เดิม

1. นักเรียนทราบถึงการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม
ของไทยมาแล้ว

2. นักเรียนทราบถึงปัญหา ข้อดี ข้อเสีย ของการพัฒนาเศรษฐกิจ
สังคม และวัฒนธรรมที่ถูกต้อง

เนื้อหาวิชา

1. การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของไทย

2. การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของไทย

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือแบบเรียนสังคมศึกษา ส 306 กรมวิชาการ

2. รูปภาพ

ลำดับขั้นการสอน	สภาพการเรียนการสอน
1. สร้างความสนใจ	1. ครูให้นักเรียนดูภาพ การแต่งกายแบบแฟชั่นล้ำสมัย หรือภาพการกินเลี้ยงอย่างฟุ่มเฟือยหรือภาพชีวิตความเป็นอยู่ เช่น สลัม การจราจรที่แออัด แล้วซักถาม นักเรียน

ลำดับขั้นการสอน	สภาพการเรียนการสอน
2. แจงจุดประสงค์	2. ครูแจ้งให้นักเรียนทราบแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจสังคม และวัฒนธรรมของไทยได้
3. พบทวนประสบการณ์เดิม	3. ครูพบทวนถึงปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของไทย
4. นำเสนอสิ่งเร้า	4. ครูนำข่าวจาก นสพ. ด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมมาอ่านให้นักเรียนฟัง
5. แนะนำให้เกิดการเรียนรู้	5. ครูให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม
6. ให้แสดงพฤติกรรม	6. นักเรียนร่วมกันอภิปรายเสนอความคิดเห็นแล้วส่งตัวแทนมาแสดงความคิดเห็นหน้าชั้นเรียน
7. โหมยสะท้อนกลับ	7. ครูกล่าวคำชมเชยแก่นักเรียนและเพิ่มเติมข้อคิดเห็น
8. ประเมินผลพฤติกรรม	8. สังเกตจากการอภิปราย และเนื้อหาการอภิปราย
9. ช่วยให้จำได้นานและนำความรู้ไปใช้	9. ครูตั้งปัญหาขึ้นใหม่ให้นักเรียน กลับไปทำรายงานวิธีการแก้ไข

การประเมินผลการเรียน

สังเกตจากการอภิปราย

แผนการสอนที่ 6 เวลา 2 คาบ

จุดประสงค์ปลายทาง

นักเรียนสามารถบอกสาเหตุและยกตัวอย่างปัญหาความมั่นคงทางเศรษฐกิจสังคมของชาติได้

ชนิดสมรรถภาพ

ทักษะเชาว์ปัญญา

จุดประสงค์นำทาง

1. นักเรียนสามารถอธิบายเหตุการณืที่เป็นภัยต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจสังคมของชาติได้
2. นักเรียนสามารถยกปัญหาที่ถือว่าเป็นภัยต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจสังคมของชาติไทยได้
3. นักเรียนสามารถสรุปและยกตัวอย่างปัญหาความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคมของชาติได้

ประสบการณ์เดิม

1. ความมั่นคงของชาติ (ส 102)
2. เหตุการณ์หรือข่าวสารจากสื่อสารมวลชน
3. ปัญหาการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของประเทศไทย สาเหตุและปัญหาความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคมของชาติ

เนื้อหาวิชา

สอดคล้องรัฐธรรมนูญ

- การประหยัด
- ความรักชาติ
- ความซนหมั่นเพียร
- ความมีวินัย

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือพิมพ์
2. ภาพเหตุการณ์การนัดหยุดงาน หรืออื่น ๆ

ลำดับขั้นการสอน	สภาพการเรียนรู้การสอน
<ol style="list-style-type: none"> 1. สร้างความสนใจ 2. แจงจุดประสงค์ 3. พบทวนประสบการณ์เดิม 4. นำเสนอสิ่งเร้า 5. แนะนำให้เกิดการเรียนรู้ 6. ให้แสดงพฤติกรรม 7. ให้อะไรสะท้อนกลับ 8. ประเมินผลพฤติกรรม 9. ช่วยให้อำนาจและนำความรู้ไปใช้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ครูยกตัวอย่างภาคีสานและให้นักเรียนวิจารณ์ 2. นักเรียนทราบสาเหตุและสิ่งหรือเหตุการณ์ที่เป็นปัญหาความมั่นคงทางเศรษฐกิจสังคมของชาติ 3. ชักถามประสบการณ์เดิม 4. ยกตัวอย่างเหตุการณ์เกี่ยวกับการนัดหยุดงานหรือประท้วง ฯลฯ พร้อมทั้งชักถามถึงสาเหตุของการเกิดเหตุการณ์เช่นนั้น 5. ให้นักเรียนศึกษาคนควาจากแบบเรียนและหนังสือพิมพ์ ตลอดจนเอกสารอื่นที่หาได้ในหัวข้อเศรษฐกิจและสังคม 6. นักเรียนศึกษาจากแบบเรียน หนังสือพิมพ์ เอกสาร แลวนำเสนอหน้าชั้นโดยครูสุ่มตัวอย่างหรือเลือกปัญหาที่ไม่ซ้ำกันขึ้นมาแล้วให้อภิปรายรวมกัน 7. ให้อธิบาย และเพิ่มเติมในส่วนที่ควรเพิ่ม 8. สังเกตการอภิปราย การนำเสนอข้อมูล 9. - บันทึกลงในสมุด - กำหนดปัญหาความมั่นคงให้นักเรียนไปค้นคว้าและทำส่ง

การประเมินผลการเรียน

- สังเกต
- ทำรายงาน

แผนการสอนที่ 7 เวลา 2 คาบ

จุดประสงค์ปลายทาง

นักเรียนสามารถบอกผลที่เกิดจากปัญหาความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคมของชาติและเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้
ทักษะเชาว์ปัญญา

ชนิดสมรรถภาพ

จุดประสงค์นำทาง

1. นักเรียนสามารถเล่าสภาพเศรษฐกิจ สังคมของชาติได้
2. นักเรียนสามารถบอกผลที่เกิดจากการภาวะเศรษฐกิจ สังคมที่ดีและไม่ดีได้
3. นักเรียนสามารถเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สังคมได้

4. นักเรียนสามารถสรุปผลที่เกิดจากปัญหาความมั่นคงทางเศรษฐกิจสังคมของชาติได้

ประสบการณ์เดิม

1. ความมั่นคงของชาติ
2. สาเหตุและผลที่เกิดจากการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมของชาติ
3. สาเหตุและปัญหาความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคมของชาติ

เนื้อหาวิชา

ผลที่เกิดจากปัญหาความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคมของชาติ

และแนวทางการแก้ปัญหา

สื่อคนหรือทรัพยากร

- ความรับผิดชอบหน้าที่
- การเสียสละ
- ความสามัคคี

สื่อการเรียนการสอน

1. แบบเรียนสังคมศึกษา ส 306 กรมวิชาการ
2. สื่อมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์

ลำดับชั้นการสอน	สภาพการ เรียงการสอน
<ol style="list-style-type: none"> 1. สร้างความสนใจ 2. แจงจุดประสงค์ 3. ทบทวนประสบการณ์เดิม 4. นำเสนอสิ่งเร้า 5. แนะนำให้เกิดการเรียนรู้ 6. ให้แสดงพฤติกรรม 7. ให้ผลสะท้อนกลับ 8. ประเมินผลพฤติกรรม 9. ช่วยให้อำนาจไต่ถามและนำความรู้ไปใช้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ครูนำเสนอและซักถามภาวะเศรษฐกิจสังคมของท้องถิ่น 2. ครูแจ้งว่านักเรียนจะทราบผลที่เกิดจากปัญหาความมั่นคงทางเศรษฐกิจสังคมของชาติและวิธีการแก้ไขปัญหา 3. ครูทบทวนแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมของชาติ <ul style="list-style-type: none"> - สาเหตุและปัญหาความมั่นคงทางเศรษฐกิจสังคมของชาติ 4. ครูยกเหตุการณ์ในประเทศที่เป็นปัญหาทางเศรษฐกิจสังคม เช่น การศึกษาเสพติด ฯลฯ พร้อมทั้งซักถามผลที่ติดตามมา 5. จากข้อ 4 ครูให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายผลที่มาจากปัญหาที่เสนอมาโดยครูเป็นผู้ช่วยลำดับปัญหาที่จะอภิปรายร่วมกันและครูซักถามประกอบ 6. นักเรียนอภิปรายร่วมกันและตอบคำถาม 7. ครูชี้ชม และเพิ่มในส่วนที่ควรเพิ่ม 8. - การอภิปรายร่วมกัน <ul style="list-style-type: none"> - การตอบคำถาม 9. - บันทึกลงในสมุด <ul style="list-style-type: none"> - ทำแบบฝึกหัด

การประเมินผลการเรียน

- สังเกต
- แบบฝึกหัด

แผนการสอนที่ 8 เวลา 1 คาบ

จุดประสงค์ปลายทาง

นักเรียนสามารถบอกสาเหตุและผลที่เกิดจากปัญหาความมั่นคงทางการเมืองของชาติ และเสนอแนะ แนวทางการแก้ไขปัญหาได้

ชนิดสมรรถภาพ

ทักษะเชาวน์ปัญญา

จุดประสงค์นำทาง

1. นักเรียนอธิบายถึงความมั่นคงในทางเศรษฐกิจได้
  2. นักเรียนอธิบายถึงความมั่นคงในทางสังคม - จิตวิทยาได้
  3. นักเรียนสามารถบอกถึงหน่วยงานเกี่ยวกับการป้องกันประเทศได้
- นักเรียนได้ทราบถึงความหมายของความมั่นคงของชาติมาแล้ว
สาเหตุและผลที่เกิดจากปัญหาความมั่นคงทางการเมืองของชาติ
และแนวทางการแก้ไขปัญหา

ประสบการณ์เดิม

เนื้อหาวิชา

- ความเอื้อเฟื้อ
- ความสามัคคี
- ความรับผิดชอบ
- ความเสียสละ

สื่อการเรียนการสอน

1. รูปภาพเกี่ยวกับปัญหาเศรษฐกิจ สังคม จิตวิทยา
2. แบบเรียน
3. ข่าวเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ

ลำดับขั้นการสอน	สภาพการเรียนการสอน
1. สร้างความสนใจ	1. ครูนำรูปภาพเกี่ยวกับปัญหา เศรษฐกิจ สังคม - จิตวิทยา การปกครองของประเทศและการป้องกันประเทศอย่างละเอียดรูปภาพมาให้ให้นักเรียนดูพร้อมทั้งสนทนาซักถาม

ลำดับขั้นการสอน	สภาพการเรียนรู้การสอน
2. แจงจุดประสงค์	2. แจงให้นักเรียนทราบว่านักเรียนจะต้องบอกเหตุและผลที่เกิดจากปัญหาความมั่นคงทางการเมืองของชาติและเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาได้
3. ทบทวนประสบการณ์เดิม	3. ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับความหมายของความมั่นคงของชาติซึ่งนักเรียนได้เรียนมาแล้วในชั้น ม.1
4. นำเสนอสิ่งเร้า	4. ครูแจกข่าวเกี่ยวกับความมั่นคงในด้านต่าง ๆ ให้นักเรียน
5. แนะนำให้เกิดการเรียนรู้	5. ครูให้นักเรียนศึกษาสาเหตุและผลที่เกิดจากปัญหาความมั่นคงทางการเมืองของชาติและเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยให้ศึกษาในแต่ละข้อดังนี้คือ <ul style="list-style-type: none"> - เศรษฐกิจ - สังคม - จิตวิทยา - การปกครองประเทศ - การป้องกันประเทศ
6. ให้แสดงพฤติกรรม	6. นักเรียนศึกษาจากข่าวและแบบเรียนแล้วนำมาสรุปหน้าชั้น โดยสุ่มมา 5 คน
7. ให้ผลสะท้อนกลับ	7. ครูชื่นชมและเสนอแนะเพิ่มเติมตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียน
8. ประเมินผลพฤติกรรม	8. ครูสังเกตการทำงานและผลการทำงานของนักเรียน
9. ช่วยให้จำได้นานและนำความรู้ไปใช้	9. นักเรียนสรุปพร้อมกันทั้งชั้น และทำแบบฝึกหัด

การประเมินผลการเรียน

1. สังเกต
2. ทำแบบฝึกหัด

แผนการสอนที่ 9 เวลา 1 คาบ

จุดประสงค์ปลายทาง

นักเรียนสามารถอภิปรายสาเหตุที่ทำให้คนต่างชาติต้องอาศัยหรือ
ต้องอพยพย้ายเข้ามาในประเทศไทย และผลกระทบที่มีต่อประเทศ
ไทยได้

ชนิดสมรรถภาพ

ทักษะเชาว์ปัญญา

จุดประสงค์นำทาง

1. นักเรียนสามารถบอกอุดมการณ์แห่งชาติของลาว
กัมพูชาและเวียดนามได้
2. นักเรียนสามารถบอกสถานการณ์ทางการเมืองของลาว
กัมพูชา และเวียดนามได้
3. นักเรียนสามารถเล่าถึงความสัมพันธ์ของไทยกับลาว
กัมพูชา และเวียดนามได้ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันได้พอสังเขป
4. นักเรียนสามารถบอกถึงการช่วยเหลือของไทยกับผู้อพยพ
ลาว กัมพูชา และเวียดนามได้

ประสบการณ์เดิม

นักเรียนได้ทราบถึงความมั่นคงของประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียง
เฉียงใต้มานางแล้วใน ส 204

เนื้อหาวิชา

สาเหตุที่ทำให้คนต่างชาติต้องอพยพย้ายเข้ามาในประเทศไทย
และผลกระทบที่มีต่อประเทศไทย

สอดคล้องกับชีวิตจริง

- ความสามัคคี
- ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

สื่อการเรียนการสอน

รูปภาพที่แสดงถึงการอพยพของชาวต่างชาติ

ลำดับชั้นการสอน	สภาพการเรียนรู้การสอน
1. สร้างความสนใจ	1. ให้นักเรียนดูภาพเกี่ยวกับการอพยพของชาวต่างชาติพร้อมกับซักถามนักเรียน
2. แจงจุดประสงค์	2. ครูแจ้งให้นักเรียนทราบว่าในชั่วโมงนี้นักเรียนจะทราบถึงสาเหตุที่ทำให้คนต่างชาติต้องอพยพลี้ภัยเข้ามาในประเทศไทยและผลกระทบที่มีต่อประเทศไทยได้
3. ทบทวนประสบการณ์เดิม	3. ครูให้นักเรียนเล่าถึงความมั่นคงของประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มาพอสังเขป
4. นำเสนอสิ่งเร้า	4. ครูให้ดูภาพการอพยพของชาวกัมพูชา
5. แนะนำให้เกิดการเรียนรู้	5. ให้นักเรียนศึกษาถึงสาเหตุการอพยพ โดยการอภิปรายกับเพื่อนในชั้น
6. ให้แสดงพฤติกรรม	6. นักเรียนส่งตัวแทน ออกมารายงานหน้าชั้นถึงสาเหตุของการอพยพ และนักเรียนคนอื่นซักถาม
7. ให้อวดสะท้อนกลับ	7. ครูเพิ่มเติม แกไข การพูดหน้าชั้น และชมเชยนักเรียน
8. ประเมินผลพฤติกรรม	8. สังเกตจากการซักถาม การรายงาน
9. ช่วยให้อำนาจใคร่และนำความรู้ไปใช้	9. นักเรียนจับบันทึก

การประเมินผลการเรียน

1. สังเกต
2. ซักถาม

การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยการใช้ชุดการสอนนิทานชุด
กับคู่มือครู ของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

บทคัดย่อ³

ของ

ประภัสสร ไชยชนะใหญ่¹

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

พฤษภาคม 2529

การศึกษาค้นคว้านี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความ
รับนิโคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยการใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส
กับคู่มือครู ของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนบุญโญภิรักษ์ ลำพูน จังหวัดลำพูน
ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2528 จำนวน 80 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 40 คน และกลุ่มควบคุม
40 คน กลุ่มทดลองสอนโดยการใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส และกลุ่มควบคุมสอนตามคู่มือครู ของหน่วย
ศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ใช้เวลาในการทดลอง กลุ่มละ 14 คาบ คาบละ 50 นาที เท่ากัน
ในเนื้อหา การพัฒนาประเทศ และความมั่นคงของชาติ ดำเนินการทดลองโดยใช้แบบแผนการวิจัย
Randomized Control - Group Posttest Only Design เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวม
ข้อมูล ได้แก่ ชุดการสอนมินิคอร์ส แผนการสอนตามคู่มือครู แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
และแบบทดสอบวัดความรับนิโคต วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ t - test

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏดังนี้ คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของกลุ่ม
ทดลองและกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความรับนิโคตของนักเรียน
กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

A COMPARATIVE STUDY OF MATTAYOM SUKSA III STUDENTS' ACHIEVEMENT
AND RESPONSIBILITY IN LEARNING SOCIAL STUDY THROUGH MINICOURSES
AND METHODS IN THE MANUAL OF THE SUPERVISORY UNIT,
DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION

AN ABSTRACT

BY

PRAPATSORN CHAICHANAYAI

Presented in partial fulfillment of the requirements

for the Master of Education degree

at Srinakharinwirot University

February 1986

The purpose of this study was to compare the achievements and responsibilities in social studies of Mattayom Suksa III students by using the Minicourses and methods in the Teacher's Manual of the Supervisory Unit, Department of General Education.

The sample in this study consisted of 80 Mattayom Suksa III students at Suanboonyopatum Lampoon School, Lampoon Province during the academic year 1985. The sample was equally divided into two groups : experimental and control. The experimental group was instructed through the Minicourses, but the control group was taught according to the methods in the Teacher's Manual of the Supervisory Unit, Department of General Education. During the fourteen periods of experiment, 50 minutes each, all subjects were taught the same topics namely "country development" and "national security." The design used for this study was the Randomized Control - Group Posttest Only Design.

The instruments to collect data were the Minicourses, Lesson Plans of the Supervisory Unit, Department of General Education, the Achievement Test and the Responsibility Test. The t - test was used to analyze the data.

The results of this study revealed that the achievements of the experimental and the control groups were significantly different at the .01 level but the responsibilities of the two groups were not significantly different.